SERIE DE AUTOR

RAY BRADBURY

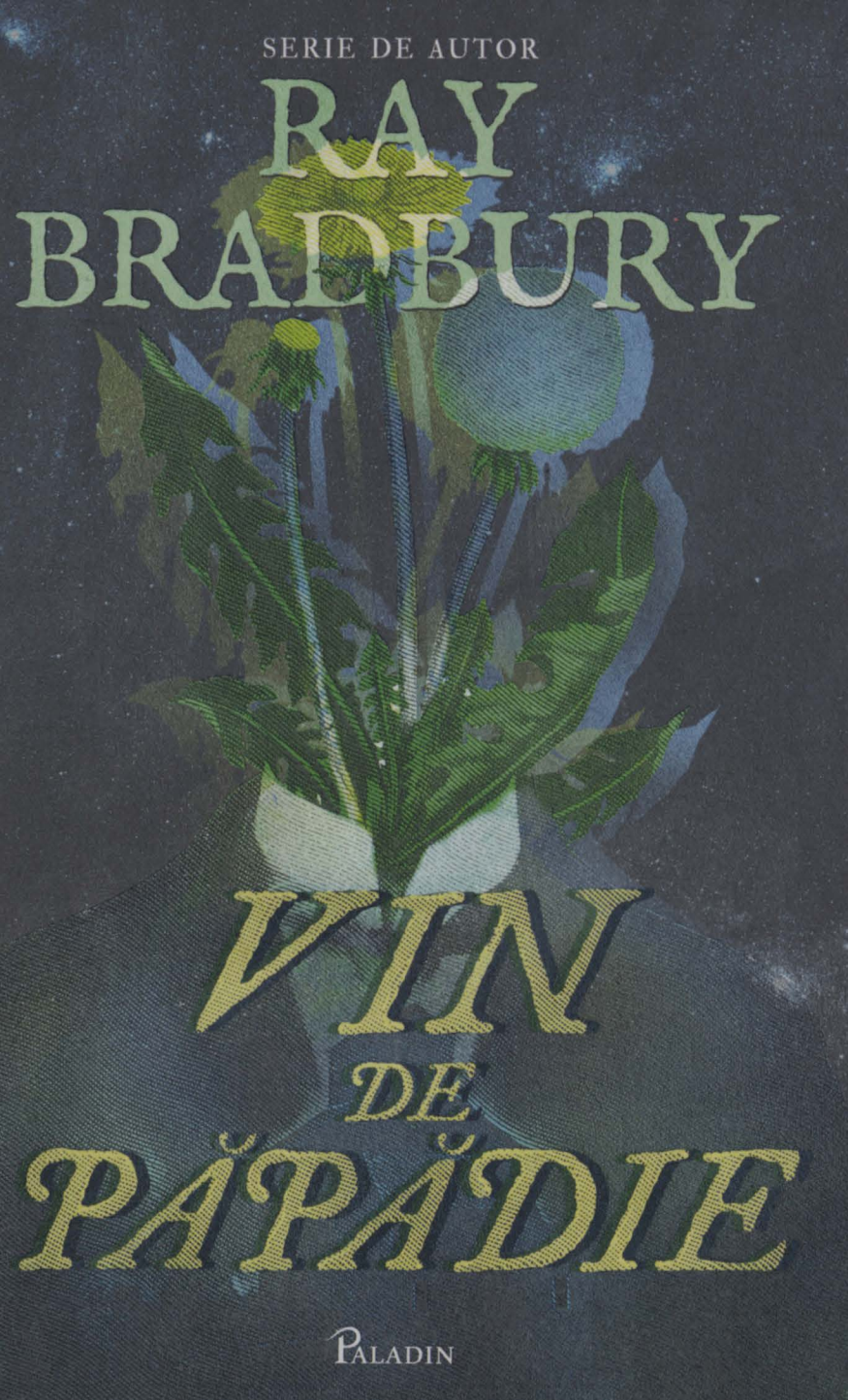

VIN DE PĂPĂDIE

PALADIN

SERIE DE AUTOR

BRADBURY

PALADIN

„Imposibilitatea de a-l cataloga pe Ray Bradbury ca simplu scriitor de science-fiction devine din nou evidentă în acest fermecător eseu filosofic despre adolescență."

kirkusreviews.com

„Descrierile fără seamăn ale lui Bradbury evocă o dorință bizară de a rememora amintiri care de fapt nu-ți aparțin. *Vin de păpădie* te face să retrăiești vremurile în care ți-ai fi dorit ca vara să nu se sfârșească niciodată."

readerslane.com

„Bradbury este un scriitor sincer și original."

Time

„Se spune că un scriitor măreț se naște, nu se creează. Un astfel de scriitor remarcabil este Ray Bradbury."

discerningreader.com

„Această carte despre trecut – în zilele noastre, anul 1928 pare un trecut foarte îndepărtat – devine o povață pentru noi, cititorii: trebuie să ne bucurăm cât de mult putem de prezent."

conceptualfiction.com

În canonul literar al lui Bradbury, *Vin de păpădie* rămâne cartea sa cea mai personală, reamintirea semi-autobiografică a unei veri din anul 1928 într-un orășel magic.

harpercollins.com

RAY
BRADBURY

VIN DE PĂPĂDIE

Traducere din limba engleză
de Oana Clapa

PALADIN

Colecție coordonată de Mihai-Dan Pavelescu
Redactori: Diana Gheorghe, Beatrice Feleagă
Tehnoredactori: Ionuț Bănuță, Cristian Vlad
DTP copertă: Alexandru Daș

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
BRADBURY, RAY
Vin de păpădie / Ray Bradbury; trad. din lb. engleză de Oana Clapa. – București: Editura Paladin, 2019

ISBN 978-606-9000-29-8

I. Clapa, Oana (trad.)

821.111

Ray Bradbury
Dandelion Wine

Copyright © Ray Bradbury 1957

© Editura Paladin, 2019, pentru prezenta ediție
Editura Paladin este un imprint al Grupului Editorial Art.

Pentru Walter I. Bradbury, nici unchi, nici verişor,
dar garantat editor şi prieten.

LA O ZVÂRLITURĂ DE BĂȚ DE BIZANȚ

(o introducere)

Ca majoritatea cărților și povestirilor mele, și cartea de față a fost o surpriză. Am început să bănuiesc natura acestor surprize, slavă Domnului, pe când îmi făceam ucenicia în ale scrisului. Înainte de asta, ca orice începător, crezusem că poți face orice cu o idee, o poți bate, învineți și lua la pumni până când o forțezi să ia formă, doar că, supusă unui așa tratament, orice idee cât de cât decentă se retrage timidă, se întoarce cu spatele la tine, își fixează privirea asupra eternității și moare.

Am fost deci foarte ușurat când, cam pe la douăzeci de ani, am descoperit din întâmplare următorul proces de asociere lingvistică: mă trezeam dimineața, mă așezam la birou și scriam orice cuvânt sau serie de cuvinte care-mi hoinăreau prin cap.

Atunci începeam să lupt împotriva acelui cuvânt, sau alături de el, creând o varietate de personaje care să-l cântărească și să-i releve sensul în viața mea. După o oră sau două, spre uimirea mea, aveam o povestire nouă. Surpriza era totală și foarte plăcută. Mi-am dat seama în curând că așa voi lucra tot restul vieții.

Mai întâi mă scotoceam bine după cuvinte care să-mi descrie coșmarurile, groaza de noapte și de timp din copilărie, iar apoi modelam povești după ele.

Pe urmă m-am uitat îndelung la copacii cu mere verzi și la casa veche în care m-am născut, și la casa de vizavi unde locuiau bunicii mei, și la toate pajiștile de vară prin care am trecut, și am început să caut cuvinte pentru toate astea.

Așa se face că în cartea de față aveți o recoltă de păpădii din toți anii aceia. Metafora vinului care apare iarăși și iarăși în aceste pagini este minunată. Toata viața, am adunat imagini, le-am pus bine și le-am uitat. Cumva trebuia să mă trimit înapoi în timp, folosind cuvintele precum un catalizator, ca să deschid amintirile acelea și să văd ce conțin.

Așa că, de la vârsta de 24 de ani până pe la 36, rar a trecut o zi când nu m-am plimbat prin amintirile ierbii bunicilor mei din nordul statului Illinois, sperând să descopăr vreo pocnitoare veche și aproape nefolositoare, vreo jucărie ruginită sau vreun fragment de scrisoare trimisă de o versiune mai tânără a mea către mine însumi, încercând să contactez persoana care aveam să devin și să-i reamintesc de trecut, de viața lui și de oamenii din ea, de bucuriile și de tristețile lui de necuprins.

Totul s-a transformat într-un joc căruia m-am abandonat cu mare plăcere: să văd cât îmi pot aminti despre păpădii, sau despre culesul strugurilor sălbatici cu tata și fratele meu, redescoperirea butoiului cu apă de ploaie, așezat sub bovindou și deasupra căruia roiau țânțarii, sau căutând mirosul albinelor pufoase care zăboveau în jurul boltei de viță-de-vie de pe prispa din spate. Să știți că albinele au și ele mirosul lor, și dacă nu-l au, atunci ar trebui să-l aibă, fiindcă picioarele lor sunt pudrate cu polen de la un milion de flori.

Și voiam să-mi amintesc cum era râpa aceea, mai ales în nopțile în care ne întorceam acasă târziu și traversam tot orașul pe jos, după ce văzuserăm *Fantoma de la operă* cu Lon Chaney, încântător de înfiorătoare, iar fratele meu Skip

alerga înainte și se ascundea sub podul de peste râpă, exact ca Lupul Singuratic, și pe urmă sărea la mine țipând și eu fugeam, cădeam și mă ridicam, și fugeam iar, trăncănind fără încetare. Cât era de frumos!

Pe parcurs și datorită asocierilor de cuvinte, m-am izbit de prietenii vechi și adevărate. Pe prietenul meu John Huff din copilăria din Arizona l-am luat cu împrumut și l-am trimis spre răsărit, către Green Town, ca să-i pot spune la revedere cum se cuvine.

Și tot pe parcurs am luat micul dejun, prânzul și cina cu fantome dragi, fiindcă am fost un băiat care și-a iubit părinții și bunicii, și fratele, chiar și când fratele acela „i-a dat papucii".

Pe drum m-am regăsit în pivniță, învârtind la teascul de vin pentru tata, sau pe prispa din față, în noaptea Independenței, ajutându-l pe unchiul Bion să încarce și să tragă tunul de alamă pe care-l meșterise cu mâinile sale.

Așa am reușit să mă surprind singur. Aș putea zice că nimeni nu mi-a spus să fac asta. Am descoperit cele mai bune și tradiționale metode de scriere prin neștiință și experimentare, și m-am speriat când mi-au sărit adevărurile din tufișuri exact ca prepelițele când trage vânătorul cu pușca. Am găsit pe dibuite drumul spre creativitate, ca orice copil care învață să meargă și să vadă. Am învățat să-mi las simțurile și Trecutul să-mi spună tot ce e cumva adevărat.

Așa că am devenit băiatul care alerga să aducă un căuș de apă de ploaie din butoiul de lângă casă. Bineînțeles, cu cât scoți mai multă apă, cu atât mai multă sosește în locul ei, iar izvorul acela nu a secat niciodată. După ce am învățat cum să mă întorc iar și iar la acele timpuri, am descoperit o puzderie de amintiri și impresii senzoriale cu care să mă joc, da, nu cu care să lucrez, ci să mă joc. *Vin de păpădie* nu e altceva decât băiatul ascuns în omul matur, jucându-se pe

câmpurile Domnului, în iarba verde a altor luni de august, în plină creștere și îmbătrânire simțind întunericul pândind pe sub copac.

M-a amuzat și chiar mirat un pic articolul unui critic, acum câțiva ani, care vorbea despre *Vin de păpădie*, alături de operele mai realiste ale lui Sinclair Lewis, întrebându-se cum am putut să mă nasc și să cresc în Waukegan, pe care l-am botezat Green Town în cartea mea, și să nu observ portul urât și gara de cărbuni deprimantă, undeva sub oraș.

Dar bineînțeles că le observasem și, fiind eu un vrăjitor din născare, frumusețea lor mă fascinase. Copiilor nu li se par urâte trenurile și vagoanele, cu mirosul lor de cărbuni și foc. Urâțenia este un concept de care devenim conștienți mai târziu. Pentru băieți, număratul vagoanelor este o activitate incredibilă. Adulții se agită, se enervează și iau în zeflemea trenurile care-i țin pe loc, dar băieții sunt mereu încântați să numere și să dea nume vagoanelor care vin din locuri îndepărtate.

Și apoi, gara aceea așa-zis urâtă era locul unde veneau carnavaluri și circuri cu elefanți, care spălau caldarâmul cu jeturi puternice de apă acidă, fumegândă, la ora cinci a dimineții sumbre.

Cât despre cărbunele adus din port, în fiecare toamnă coboram în pivniță ca să aștept sosirea camionului, și păzeam toboganul de metal pe care zdrăngăneau minunații meteori, căzând din depărtările spațiului tocmai în pivnița mea, aproape îngropându-mă sub comoara aceea întunecată.

Cu alte cuvinte, dacă ai un băiat poet, atunci și balega tot flori este; și bineînțeles, nici nu poate fi altceva.

Poate un poem scris de mine de curând ar putea explica mai bine această introducere despre germinarea tuturor verilor mele într-o singură carte.

Iată cum începe:

> Nu din Bizanțiu am apărut,
> Ci din alt loc în timp și spațiu,
> De-o stirpe simplă și cuminte;
> Băiat fiind
> M-am dus și m-am născut în Illinois.
> Un nume fără pic de drag sau grație fost-a
> Waukegan, orașu-n care-am sosit
> Iar nu, prieteni buni, Bizanțiu.

Mai departe, poemul descrie îndelungata mea relație cu locul nașterii:

> Dar când ochii iar înapoi îmi ațintesc
> Din vârful arborilor 'nalți, zăresc
> Un tărâm albăstrui, senin și ferice
> Așa cum Yeats însuși ar zice.

Waukegan, pe care l-am vizitat adesea de atunci, nu este nici mai atrăgător, nici mai frumos decât orice alt orășel din vest. Este aproape complet verde. Copacii chiar se ating în mijlocul străzii. Strada din fața vechii mele case încă este pavată cu caldarâm roșu. Ce făcea deci acest orășel așa de special? Ei bine, acolo m-am născut eu. Era viața mea. Trebuia să scriu despre el așa cum credeam mai bine:

> Am crescut astfel printre morții legendari
> Mergând în amintiri printre ai vestului tâlhari,
> Și-am întins pe pâine magiunul zeilor străbuni
> Pentru a trage linia dintre bătrâni și juni,
> Zicându-ne că de sub cerul nostru albastru
> Lumineaz-al Afroditei trup măiastru...

Stând drept pe prispă, bunelul ne împărțea
Privire caldă și cuvinte pure, viața sa,
Căci tare cald bunicul meu era,
Și dragă-mi este amintirea.
Alături îi stătea bunica, pe un scăunel,
Brodând veșmintele iubirii cătinel,
Împletind fulgi de nea din dalbul aer
Ca semn iernatic din al verii caier.
Iar unchii mei, din valuri solemne de fum,
Scoteau glume cu-al înțelepciunii parfum,
Pe când tuși înțelepte ca vestalele fecioare
Le aduceau limonade atotprevestitoare
Copiilor ca niște ucenici de odinioară
Ai prispei grecești în nopțile de vară;
Apoi în pat, spre-a se căi cum se cuvine
De a copilăriei naivă rușine;
Iar micile păcate le șușoteau pe tăcute
Că peste nopți și peste ani, pe nevăzute,
Nu va mai fi nici Illinois, nici Waukegan,
Ci un alt cer și un alt soare de mărgean.
Iar deși viața nu ne-a dus pe culmi înalte
Și nici ca Yeats nimeni n-a fost, încalte
Noi bucuriile ne-am savurat. Și-acum?
Bizanțiul.
Bizanțiul.
Waukegan/Green Town/Bizanțiul.

Așadar, Green Town chiar a existat? Da, și iar da. A existat cândva un băiat pe numele lui John Huff?

Răspunsul este da – și chiar așa îl chema, atâta doar că nu el s-a îndepărtat de mine, ci eu de el. Însă totul are un sfârșit fericit – omul trăiește și acum, după 42 de ani, și nu m-a uitat.

Dar Lupul Singuratic?

A existat și el, și exact așa îl chema. Se plimba noaptea prin oraș, când aveam eu șase ani, speria pe toată lumea și nu l-a prins nimeni niciodată.

Mai presus de toate, a existat casa mare, cu bunica și bunicul, și toți chiriașii, și unchii, și mătușile? La întrebarea asta am răspuns deja.

Dar râpa cea adâncă și scufundată în beznă? Era și încă este. Mi-am luat fetele și le-am dus s-o vadă acum câțiva ani, temându-mă să nu se fi astupat cumva în timp. Vă anunț cu mare plăcere și ușurare că râpa este mai adâncă, mai întunecată și mai misterioasă ca niciodată. Nici măcar acum nu aș mai trece pe acolo spre casă, mai ales dacă tocmai am văzut *Fantoma de la operă*.

Deci asta e. Waukegan era Green Town era Bizanțiul, cu toată fericirea și cu toată tristețea aduse de aceste nume. Oamenii de acolo erau zei și pitici, iar piticii, știindu-se muritori, se purtau drepți ca să nu-i stânjenească pe zei, în timp ce zeii, știindu-se tot muritori, se cocoșau ca să-i facă pe pitici să se simtă ca acasă. Până la urmă nu asta înseamnă viața? Să poți să dai înapoi și să intri în capul altora, să te uiți la nenorocitul ăla de miracol și să zici: aha, deci așa gândești tu!? Ei bine, trebuie să țin minte.

Așa voi celebra eu deci moartea ca și viața, întunericul ca și lumina, tinerețea ca și bătrânețea, prostia și înțelepciunea alăturate, bucuria nesfârșită în mod egal cu teroarea absolută descrisă de un băiat care stătea atârnat cu capul în jos prin copaci, îmbrăcat într-un costum de liliac, cu colți de bomboane în gură, care într-un final a căzut de acolo pe la doisprezece ani și a găsit o mașină de scris de jucărie la care și-a scris primul „roman".

O ultimă amintire.

Baloane de foc.

Nu le prea mai vezi zilele astea, deși am înțeles că în unele țări încă se fac, umplute cu respirația caldă a unui foc mic de paie atârnat sub ele.

Totuși, ele existau în Illinoisul anului 1925, și una dintre ultimele amintiri pe care le am cu bunicul este o oră târzie dintr-o noapte de 4 iulie, acum 48 de ani, când eu și bunicul ne-am dus pe iarbă și am aprins un foc mic, și am umplut cu aer cald un balon de hârtie în formă de pară, cu dungi roșii, albe și albastre, am ținut o ultimă clipă creatura aceea pâlpâind angelic în palme, în fața unei prispe ticsite cu unchi și mătuși, și verișori, și mame, și tați, și foarte încet am lăsat lucrul acela care era viață și lumină și mister să se ridice din mâinile noastre în aerul verii și să plutească peste casele somnoroase, printre stele, la fel de delicat, de uluitor, de vulnerabil și de încântător ca însăși viața.

Îl văd pe bunicul cum privește lumina aceea plutind, pierdut în gânduri. Mă văd pe mine cu ochii înlăcrimați fiindcă se terminase, noaptea se sfârșise și eu știam că nu va mai fi niciuna la fel.

Nimeni nu zicea nimic. Stăteam toți și ne uitam la cer, respirând încet și gândind aceleași gânduri, dar fără ca nimeni să zică nimic. Totuși cineva a trebuit să spună ceva, până la urmă, nu? Și acela sunt eu.

Vinul încă așteaptă în pivniță.

Familia mea iubită încă stă pe prispă în întuneric.

Balonul de foc încă plutește arzând pe cerul unei nopți de vară pe care nu a îngropat-o nimeni.

De ce și cum?

Fiindcă așa spun eu.

Ray Bradbury
vara anului 1974

VIN DE PĂPĂDIE

În dimineața aceea liniștită, orașul învelit în întuneric încă dormea. Vara se simțea în aer, în adierile plăcute, în suflul lent, cald și prelung al lumii. Trebuia numai să te ridici și să te apleci pe geam, și îndată știai că erau primele momente de viață adevărată și de libertate, prima dimineață de vară.

Douglas Spaulding, un băiat de doisprezece ani, tocmai trezit din somn, se întinse alene în brațele de-abia însorite ale verii. Din dormitorul cu cupolă de la al treilea etaj, savură puterea falnică, ridicându-se către înalturi pe vântul de iunie, a celei mai semețe clădiri din oraș. Noaptea, când copacii se legănau împreună, privirea lui era ca raza luminoasă a unui far peste mările neliniștite de ulmi, stejari și arțari. Acum...

— Mamă, șopti Douglas.

O vară întreagă înaintea lui, de bifat zi după zi. Precum zeița Șiva din albumele de călătorie, își văzu mâinile peste tot, culegând mere acre, piersici și prune negre ca noaptea. O să se îmbrace în copaci și tufișuri, și râuri. Cu plăcere o să tremure de frig în ușa acoperită de promoroacă a ghețăriei. O să se coacă cu drag, alături de zece mii de pui, în bucătăria bunicii.

Dar deocamdată o sarcină bine-cunoscută îl aștepta.

O noapte pe săptămână avea voie să-i lase pe mama, pe tata și pe Tom, fratele lui mai mic, dormind în căsuța lor de peste drum și să fugă aici, pe scările în spirală întunecate, până la cupola bunicilor, ca să doarmă în acest turn de vrăjitor plin de tunete și viziuni, să se trezească înaintea clinchetului cristalin al sticlelor de lapte și să-și îndeplinească ritualul de magie.

Se ridică în picioare în fața ferestrei deschise către întuneric, trase adânc aer în piept și expiră.

Toate felinarele de pe stradă se stinseră ca lumânările de pe un tort negru. Încă o expirație, și încă una, și stelele începură să dispară.

Douglas zâmbi și întinse arătătorul.

Acolo și dincolo. Acum aici, și dincoace...

Pe Pământul dimineții apărură pătrate galbene, pe măsură ce se aprindeau luminile în case. Se aprinseră deodată constelații de ferestre, departe în tărâmul zorilor.

— Toată lumea cască. Toată lumea sus.

Sub el, agitație în casă.

— Bunicule, ia-ți dinții din paharul cu apă! Apoi, după ce așteptă un timp: Bunica și străbunica, începeți și faceți clătite!

Mirosul cald de aluat prăjit se ridică și se lăsă purtat pe curenții de aer către camerele chiriașilor, mătușilor, unchilor și verilor veniți în vizită.

— Strada unde locuiesc toți bătrânii, sus! Domnișoară Helen Loomis, colonel Freeleigh, domnișoară Bentley! Tușiți, ridicați-vă, luați-vă pastilele, mișcați-vă! Domnule Jonas, înhămați-vă calul și scoateți-vă căruța de vechituri!

Casele deprimante de pe partea cealaltă a dealului pe care se afla orașul deschiseră ochi răutăcioși de dragon. În curând, în străzile din vale scăldate de dimineață, două femei bătrâne aveau să iasă să se plimbe cu mașinuța lor electrică, salutând din mers toți câinii.

— Domnule Tridden, fugiți la depou!

Și în curând, tramvaiul avea să iasă din depou, împrăștiind scântei albastre și fierbinți, ca o corabie pe râurile pietruite ale străzilor.

— Gata, John Huff, Charlie Woodman? șopti Douglas către Strada Copiilor. Gata! adăugă el spre mingile îngropate în gazoane ude, spre leagănele goale atârnate de copaci.

— Mami, tati, Tom, scularea.

Alarmele ceasurilor țiuiră slab. Orologiul tribunalului bubui. Păsările țâșniră din copaci, cântând, ca o plasă aruncată de mâna lui. Douglas, dirijându-și orchestra, îndreptă un deget spre cerul de răsărit...

Iar soarele începu să se ridice.

Zâmbi ca un magician, cu brațele încrucișate. „Da, domnule", își spuse, „când le zic eu, toată lumea sare în picioare, toată lumea o ia la fugă. Ce vară frumoasă are să fie" – și deasupra orașului mai pocni o dată din degete.

Bum, se deschiseră ușile și oamenii ieșiră afară.

Așa începu vara anului 1928.

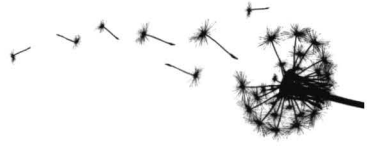

În dimineața aceea, traversând iarba din fața casei, Douglas Spaulding rupse cu fața o pânză de păianjen. Un fir invizibil din aer îi atinse fruntea și se frânse în tăcere.

Și astfel, cu o prevestire atât de subtilă, știu că ziua aceea avea să fie diferită. Dar urma să fie deosebită și pentru că, așa cum îi spuse tatăl lui când îi ducea cu mașina în afara orașului pe el și pe fratele lui Tom, în vârstă de zece ani, unele zile sunt făcute numai din miros, când lumea întreagă îți intră pe o nară și iese pe cealaltă. Și mai sunt și alte zile, mai zise el, când auzi fiecare trompetă și tril al universului.

Alte zile sunt pentru gustat, iar altele pentru atins. Ba încă sunt unele bune pentru toate simțurile. Uite asta de acum, zise el, miroase ca și cum o livadă imensă, nenumită, a crescut peste noapte pe după dealuri, umplând toată lumea vizibilă cu prospețime și căldură. În aer miroase a ploaie, deși nori nu sunt. În orice moment poate suna râsul unui necunoscut în pădure, deși acum e tăcere...

Douglas privea ținutul trecând pe lângă el. Nu simțea nici miros de ploaie, nici aromă de livezi, fiindcă știa că nu aveau cum să existe fără nori și fără meri. Cât despre râsete necunoscute în adâncurile pădurii, ce să mai zic...

Însă adevărul adevărat rămăsese neschimbat – iar aici Douglas se simți străbătut de un fior – fără niciun motiv anume, aceasta era o zi altfel.

Mașina se opri drept în inima pădurii tăcute.

— Bine, băieți, să stați cuminți.

Începuseră să-și dea coate.

— Da, să trăiți!

Se dădură jos și luară cu ei gălețile de tablă albastră, lăsând în urmă drumul singuratic și prăfuit pentru a pătrunde într-o lume mirosind a ploaie.

— Uitați-vă după albine, zise tata. Albinele se adună în jurul strugurilor ca băieții în jurul bucătăriilor, da, Doug?

Douglas tresări și se uită la el.

— Ești tare departe astăzi, zise tata. Mai cu viață! Hai cu noi.

— Da, domnule.

Merseră prin pădure, tata înalt în frunte, Douglas în umbra lui, și Tom, cel mai mic, în umbra fratelui său. Ajunseră la un delușor de unde puteau să vadă totul în față. Uite, acolo și dincolo, vedeți? Tata le arăta ceva cu degetul. Aici locuiesc și mor vânturile cele mari și tăcute de vară, în adâncurile verzi, ca niște balene fantomă nevăzute.

Deși întoarse repede capul, Douglas nu reuși să vadă nimic și se simți înșelat de tatăl care, la fel ca bunicul, trăia din ghicitori. Dar... Da, și totuși... Douglas se opri, ascultând.

„Da", își zise, „sigur o să se întâmple ceva, sigur!"

— Astea sunt ferigi, zise tata, cu găleata clopoțind tare în mâna lui. Ia puneți mâna! și râcâi pământul. Un milion de ani de compost bun, de frunze. Gândiți-vă câte toamne au trecut ca să poată apărea asta.

— Mamă, mă mișc ca un indian! zise Tom. Niciun sunet.

Vigilent și la pândă, Douglas atinse fără să simtă pământul nesfârșit. „Suntem înconjurați!" își spuse. „O să se întâmple ceva! Dar ce?" Se opri. „Hai încoace, de oriunde te-ai băgat și orice-oi fi!" țipă el în gând.

Tom și tata pășeau fără grabă pe solul tăcut.

— Cea mai frumoasă dantelă din lume, zise tata încet.

Le arăta copacii, cum se întrețeseau spre cer sau cum era cerul dantelat cu copaci, nu era prea sigur care dintre ele. Totuși țesătura era acolo, zâmbi el, și se întindea peste tot, verde și albastră, și dacă te uitai, puteai vedea cum se mișcă șoptind războiul de țesut al pădurii. Tata, relaxat, pălăvrăgea despre tot soiul de lucruri, cu o senzație de naturalețe sporită de faptul că din când în când râdea de propriile lui vorbe. Îi plăcea să asculte liniștea, zicea, dacă ai cum să asculți așa ceva, fiindcă în liniște poți auzi cum se cerne polenul florilor sălbatice prin aerul încins de albine, O, Doamne, albinele din aer! Ia ascultați! Ce cascadă de ciripeli pe după copacii ăia!

„Acum e acum", își zise Douglas, „acum vine! Vine în fugă și eu nu văd nimic! Ca valul vine! Ce aproape e!"

— Struguri sălbatici! spuse tata. Ce noroc avem, ia uite!

„Ba nu!" gemu Douglas.

Dar Tom și tata își băgară mâinile adânc în tufiș, iar vraja se rupse. Creatura aceea teribilă, capabilă să caute, să ucidă,

să fugă, să sară în înalturi și să zguduie sufletele din țâțâni, dispăruse fără urmă.

Douglas, pierdut și pustiit, căzu în genunchi. Își privi degetele trecând prin umbra verzuie, și când le trase înapoi, le descoperi pătate de parcă reușise cumva să rănească pădurea și să-și bage mâna în rana deschisă.

— Ora mesei, băieți!

Umpluseră gălețile pe jumătate cu struguri și frăguțe, în urma cărora veneau albinele care, zicea tata, erau nici mai mult, nici mai puțin decât pământul întreg ce mormăie un cântecel doar pentru sine, și se așezară toți pe un buștean acoperit de mușchi verde ca să-și mănânce sandvișurile și să asculte pădurea la fel ca tata.

Douglas îi simți privirea asupra lui, mută, însă amuzată. Tata deschise gura să mai spună cine știe ce poveste îi trecuse prin minte, dar se răzgândi și mușcă iar din sandviș.

— Un sandviș mâncat în aer liber nu mai e același lucru, are alt gust decât atunci când îl mănânci în casă, ați văzut? E mai parfumat. Are gust de mentă și rășină. Îți face poftă de mâncare.

Douglas analiză ezitant textura pâinii cu șuncă. Nu... nu... era doar un sandviș.

Tom mușcă și aprobă.

— E chiar așa cum zici tu, tată!

„A fost așa aproape", își zise Douglas. „Nu știu ce-o fi fost, dar era Mare, Doamne Dumnezeule, ce Mare era! Ceva l-a speriat. Unde o fi acum? După tufișul ăla! Nu, în spatele meu! Nu aici... aproape aici..." În taină, simți că i se strânge stomacul de tensiune.

„O să se întoarcă dacă aștept. Nu-i rău; știu că n-a venit aici să-mi facă rău. Și pe urmă? Ce? Ce?"

— Știi câte meciuri de baseball am jucat anul ăsta, anul trecut, anul celălalt? vorbi Tom, fără legătură cu ceva anume.

Douglas se uită la fratele său – cât de repede i se mișca gura.

— Am notat! O mie cinci sute șaizeci și opt de meciuri! Știi de câte ori m-am spălat pe dinți în zece ani? De șase mii de ori! Spălat pe mâini: cincisprezece mii. Dormit: patru mii și ceva, fără a pune la socoteală când am ațipit. Am mâncat șase sute de piersici, opt sute de mere. Pere: două sute. Nu prea-mi plac perele. Întreabă-mă orice, eu știu să-ți spun toate numerele! Sunt chestii pe care le-am făcut de miliarde de miliarde de ori, în zece ani, le-am adunat pe toate.

„Acum", își zise Douglas, „se apropie iar. De ce? Că vorbește Tom? Dar de ce Tom?" Tom îi dădea înainte cu numerele lui și gura plină de sandviș și tata stătea lângă el, atent ca o pisică sălbatică pe buștean, iar cuvintele se ridicau din gura fratelui său ca bulele de aer din sucurile acidulate:

— Cărți pe care le-am citit: patru sute. Filme la care-am fost: patruzeci cu Buck Jones, treizeci cu Jack Hoxie, patruzeci cu Tom Mix, treizeci și nouă cu Hoot Gibson, o sută nouăzeci și două de episoade unice cu Motanul Felix, zece cu Douglas Fairbanks, opt reluări cu Lon Chaney în *Fantoma de la operă*, patru cu Milton Sills și unu' singur cu Adolph Menjou despre dragoste, la care am stat nouăzeci de ore în toaleta de la cinematograf așteptând să se termine chestiile siropoase ca să pot să văd Pisica și Canarul sau Liliacul, unde toți se țin bine de ceilalți și țipă două ore fără să se oprească. Și în tot timpul ăla, am socotit eu, patru sute de acadele, trei sute de Tootsie Rolls, șapte sute de cornete de înghețată...

Tom o mai ținu așa încă cinci minute, apoi tata zise:

— Câte căpșune ai cules până acum, Tom?

— Fix două sute cincizeci și șase! răspunse Tom prompt.

Tata râse, iar ei terminară de mâncat, se aplecară și intrară din nou în penumbră după struguri și frăguțe, dând din mâini către gălețile care se făceau din ce în ce mai grele, și Douglas își ținu respirația fiindcă da, da, se apropiase iar! „Mai că-i simt respirația! Nu te uita! Muncește. Culege, umple găleata. Dacă te uiți, se sperie.

Să nu-l pierzi acuma! Dar cum îl faci să vină aici, să te uiți la el, drept în ochii lui? Cum? Cum?"

— Am un fulg de zăpadă într-o cutie de chibrituri, zise Tom, zâmbind către mâna lui acoperită de suc de struguri.

Douglas voia să țipe la el să tacă, dar nu, „dacă țip, se sperie ecourile și Creatura fuge!

Ia stai... cu cât vorbește Tom, cu atât se apropie Creatura aceea incredibilă, nu-i e frică de el, Tom o atrage când respiră, Tom face parte din ea!"

— Era februarie, anul trecut, zise Tom chicotind. Am ținut o cutie de chibrituri deschisă afară, când ningea, și când a picat un fulg în ea, am închis-o, am fugit înăuntru și am pus cutia în congelator!

Aproape, foarte aproape. Tot uitându-se fix la Tom și la gura lui care vorbea, vorbea, vorbea, Douglas se pomeni că îi vine să sară în sus și să țopăie, în voia imensului val pe care-l simțea crescând în pădure, și care venea nestăvilit peste ei, să-i izbească, să-i strivească pentru totdeauna...

— Da, dom'le, gândi Tom cu voce tare, în timp ce culegea boabe de struguri, sunt singurul băiat din tot statul Illinois care are un fulg pe timp de vară. Mai valoros decât diamantele, zău așa. O să-l deschid mâine. Doug, poți să te uiți dacă vrei...

În orice altă zi, Douglas ar fi pufnit în râs, l-ar fi plesnit sau ar fi refuzat – în orice altă zi, dar nu acum, nu cu acea Creatură năvălind în apropiere, împânzind aerul curat de

deasupra lui, și se simți incapabil să facă altceva decât să dea din cap, cu ochii închiși.

Neînțelegând ce se întâmplă, Tom se opri din cules și se întoarse să-și privească fratele.

Aplecat cum era, Douglas reprezenta ținta ideală, așa că Tom urlă, sări și se prăvăli deasupra lui. Căzură împreună, zbătându-se și rostogolindu-se.

Nu! Douglas închise strâns ochii minții. Nu! Și dintr-odată... Da, e bine! Da! Trupurile lor încâlcite, îmbrățișate în cădere, nu reușiră să alunge mareea care se abătu asupra lor, inundându-i și abandonându-i pe iarba verde și grasă din adâncul pădurii. Simți un pumn lovindu-l în gură și gustul de rugină al sângelui cald, apoi îl apucă strâns pe Tom și nu-i mai dădu drumul, și zăcură amândoi în tăcere, suflând greu și cu inimile fremătând. În cele din urmă, încet, temându-se că nu va vedea nimic, Douglas deschise un ochi.

Și totul, absolut totul, era la locul lui.

Lumea, ca irisul imens al unui ochi nesfârșit, deschis larg pentru a cuprinde totul, se holba la el.

Iar el află atunci ce era lucrul acela care sărise peste el, care venise și nu avea să mai plece.

„Trăiesc", își zise.

Pline de sânge, degetele îi tremurau, ca fâșii dintr-un steag ciudat găsit de-abia acum și pe care nu-l mai văzuse niciodată înainte, și se pomeni întrebându-se cărei țară îi aparținea steagul și câtă loialitate îi datora el oare. Încă ținându-l pe Tom, dar fără a mai ști de el, atinse sângele cu mâna liberă, de parcă ar fi putut să-l decojească și să-l întoarcă pe toate părțile. Pe urmă îi dădu drumul lui Tom și se întinse pe spate, ținând mâna în sus către cer, și era un cap din care ochii se uitau în afară ca paznicii prin poarta unui castel neobișnuit, către un pod, brațul lui, către degetele acelea pe care stindardul strălucitor al sângelui fremăta în lumină.

— Ești bine, Doug? întrebă Tom.

Vocea i se auzea de parcă se afla pe fundul unei fântâni pline de mușchi, undeva într-un loc tăinuit și la mare distanță.

Iarba murmură încet sub trupul lui. Își lăsă mâna în jos, conștient de învelișul ei pufos și, undeva departe, de degetele lui din pantofi. Vântul îi plânse peste pavilioanele urechilor, iar lumea îi alunecă, strălucitoare, peste pupila sticloasă a ochilor, ca imaginile licărind într-un glob de cristal.

Florile erau sori și fragmente fierbinți de cer aruncate peste ținutul împădurit. Păsările pâlpâiau ca pietre aruncate peste imensul lac răsturnat al boltei cerești. Răsuflarea îi trecea peste dinți, intrând gheață și ieșind foc. Insectele loveau aerul cu acuitate electrică. Zece mii de fire de păr creșteau cu un fragment infim de milimetru pe capul lui. Auzi cele două inimi gemene bătând în fiecare ureche, a treia inimă pulsându-i în gât, încă două la încheietura fiecărei mâini și cea adevărată bubuindu-i în piept. Un milion de pori de pe trupul lui se deschiseră la unison.

„Trăiesc cu adevărat!" își zise. „Niciodată n-am știut asta până acum, și dacă am știut, atunci nu mai țineam minte!"

Țipă cât putu de tare, în sinea lui – de zeci de ori! „Gândește-te, gândește-te bine! Ai doisprezece ani și de-abia acum!" De-abia acum descoperise acest ceasornic rar, această pendulă aurită, cu funcționare garantată timp de șaptezeci de ani, uitată sub un copac și regăsită într-o luptă.

— Doug, ești bine?

Douglas urlă și se rostogoli împreună cu Tom.

— Doug, ești nebun!

— Nebun!

Se revărsară pe panta dealului, cu soarele în gură și în ochi ca un pahar de limonadă spart, căutând să respire ca doi păstrăvi aruncați pe malul râului și râzând până când le dădură lacrimile.

— Doug, n-ai înnebunit?

— Nu, nu, nu, nu, nu!

Cu ochii strâns închiși, Douglas văzu în întuneric laba unui leopard pătat.

— Tom! Apoi mai încet: Tom... oare toată lumea știe... oare toți știu că sunt vii?

— Sigur. Păi da' cum!

Leoparzii dispărură pe tăcute într-un tărâm mai întunecat, unde ochii nu-i puteau urma.

— Sper că știu, șopti Douglas. O, Doamne, sper că știu.

Douglas deschise ochii. Tata stătea în picioare lângă el, atingând cerul plin de frunze verzi și râzând cu mâinile în șolduri. Se priviră drept în ochi, iar Douglas se însufleți. „Tata știe", își zise. „A plănuit totul. Ne-a adus aici tocmai ca s-o simt și eu! E și el amestecat în treaba asta, o știa de mult. Și acum știe că și eu știu."

O mână îl ridică prin aer. Clătinându-se pe picioare alături de Tom și tata, încă amețit și ciufulit, nedumerit și uluit, Douglas își prinse încet coatele cu oasele lor ciudate și linse cu satisfacție linia subțire a tăieturii. Apoi ridică ochii către tata și Tom.

— Vreau să car eu toate gălețile, zise. Numai astăzi, lăsați-mă pe mine să car tot.

Îi dădură gălețile cu zâmbete curioase.

Se ridică în picioare, legănându-se ușor și strângând tare în mâinile prea întinse în jos, pădurea întreagă adunată, grea și îmbibată în sirop dulce. „Vreau să simt tot ce pot simți", își zise. „Vreau să simt oboseala, acum, vreau să simt oboseala. Nu trebuie să uit, trăiesc, știu că trăiesc, nu trebuie să uit, nici în seara asta, nici mâine, nici poimâine."

Albinele îl urmară, și după ele veni mirosul de struguri sălbatici și vară galbenă, iar el merse înainte sub greutatea apăsătoare, aproape beat, bucurându-se de bătăturile

degetelor și de amorțeala din brațe, în timp ce picioarele i se poticneau, așa că tatăl îi puse o mână pe umăr.

— Nu, șopti Douglas, n-am nimic. Sunt în regulă...

Fu nevoie de o jumătate de oră ca să-i dispară de pe brațe, picioare și spate senzația pe care i-o imprimaseră în piele iarba, rădăcinile, pietrele, coaja bușteanului plin de mușchi. Tâlcui îndelung această taină, o lasă să alunece, să-i scape printre degete, să dispară, iar fratele și tatăl său îl urmară tăcuți prin pădure, lăsându-l să găsească singur calea către șoseaua aceea incredibilă care avea să-i ducă înapoi în oraș...

Apoi orașul, în după-amiaza aceleiași zile.

Și o altă recoltă.

Bunicul stătea în picioare pe prispa lată, ca un căpitan ce cuprinde cu privirea necuprinsele valuri ale anotimpului de dinaintea sa. Întrebă vântul și cerul prea înalt și peluza pe care stăteau Douglas și Tom pentru a-l întreba numai pe el.

— Bunicule, sunt gata? Acuma?

Bunicul duse mâna la bărbie.

— Cinci sute, o mie, două mii cu siguranță. Da, da, bună recoltă. Culegeți-le ușor, da' luați-le pe toate. Un ban pentru fiecare sac dus la teasc!

— Cum să nu!

Băieții se aplecară zâmbind să culeagă florile aurii. Florile acelea care inundaseră lumea, picurând de pe pajiști direct pe străzile pietruite, ciocănind ușor la ferestrele de cristal ale pivnițelor și legănându-se în așa fel încât să-i înconjoare pe toate părțile de strălucirea și splendoarea soarelui topit.

— În fiecare an, zise bunicul. Dă strechea în ele; eu le las. Haită de lei în curte. Dacă te uiți numai la ele, îți ard ochii. O floare des întâlnită, o buruiană pe care n-o vede nimeni, da. Dar pentru noi păpădia e ceva nobil.

Așa că, odată culese cu grijă și puse în saci, păpădiile fură cărate jos. La sosirea lor, bezna din pivniță începu să strălucească. La început teascul de vin era deschis și rece, dar la primul val de flori se încălzi. Bunicul începu să învârtească manivela, apăsând ușor recolta de flori.

— Uite... așa...

Valul auriu, însăși esența acelei luni frumoase, se scurse mai întâi timid și pe urmă în șuvoi pe jgheabul de jos, unde avea să fie lăsat să fiarbă, apoi scos de pe drojdie și în final îmbuteliat în sticle mici și curate de ketchup, și aranjat în straturi strălucitoare în întunericul din pivniță.

Vin de păpădie.

Cuvintele erau vară pe limbă, iar vinul era însăși vara, prinsă și astupată în sticlă. Și acum că Douglas știa, cu toată ființa lui, că era viu, și se mișca prin lume învârtindu-se ca să atingă și să vadă totul, nu exista nimic mai corect și mai potrivit decât sigilarea acestei noi cunoașteri, acestei zile speciale de colecție, ca să fie deschisă într-o zi de ianuarie când ninge încontinuu și nu ai mai văzut soarele de săptămâni sau luni întregi, și poate până atunci uiți miracolul și ai nevoie să ți-l reamintești. Fiindcă avea să fie o vară plină de minuni de neînchipuit, iar el își dorea să salveze și să eticheteze totul, ca să poată reveni oricând tiptil în acest asfințit umed și rece și să întindă mâna.

Să întindă mâna către rândurile licărind cu strălucirea blândă a florilor deschise la răsărit, cu lumina acestui soare de iunie străbătând un strat subțire de praf, către vinul de păpădii. Să se uite prin sticluțele de vin la ziua aceea de iarnă, iar zăpada să se topească în iarbă și copacii să fie iar plini

de păsări, frunze și flori ca un continent de fluturi în bătaia vântului. Și privind prin sticlă, să șteargă oțelul cerului și să îl facă albastru.

Să ții vara în mână, să o torni într-un pahar, doar un păhărel, bineînțeles, numai o înghițitură mică pentru copii, să te gâdile pe gât; să schimbi anotimpul din vene fiindcă ridici paharul la buze și lași vara să curgă înăuntru.

— Bun, acuma, hai cu butoiul de apă de ploaie!

Din toată lumea nu era nimic mai bun decât apele curate ridicate din lacuri îndepărtate și de pe dulcile câmpuri de iarbă înrourată la răsăritul soarelui, înălțate către cerul deschis, purtate în nori curați cale de o mie cinci sute de kilometri, periate de vânt și electrificate la tensiuni înalte, și tocmai la sfârșit condensate în aerul rece. Căzând în ploaie, această apă aduna și mai mult din esența cerului în cristalele sale. Luând câte ceva de la vântul de răsărit și de apus, de la vântul de miazănoapte și de miazăzi, apa se făcea ploaie, iar ploaia, la această oră de ceremonie, avea să se facă vin.

Douglas fugi cu căușul și îl afundă adânc în butoiul cu apă de ploaie.

— Iată, vine!

În căuș, apa era mătase; mătase limpede, aproape albastră. Dacă o bei, ușurează buzele și gâtul, și inima. Apa aceasta trebuie purtată în polonic și găleată către pivniță, iar acolo să curgă în râuri de munte peste recolta de păpădii.

Chiar și bunica, atunci când zăpada se învolburează afară, amețind lumea, orbind ferestrele și furând răsuflarea din gurile larg deschise, chiar și ea, într-o zi de februarie, urma să dispară în pivniță.

Deasupra, în casa mare, lumea tușește, strănută, suflă greu și geme, copiii au febră și toți au gâtul dureros și inflamat, nasurile sunt roșii și înfundate și microbul cel șiret și-a vârât coada peste tot.

Și atunci vine bunica, răsărind din pivniță ca o zeiță de iunie, cu ceva ascuns sub șalul ei tricotat. Iar secretul, purtat către fiecare cameră suferindă din casă, își va împrăștia aromele și claritatea în pahare curate și va fi înghițit de toți. Medicamentul altor vremuri, balsamul soarelui și al după-amiezilor lenește de august, cu zgomotele surde ale mașinilor de gheață străbătând străzile pietruite, săgeata rachetelor argintii fulgerând către cer și murmurul mașinilor de tuns iarba călătorind prin țările furnicilor, toate, toate acestea într-un pahar.

Da, chiar și ea, atrasă către pivnița iernatică de o aventură de iunie, va sta poate singură și tăcută, discutând în secret cu sufletul și spiritul ei, tot așa cum făceau și bunicul, și tata, și unchiul Pert, sau unii dintre chiriași, simțind adânc ultima atingere a unui calendar dus de multă vreme, cu picnicurile lui, cu ploile calde și mirosul lanurilor de grâu și fân, și popcorn proaspăt.

Chiar și ea, repetând iar și iar cuvintele acelea frumoase și aurii, exact la fel cum erau spuse acum, în acel moment când florile erau aruncate în teasc, și cum aveau să fie repetate în fiecare iarnă, în toate iernile albe ce urmau să vină, pe vecie. Purtându-le iarăși și iarăși pe buze, ca un zâmbet, ca un petic neașteptat de soare în întuneric.

Vin de păpădie. Vin de păpădie. Vin de păpădie.

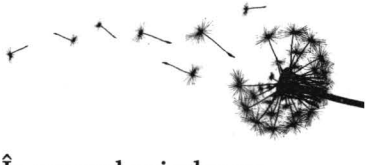

Veneau și plecau mereu pe tăcute. În urma lor iarba se apleca și se ridica înapoi. Treceau ca umbrele norilor peste dealuri... copiii verii, fugind.

Rămas în urmă, Douglas se simțea pierdut. Se opri gâfâind la buza râpei, la marginea prăpastiei din care ieșea un

vânt molatic. Adulmecă aici, cu urechile ciulite ca o căprioară, un pericol vechi de mai bine de un miliard de ani. Aici râpa tăia orașul în două. Aici civilizația înceta. Aici erau numai pământul fertil și un milion de morți și renașteri în fiecare oră.

Și tot aici erau sau aveau să fie cărările bătătorite de băieți, în nevoia lor de nestatornicie, de mișcare, de a deveni bărbați.

Douglas se întoarse. Cărarea aceasta șerpuia prăfoasă spre ghețăria unde se pitea iarna în zilele aurii. Cărarea cealaltă se grăbea către nisipurile fierbinți de pe malul lacului, în iulie. Aceasta, către copaci în care băieții pot crește ca merele pădurețe, acre și încă verzi, ascunși printre frunze. Aceasta către livada de piersici, vița-de-vie, pepenii zăcând în soare ca niște pisici în carapace de broască țestoasă. Cărarea abandonată, dar tare încurcată către școală! Aceasta, dreaptă ca o săgeată, către filmele cu cowboy de duminică. Și aceasta, de lângă pârâu, către tărâmul sălbatic din afara orașului...

Douglas se încruntă.

Cine știe cu siguranță unde se sfârșește orașul și începe sălbăticia? Cine poate spune cine al cui e? Dintotdeauna a existat un loc imposibil de delimitat pentru care se luptă și orașul, și sălbăticia, fiecare câștigând de partea lui câte o cărare, o delicatesă, o vâlcea, câte un copac sau un tufiș, dar niciodată pentru veșnicie. Măreața viitură de iarbă și de flori care începea de departe, dinspre fermele de la țară, se apropia de oraș clipocind sub imperiul anotimpurilor. În fiecare noapte, sălbăticia, pajiștile și peisajul de țară se scurgeau prin râpă, de-a lungul pârâului, inundând orașul cu miros de iarbă și apă, iar acesta era abandonat și mort, și transformat iar în țărână. În fiecare dimineață, râpa invada un pic mai mult orașul, amenințând să înece garajele ca pe niște bărci găurite, să devoreze mașinile învechite și lăsate să ruginească la mila ploilor.

— Hei! Hei!

John Huff și Charlie Woodman fugeau printre misterele râpei, ale orașului și ale timpului.

— Hei!

Douglas porni încet pe cărare. Râpa chiar era locul unde te duci să vezi cele două jumătăți alăturate, calea omului și calea naturii. Orașul era până la urmă doar o corabie mare plină cu supraviețuitori în mișcare permanentă, aruncând iarba afară, lustruind rugina. Din când în când, o barcă de salvare, o cocioabă, un pui desprins de lângă corabia-mamă, ieșită de sub puterea tăcută a anotimpurilor, se scufunda înapoi în valuri silențioase de termite și de furnici, înapoi în pământul râpei, în pâlpâitul greierilor scârțâind ca hârtia uscată printre buruienile fierbinți, izolată sub praf și pânze de păianjeni, ca să se predea în cele din urmă într-o avalanșă de țigle și catran, năruindu-se ca un altar de surcele într-o pală de foc aprinsă de furtuni cu fulgerele lor albastre, ca un instantaneu fotografic al triumfului sălbăticiei.

Ce-l atrăgea pe Douglas era misterul acela al omului care smulge ce poate de la sălbăticie, iar sălbăticia smulge și ea ce poate de la el, an după an, știind că orașele nu câștigau niciodată cu adevărat, ci doar continuau să existe în acalmia acelui pericol, înarmate până în dinți cu aparate de tuns iarba, spray-uri de insecte și foarfece de grădină, înotând atâta timp cât civilizația le ordona să înoate, fiecare casă la un pas de a se scufunda în valurile verzi, îngropată pe vecie după ce ultimul om avea să dispară și toate mistriile și coasele lui aveau să devină fărâme de rugină.

Orașul. Sălbăticia. Casele. Râpa. Douglas își mută privirea de la una la alta. Dar cum să le legi, cum să înțelegi ce schimburi au loc când...

Privirea îi coborî spre pământ.

Trecuse primul ritual al verii, culesul păpădiilor și făcutul vinului. Acum al doilea ritual îi aștepta bagheta de dirijor, iar el descoperi că nu se putea mișca.

— Doug... Haide, măi... Doug...!

Băieții dispărură, alergând.

— Eu sunt viu, își zise Douglas. Și ce dacă? Ei sunt mai vii decât mine. Cum se poate așa ceva? Cum?

Și își află răspunsul stând acolo singur, cu ochii la picioarele lui nemișcate...

Mai târziu în seara aceea, pe când se întorcea acasă de la spectacol cu mama, tata și Tom, fratele lui, Douglas văzu tenișii în vitrina luminată a prăvăliei. Întoarse repede capul în altă parte, dar era prea târziu: își simțea deja gleznele prinse în strânsoarea lor, plutind și fugind. Lumea se învârti; cu aripile întinse, marchizele prăvăliilor plesniră deasupra lui și-l făcură să simtă că fuge. Mama, tata și Tom mergeau tăcuți alături de el. Douglas se întoarse, cu ochii la tenișii din vitrina luminoasă rămasă în urmă.

— A fost un film drăguț, zise mama.

Douglas șopti:

— Așa este...

Era iunie și trecuse de mult vremea de cumpărat pantofi speciali tăcuți ca o ploaie de vară pe trotuar. Iunie, pământul în plinătatea puterii lui, totul în mișcare permanentă.

Iarba năvălea mereu dinspre câmpie, înconjurând trotuarele și lăsând casele naufragiate.

Orașul putea să se răstoarne în orice clipă, să se scufunde fără urmă în marea de trifoi și buruieni. Iar Douglas stătea

inert, prins în capcana cimentului mort și a străzii cu caldarâm roșu, incapabil să se miște.

— Tată! În prăvălia aia, pantofii ăia Cream-Sponge Para Litefoot...

Tata nici măcar nu se întoarse.

— Ce-ar fi să-mi spui de ce ai nevoie de o pereche de pantofi noi, ce zici?

— Ei bine...

Fiindcă tenișii ăia îi dădeau sentimentul pe care îl ai în fiecare vară când îți dai jos pantofii pentru prima oară și alergi desculț prin iarbă, sau în fiecare iarnă, când îți scoți picioarele de sub plapuma caldă, în vântul rece de la geam, și le ții afară cât de mult poți, iar când le tragi înapoi sub plapumă sunt ca niște sloiuri de gheață. Tenișii ăia îi dădeau sentimentul unic pe care îl ai când intri prima oară într-un an în apa limpede a unui pârâu și-ți vezi picioarele prin apă, un centimetru mai în față decât locul în care stai de fapt din cauza refracției.

— Tată, zise Douglas, e greu de explicat.

Cumva, oamenii care făceau tenișii știau ce vor și de ce au nevoie băieții – știau să pună bezele și arcuri strânse în tălpici și să țească restul din iarbă înălbită și arsă în sălbăticie. Undeva prin amestecul moale al tenișilor se ascundeau tendoanele fine și puternice din picioarele căprioarelor. Oamenii care făceau tenișii observaseră îndelung vântul bătând printre copaci și râurile scurgându-se în lacuri. Oricum, indiferent ce-o fi fost, era în pantofi și era vară.

Douglas încercă să pună toate acestea în cuvinte.

— Da, zise tata, dar ce-au pățit tenișii de anul trecut? De ce nu-i scoți din dulap?

Lui îi părea rău într-adevăr pentru băieții care locuiau în California și trebuiau să poarte tenișii tot anul, fiindcă în felul acesta nu știau ce înseamnă să-ți scoți iarna de pe

picioare, să descalți pantofii de piele cu ținte de metal, grei de zăpadă și de ploaie, să fugi desculț câte o zi întreagă și pe urmă să-ți înnozi șireturile de la primii tenișii din anotimpul acela, nou-nouți, ceea ce era chiar mai bine decât mersul desculț. Magia era întotdeauna legată de o pereche nouă de pantofi. Poate până în septembrie pantofii aceia o să moară, dar acum era d-abia sfârșitul lui iunie și lumea era încă plină de magie, iar niște pantofi ca ăștia te puteau purta în zbor peste copaci și râuri, și case – și dacă voiai, te puteau purta mai ales peste garduri, trotuare și câini.

— Dar nu înțelegi? zise Douglas. Pur și simplu nu mai pot să port perechea de anul trecut.

Fiindcă perechea de anul trecut murise. Fusese minunată anul trecut, când o purtase prima dată, bineînțeles.

Însă înțelegeai în fiecare an, pe la sfârșitul verii, că nu poți de fapt să zbori peste râuri și copaci, și case cu ei, fiindcă erau morți. Numai că acum începuse un an nou, iar el simțea că de data aceasta, cu noua pereche, ar putea să facă absolut orice.

Începură să urce treptele spre casă.

— Economisește-ți banii, zise tata. În cinci sau șase săptămâni...

— Dar până atunci se termină vara!

După ce se stinseră luminile și Tom adormi, Douglas rămase treaz, întins în pat și privindu-și picioarele, atât de departe de el, luminate de lună tocmai la celălalt capăt al patului, libere acum de pantofii grei cu ținte de metal.

— Motiv. Trebuie să găsesc un motiv să-mi ia tenișii.

Ei bine, așa cum știe toată lumea, dealurile din jurul orașului mișunau de băieți care speriau vacile, jucau rol de barometru pentru vremea locală, se coceau în soare și se cojeau în fiecare zi ca foile calendarului, numai ca în ziua următoare să se coacă iar. Ca să-i prinzi, trebuia să fugi tu

însuți mai repede decât vulpile sau veverițele. Cât despre oraș, fumega de dușmani care fierbeau de furie din cauza căldurii, repetând orbește fiecare argument și insultă iernatică. Ține-ți prietenii aproape și dușmanii departe – așa suna mottoul tenișilor Cream-Sponge Para Litefoot. Ți se pare că lumea fuge prea repede? Vrei să o prinzi din urmă? Vrei să fii și să rămâi alert? Alege Litefoot! Litefoot!

Își ridică pușculița și ascultă gânditor clinchetul surd ce trăda puținii bani pe care-i avea.

„Indiferent ce-ți dorești", se gândi, „trebuie să te descurci singur. Așa că acum, pe timp de noapte, trebuie să ne găsim calea prin pădure..."

În centru, luminile prăvăliilor se stingeau, una câte una. Prin geam străbătu o adiere. Parcă era un râu ce curgea la vale și picioarele lui ardeau să-l însoțească.

În vise auzi un iepure alergând, alergând, alergând în iarba înaltă și caldă.

Bătrânul domn Sanderson trecea prin prăvălia lui de pantofi la fel ca proprietarul unui *petshop* în care se află cuști cu animale din toată lumea, atingând scurt pe fiecare. Trecu ușurel cu mâna peste pantofii din vitrină, iar unii erau ca niște câini, iar alții ca niște pisici; atinse fiecare pereche cu grijă, trăgând de șireturi și întinzând mai bine limbile. După ce termină, stătu drept în mijlocul mochetei, privind în jur și dând din cap aprobator.

Se auzi un bubuit de tunet, crescând în intensitate.

Se întâmplă repede: cu o clipă înainte, în ușa prăvăliei de pantofi a domnului Sanderson nu fusese nimeni, iar în clipa următoare apăru Douglas Spaulding, stângaci și privindu-și

ghetele de piele de parcă nu le putea dezlipi de ciment de grele ce erau. Tunetul dispăru în același timp în care ghetele se opriră. Pe urmă, dureros de lent și neîndrăznind să ridice privirea din pumnul plin cu bani, Douglas ieși din reflectorul strălucitor al soarelui de sâmbătă. Începu să construiască pe tejghea fișicuri regulate de monede, precum cineva care joacă șah și nu știe dacă următoarea mutare îl va scoate la lumină sau îl va arunca în beznă.

— Un cuvânt să nu aud! zise domnul Sanderson.

Douglas înțepeni.

— Mai întâi, știu ce vrei să cumperi, continuă domnul Sanderson. În al doilea rând, te văd în fața vitrinei în fiecare după-amiază. Crezi că nu te-am observat? Te înșeli. În al treilea rând, ca să fim foarte precișii, tu vrei tenișii Royal Crown Cream-Sponge Para Litefoot Tennis Shoes: „CA MENTOLUL PENTRU PICIOARELE DUMNEAVOASTRĂ!" În al patrulea rând, vrei credit.

— Nu! strigă Douglas, gâfâind de parcă fugise toată noaptea prin vise, și îi răspunse: Am de oferit ceva mai bun decât creditul! Înainte să vă spun, domnule Sanderson, vă rog să-mi faceți și mie un mic hatâr. Mai țineți minte ultima oară când ați purtat chiar dumneavoastră o pereche de tenișii Litefoot?

Domnul Sanderson se întunecă la față.

— Păi, nu știu, acum zece, douăzeci, poate treizeci de ani. De ce...?

— Domnule Sanderson, nu credeți că le datorați clienților dumneavoastră să probați pantofii pe care-i vindeți, fie și numai un minuțel, ca să știți cum se simt? Dacă nu încearcă, oamenii uită cum e. Cel care făcea reclamă la United Cigar Store fuma, nu? Iar proprietarul prăvăliei de bomboane își gustă produsele, parcă. Așa că...

— Nu știu dacă ai observat, zise bătrânul, dar am pantofi.

— Dar nu aveți tenișI, domnule! Cum o să vindeți tenișI dacă nu vă entuziasmează tenișii, și cum vă pot entuziasma dacă nu-i cunoașteți?

Domnul Sanderson se dădu în spate, distanțându-se un pic de ardoarea băiatului, și duse mâna la bărbie.

— Păi...

— Domnule Sanderson, zise Douglas. Îmi vindeți ceva și eu vă vând altceva de aceeași valoare.

— Ia zi, măi, băiete, este absolut necesar să mă încalț cu o pereche de tenișI, așa-i? zise bătrânul.

— Așa aș vrea, domnule!

Bătrânul oftă. Un minut mai târziu, stătea așezat și își lega gâfâind șireturile. Pe labele picioarelor lui înguste și lungi, tenișii păreau deconectați și străini de restul trupului, în costumul lui negru și elegant. Domnul Sanderson se ridică în picioare.

— Cum se simte? întrebă băiatul.

— Cum se simte, cică; se simte bine, răspunse el și vru să se așeze.

— Vă rog! zise Douglas cu mâna întinsă. Domnule Sanderson, acum puteți să vă legănați un pic în față și-n spate, să vă ridicați pe vârfuri, așa un pic, până când vă spun eu să vă opriți? Eu vă dau banii mei, dumneavoastră îmi dați pantofii, iar eu vă datorez un dolar. Dar, domnule Sanderson, dar – de cum primesc tenișii ăștia, știți ce se întâmplă?

— Ce?

— Bang! Eu vă livrez pachetele sau vi le ridic, vă aduc cafeaua, duc gunoiul, fug la poștă, la telegraf, la bibliotecă! O să fac cât doișpe, o să mă vedeți, când înăuntru, când afară, când înăuntru, când afară, tot timpul. Ia uitați-vă la tenișii ăștia, domnule Sanderson, vă dați seama cât de repede m-ar purta? Toate arcurile alea? Simțiți câtă fugă au înăuntru? Simțiți cum vă prind și nu vă mai dau drumul,

și nu le place când stați așa în picioare și nu faceți nimic? Simțiți cât de repede aș putea face lucrurile cu care nu aveți chef să vă deranjați? Dumneavoastră doar să stați aici în prăvălie, la răcoare, și eu să alerg prin tot orașul! Doar că nu o să fug eu, de fapt, o să fugă pantofii. Aleargă ca nebunii pe stradă, dau colțul și pornesc înapoi! Ia uite cum se duc!

Domnul Sanderson simți că amețește de la cascada de cuvinte. Când puhoiul se prăvăli asupra lui, se lăsă și el purtat de curent; începu să se ridice, pe vârfuri, să-și flexeze tălpile, să-și lase greutatea pe călcâie și să-și testeze gleznele. Se legănă încet, aproape în secret, în boarea de vânt care intra pe ușa deschisă. Tenișii se înfundau silențios în covor ca în iarba din junglă, ca în lut și în argilă tare. Solemn, se mai legănă o dată pe călcâie, în aluatul dospit, în pământul moale și primitor. Pe fața lui se perindau emoțiile ca un caleidoscop de culori, aprinse și stinse pe rând. Gura i se căsca ușor deschisă. Se mai legănă o dată și se opri de tot în același timp în care vocea băiatului se stinse, și rămaseră amândoi în picioare, privindu-se unul pe celălalt în tăcerea naturală și nesfârșită.

Afară, pe trotuar, trecură câțiva oameni prin soarele fierbinte, dar bătrânul și băiatul rămaseră nemișcați, chipul băiatului strălucind și al bătrânului plin de revelații. Într-un final, bătrânul zise:

— Măi, băiete, ce-ai zice de o slujbă de vânzător de pantofi în prăvălia asta, peste cinci ani?

— Doamne! Mulțumesc, domnule Sanderson, dar nu știu încă ce o să fiu.

— Orice vrei tu să fii, măi, băiete, zise bătrânul. Aia o să fii. Pe tine n-o să te oprească nimeni.

Bătrânul se îndreptă încet spre zidul de care stăteau rezemate zece mii de cutii, se întoarse cu o pereche de pantofi pentru băiat și scrise o listă pe o bucată de hârtie în timp ce acesta își lega șireturile și se ridică să aștepte.

Bătrânul îi întinse lista.

— Uite câteva lucruri de făcut pentru după-amiaza asta. Fă-le și suntem chit, apoi ești concediat.

— Vă mulțumesc, domnule Sanderson! zise Douglas și dădu să plece.

— Stai! strigă bătrânul.

Douglas se opri și se întoarse.

Domnul Sanderson se aplecă înainte.

— Cum se simt tenișii?

Băiatul își privi picioarele, scufundate adânc în râuri, în lanurile de grâu, în vântul care deja îl purta afară din oraș. Se uită în sus spre bătrân, cu ochii strălucind și gura mișcându-se fără sunet.

— Antilope? întrebă bătrânul, trecând cu privirea de la fața băiatului la pantofi. Gazele?

Băiatul cugetă un moment, ezită și dădu repede din cap. Dispăru aproape imediat, rotindu-se cu un fâșâit ca o șoaptă. Cadrul ușii rămase gol, iar sunetul tenișilor se topi în căldura junglei.

Domnul Sanderson rămase în ușa însorită, ascultând. Își aminti sunetul izvorând din visurile lui de băiat, pierdute cu mult timp în urmă. Creaturi superbe sărind sub cerul liber, străbătând tufișurile, trecând pe sub copaci, în urma lor doar ecoul moale al fugii.

— Antilope, repetă domnul Sanderson. Gazele.

Se aplecă să ridice ghetele de iarnă ale băiatului, abandonate și grele de atâtea ploi uitate și zăpezi topite de mult. Ieși din soarele arzător cu pași moi, ușori și lenți, și se îndreptă înapoi spre civilizație...

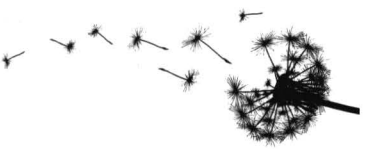

Scoase un caiet galben, apoi un creion Ticonderoga, tot galben. Deschise caietul și linse vârful creionului.

— Tom, zise, tu și statisticile tale mi-ați dat o idee. O să fac la fel, o să notez totul. De exemplu, îți dai seama că în fiecare vară repetăm mereu aceleași lucruri pe care le-am făcut și vara trecută?

— Adică ce repetăm, Doug?

— Adică facem vin de păpădie, cumpărăm tenișI noi, aruncăm prima pocnitoare din an, facem limonadă, ne intră țepi în talpă, culegem struguri sălbatici. În fiecare an facem aceleași lucruri, exact la fel, fără schimbări, fără nicio diferență. Asta înseamnă jumătate de vară, Tom.

— Păi, și cealaltă jumate?

— Aia reprezintă lucrurile pe care le facem pentru prima dată în viață.

— Ca atunci când mâncăm măsline?

— Mai mult de atât. Ca atunci când aflăm că bunicul sau tata nu știu totul.

— Ba știu tot ce-i de știut, și nu care cumva să uiți!

— Tom, n-are rost să ne certăm, am notat deja la Descoperiri și Revelații. Ei nu știu totul, dar nu-i o crimă. Am descoperit și asta.

— Ce alte minuni mai ai acolo?

— Sunt viu.

— Hai că asta e veche!

— Da, dar de-abia de curând m-am gândit la asta, m-am gândit bine. Faci multe lucruri și nu te gândești la ele, și deodată ești atent, te uiți la ce faci și le vezi prima oară. Așa că o să împart toată vara în două părți. Aici pe caiet am scris așa la prima parte: RITURI ȘI CEREMONII. Prima dată când deschidem o sticlă de bere. Prima dată anul ăsta când am fugit desculț în iarbă. Prima dată pe anul ăsta când aproape m-am înecat în lac. Primul pepene. Primul țânțar.

Prima recoltă de păpădii. Astea sunt lucrurile pe care le facem iar și iar, și niciodată nu ne gândim la ele. Iar aici, în spate, cum am zis, am DESCOPERIRI ȘI REVELAȚII sau poate ILUMINAȚII, ce cuvânt fain, sau INTUIȚII, da? Adică faci ceva ce știi bine, cum ar fi vinul de păpădie, și pui asta la RITURI ȘI CEREMONII. Pe urmă te gândești la ce-ai făcut, și orice-ți vine în cap, oricât de nebunesc ar fi, pui la DESCOPERIRI ȘI REVELAȚII. Uite ce am scris despre vin: De fiecare dată când îl punem în sticlă, punem deoparte o bucată de 1928. Ce zici de asta, Tom?

— Păi, pe mine m-ai pierdut de ceva timp.

— Stai să-ți arăt alta. Chiar la început, la CEREMONII, am scris: Prima ceartă și chelfăneală din vara lui 1928 de la tata, în dimineața zilei de 24 iunie. În spate, la REVELAȚII, am scris: Adulții și copiii se ceartă pentru că aparțin unor rase diferite. Uită-te la ei și pe urmă uită-te la noi, cum nu semănăm deloc. Rase diferite, părți ireconciliabile. Ce zici de asta, Tom?

— Doug, măi, câtă dreptate ai! Așa e! De-asta nu ne înțelegem cu mama sau tata. Bucluc, bucluc, din zori până mă culc! Mamă, ce deștept ești!

— În astea trei luni, de fiecare dată când vezi că faci ceva iar și iar, spune-mi. Gândește-te bine și zi-mi. Pe urmă, de Ziua Muncii, facem socoteala finală și vedem cu ce ne-am ales!

— Păi, am să-ți dau o statistică chiar acum. Ia creionul, Doug. În toată lumea sunt cinci miliarde de copaci. Am căutat eu. Sub fiecare copac e o umbră, da? Păi, atunci, ce face să fie noapte? Îți zic eu: umbrele care ies de sub cinci miliarde de copaci! Gândește-te! Sunt umbre care se întind în aer, acoperind totul. Dacă am putea găsi un mod ca să ținem toate umbrele alea sub copaci, am putea să stăm treji jumătate de noapte, Doug, fiindcă n-ar mai fi noapte deloc! Poftim: ceva nou, ceva vechi.

— Așa e, asta este ceva nou și ceva vechi. Douglas linse vârful creionului Ticonderoga, al cărui nume îi plăcea teribil. Mai zi o dată.

— Sunt umbre sub cinci miliarde de copaci...

Da, vara însemna ritualuri, fiecare cu locul și timpul lui. E un ritual să faci limonadă sau ceai cu gheață, e ritualul vinului, al pantofilor, sau al mersului desculț și, în cele din urmă, venind rapid pe urma celorlalte cu demnitatea sa tăcută, ritualul leagănului de pe prispă.

În a treia zi de vară, spre sfârșitul zilei, bunicul ieși pe ușa din față, cântărind calm din priviri cele două inele goale atârnate pe prispă. Înaintă spre balustrada acoperită de mușcate ca un căpitan Ahab care cuprinde cu privirea ziua blândă și cerul domol, își umezi un deget ca să simtă de unde vine vântul și își dădu jos haina ca să vadă cum este cu mâneci scurte afară, acum că apunea soarele. Acceptă saluturile altor căpitani de pe alte prispe înflorite, ieșiți ei înșiși ca să estimeze molcoma încălzire a vremii și ignorându-și nevestele ciripind sau lătrând ordine ca niște căței mici și pufoși ascunși înapoia plaselor negre pentru insecte ale prispelor.

— Bine, Douglas, hai să-l punem acolo.

În garaj găsiseră palanchinul, leagănul vechi și prăfuit, îl căraseră pe prispă și îl agățaseră cu un lanț de inele, pentru festivalurile domoale din nopțile de vară. Fiindcă era mai ușor, Douglas se așeză primul, iar bunicul i se alătură cu grijă puțin mai târziu, lăsându-se pontifical în scaun. Rămaseră acolo împreună, zâmbindu-și unul altuia, dând încet din cap și legănându-se alene.

Zece minute mai târziu, apăru și bunica, cu găleți cu apă și o mătură ca să spele și să curețe prispa. Din casă apărură alte scaune și balansoare.

— Mie întotdeauna îmi place să încep să stau afară cât mai timpuriu înainte să se înmulțească țânțarii, zise bunicul.

Pe la șapte puteai auzi cum hârșâiau scaunele îndepărtate de mese, și dacă stăteai afară, lângă fereastra salonului, puteai auzi cum cineva încearcă alene un pian cu dinții galbeni. Puteai auzi cum se aprind chibrituri, cum încep să fiarbă primele feluri de mâncare în cratițe și cum, pe rafturi, răsună farfuriile, iar, undeva, în depărtare cum cântă un patefon. Orele înaintau și chemau afară din casele înșirate pe străzile în amurg, sub imenșii stejari și ulmi, pe prispe umbrite, oameni ca figurinele care anunță vremea din pendulele cu barometru.

Unchiul Bert, poate bunicul, pe urmă tata și unii dintre veri; bărbații ieșeau primii în seara groasă ca o melasă, fumând și lăsând vocile femeilor în urmă, în bucătăria călduță, ca să-și pună universul în ordine. Pe urmă, sub streașina prispei, se auzeau primele voci bărbătești, le vedeai picioarele sprijinite de balustradă, picioarele băieților alungați pe treptele tocite sau pe balustradele de lemn de pe care uneori mai cădea câte ceva, câte un băiat sau câte un ghiveci de mușcate.

Ultimele apăreau bunica, străbunica și mama, ca niște fantome care se ascunseseră pentru o vreme în spatele ușii de plasă, iar bărbații se mișcau și se mutau ca să le facă loc. Femeile aduceau cu ele tot felul de evantaie, ziare împăturite, mănunchiuri de crengi de bambus sau batiste parfumate, ca să pună în mișcare aerul din jur în timp ce vorbeau.

De vorbit, vorbeau toată seara, dar a doua zi nu mai ținea nimeni minte ce vorbiseră. Nu conta pentru nimeni ce dezbăteau adulții; conta doar ca sunetele acelea să vibreze într-un du-te-vino neîntrerupt pe deasupra ferigilor delicate care înconjurau prispa din trei părți; conta doar că întunericul

umplea orașul ca o apă neagră turnată peste case, că țigările străluceau și conversațiile înaintau neîncetat. Vocile femeilor vibrau în aer, deranjând primii nori de țânțari care dansau frenetic în jur. Vocile bărbaților, în schimb, treceau prin grinzile casei vechi; dacă închideai ochii și lăsai capul pe scândurile dușumelei, puteai auzi vocile lor huruind în depărtare ca un cutremur politic, constant și neîncetat, urcând și coborând în valuri.

Douglas stătea întins pe scândurile uscate ale dușumelei, simțindu-se mulțumit și liniștit până în străfundul sufletului de aceste voci a căror existență avea să continue în eternitate, scurgându-se ca un izvor șopotitor peste trupul lui, peste pleoapele lui închise și în urechile lui somnoroase. Sunetele balansoarelor semănau cu cântecele greierilor, iar cântecele greierilor semănau cu sunetele balansoarelor, și butoiul acoperit cu mușchi de sub fereastra sufrageriei producea altă generație de țânțari care să facă subiectul tuturor conversațiilor din nesfârșitele nopți de vară ce urmau să vină.

Sentimentul pe care-l avea stând întins pe prispă în nopțile de vară era atât de minunat, atât de simplu și de reconfortant, încât nu se sătura niciodată de el. Toate ceremoniile acestea erau așa cum trebuiau să fie și nepieritoare: pipele aprinzându-se, mâinile albe mișcând croșetele în întunericul serii, prăjiturile Eskimo Pies învelite în folie ca să rămână reci, oamenii venind și plecând. Fiindcă întotdeauna veneau diverse persoane în vizită: vecinii din josul străzii și oamenii de peste drum; domnișoara Fern și domnișoara Roberta zumzăind pe drum în vehiculul lor electric, plimbându-i pe Tom sau pe Douglas prin cartier, apoi venind să se așeze, încercând să-și alunge febra din obraji cu evantaiele; sau domnul Jonas, gunoierul, care își lăsa calul și căruța ascunse pe alee, tot dând din gură, dar care urca scările cu un aer nevinovat de parcă nici nu deschisese gura și cumva așa se și întâmpla.

Și ultimii, copiii, care se întorceau de la ultimul joc de-a v-ați ascunselea sau fotbal improvizat pe întuneric, gâfâind și strălucind; se întorceau ca bumeranguri aruncate fără zgomot peste peluză, scufundându-se și liniștindu-se sub greutatea vocilor de pe prispă care vorbeau, vorbeau, vorbeau...

O, luxul de a sta întins în noaptea ferigilor, în noaptea ierbii, în noaptea vocilor șopotind somnoroase și împletind întunericul împreună. Adulții uitaseră că era și Douglas acolo, așa de nemișcat stătea, ascultând planurile pe care le făceau pentru el și pentru ei. Iar vocile, psalmodiate pe nori de fum de țigară la lumina lunii, însoțeau fluturii de noapte ca niște flori de măr târzii, izbindu-se de felinarele ce luminau slab în depărtare, străbătând anii...

În seara aceasta, în fața magazinului United Cigar, bărbații se adunaseră ca să ardă dirijabile, să scufunde cuirasate, să detoneze dinamită și, mai presus de toate, să savureze exact acele bacterii din gurile lor care într-o zi aveau să-i oprească pe toți, definitiv. Nori nimicitori se învolburau și se îndepărtau în fumul țigărilor lor în jurul unei siluete nervoase, care putea fi zărită ascultând absent sunetele lopeților și hârleților și vocile intonând: „cenușă din cenușă, țărână din țărână". Silueta era a lui Leo Auffmann, bijutierul orașului, care, holbându-și ochii mari și negri precum cerneala, își ridică în cele din urmă mâinile ca de copil și le strigă:

— Opriți-vă! În numele lui Dumnezeu, ieșiți din cimitir!

— Lee, mare dreptate ai, zise bunicul Spaulding, care-și făcea plimbarea de seară cu nepoții Douglas și Tom. Dar Lee, numai tu poți să le închizi gura tuturor depresivilor ăstora. Inventează tu ceva care să facă viitorul mai strălucitor, mai

înfloritor, mai vesel. Tu ai inventat biciclete, ai reparat mașinile din sala de jocuri, ai proiectat filme în orașul nostru, nu-i așa?

— Cum să nu, zise Douglas. Inventează Mașina Fericirii! Oamenii râseră.

— Să nu râdeți, răspunse Leo Auffmann. Cum am folosit noi mașinile până acum, am făcut oamenii să plângă? Păi, da! De fiecare dată când se pare că omul și mașina o să se înțeleagă bine, bum! Cineva pune o rotiță în plus, avioanele aruncă bombe peste noi și mașinile ne aruncă de pe stânci. Așa că băiatul are dreptate să ceară așa ceva, nu? Da! Da...

Vocea lui se depărtă încet când Leo Auffmann se duse și-și mângâie bicicleta de parcă ar fi fost un animal.

— Ce am de pierdut? șopti el. Să-mi zdrelesc puțin degetele, să nenorocesc câteva kilograme de metal, să nu mai dorm? O s-o fac, zău că o s-o fac!

— Lee, zise bunicul... n-am vrut să spunem...

Dar Leo Auffmann se suise deja pe bicicletă și plecase, pedalând prin noaptea caldă de vară și vorbindu-le în timp ce se îndepărta.

— ...Las' c-o fac...

— Știți ceva, zise Tom uimit, chiar sunt convins c-o s-o facă.

Dacă stăteai să îl privești cum mergea seara cu bicicleta pe străzile pavate cu piatră, îți dădeai seama că Leo Auffmann era un om care se lăsa purtat de val, savurând foșnetul uscat al scaieților în iarba culcată de dogoarea ca de cuptor, sau fâsâitul cablurilor electrice pe stâlpii uzi de ploaie. Era un om care nu suferea din lipsă de somn, ci savura pe îndelete nopțile nedormite, petrecute rumegând la nesfârșit mersul înainte – sau poate înapoi, cine știe? – al marelui mecanism

al universului. Dar în multe dintre nopțile acelea petrecute în ascultare, ba se hotăra, ba se răzgândea...

Loviturile vieții, se gândea el în timp ce pedala, care sunt? Te naști, crești, îmbătrânești, mori. N-ai ce face în privința primei. Dar restul?

Rotițele din angrenajul Mașinii Fericirii se învârteau aurii în capul lui. Cum să fie mașina asta, să ajute băieții să treacă de la puf de piersică la tufișuri țepoase, iar fetele din ciuperci urâte să devină nectarine. Iar apoi, în anii când umbra ți se întinde în depărtări, și numeri bătăile inimii cu milioanele, invenția lui să te lase să adormi încet printre frunzele care cad din copaci, precum băieții care se fac comozi în grămezile de uscăciuni și privesc mulțumiți cum moare lumea...

— Tati!

Cei șase copii ai lui, Saul, Marshall, Joseph, Rebecca, Ruth, Naomi, cu vârste între cinci și cincisprezece ani, alergau spre el să-i ia bicicleta, atingându-l toți în același timp.

— Te-am așteptat. Avem înghețată!

Se apropie de prispă și simți prin întuneric zâmbetul soției sale.

Timp de cinci minute mâncară tăcuți, într-o liniște confortabilă, și pe urmă, ridicând o lingură cu înghețată de culoarea lunii, de parcă era sensul universului și trebuia degustat îndelung, Lee zise:

— Lena? Ce-ai zice dacă aș încerca să inventez Mașina Fericirii?

— S-a întâmplat ceva? răspunse ea.

Bunicul porni cu Douglas și Tom spre casă, dar pe la jumătatea drumului dădură peste Charlie Woodman și John

Huff, și alți băieți, roiul lor de meteoriți având o gravitație atât de mare, încât îl traseră pe Douglas departe de bunic și de Tom și îl împinseră spre râpă.

— Vezi să nu te pierzi, măi, băiete!

— Nu, nu... Nu mă pierd...

Băieții se scufundară în întuneric.

Tom și bunicul parcurseră restul drumului în tăcere, dar în fața casei,Tom zise:

— Mamă, Mașina Fericirii – ce chestie!

— Nu-ți face speranțe, îi spuse bunicul.

Orologiul tribunalului bătu ora opt.

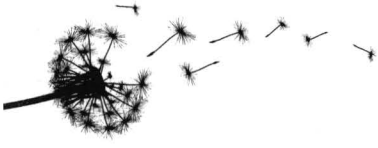

Orologiul tribunalului bătu ora nouă și era așa de târziu, se înnoptase de-a binelea pe străduța aceea dintr-un orășel dintr-o țară mare, de pe un continent mare, de pe planeta Pământ, care se prăvălea în viteză prin hăul spațiului, fie spre nicăieri, fie undeva anume, iar Tom simțea fiecare kilometru din căderea nesfârșită. Stătea lângă ușa de plasă, privind din casă către întunericul acela care alerga cu un aer așa de nevinovat, de parcă nu s-ar fi mișcat deloc. Numai când închideai ochii și te întindeai pe pat puteai să simți cum se învârte lumea sub tine și-ți înfundă urechile cu o maree neagră care se ridică și se sparge de stânci imaginare.

Mirosea a ploaie. Mama călca și uda hainele stropind cu apă dintr-o sticlă de ketchup cu dop găurit, în spatele lui Tom.

Câteva case mai încolo mai era deschis o singură prăvălie – cea a doamnei Singer.

Tocmai când doamna Singer era pe cale să închidă, mama se înduplecă și îi spuse lui Tom:

— Hai, fugi și ia o cutie de înghețată, și vezi s-o închidă bine.

Tom întrebă dacă putea să ceară și înghețată de ciocolată pe deasupra, fiindcă lui nu-i plăcea de vanilie, și când mama îi dădu voie, strânse bine banii în mână și fugi desculț peste cimentul cald, pe sub merii și stejarii de la marginea străzii, spre magazin. Orașul era atât de tăcut și îndepărtat, încât se auzeau greierii scârțâind printre copacii de un indigo fierbinte care țineau stelele să nu cadă peste ei.

Cu tălpile goale lipăind pe pavaj, Tom traversă strada și o găsi pe doamna Singer mișcându-se greoi prin prăvălie și fredonând cântece idiș.

— O juma de kilogram de înghețată? zise ea. Cu ciocolată peste? Cum să nu!

Băiatul stătu locului, privind-o cum se luptă cu capacul frigiderului de înghețată și îi umple bine cutia cu înghețată de vanilie „cu ciocolată peste, cum să nu!" Îi dădu banii, primi la schimb cutia rece și porni spre casă, frecând-o de frunte și obraji, râzând. În spatele lui, luminile prăvăliei singuratice se stinseră și mai rămase aprins doar un felinar stingher la colțul străzii; tot orașul părea că adormise.

Deschise ușa de plasă și o găsi pe mama călcând în continuare. Părea transpirată și nervoasă, dar asta nu o opri să-i zâmbească.

— Când se întoarce tata de la ședință? o întrebă el.

— Pe la unsprezece și jumătate, îi răspunse mama, ducând înghețata în bucătărie și împărțind-o.

Lui îi dădu porția de ciocolată, își puse și ei puțină și restul îl dădu deoparte:

— Pentru Douglas și tata, când vin acasă.

Savurară împreună înghețata, înfășurați în noaptea caldă și tăcută de vară. Mama și el, și toată noaptea în jurul casei lor mici de pe strada lor mică. Băiatul lingea grijuliu toată

înghețata din lingură înainte să o umple iar, și mama puse fierul de călcat la răcit în cutia lui și se așeză în fotoliu lângă patefon, mâncându-și desertul și zicând:

— Doamne Dumnezeule, ce cald a fost azi. Toată căldura intră în pământ și iese înapoi la suprafață când se lasă seara. Să vezi ce-o să mai transpirăm la noapte...

Stăteau amândoi ascultând noaptea cum apăsa în fiecare fereastră și fiecare ușă, ascultând tăcerea nesfârșită, fiindcă radioul avea nevoie de baterie nouă, iar ei puseseră deja până la saturație toate discurile cu Knickerbocker Quartet și Al Jolson și Two Black Crows; așa că Tom se așeză jos, pe podeaua de lemn, privind în afară în beznă beznă beznă, apăsându-și nasul pe plasa de țânțari până când pe vârf îi apărură pătrățele mici.

— Unde crezi că e Doug? E aproape nouă jumate.

— Vine el, zise Tom, știind prea bine că Douglas avea să se întoarcă negreșit.

Se duse după mama să spele vasele. Fiecare sunet, fiecare zdrăngănit al farfuriilor sau al lingurilor era amplificat în noaptea de cuptor. Merseră împreună în sufragerie, scoaseră pernele canapelei și traseră de ea până când se întinse patul dublu care se ascundea acolo.

Mama aranjă patul, lovind scurt pernele ca să le facă mai pufoase. Apoi, tocmai când Tom începea să-și dea cămașa jos, îl rugă să mai aștepte un pic.

— De ce?

— Fiindcă așa am zis eu.

— Arăți ciudat, mami.

Mama se așeză câteva clipe, apoi se ridică din nou și merse la ușă, în timp ce Tom îi asculta vocea strigând iar și iar:

— Douglas, Douglas, hei Doug! Douglasssssss!

Vocea ei pluti afară în noaptea caldă de vară, fără să se mai întoarcă. Ecourile nici nu o băgară în seamă.

Douglas. Douglas. Douglas.

Douglas!

Așa cum stătea pe podea, Tom simți un fior rece, care nu era nici înghețată, nici iarnă, dar nici parte din căldura verii. Privi ochii mamei cum se mișcau într-o parte și-n alta, clipind, o privi cum stătea în picioare, nehotărâtă și nervoasă. O privi îndelung.

Ea deschise ușa de plasă, ieși în noapte, coborî treptele și înaintă până la tufișul de liliac, și în urma ei Tom îi asculta sunetul pașilor.

Mama strigă iar.

Tăcere.

Mai strigă o dată și încă o dată, iar în spatele ei Tom stătea în cameră și aștepta să audă din clipă în clipă vocea lui Douglas răspunzând de undeva mai încolo, de pe strada lungă și îngustă:

— Gata, mami! Gata, mama! Bună!

Dar răspunsul nu veni și Tom rămase timp de două minute privind pe rând patul făcut, radioul tăcut, patefonul silențios, candelabrul cu bobițele lui de cristal strălucind cuminte, covorul cu motive purpurii și stacojii. Își lovi dinadins degetul mare de pat, ca să vadă dacă doare. Durea.

Ușa de plasă se deschise scârțâind, și mama îi zise:

— Hai cu mine, Tom. O să ne plimbăm puțin.

— Unde?

— Pe-aici, prin jur. Haide.

Se luară de mână și porniră împreună pe strada St. James. Sub picioarele lor, cimentul era cald și scârțâitul greierilor suna mai tare în întunericul tot mai dens. Ajunseră la colț, cotiră și continuară drept către partea de vest a râpei.

Undeva, spre depărtări, pluti o mașină, clipind din faruri. Erau într-o bulă lipsită total de viață, lumină și activitate. Ici și colo, răzbăteau spre stradă ultimele pătrate de lumină slabă

din casele unde oamenii nu se culcaseră încă. Dar majoritatea caselor erau tăcute și întunecate, toată lumea dormea, iar din loc în loc, în obscuritate, oamenii stăteau pe prispă și vorbeau încet. Când treceai pe lângă ei, mai auzeai uneori câte un balansoar scârțâind.

— Ce-mi doresc să fi fost tatăl tău acasă, zise mama, strângând în mâna ei mare mâna lui mai mică. Stai să vezi ce-i fac când îl prind pe băiatul ăla. Lupul Singuratic s-a apucat iar să ucidă. Nimeni nu e în siguranță. Nimeni nu știe nici unde, nici când o să apară. Martor mi-e Dumnezeu c-o să-l bat pe Doug de-o să regrete ziua în care s-a născut.

Acum trecuseră de câteva străzi și se apropiaseră de silueta întunecată și sfântă a Bisericii Baptiste Germane, la intersecția dintre strada Capelei și Glen Rock. La aproape o sută de metri în spatele acesteia, începea râpa. Îi simțeau mirosul – canal negru, frunze putrezite, verde dens. Era o râpă largă, care tăia orașul în două, făcând meandre ca un râu – ziua junglă și noaptea un loc de evitat, cum zicea mereu mama.

Ar fi trebuit să se simtă încurajat de apropierea bisericii, dar nici pomeneală – clădirea nu era luminată, părând rece și nefolositoare ca o ruină la marginea râpei.

El nu avea decât zece ani și nu știa mai nimic despre moarte, teamă sau groază. Moartea era doar o figură de ceară în sicriu, ca în ziua aceea când el avea șase ani și străbunicul murise și zăcea în sicriul lui ca un vultur căzut, tăcut și retras, care n-avea să mai facă niciodată scurtele lui comentarii seci despre politică sau să-i mai spună cum să fie băiat cuminte. Moartea era sora lui mai mică, într-o dimineață când el avea șapte ani și se trezise, și se zgâise la leagănul ei, iar ea se uita în sus către el cu o privire oarbă și fixă, o privire albastră și înghețată, până când au venit oamenii s-o ia într-o cutie mică de nuiele împletite. Moartea a însemnat să stea lângă scaunul ei înalt, o lună mai târziu, când și-a dat seama dintr-odată că ea n-o să mai

stea niciodată acolo, râzând și plângând, și făcându-l gelos pe ea fiindcă era vie. Aceea era moartea. Iar Moartea era Lupul Singuratic, nevăzut, plimbându-se pe după copaci, așteptând undeva în afara orașului ca să intre o dată sau de două ori pe an, să străbată aceste străzi, să ajungă în toate aceste locuri unde nu mai era niciun pic de lumină, să omoare una, două, trei femei în ultimii trei ani. Aceea era Moartea...

Dar asta era mai mult decât Moartea. În noaptea asta de vară, jos sub stele, îl striveau copleșitor toate lucrurile pe care avea să le simtă, să le vadă sau să le audă toată viața.

Abandonară trotuarul și o apucară pe o cărare bătătorită, plină de pietre și mărginită de buruieni în care corul greierilor se ridica ascuțit. O urmă ascultător pe mama, înaltă și curajoasă înaintea lui – apărătorul universului. Se apropiară împreună și se opriră acolo, la sfârșitul civilizației.

Râpa.

Aici și acum, jos în groapa aceea de beznă și junglă, unde se adunaseră dintr-odată toate lucrurile pe care n-avea să le cunoască sau să le înțeleagă niciodată; toate lucrurile nenumite din umbra grămezii de copaci, din mirosul de descompunere.

Își dădu brusc seama că erau numai ei doi – el și mama lui.

Mâna ei tremura.

Și simțind-o, se întrebă de ce... Fiindcă ea era mai mare, mai puternică, mai deșteaptă decât el, nu? Asta însemna că simțea și ea amenințarea aceea impalpabilă, tentaculul acela de beznă întinzându-se spre ei, răutatea aceea la pândă acolo jos? Atunci, asta însemna că nu devii puternic atunci când crești mare? N-ai nicio alinare când devii adult? Nu există niciun adăpost în viață? Nicio cetate de carne atât de puternică, încât să reziste atacului dibuit al miezurilor de noapte? Îndoielile îl năpădiră, iar înghețata reveni la viață în gâtul, burta, spinarea și membrele lui; simțea frigul de parcă stătea iarăși în bătaia vântului rece din decembrie trecut.

Își dădu seama că toți oamenii erau așa; că fiecare persoană era singură cu sine însăși. O singură unitate, o bucățică din societate, mereu cu teamă în suflet. Ca acum. Dacă țipă, dacă strigă după ajutor, se schimbă ceva?

Întunericul poate veni repede și învăluitor; un moment nesfârșit de rece și totul s-a sfârșit. Cu mult înaintea zorilor, cu mult înainte ca lanternele poliției să cerceteze bezna și să tulbure cărarea, cu mult înainte ca oamenii cu inimile tremurând să poată răsturna pietrele pentru a-i veni în ajutor. Și dacă ar fi la aproape cinci sute de metri de el chiar acum, și sigur era cineva, trei clipe ajungeau să ridice din negură un val care să-i fure toți cei zece ani și...

Impactul singurătății esențiale a vieții se izbi de trupul lui și-l făcu să tremure. Și mama era tot singură. Nici ea nu putea să se bazeze pe sanctitatea căsătoriei, pe protecția iubirii familiei ei, pe Constituția Statelor Unite sau pe poliție, nu putea să se bazeze pe nimic în acest moment, doar pe inima ei în care nu se afla decât silă incontrolabilă și dorința de a cădea pradă fricii. În acest moment, totul se rezuma la o problemă individuală căutând o soluție individuală. Nu exista altceva de făcut decât să accepte că era singur și să pornească de la asta.

Își înghiți nodul din gât și se agăță de ea. „O, Doamne, să nu moară mama, te rog!" își zise. „Nu ne face rău. Tata o să se întoarcă de la ședință într-o oră și dacă găsește casa goală..."

Mama făcu primii pași pe drumul către jungla primordială, iar el descoperi că-i tremura vocea.

— Mama, Doug e bine. Doug e bine. Zău că e bine. Doug e bine!

Vocea ei era încordată și subțire.

— Mereu vine pe aici. I-am zis să nu mai vină, dar copiii ăia afurisiți, ăia vin mereu pe aici. Într-o seară o să vină aici și n-o să se mai întoarcă niciodată...

N-o să se mai întoarcă niciodată. Asta poate însemna orice. Vagabonzi. Criminali. Beznă. Accident.

Și mai cu seamă Moarte!

Singur în tot universul.

În toată lumea există un milion de orașe exact ca ăsta. Fiecare la fel de sumbru și de singur, de îndepărtat, de plin de fiori și de uimire. Cântecul subțire al viorilor, în gamă minoră, era cântecul tuturor orașelor la fel de micuțe, lipsite de lumină, însă pline de umbre. O, cum se întinde singurătatea lor nesfârșită...

Râpe secrete și deprimante în fiecare orășel. Viața ca o oroare în noaptea orașelor mici, când din toate părțile rațiunea, căsătoria, copiii, fericirea tremură sub amenințarea căpcăunului numit Moarte.

Mama își ridică vocea în beznă.

— Doug! Douglas!

Și brusc înțeleseră amândoi că ceva era în neregulă.

Greierii tăcuseră. Domnea tăcerea absolută.

Niciodată în viața lui Tom nu auzise o asemenea tăcere. Infinită. De ce au tăcut greierii? De ce? Din ce motiv? Nu mai tăcuseră niciodată. Absolut niciodată.

Dacă nu. Dacă nu cumva...

Urma să se întâmple ceva.

Toată râpa se încordase, apucându-și strâns toate fibrele negre, trăgându-și puterea din pământul adormit pe kilometri în jurul ei. Din pădurile, vâlcelele și dealurile îngreunate de rouă, prin care câinii își ridicau botul spre lună, tăcerea nesfârșită se scurse în inima râpei, taman unde erau ei. Sigur avea să se întâmple ceva, chiar acum, în zece secunde sigur avea să se întâmple ceva. Greierii rămaseră credincioși tăcerii, iar stelele apăsau atât de mult în jos, în roiuri fierbinți și ascuțite, încât le putea atinge cu vârful degetelor.

Tăcerea năpădește și acoperă tot. Încordarea crește și se întinde. Doamne, ce beznă e, cât de departe este totul. O, Doamne!

Și dintr-odată, departe de tot, de peste râpă:

— Bine, mami! Vin acuși, mama!

Pe urmă iar:

— Bună, mami! Vin, vin, mami!

Pe urmă lipăitul grăbit al tenișilor străbătând groapa râpei și trei puști ieșiră la iveală, fugind și chicotind. Fratele lui, Douglas, împreună cu Chuck Woodman și John Huff.

Fugind și chicotind...

Stelele se traseră în sus ca antenele a zece milioane de melci.

Greierii cântau!

Bezna se trase înapoi, speriată, șocată, furioasă. O întrerupere atât de brutală, tocmai când se pregătea să se hrănească, o făcu să se replieze și să-și piardă apetitul. Bezna se retrase ca valurile mării, din care se revărsară râzând trei copii.

— Bună, mamă! Bună, Tom! Salut!

Era mirosul lui Douglas, fără îndoială. Sudoare și iarbă, și izul copacilor și al crengilor, și al pârâului din spatele lui.

— Tinere, să vezi ce bătaie o să-ți iei, declară mama, căreia frica-i dispăruse instant.

Tom știu că ea n-o să spună niciodată, nimănui, ce simțise atunci, însă noaptea aceea n-o s-o uite niciodată, la fel cum nici el n-avea s-o uite cât va trăi.

Plecară împreună spre casă, prin noaptea târzie de vară. Îi părea tare bine că Douglas trăia. Tare, tare bine.

O clipă i se păruse...

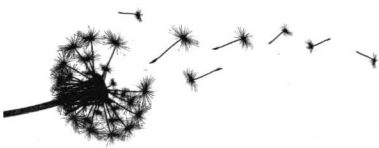

Departe spre orizonul luminat de lună, un tren trecu peste un pod și coborî într-o vale, fluierând ca o jucărie de metal pierdută și fără nume. Tom se așeză în pat lângă fratele lui, tremurând și ascultând fluierul trenului, gândindu-se la un văr care locuise undeva, departe, spre același orizont prin care alerga acum trenul; vărul acela murise de pneumonie, târziu în noapte, cu mulți ani în urmă...

Mirosul trupului lui Doug, întins în pat lângă el, avea o magie proprie, și se liniști.

— Doar două lucruri știu sigur, Doug, îi șopti el.

— Ce?

— Noaptea e întuneric beznă – ăsta e primul.

— Și al doilea?

— Râpa pe timp de noapte nu are ce căuta în Mașina Fericirii, dacă domnul Auffmann o s-o construiască vreodată.

Douglas rămase tăcut o vreme.

— Să știi că ai mare dreptate.

Tăcură, și în tăcerea care se lăsă se auziră deodată pași grei pe stradă, pe sub copaci, apoi în fața casei. Din patul ei, mama șopti:

— Ăsta-i taică-tu.

Și chiar el era.

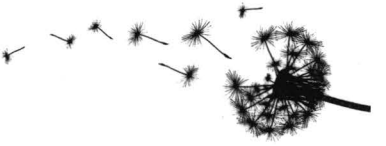

Târziu în noapte, pe o bancă din fața casei, Leo Auffmann scrise o listă imposibil de citit în întuneric, scoțând câte un „Ah!" sau „Uite încă una!" când descoperea vreo piesă esențială. Ușa casei fâlfâi ca aripile unui fluture de noapte. Zise încet:

— Lena?

O simți așezându-se în balansoarul de lângă el, în cămașa ei de noapte, nu slabă așa cum sunt fetele când au șaptesprezece ani și nu sunt iubite, nu grasă așa cum sunt femeile când au cincizeci de ani și nu sunt iubite, ci perfectă în curbele ei tari și frumoase, așa cum sunt femeile, indiferent de vârstă, când nu au niciun dubiu.

Era toată o minune. Corpul ei, la fel ca al lui, avea propria lui minte, dar diferită de a sa, creând copii sau intrând înaintea lui în orice cameră ca să se asigure că atmosfera acesteia se va potrivi perfect cu dispoziția lui sufletească. Nu părea să-și petreacă perioade lungi de timp abandonată gândurilor; și cugetările, și acțiunile i se scurgeau fără efort din minte înspre mâini și înapoi, într-un circuit natural și simplu pe care nu îndrăznea și nici nu dorea să-l pună pe hârtie.

— Mașina aia, spuse ea într-un final... noi nu avem nevoie de ea.

— Nu, îi răspunse, dar uneori trebuie să faci lucruri pentru alții. Mă tot gândesc ce să fie în ea.

Filme? Radiouri? Aparate stereoscopice? Toate acestea, împreună, astfel încât oricine să le poată atinge, să zâmbească și să spună „Da, domnule, asta e fericirea".

Da, își zise, să faci așa o mașinărie care să producă fericirea, în ciuda picioarelor ude, a sinusurilor inflamate, a cearșafurilor șifonate și a tuturor acelor ore târzii din noapte când monștrii îți devorează sufletul, întocmai ca râșnița aceea fermecată aruncată în mare, care macină și macină la sare neîncetat, făcând apa mării să fie pentru vecie sărată. Cine nu și-ar da și sufletul ca să poată inventa așa o mașinărie? Era o întrebare pusă întregii lumi, orașului și soției sale!

Dar tăcerea stânjenită a Lenei din balansoarul de alături îi spunea că ea e de altă părere. Tăcu și el, cu capul dat pe spate, ascultând cum șuierau în vânt frunzele de ulm.

Nu uita, își spuse, și sunetul ăsta trebuie să fie în mașină. Puțin mai târziu balansoarul rămase gol în întuneric.

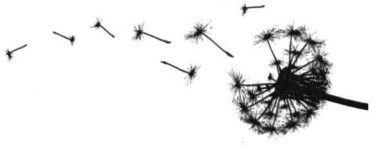

Bunicul zâmbi în somn.

Simțind zâmbetul și întrebându-se ce-l provocase, deschise ochii și rămase tăcut, ascultând, până când înțelese.

Fiindcă auzise un sunet care era mult, mult mai important decât cântecul păsărilor sau foșnetul frunzelor.

O dată pe an se trezea așa și rămânea culcat, așteptând sunetul acela care însemna că vara a început cu adevărat. Într-o dimineață oarecare, cineva, un chiriaș, un văr, un fiu sau un nepot ieșea pe iarba din fața casei și începea să descrie careuri tot mai mici, spre nord, est, sud și vest, însoțit de un zgomot de metal rotindu-se prin iarba dulce de vară. Flori de trifoi, câteva flori de păpădie rămase neculese, bețe, pietricele, rămășițe de la petrecerea de 4 iulie de anul trecut, dar mai presus de toate verdele aruncat în sus ca o arteziană, țâșnind din motocositoarea gălăgioasă. O arteziană răcoroasă și moale. Bunicul și-o imagină gâdilându-i picioarele, stropindu-i fața, umplându-i nările cu mirosul acela fără vârstă al unui anotimp nou născut, cu făgăduiala că vom trăi cu toții încă douăsprezece luni.

Binecuvântată fie motocositoarea, își zise. Ce nebun zisese că prima zi din an trebuie să fie 1 ianuarie… Nu, mai bine să pună pe cineva să păzească iarba dintr-un milion de curți din Illinois, Ohio și Iowa, și în dimineața aceea când este destul de mare să fie tunsă, în loc de pocnitoare și artificii, și zgomote, să fie doar nesfârșita simfonie a motocositorilor tunzând iarba în preerie. În loc de confetti și serpentine, oamenii să se împroaște cu iarbă, în acea singură zi din an care înseamnă fără doar și poate Început!

Pufni, dojenindu-se pentru câte gânduri îi trecuseră prin cap, se duse la fereastră și se aplecă peste pervaz în lumina plăcută a soarelui, și iată – un chiriaș, un tânăr jurnalist pe care îl chema Forrester, tocmai terminase un rând.

— 'Neața, domnule Spaulding!

— Dă-i înainte, Bill! strigă bunicul din inimă.

Și iată-l jos, mâncând micul dejun pregătit de bunica, cu fereastra deschisă ca să fie permanent înconjurat de zgomotul motocositoarei.

— Ce încredere îți dă, zise bunicul. Motocositoarea aia – ia ascultă!

— N-o s-o mai folosim prea mult, zise bunica, punându-i în față o grămadă de turte. Cică e un fel nou de iarbă pe care o plantează Bill Forrester în dimineața asta, ce nu trebuie tunsă niciodată. Nu știu cum îi zice, dar crește uite-atât de înaltă și nu mai mult.

Bunicul căscă gura la ea.

— Ce glume proaste faci cu mine astăzi!

— Du-te și te uită. Pentru numele lui Dumnezeu, a fost ideea lui Bill Forrester. Iarba nouă stă în niște lădițe, lângă casă. Doar faci niște găuri mici pe ici, pe colo și o plantezi. Până se termină anul, iarba aia nouă o acoperă pe ailaltă și ne vindem motocositoarea.

Doar zece secunde i-au trebuit bunicului să se ridice de pe scaun și s-o taie pe ușă.

Bill Forrester lăsă mașina deoparte și veni spre el, zâmbind, orbit de soare.

— Așa e. Am cumpărat iarba asta ieri. M-am gândit să o plantez acum, că tot sunt în concediu.

— Dar pe mine de ce nu m-a întrebat nimeni? E curtea mea! strigă bunicul.

— M-am gândit că o să vă placă, domnule Spaulding.

— Eu nu cred că-mi place. Hai să-mi arăți iarba asta de care faci atâta caz.

Merseră spre micile pătrate de iarbă nouă și bunicul o îmboldi cu piciorul, suspicios.

— Mie-mi pare că e iarbă normală. Ești sigur că nu te-a prins vreun negustor mincinos dimineața devreme, înainte să te trezești bine?

— Am văzut-o crescând prin California. Nu se face mai înaltă de atât. Dacă se deprinde cu clima noastră, atunci n-o să mai fie nevoie să venim la anul s-o tundem în fiecare săptămână.

— Asta e problema cu generația voastră. Bill, mi-e rușine cu tine, și-ți mai zici ziarist! Tot ce dă savoare vieții, tu arunci la gunoi. Mai puțin timp, mai puțină muncă, i-auzi la el, zise bunicul și dădu cu piciorul în iarbă, fără respect. Bill, când o să fii de vârsta mea, o să-nțelegi că toate lucrurile astea mărunte și plăcute contează mai mult decât toate treburile tale importante. O plimbărică pe jos, într-o dimineață de primăvară, e mai bună decât un drum de o sută de kilometri încuiat într-o mașină, și știi de ce? Fiindcă este plină de arome și de chestii care cresc. Ai timp să te uiți, să vezi. Știu – tu acum cauți lucrurile mai importante, și cred că e normal și corect. Dar tu ești un tânăr jurnalist și trebuie să știi că e bine să mănânci și struguri, nu numai pepeni. Ție-ți plac mult scheletele, iar mie amprentele, văd bine. Acum toate astea te deranjează și mă gândesc că poate e din cauză că nu ai învățat niciodată să le folosești. Dacă ar fi toate după voia ta, ai aboli toate lucrușoarele astea și pe urmă n-ai mai avea ce face între toate treburile mari care te preocupă și te-ai chinui singur căutând ce să mai faci ca să nu înnebunești. Așa că de ce nu lași mai bine natura să-ți arate câte ceva? E o viață bună să cosești iarba și să jumulești buruienile, băiete.

Bill Forrester se uita la el și zâmbea.

— Da, știu, zise bunicul, vorbesc prea mult.

— Ba mie-mi place să v-ascult.

— Atunci să continuăm. Un tufiș de liliac e mai frumos decât o orhidee. Iar păpădiile și pirul sunt și mai și! Știi de ce? Fiindcă te fac să te apleci și să-ntorci spatele oamenilor și orașului, să asuzi și să te lași în jos până când îți amintești iarăși că ai nas. Și când stai așa singur o bucată de timp, redevii tu însuți; te-apuci să-ți gândești gândurile tale, singur. Grădinăritul este scuza cea mai la îndemână ca să te faci filosof. Nu există ghicitori, acuzații, nimeni nu știe nimic cu siguranță, și tu ești ca Platon printre bujori, Socrate cultivându-și propria mătrăgună. Un om care cară în spate un sac de îngrășământ organic pentru curtea lui este ca un Atlas care ține lumea pe umeri. Cum zicea avocatul Samuel Spaulding mai demult: „Când sapi pământul, îți cultivi sufletul." Pornește lamele motocositoarei, măi, Bill, și ia-o la pas prin iarba aruncată de Fântâna Tinereții. Am terminat lecția. Și pe urmă, o salată de păpădie e tare bună din când în când.

— De câți ani n-ați mai mâncat salată de păpădie, domnule?

— Hai să nu vorbim despre asta!

Bill lovi ușor cu piciorul una dintre cutiile cu iarbă și dădu din cap.

— Știți, iarba asta, nu v-am zis tot. Crește atât de deasă, încât omoară garantat tot trifoiul și păpădiile...

— Dumnezeule mare! Dar asta înseamnă să nu mai facem vin de păpădie la anul! Asta înseamnă să nu mai vină albine la mine-n curte! Ți-ai pierdut mințile, fiule! Ia ascultă aici, cât te-a costat toată povestea asta?

— Un dolar cutia. Am cumpărat zece cutii, voiam să fie surpriză.

Bunicul băgă mâna în buzunar, scoase un portofel vechi, cu gura largă, îl desfăcu și scoase din el trei bancnote de câte cinci dolari.

— Uite, Bill, pentru tranzacția asta tocmai ai făcut un profit foarte bun de cinci dolari. Te rog să iei grămada de iarbă absolut lipsită de romantism și s-o arunci în râpă, la gunoi, unde vrei

tu, dar te rog frumos și umil să n-o plantezi la mine în curte. Motivele tale sunt ireproșabile, dar eu cred că motivele mele trebuie să primeze, fiindcă eu mă apropii de cei din urmă ani.

— Da, domnule.

Fără tragere de inimă, Bill băgă banii în buzunar.

— Bill, tu să plantezi iarba asta în alt an. Fie și numai la o zi după ce-am murit, ești liber să faci ce vrei în toată curtea asta. Crezi că mai poți să aștepți cinci ani sau cât o dura până când dă colțul un orator obosit?

— Bineînțeles că aștept.

— E ceva cu motocositoarea asta ce nici măcar nu-ți pot explica, dar pentru mine este cel mai minunat sunet din lume, cel mai proaspăt sunet al anotimpului, sunetul verii, și tare i-aș mai duce dorul și lui, și mirosului de iarbă cosită.

Bill se aplecă și ridică o cutie.

— Gata, mă duc la râpă.

— Ești un om tare bun și înțelegător, și o să fii un reporter strălucit și sensibil, îi zise bunicul, ajutându-l. Ascultă tu la mine!

Trecu dimineața, veni și prânzul, iar bunicul se retrase după masă, citi un pic din Whittier și dormi dus. Când se trezi din nou, era ora trei și prin geam soarele strălucea viu. Tresărind, auzi iarăși sunetul acela vechi, bine-cunoscut și memorabil.

— Măi să fie, își zise, cineva a scos iar motocositoarea! Dar iarba a fost cosită tocmai în dimineața asta!

Ascultă iar, și da, fără îndoială, iată bâzâitul acela neîntrerupt, mergând dintr-o parte într-alta.

Ieși la geam și căscă gura.

— Ei bine, e Bill. Bill Forrester, ce faci, omule? Te-a bătut soarele-n cap? Te-ai apucat iar să tunzi iarba!

Bill își ridică fața spre el, zâmbi radios și îi făcu cu mâna.

— Știu! Cred c-am ratat câteva petice!

Așa că bunicul mai rămase în pat câteva minute, simțindu-se tare bine și liniștit, iar Bill Forrester continuă să tundă iarba, mai întâi la nord, apoi la vest, sud, și în cele din urmă la est, formând în urma lui o superbă arteziană verde.

Duminică dimineața, Leo Auffmann inspectă rapid garajul, așteptând să-l strige ceva, vreo bucată de lemn, vreun capăt de sârmă, sau poate vreun ciocan sau o cheie, dar nu-i sări nimic în ochi, nu-l chemă dorința niciunui început.

„Oare Mașina Fericirii trebuie să fie atât de mică, încât s-o ții în buzunar? Sau, poate, să fie ceva în al cărui buzunar să stăm noi?"

— Un singur lucru știu cu siguranță, zise cu voce tare. Trebuie să fie strălucitoare!

Luă o cutie de vopsea portocalie și o puse în mijlocul mesei de lucru, apoi luă un dicționar și intră în casă.

— Lena?

Cu ochii în dicționar, o întrebă:

— Ești „mulțumită, încântată, satisfăcută, bucuroasă"? Te simți „norocoasă, binecuvântată"? Ți se pare că totul este „corect și adecvat", „nimerit și reușit"?

Lena toca legume; se opri și închise ochii.

— Mai citește o dată lista, te rog.

Leo închise cartea.

— Ce-am făcut, acum trebuie să stai să te gândești o oră înainte să-mi răspunzi. Vreau doar un da sau nu! Nu ești mulțumită, încântată, bucuroasă?

— Vacile sunt mulțumite, copiii mici și bătrânii care au ajuns la a doua copilărie sunt încântați, Dumnezeu să-i ajute, zise ea. Iar „bucuroasă", Lee? Ia uite ce mai râd când frec chiuveta...

Se uită atent la ea și se relaxă.

— Așa este, Lena. Bărbații nu înțeleg. Poate că luna viitoare o să plecăm.

— Dar nu mă plâng! strigă ea. Nu eu am venit cu o listă să-ți cer să-mi arăți limba și să zici „Aaaa". Lee, tu te întrebi de ce-ți bate inima noaptea? Nu! Pe urmă o să mă întrebi „Ce este căsătoria?" Cine știe? Nu pune întrebări. Un om care gândește așa, care caută să afle cum funcționează lumea, cade de pe trapez la circ sau se îneacă tot întrebându-se cum funcționează mușchii gâtului. Ia de mănâncă, dormi, respiră, Lee, și nu te mai holba la mine de parcă nu m-ai mai văzut niciodată prin casă!

Lena Auffmann se blocă și începu să adulmece aerul.

— Vai de mine, uite ce-ai făcut!

Deschise repede ușa cuptorului și bucătăria se umplu imediat de un nor gros de fum.

— Fericirea! se plânse ea. Și de fapt ne certăm pentru prima oară după șase luni! Fericirea, și pentru prima oară în douăzeci de ani la cină n-o să mâncăm pâine, ci cărbune!

Până reuși să aerisească bucătăria, Leo Auffmann dispăruse.

Zăngănitul acela de temut, ciocnirea dintre om și inspirație, sunetul de metale, lemne, ciocane, cuie, rigle T și șurubelnițe continuă multe zile. Uneori, Leo Auffmann rătăcea înfrânt pe străzi, nervos, neliniștit, tresărind la orice

râset îndepărtat, ascultând glumele copiilor, observând ce-i amuza.

Noaptea stătea pe prispele vecinilor, înghesuit între alți oameni, ascultându-i pe bătrâni cum cântăresc viața, tresărind la fiecare expresie de veselie ca un general care a trăit să vadă decimate forțele întunericului, confirmându-i strategia. Triumful pe care-l simțea dura până ajungea acasă și se închidea iarăși în garaj, cu uneltele lui tăcute și cu lemnul neînsuflețit, acolo orice urmă de strălucire i se ștergea de pe față și începea să pocnească și să lovească piesele mașinii de parcă aveau un sens profund, ca să-și acopere sentimentul de eșec. Într-un final mașina începu să capete formă, iar după zece zile și zece nopți, Leo Auffmann intră în casă pe bâjbâite, tremurând de oboseală, absorbit de munca lui și pe jumătate mort de foame, arătând ca și cum îl lovise un trăsnet.

Copiii zbierau unul la celălalt, dar tăcură brusc, de parcă odată cu bătaia ceasului intrase în casă însăși moartea.

— Mașina Fericirii este gata, șopti cu ultimele puteri Leo Auffmann.

— Lee Auffmann, spuse soția lui, a slăbit șapte kilograme. De două săptămâni n-a mai vorbit cu copiii lui, iar ei sunt nervoși și se ceartă tot timpul! Soția lui e și ea nervoasă, s-a îngrășat cinci kilograme, uite, acum îi trebuie haine noi! Cum să nu — mașina-i gata. Dar fericirea, cine poate ști? Lee, lasă naibii pendula aia pe care o construiești, că niciodată n-o să găsești un cuc suficient de mare pentru ea! Nu-i menirea omului să se joace cu asemenea lucruri. Nu-i un păcat împotriva lui Dumnezeu, sigur că nu, dar tare mai pare să fie împotriva lui Leo Auffmann. Încă o săptămână ca asta și te îngropăm în mașina aia!

Dar Leo Auffmann era prea ocupat să observe felul în care cădea camera în sus.

„Ce interesant", își zise el de pe podea.

Întunericul clipi deasupra lui în timp ce altundeva cineva striga tare ceva despre Mașina Fericirii, de trei ori.

Primul lucru pe care îl observă a doua zi fură zecile de păsări fluturând din aripi deasupra lui, creând unde ca niște pietre colorate aruncate într-un pârâu incredibil de curat, izbindu-se încet de acoperișul de tablă al garajului.

O haită de câini vagabonzi intră încet în curte, unul câte unul cercetau cu privirea, scheunând la ușa garajului, iar patru băieți și două fete, alături de câțiva oameni, ezitară pe stradă, apoi își continuară drumul pe sub cireși.

Luând aminte la zgomotul din jurul lui, Leo Auffmann înțelese ce le ajunsese la urechi și îi ademenise pe toți în curte.

Sunetul Mașinii Fericirii.

Era exact genul de sunet care se poate auzi din bucătăria unor uriași în zilele de vară: murmure înalte sau joase, constante sau schimbătoare. O armată de albine aurii și metalice, mari cât niște ceșcuțe, pregăteau mâncăruri de necrezut. Uneori, chiar uriașa deschidea ușa imensă, cântându-și mulțumită un cântecel doar pentru sine, cu fața ei ca o lună colosală de culoarea piersicii, privind în jos către câinii zâmbitori, copiii cu părul galben ca porumbul și bătrânii cu părul alb ca făina.

— Stai așa, zise Leo Auffmann cu voce tare. Eu n-am pornit mașina în dimineața asta! Saul!

Jos, în curte, băiatul se uită în sus spre el.

— Saul, ai pornit-o tu?

— Mi-ai zis s-o încălzesc acum o jumătate de oră!

— Bine, am uitat. Încă nu m-am trezit.

Și se lăsă să cadă înapoi în pat.

Ținând tava cu micul dejun în mână, soția lui se opri lângă fereastră, aruncând priviri lungi spre garaj.

— Ia spune-mi, zise ea liniștită, dacă mașina asta a ta e cum zici, știe cumva cum se fac copiii? Poate să facă un om de șaptezeci de ani să aibă iar douăzeci? Și apoi, cum arată moartea când te ascunzi acolo cu toate fericirea aia în brațe?

— Să mă ascund!

— Dacă mori de la prea multă muncă, eu ce să fac, să mă bag în cutia aia de jos și să fiu fericită? Și mai zi-mi altceva, Lee, cum este viața ta? Tu știi cum e casa noastră. La șapte dimineața, micul dejun și copiii; până la opt și jumătate sunteți toți plecați, și mai rămân doar eu, eu cu spălatul și gătitul, și cusutul șosetelor, sau cu îngrijitul grădinii, sau dau o fugă până la prăvălie sau frec argintăria. Cine se plânge? Vreau doar să-ți aduc aminte cum e casa asta, Lee, ce e în ea! Și-acum să-mi spui: cum faci să intre toate astea în mașină?

— Dar nu așa este construită!

— Atunci îmi pare rău, dar n-am timp de ea.

Îl sărută pe obraz și plecă din cameră, iar el rămase întins în pat, mirosind vântul care venea pe geam de la mașina ascunsă mai jos, plin de aroma castanelor coapte vândute toamna pe străzile unui Paris pe care nu-l cunoscuse niciodată...

O pisică trecu nevăzută printre câinii și copiii hipnotizați, oprindu-se să toarcă lângă ușa garajului, în sunetul valurilor albe rostogolindu-se ritmic pe un țărm îndepărtat.

„Mâine o să-ncercăm cu toții mașina", își promise Leo Auffmann.

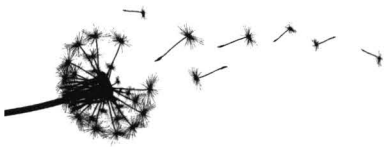

Târziu în noapte, se trezi știind că ceva îl tulburase din somn. Departe în altă cameră auzi pe cineva plângând. Coborî din pat, șoptind:

— Saul?

Saul plângea în camera lui, cu fața îngropată adânc în pernă. Repeta în somn:

— Nu... nu... Iar... iar...

— Saul, ai un coșmar? Spune-mi, băiete.

Dar băiatul plângea în continuare.

Deodată, așa cum stătea pe pat lângă el, Leo Auffmann se gândi să se uite pe geam.

Sub el, ușa garajului era deschisă.

Simți cum i se face pielea de găină.

După ce Saul adormi înapoi, neliniștit și plângând în somn, tatăl coborî scările și se duse la garaj. Întinse mâna spre mașină, fără să îndrăznească să respire.

În răcoarea nopții, metalul Mașinii Fericirii era prea fierbinte ca să-l atingă.

„Deci Saul a venit aici aseară" , își zise.

De ce? Oare Saul era nefericit și avea nevoie de mașină? Nu, fericit, dar dorind să rămână mereu așa. Ce poți să-i spui un copil suficient de mare, încât să înțeleagă unde se află și să încerce să rămână acolo? Ce? Și totuși...

Brusc, deasupra lui, ceva alb ieși pe fereastra camerei lui Saul. Îi sări inima în piept, până când își dădu seama că perdeaua fusese trasă de vânt afară în noapte. Dar în ochii lui perdeaua aceea fusese la fel de familiară și strălucitoare ca sufletul unui copil fugind dintr-o cameră, așa că Leo Auffmann își ridică mâinile într-un gest de împotrivire, ca și când ar fi vrut să-l împingă înapoi în casa adormită.

Tremurând de frig, intră înapoi în casă și se întoarse în camera lui Saul, unde apucă perdeaua fluturată de vânt, o

băgă înăuntru și încuie geamul ca să nu mai poată fugi, pe urmă se așeză pe pat și își lăsă mâna pe spatele băiatului.

Poveste despre două orașe? A mea. *Vechiul magazin de curiozități*? Ha, asta sigur e a lui Leo Auffmann! *Marile speranțe*? Asta a fost a mea cândva, dar e rândul lui să aibă *Marile speranțe*!

— Ce este asta? întrebă Leo Auffmann intrând în cameră.

— Asta, îi răspunse femeia, este împărțirea bunurilor deținute în comun! Când un tată își sperie fiul noaptea, înseamnă că e momentul să rupi totul în două! La o parte din calea mea, domnule *Casa umbrelor, Magazin vechi de curiozități* ce ești! În toate cărțile astea, niciun savant nebun nu trăiește ca Leo Auffmann, absolut niciunul!

— Pleci și nici măcar n-ai încercat mașina! protestă el. Încearc-o măcar o dată, îți promit că n-o să mai pleci!

— *Tom Swift și anihilatorul lui electric* — a cui o fi asta? Trebuie să ghicesc?

Pufnind, i-l dădu pe *Tom Swift* lui Leo Auffmann.

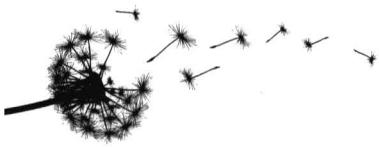

Spre sfârșitul zilei, toate cărțile, farfuriile, hainele și lenjeriile de pat fuseseră aranjate în grămezi, una ici, una dincolo, acolo patru, dincoace patru, acolo zece, dincoace zece. Lena Auffmann, amețită de la atâta numărat, simți nevoia să se așeze.

— Bine, zise ea gâfâind. Înainte să plec, Lee, vreau să-mi dovedești că nu le provoci coșmaruri copiilor, care n-au nicio vină!

Fără să zică un cuvânt, Leo Auffmann își conduse soția afară din casă, în amurg, și se opriră amândoi în fața cutiei înalte de doi metri și jumătate, colorată în portocaliu.

— Asta e fericirea? îl întrebă. Pe ce buton apăs ca să fiu nebună de bucurie, recunoscătoare, mulțumită și îndatorată?

Copiii se adunaseră în jurul lor.

— Mami, zise Saul, oprește-te!

— Trebuie să știu pentru ce m-am supărat, Saul.

Intră în Mașină, se așeză și se uită la soțul ei, dând în cap:

— Nu eu am nevoie de asta, ci tu, fiindcă ai ajuns o epavă cu nervii slabi, care țipă mereu.

— Te rog, îi zise el, o să vezi!

Leo închise ușa și-i strigă fără să o poată vedea:

— Apasă pe buton!

Se auzi un clic și Mașina se scutură ușor, ca un câine imens care visează și se mișcă în somn.

— Tată! îi strigă Saul, îngrijorat.

— Ascultă! răspunse Leo Auffmann.

La început nu se auzi nimic în afară de mișcarea rotițelor nevăzute ale Mașinii.

— E bine mami? întrebă Naomi.

— E bine. E bine! Uite, uite... acuma!

Iar din interiorul Mașinii, se auzi Lena Auffmann zicând:

— O! și pe urmă iarăși: A! cu o voce speriată. Ia te uită! zise ea, ascunsă. Paris! După aceea: Londra! Ia uite, Roma! Piramidele! Sfinxul!

— Sfinxul, ați auzit, copii? șopti Leo Auffmann, râzând.

— Parfum! strigă uimită Lena Auffmann.

De undeva se auzi slab un patefon cântând *Dunărea albastră*.

— Muzică! Dansez!

— Nu dansează de-adevăratelea, e doar în mintea ei, le șopti tatăl lor.

— Incredibil! spuse femeia nevăzută.

Leo Auffmann se îmbujoră.

— Ce femeie înțelegătoare.

Și, în interiorul Mașinii Fericirii, Lena Auffmann începu să plângă.

Inventatorului i se șterse zâmbetul de pe față.

— Plânge, zise Naomi.

— Nu se poate!

— Ba plânge, zise Saul.

— N-are cum să plângă!

Uluit, Leo Auffmann își lipi urechea de Mașină.

— Dar... da... ca un prunc...

Nu reuși altceva decât să deschidă ușa.

— Nu încă, zise soția lui, care stătea pe scaun și plângea. Lasă-mă să termin...

Soția lui stătea pe scaun și plângea.

Așa că mai plânse puțin.

Perplex, Leo Auffmann opri Mașina.

— Doamne, nu există ceva mai trist în toată lumea! se cutremură ea. Mă simt oribil, absolut oribil.

Se ridică în picioare și ieși din mașină.

— Mai întâi a fost Parisul...

— Și ce-i rău în asta?

— Nici măcar nu m-am gândit să ajung în Paris, niciodată în toată viața mea. Dar acum nu-mi mai iese din cap: Paris! Așa că dintr-odată vreau să fiu în Paris și știu că nu sunt!

— Dar în Mașina asta e ca și cum ai fi acolo.

— Nu. Stăteam acolo și-mi era totul clar. Mi-am și zis: Nu e adevărat!

— Nu mai plânge, mami.

Se uită la el cu ochii ei mari, întunecați și plini de lacrimi.

— M-ai făcut să dansez. N-am mai dansat de douăzeci de ani.

— Te duc la dans mâine seară!

— Nu, nu! Nu e important, și nici n-ar trebui să fie. Dar mașina ta zice că e important și acum cred și eu asta! O să mă liniștesc, Lee, dar după ce mai plâng puțin.

— Și ce-ai mai văzut?

— Ce-am mai văzut? Mașina îmi zice că sunt tânără, dar nu sunt. Minte rău, Mașina asta a Nefericirii!

— Cum adică nefericire?

Ea se mai liniștise.

— Lee, ai greșit fiindcă ai uitat că odată și odată tot trebuie să ieșim din mașinăria asta,și să ne întoarcem la farfuriile nespălate și la paturile nefăcute. Cât ești înăuntru, da, un apus de soare durează aproape o eternitate, aerul este parfumat și temperatura perfectă. Tot ce-ți place ține la nesfârșit. Dar în afara mașinii, copiilor le e foame și hainele au nevoie de nasturi noi. Și-apoi să fim serioși, Lee, cât timp te poți uita la un apus de soare? Cine vrea un apus nesfârșit? Cine vrea temperatura perfectă? Cine vrea mereu parfum în aer? Păi, după ceva timp, cine o să mai observe? Mai bine un apus de soare care durează un minut sau două, și pe urmă ne bucurăm de altceva. Așa sunt oamenii, Lee. Cum ai putut să uiți?

— Asta am făcut?

— Nouă ne-au plăcut mereu apusurile fiindcă au loc doar o dată și pe urmă dispar.

— Dar Lena, e trist.

— Nu, dacă un apus ar dura veșnic și ne-am plictisi de el, de-abia asta ar fi trist. Așa că două dintre lucrurile pe care le-ai făcut tu nu trebuia să le faci niciodată. Ai mărit durata lucrurilor scurte și le-ai făcut să nu se mai sfârșească. Apoi ai adus lucruri îndepărtate aici în curtea noastră, unde n-au ce căuta, unde stau și-ți spun toată ziua: „Nu, n-o să călătorești

niciodată, Lena Auffmann, n-o să vezi niciodată Parisul! N-ai să vizitezi niciodată Roma.". Dar eu știam asta, așa că ce rost are? Mai bine uit și mă descurc așa, Lee, ce zici?

Leo Auffmann întinse o mână să se sprijine de mașină, însă și-o trase înapoi, surprins de fierbințeala metalului.

— Și acum ce facem, Lena?

— Nu mă întreba pe mine. Eu știu doar că atâta timp cât chestia asta stă aici, o să vreau să vin la ea, sau Saul o să vină aici cum a făcut și azi-noapte, și deși noi n-o să-i dăm voie, o să stea să se uite la toate locurile alea de departe, și de fiecare dată o să plângem și să vezi ce familie o să mai fim.

— Nu înțeleg cum de am putut să greșesc așa, zise el. Lasă-mă să verific dacă este cum zici tu.

Se așeză pe scaunul din mașină.

— N-o să pleci, nu?

Ea încuviință din cap.

— Te așteptăm, Lee.

Închise ușa, dar când simți cum îl cuprinde întunericul călduț, apăsă pe buton cu o mică ezitare și tocmai când începuse să se relaxeze învăluit de culoare și muzică, auzi un strigăt.

— Arde, tati! Mașina a luat foc!

Cineva izbea tare în ușă. Sări în sus, se lovi la cap, căzu de cum se deschise ușa și copiii îl traseră afară. În spatele lui se auzi o explozie înfundată și toată familia o luă la goană. Leo Auffmann privi înapoi, gâfâind:

— Saul, cheamă pompierii!

Lena Auffmann îl prinse de mână, din fugă:

— Saul, așteaptă.

Izbucniră flăcările, urmate de încă o explozie înfundată. Când se asigură că mașina ardea complet, Lena Auffmann își dădu acordul:

— Bine, Saul, fugi și cheamă pompierii.

Toată lumea a venit să ajute la stingerea incendiului. A venit bunicul Spaulding, cu Douglas și Tom, și majoritatea chiriașilor, au venit niște oameni mai în vârstă de peste râpă, și bineînțeles, toți copiii pe o rază de o milă, iar copiii lui Leo Auffmann stăteau în fața casei, mândri nevoie mare de cum se vedeau flăcările pe acoperișul garajului.

Bunicul Spaulding studie atent mingea de fum care se ridica spre cer și zise încet:

— Lee, să nu-mi spui că asta a fost Mașina Fericirii...

— Cândva, peste un an, răspunse Leo Auffmann, o să aflu dacă într-adevăr a fost și o să-ți zic.

Acum, în obscuritate, Lena Auffmann privea pompierii fugind prin curte; garajul își mai urlă o dată furia și se prăbuși.

— Leo, zise ea, nu-ți trebuie un an. Uită-te în jurul tău și gândește-te. Nu mai vorbi. Pe urmă vino să-mi zici ce crezi. Eu o să fiu în casă, o să pun cărțile înapoi pe rafturile lor, și hainele înapoi în dulapuri, pe urmă mă apuc să gătesc, uite ce târziu e, s-a făcut deja întuneric. Haideți încoace, copii, s-o ajutați pe mama.

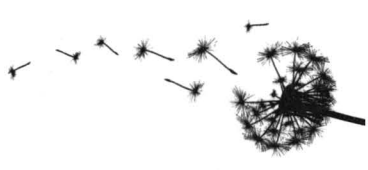

Toți pompierii și vecinii plecară și nu mai rămaseră decât bunicul Spaulding, Douglas și Tom. Leo Auffmann stătea lângă ruina fumegândă, plin de gânduri negre. Dădu cu piciorul în cenușa rece și începu să spună, lent, ce avea de spus.

— Primul lucru pe care-l înveți în viață este că ești un prost. Ultimul lucru pe care-l înveți în viață este că ești exact

același prost. M-am gândit la multe în ora asta. M-am gândit, Leo Auffmann e orb!... Vrei să vezi Mașina Fericirii, aia adevărată? Aia pe care au brevetat-o oamenii acum câteva mii de ani și tot funcționează, deși poate nu tot timpul perfect, nu! Dar merge. A fost dintotdeauna aici.

— Dar incendiul..., începu Douglas.

— Bineînțeles, incendiul, garajul! Însă, cum a zis Lena, nu am nevoie de un an ca să-mi dau seama că ceea ce a ars în garaj nu contează!

Merseră după el pe treptele prispei.

— Veniți încoace, zise Leo Auffmann în șoaptă, și uitați-vă pe geam. Dacă nu faceți niciun zgomot, o s-o vedeți.

Ezitând, bunicul, Douglas și Tom se uitară înăuntru.

Și văzură acolo, în cercuri calde de lumină, ce voia să le arate Leo Auffmann. Saul și Marshall stăteau la masa de cafea și jucau șah. În sufragerie, Rebecca așeza argintăria. Naomi croia rochițe din hârtie pentru păpuși, iar Ruth picta acuarele. Joseph se juca cu trenulețul lui electric. Lena Auffmann ieși din bucătărie cu un vas cu friptură înăbușită în cuptor. Fiecare mână, fiecare cap, fiecare gură făcea ceva, o mișcare mai mare sau mai mică. Li se auzeau tuturor vocile din depărtare. Cineva cânta cu voce dulce de copil. În aer plutea mirosul pâinii coapte, pâine adevărată, care avea să fie în curând acoperită cu unt adevărat. Totul era la locul lui și funcționa perfect.

Bunicul, Douglas și Tom se întoarseră să se uite la Leo Auffmann, care privea senin pe geam, cu fața scăldată în lumina blândă.

— Așa e, șopti el. Uite-o aici.

Privea, acum mohorât și melancolic, acum înveselit, și într-un sfârșit cu o acceptare tăcută, iar toate micile rotițe dințate ale casei se mișcau, se amestecau una cu cealaltă, se îmbinau și, într-un final, funcționau fără reproș.

— Mașina Fericirii, zise. Mașina Fericirii.

Un moment mai târziu se făcu nevăzut.

Bunicul, Douglas și Tom îl priviră de afară cum drege mecanismul, mai reglează ceva aici, înlătură fricțiunea de dincoace, ocupat printre toate acele rotițe calde, minunate, infinit de delicate și etern misterioase.

Zâmbind, plecară în noaptea răcoroasă de vară.

De două ori pe an scoteau afară covoarele mari, fâlfâitoare, în curte, și le așezau pe iarbă, unde păreau nelalocul lor și necălcate în picioare. Apoi bunica și mama ieșeau din casă cu niște obiecte care semănau cu spătarele unor scaune frumoase din fier forjat de la prăvălia de sucuri din centru. Aceste baghete magice de fier treceau din mână în mână până când ajungeau la toată lumea, iar Douglas, Tom, bunica, străbunica și mama păreau niște vrăjitoare și ajutoare de vrăjitoare adunate în jurul motivelor prăfuite din străvechea Armenie. Apoi, la semnalul dat de străbunica, care ba clipea din ochi, ba mișca ușor din buze, bătătoarele se ridicau și coborau pocnind, iarăși și iarăși, peste covoare.

— Ia de-aici și de-aici! zicea străbunica. Dați afară mușteleă, măi, băieți, omorâți păduchii!

— Hai, tu! îi zise bunica.

Izbucniseră toți în râs, dar furtuna de praf se învolbură în jurul lor și se înecară.

În aer se ridicară, alungați iar și iar, nori de scame, râuri de nisip, fulgi aurii de tutun de pipă. Băieții luară o pauză, descoperind în urzeala și firele covorului urmele pașilor lor și urmele câtor altor persoane, măturate de fluxul loviturilor, ridicându-se neîncetat pe țărmul oriental.

— Aici a vărsat bărbatu-tău cafeaua! plesni bunica covorul.

— Aici ai vărsat tu smântâna! scorni străbunica o tornadă de praf.

— Ia uită-te la urmele astea. Măi, băieți, măi!

— Mamă mare, asta e cerneala ta!

— Nu, nici pomeneală! A mea este violet, aia e obișnuită, albastră!

Bang!

— Ia uite ce s-a bătătorit pe acolo pe unde se merge de la ușa holului până la ușa bucătăriei. Mâncare. Asta ademenește mereu leii la adăpătoare. Hai să-l întoarcem, să-l punem invers.

— Eu zic mai bine încuiem bărbații afară din casă.

— Să-i punem să-și lase pantofii la ușă.

Bang, bang!

Pe urmă atârnară covoarele pe sârma de rufe, ca să termine ce începuseră. Tom stătea și privea spiralele și meandrele încâlcite, florile, figurile misterioase și toate modelele alungite.

— Tom, vezi că stai degeaba. Dă tare!

— Dar îmi place că văd tot felul de forme, zise Tom.

Douglas ridică privirea, bănuitor.

— Ce vezi?

— Păi, tot orașul, oamenii, casele, uite, aici e casa noastră!

Bang!

— Strada noastră!

Bang!

— Partea aia neagră e râpa!

Bang!

— Aia-i școala!

Bang!

— Desenul ăsta caraghios ești tu, Doug!

Bang!

— Uite-le pe străbunica, bunica, mama.

Bang!

— De când stă covorul ăsta aici?

— De cincisprezece ani.

— De cincisprezece ani se plimbă lumea pe el, zău că văd fiecare pas, gâfâi Tom.

— Măiculiță, băiete, dar ce limbariță ai, zise străbunica.

— Văd tot ce s-a-ntâmplat în casă în toți anii ăștia!

Bang!

— Tot trecutul, bineînțeles, dar zău că văd și viitorul. Dacă mă uit bine de tot la desenele de pe covor, uite-așa, văd și pe unde o să pășim sau o să alergăm mâine.

Douglas lăsă bătătorul în jos.

— Ce altceva mai vezi?

— Cred că vede mai ales țesătura, zise străbunica. N-a mai rămas mare lucru, în afară de urzeală. Se vede lucrătura producătorului.

— Exact! zise Tom, misterios. Firele puse cruciș și curmeziș. Se văd tare bine. Dușmani teribili. Păcătoși putrezi. E și vreme bună, e și vreme rea. Picnicuri. Banchete. Festivaluri de căpșuni.

Lovi amenințător cu bătătorul fiecare dintre locurile arătate.

— Ce mai pensiune m-ai pus să întrețin, zise bunica, strălucind de sudoare.

Se vede totul, în ceață. Lasă capul într-o parte, Doug, și închide un ochi, dar nu-l închide de tot. Bineînțeles că e mai bine noaptea, în casă, cu covorul pe podea la lumina lămpii. Așa vezi umbre de toate felurile, mai deschise sau mai închise, și vezi unde merg ițele, simți scamele, poți să-i simți moliciunea. Pariu că miroase fix ca un deșert, fierbinte și nisipos ca sarcofagul unei mumii. Ia uite, pata aia roșie, aia e Mașina Fericirii când ardea!

— Mai degrabă cred că e sos picant de la sandvișul cuiva, zise mama.

— Nu, Mașina Fericirii, insistă Douglas, trist s-o vadă arzând acolo.

Sperase că Leo Auffmann o să reușească să mențină ordinea, să semene zâmbete peste tot, să țină micul giroscop din inima lui înclinat mereu spre soare, chiar și când pământul se înclina către vidul și bezna spațiului. Dar nu, iată nebunia lui Auffmann acolo pe covor, cenușă și fum. Bang! Bang! Douglas lovi covorul.

— Ia uite, aia e mașinuța electrică! Domnișoara Fern! Domnișoara Roberta! zise Tom. Tiit, tiit!

Bang!

Pufniră toți în râs.

— Uite firul sorții tale, Doug, cu tot cu nodurile din el. Prea multe mere acre. Murături înainte de culcare!

— Care, unde? strigă Douglas, uitându-se bine.

— Aici, peste un an, dincoace, peste doi ani, și dincolo, peste trei, patru, cinci ani!

Bang! Bătătorul de covoare șuiera ca un șarpe zburând pe cerul orb.

— Și încă una ca să creștem mari! zise Tom.

Lovi covorul atât de tare, încât tot praful adunat în cinci mii de secole sări din țesătura uluită, rămase în aer un moment, sub privirile atente ale lui Douglas, țesătura, firele, desenele tremurând sub lovituri, avalanșa armeniană de praf se ridică fără zgomot în aer, copleșindu-l, îngropându-l pentru eternitate sub ochii lor...

Cum a început povestea cu copiii, bătrâna doamnă Bentley nu putea să explice. Îi vedea adesea în băcănie, ca moliile sau maimuțele printre verze și banane atârnate,

și le zâmbea, iar ei îi zâmbeau înapoi. Doamna Bentley îi privea îndelung cum lasă urme de pași în zăpadă, cum își umplu plămânii cu fumul toamnei, cum scutură viscole de petale de măr, fără nicio teamă. În ceea ce-o privea pe ea, avea o casă foarte bine întreținută, totul la locul lui, podelele bine măturate, toate murăturile și compoturile făcute ireproșabil, acele de pălărie înfipte ordonat în pernuțe speciale și sertarele din dormitorul ei pline cu nimicurile adunate peste ani.

Doamna Bentley aduna orice. Aduna chitanțe, programe vechi de teatru, bucăți de dantelă, eșarfe, foi cu mersul trenurilor; toate bonurile și suvenirele adunate într-o viață de om.

— Am o grămadă de discuri, zicea ea mereu. Am Caruso. Asta a fost în 1916, în New York. Aveam șaizeci de ani și John încă trăia. Uite *Tune Moon*, 1924, cred, imediat după ce a murit John.

Într-un fel, acesta era cel mai mare regret din viața ei. Tocmai lucrul pe care-i plăcuse cel mai mult să-l atingă, să-l asculte și să-l privească, tocmai pe acela nu-l păstrase. John era acum departe la țară, într-o cutie datată și ascunsă sub iarbă, și din el nu mai rămăseseră decât jobenul de mătase, bastonul și costumul cel bun din dulap – aproape orice altceva fusese ros de molii.

Însă păstrase tot ce putuse. Rochiile ei cu flori roz strivite printre pastile de naftalină în lăzi mari și negre, farfuriile din sticlă de Boemia din copilărie – le cumpărase când se mutase în acest oraș, cu cinci ani în urmă. Soțul ei avusese multe proprietăți imobiliare în diferite orașe, iar ea se mutase de colo colo, ca o piesă de șah din fildeș îngălbenit, vânzându-le pe rând, iar acum locuia într-un oraș necunoscut și nu mai avea decât lăzile și mobila, pitice, negre și urâte, adunate în jurul ei ca animalele unui zoo străvechi.

Incidentul cu copiii avu loc pe la mijlocul verii. Doamna Bentley tocmai ieșise să ude iedera de pe prispa din fața casei când văzu două fete și un băiat mai mic, întinși pe iarba din curtea ei, lăsându-se gâdilați de firele ierbii.

În același moment în care doamna Bentley îi văzu, zâmbindu-le cu fața ei ca o mască galbenă, pe stradă trecu o mașină de înghețată cântând ca o cutiuță muzicală vrăjită. Avea melodii cu sunete înviorătoare, ca un muzician expert care cântă la un set de pahare de vin, atrăgând atenția tuturor. Copiii se ridicară întorcându-și capul după mașină așa cum se întoarce floarea soarelui, mișcându-se după soare.

Doamna Bentley le strigă:

— Vreți și voi? Stați așa!

Mașina de înghețată se opri și îi oferi bucățele din epoca de gheață contra câtorva monede. Copiii îi mulțumiră cu gura plină de zăpadă, privind pe rând când la mocasinii ei, când la părul ei alb.

— Nu vreți și dumneavoastră puțin? întrebă băiatul.

— Nu, puiule. Sunt destul de bătrână și mi-e mereu un pic frig; nici cea mai caldă zi nu mă poate dezgheța, râse doamna Bentley.

Se ridicară cu micii ghețari în mână și se înșiruiră pe balansoarul umbros de pe prispă.

— Eu sunt Alice, ea e Jane și el e Tom Spaulding.

— Îmi pare bine. Iar eu sunt doamna Bentley, dar prietenii îmi spun Helen.

Copiii o priviră uimiți.

— Nu vă vine să credeți că prietenii îmi spun Helen? întrebă ea.

— Nu știam că bătrânele au și prenume, zise Tom, privind-o chiorâș.

Doamna Bentley râse sec.

— Vrea să spună că nu le auzim niciodată prenumele, zise Jane.

— Draga mea, când o să fii și tu la fel de bătrână ca mine, nici ție n-o să-ți mai spună nimeni Jane. Când ești bătrân, toată lumea este oribil de politicoasă. Din „doamnă" nu mă scoate nimeni. Tinerilor nu le place să te strige „Helen", pare prea obraznic.

— Ce vârstă aveți? întrebă Alice.

— Am văzut pterodactilii zburând, zâmbi doamna Bentley.

— Serios, ce vârstă aveți?

— Șaptezeci și doi.

Își linseră îndelung dulciurile reci, deliberând.

— Tare bătrână, zise Tom.

— Mă simt la fel ca atunci când aveam vârsta voastră, zise bătrâna.

— Vârsta noastră?

— Da. Am fost și eu o fetiță frumoasă, ca voi, Jane și Alice.

Copiii nu spuseră nimic.

— Ce s-a întâmplat?

— Nimic, zise Jane și se ridică.

— Of, dar sper că nu trebuie să plecați așa de repede. N-ați terminat de mâncat... Ce s-a întâmplat?

— Mama mea zice că nu e frumos să spui gogoși, răspunse Jane.

— Are dreptate, nu e deloc frumos, fu de acord doamna Bentley.

— Și nici să ascultăm când spun alții gogoși.

— Cine ți-a spus gogoși, Jane?

Jane o privi scurt și întoarse capul.

— Dumneavoastră.

— Eu? se miră doamna Bentley și începu să râdă, ducându-și o mână ofilită la piept. Ce gogoși?

— Despre vârsta dumneavoastră. Despre faptul că ați fost cândva fetiță.

Doamna Bentley se îndreptă de spate.

— Dar chiar am fost, cu mulți ani în urmă, exact ca tine.

— Haideți încoace, Alice, Tom.

— Stai un pic, zise doamna Bentley. Nu mă crezi?

— Nu știu, răspunse Jane. Nu.

— Însă e ridicol! E lucru știut, toată lumea a fost cândva tânără!

— Dar dumneavoastră nu, șopti Jane cu ochii în jos, ca și cum îi era teamă să fie auzită.

Bățul înghețatei zăcea abandonat într-o baltă de vanilie pe prispă.

— Bineînțeles că am avut și eu opt, nouă, zece ani, ca voi toți.

Cele două fete bufniră în râs, dar se opriră brusc.

Ochii doamnei Bentley străluceau.

— Știți ceva, nu pot să pierd o dimineață întreagă certându-mă cu niște copii de zece ani. E inutil să mai repetăm, am avut și eu zece ani cândva și eram exact la fel de prostuță ca voi.

Fetele râseră iar, în timp ce Tom părea stânjenit.

— Râdeți de noi, chicoti Jane. N-ați avut niciodată zece ani, nu-i așa, doamnă Bentley?

— Ia fugiți acasă! strigă brusc femeia, nemaiputând să le suporte privirile. Nu vă dau voie să râdeți de mine.

— Și nici nu vă cheamă Helen, așa-i?

— Ba bineînțeles că mă cheamă!

— La revedere, spuseră cele două fete, fugind și chicotind prin iarbă, traversând micile iazuri de umbră, cu Tom venind încet pe urmele lor.

— Mersi pentru înghețată!

— Am jucat și șotron! strigă doamna Bentley în urma lor, însă ei erau departe deja.

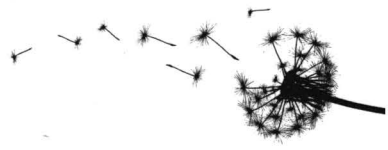

Doamna Bentley își petrecu restul zilei pocnind ceainicele, zdrăngănind tare vasele în timp ce-și pregătea un prânz sărăcăcios și ieșind uneori la poartă, doar-doar i-o prinde iarăși pe diavolii aceia insolenți râzând și alergând. Dar ce să le spună dacă își fac apariția, și de ce să-și facă griji în privința lor?!

— Ce idee! îi spuse doamna Bentley ceainicului ei elegant, cu trandafiri. Nimeni nu s-a mai îndoit vreodată că am fost și eu copil. Ce lucru oribil și prostesc. Nu-mi pare rău că am îmbătrânit – chiar nu-mi pare –, dar nu-mi place deloc să mi se ia copilăria.

Își imagină copiii fugind pe sub copacii scorburoși ținând copilăria ei invizibilă în degetele lor înghețate.

După cină, fără niciun motiv anume, cu mișcări sigure, privindu-și propriile mâini ca pe niște mănuși fantomatice la o ședință de spiritism, adună câteva lucruri într-o batistă parfumată, apoi se duse pe prispă și așteptă acolo, fără să se miște, timp de o jumătate de oră.

De nicăieri apărură copiii ca niște păsări nocturne, iar vocea doamnei Bentley îi făcu să tresară și să se oprească.

— Da, doamna Bentley?

— Haideți încoace pe prispă! le ordonă ea, și fetele urcară cele câteva trepte, cu Tom în ariergardă.

— Da, doamna Bentley?

„Doamna" o spuseră apăsat, ca o notă joasă la pian, de parcă ar fi fost chiar prenumele ei.

— Am câteva comori să vă arăt.

Deschise batista parfumată și se uită înăuntru de parcă ar fi putut s-o surprindă până și pe ea conținutul ei. Scoase un pieptene mic și delicat, ornat cu cristale pe margine.

— Purtam asta când aveam nouă ani, zise ea.

— Ce drăguț! exclamă Jane, rotind pieptenele în mână.

— Vreau să văd! interveni Alice.

— Și ăsta e un inel pe care-l purtam când aveam opt ani, zise doamna Bentley. Nu mi se mai potrivește acum. Dacă te uiți prin el, vezi turnul din Pisa, gata să cadă.

— Vrem să vedem!

Fetele și-l dădură una alteia, până când Tom i-l potrivi lui Jane pe deget.

— Mamă, e de mărimea mea! se minună ea.

— Și pieptenele mi se potrivește în păr! se miră și Alice.

Bătrâna scoase câteva pietricele colorate.

— Poftim, zise ea, cu astea mă jucam.

Le aruncă, iar pietrele se rostogoliră în constelații pe prispă.

— Și ia uitați aici!

Triumfal, le arătă piesa de rezistență, o fotografie cu ea pe când avea șapte ani, într-o rochie ca un fluture galben, cu bucle blonde și ochi albaștri, și guriță de înger bosumflat.

— Cine e fetița asta? întrebă Jane.

— Eu sunt!

Uitându-se la poză, Jane decretă simplu:

— Nu vă seamănă deloc. Oricine poate găsi o poză ca asta, oriunde.

O privire îndelung.

— Mai aveți și alte poze, doamna Bentley? întrebă Alice. Cu dumneavoastră, dar mai târziu? Aveți o poza la cincisprezece ani, la douăzeci de ani, pe urmă una la patruzeci și una la cincizeci?

Fetele chicotiră.

— Nu sunt obligată să vă arăt nimic! zise doamna Bentley.

— Atunci nici noi nu suntem obligate să vă credem, răspunse Jane.

— Dar poza asta este dovada că am fost și eu copil!

— Asta e altă fetiță, la fel ca noi. Ați luat-o de la cineva.

— Am fost căsătorită!

— Și unde este domnul Bentley?

— A murit demult. Dacă ar fi fost aici, v-ar fi spus el cât de tânără și frumoasă eram când aveam douăzeci și doi de ani.

— Dar nu-i aici și nu ne poate spune, așa că ce dovadă e asta?

— Am un certificat de căsătorie.

— Poate că l-ați luat și pe ăla de undeva. V-aș crede că ați fost cândva tânără – Jane închise ochii ca să arate cât era de sigură – doar dacă ați avea pe cineva care să vă fi văzut când aveați zece ani și care să ne povestească.

— Mii de oameni m-au văzut, prostuțo, dar acum sunt morți sau bolnavi prin alte orașe. Nu știu pe nimeni aici, fiindcă m-am mutat de curând, așa că nimeni din orașul ăsta nu m-a văzut tânără.

— Păi, asta e atunci! Jane se întoarse către prietenii ei. N-a văzut-o nimeni!

— Ia ascultați aici! Doamna Bentley o prinse pe fată de mână. Trebuie să luați de bune lucrurile astea. Într-o zi o să fiți la fel de bătrâne ca mine, și oamenii o să zică la fel și despre voi. O să zică „O, nu, vulturii ăia n-au fost niciodată colibri, bufnițele alea n-au fost niciodată vrăbii, papagalii ăia n-au fost niciodată mierle!" O să fiți și voi la fel ca mine!

— Ba nu! ziseră fetele. Nu-i așa? își ziseră una alteia.

— Lasă că vedeți voi! spuse doamna Bentley.

Iar în sinea ei își zise: „O, Doamne, copiii sunt copii, bătrânii sunt bătrâni, și altfel nu se poate. Nu-și pot imagina o schimbare pe care nu o pot vedea..."

— Mama ta, îi spuse lui Jane. N-ai văzut cum îmbătrânește de la an la an?

— Ba nu, zise Jane. E mereu la fel.

Și era adevărat. Trăiești alături de cineva zi după zi și ți se pare că nimic nu se schimbă. Diferența te șoca numai dacă

omul acela fusese plecat, poate într-o călătorie îndelungată, timp de ani de zile. Iar ea se simțea ca o femeie care se suise într-un tren negru și zgomotos și nu mai coborâse din el timp de 72 de ani, iar când ajunsese în sfârșit pe peron, toată lumea se minuna: „Helen Bentley, ești chiar tu?"

— Cred că mai bine plecăm acasă, zise Jane. Mulțumesc pentru inel, îmi vine numai bine.

— Mulțumesc pentru pieptene, e frumos.

— Mulțumesc pentru poza cu fetița.

— Veniți înapoi, nu vă dau voie să luați alea! strigă doamna Bentley după copiii care se îndepărtau în fugă. Sunt ale mele!

— Opriți-vă! strigă Tom, pornind după ele. Dați-i-le înapoi!

— Nu, le-a furat! Au fost ale unei fetițe. Ea le-a furat. Mulțumesc! strigă Alice.

Așa că, oricât de tare a strigat bătrâna după ele, fetele dispărură în noapte ca două molii.

— Îmi pare rău, zise Tom de pe iarbă, privind în sus la doamna Bentley, apoi plecă și el.

„Mi-au luat inelul și pieptenele, și poza", își spuse doamna Bentley, tremurând pe trepte. „Of, ce goală mă simt, ce goală; erau o parte din viața mea."

În noaptea aceea stătu mult timp trează printre lăzile și lucrușoarele ei. Se tot uita la grămezile frumos aranjate de materiale și jucării, și pene din recuzita de la operă, și zise cu voce tare:

— Chiar îmi aparțin toate astea?

Sau era doar trucul amănunțit al unei femei bătrâne care încerca să se convingă singură că avusese și un trecut? Până la urmă, atunci când timpul trece, nu se mai întoarce. De trăit,

trăim numai în prezent. Poate fusese și ea fetiță cândva, totuși asta fusese tare demult. Copilăria ei dispăruse și nimic n-o mai putea aduce înapoi.

O adiere nocturnă pătrunse în cameră. Perdelele albe fluturară în jurul unui baston care stătuse sprijinit de perete lângă alte nimicuri ani de-a rândul. Tremurând, cu un pocnet scurt, bastonul căzu într-un petic de lumină care-i poleia măciulia aurită. Fusese bastonul de operă al soțului ei. Parcă îl îndreptase el însuși către ea, așa cum făcea în rarele ocazii când aveau discuții în contradictoriu și el îi explica rezonabil, cu vocea lui blândă și tristă.

— Copiii aceia au dreptate, i-ar fi spus el. N-au furat nimic de la tine, draga mea. Obiectele acelea nu-ți mai aparțin ție, persoanei care ești aici și acum. I-au aparținut ei, cea care ai fost tu cu mult timp în urmă.

„Of!", își zise doamna Bentley. Și pe urmă, de parcă un patefon antic pornise să hârâie un disc vechi de când lumea, își aminti o conversație pe care o avusese demult cu domnul Bentley, care mereu fusese atât de ferchezuit, cu o garoafă roz la rever, și care-i zisese:

— Draga mea, n-o să înțelegi niciodată timpul, nu? Mereu încerci să fii ce ai mai fost, în loc să fii ce ești acum. De ce ții toate chitanțele și programele de teatru? Mai târziu n-o să-ți provoace decât suferință. Aruncă-le, draga mea.

Însă doamna Bentley se încăpățânase și le păstrase.

— Nu merge așa, continuase domnul Bentley, bându-și ceaiul. Oricât ai încerca să fii ce erai în trecut, nu poți să fii decât ce ești aici și acum. Timpul hipnotizează. Când ai nouă ani, ți se pare că ai avut dintotdeauna nouă ani și că așa vei fi toată viața. Când ai treizeci de ani, ți se pare că ai stat dintotdeauna la acea intersecție din viața ta. Și când ajungi la șaptezeci, ți se pare că asta va fi vârsta ta pentru o eternitate. Ești în prezent, prinsă în capcană, într-un eu tânăr sau într-un eu bătrân, dar nu există niciun altfel de eu.

Fusese una dintre puținele, dar blândele certuri din viața lor liniștită. Nu-i plăcuseră niciodată apucăturile ei de a aduna toate micile flecușteţele.

— Fii ceea ce ești, aruncă tot ce nu ești, zisese el. Chitanțele sunt doar niște tertipuri. Să strângi lucruri e totuna cu a face o scamatorie cu oglinzi.

Oare ce-ar fi spus dacă mai trăia astăzi?

— Tu aduni crisalide.

Da, asta ar fi spus.

— Corsete, cum ar veni, care nu ți se vor mai potrivi niciodată. Așa că ce rost are? Nu poți dovedi că ai fost tânără. Fotografii? Nu, ele mint, tu nu ești poza aia.

— Mărturii la notar?

— Nu, draga mea, tu nu ești nici datele, nici cerneala, nici hârtia. Tu nu ești niciuna dintre lăzile astea pline de prostioare și praf. Ești doar tu, aici, acum – tu cea de acum.

Doamna Bentley încuviință, respirând mai ușor.

— Da, așa este. Așa este.

Bastonul cu măciulie aurie zăcea tăcut pe covorul luminat de lună.

— Când vine dimineața, îi spuse ea, o să fac ceva definitiv cu toate astea, și o să mă mulțumesc să fiu doar eu, nu cineva din anii trecuți. Da, asta trebuie să fac.

Adormi...

Dimineața era strălucitoare și verde, iar la ușă le găsi pe cele două fete, ciocănind încet.

— Mai aveți și alte lucruri, doamna Bentley? De la fetița aceea?

Le conduse pe hol, spre bibliotecă.

— Luați astea.

Îi dădu lui Jane rochia în care jucase rolul fetei mandarinului pe când avea cincisprezece ani.

— Și astea, și astea...

Un caleidoscop, o lupă.

— Luați orice vreți, zise doamna Bentley. Cărți, patine, păpuși, vi le dau pe toate.

— Nouă?

— Numai vouă. Și pe urmă mă ajutați puțin? O să fac un foc mare în curtea din spate. O să golesc toate lăzile și o să arunc toate gunoaiele astea. Nu-mi aparțin. Nimic nu aparține nimănui, niciodată.

— Sigur că vă ajutăm, ziseră ele.

Doamna Bentley conduse procesiunea către curtea din spate. Avea brațele pline de lucruri și o cutie de chibrituri în mână. Așa că tot restul verii, cele două fete, însoțite de Tom, veniră ca trase pe ață acasă la doamna Bentley, așezându-se pe prispă și așteptând. De cum se auzeau clopoțeii mașinii de înghețată, se deschidea ușa casei și doamna Bentley ieșea cu mâna deja băgată adânc în portofelul ei tivit cu argint, și timp de o jumătate de oră stăteau toți patru acolo, savurând răcoarea înghețatelor în ziua caldă, mâncând țurțuri de ciocolată și râzând. În sfârșit, se împrieteniseră.

— Ce vârstă aveți, doamna Bentley?

— Șaptezeci și doi.

— Ce vârstă aveați acum cincizeci de ani?

— Șaptezeci și doi.

— N-ați fost niciodată tânără, nu-i așa, și n-ați purtat niciodată dantele sau rochii ca astea?

— Nu.

— Aveți cumva și prenume?

— Doamna Bentley e numele meu.

— Și ați locuit dintotdeauna numai în casa asta?

— Dintotdeauna.

— Și ați fost vreodată frumoasă?

— Niciodată.

— Nici într-un trilion de milioane de ani?

Cele două fete se aplecară către bătrână, așteptând în tăcerea apăsătoare a după-amiezii de vară.

— Niciodată, repetă doamna Bentley. Nici într-un trilion de milioane de ani.

— Ți-ai scos caietul galben, Doug?

— Păi da' cum.

Doug linse bine vârful creionului.

— Ce-ai trecut acolo până acum?

— Toate ceremoniile.

— Adică 4 iulie, ziua în care am făcut vin de păpădie și lucruri mai puțin însemnate, ca atunci când am scos leagănul pe prispă, nu?

— Aici scrie că am mâncat prima prăjitură Eskimo Pie din vara asta pe 1 iunie 1928.

— Pe atunci nu era vară, era încă primăvară.

— Oricum a fost prima, așa că am notat-o. Am cumpărat tenișii ăia noi pe 25 iunie. Am mers desculț în iarbă pe 26 iunie. Mamă, ce grozav de ocupat am fost! Ei bine, tu ce raportezi de data asta, Tom? Ceva nou, sau o ceremonie deosebită, special pentru vacanță, ceva ca pescuitul de crabi de pârâu sau prinsul de păianjeni de apă?

— Nimeni n-a prins vreodată păianjeni de apă. Știi tu pe cineva care a făcut-o? Haide, ia zi!

— Stai să mă gândesc.

— Păi?

— Așa e. N-a prins nimeni, și nici nu cred c-o să prindă vreodată. Sunt prea rapizi.

— Nu e din cauză că sunt rapizi, ci că nu există, zise Tom, apoi se gândi mai bine și încuviință: Așa e, n-au existat niciodată. Păi, uite, asta am de raportat.

Se aplecă și șopti ceva în urechea fratelui său. Douglas notă.

Priviră amândoi caietul.

— Măi să fie! zise Douglas. Nu m-am gândit niciodată la asta. Incredibil! Așa este, oamenii bătrâni n-au fost niciodată copii!

— Și e cam trist, continuă Tom, nemișcat. Nu putem să-i ajutăm cu nimic.

— Parcă tot orașul e plin de mașini, zise Douglas, fugind. Domnul Auffmann și Mașina Fericirii, domnișoara Fern și domnișoara Roberta și mașina lor verde. Așa, Charlie, ce-i asta?

— Mașina Timpului, gâfâi Charlie Woodman, de-abia ținând pasul. Pe onoarea maică-mii, pe onoare de cercetaș, pe onoarea lui Injun!

— Merge în trecut și în viitor? întrebă John Huff, alergând în cercuri în jurul lor.

— Numai în trecut, dar nu poți avea totul. Am ajuns.

Charlie Woodman se opri în fața unui gard.

Douglas cercetă îndelung casa veche.

— Măi, asta e casa colonelului Freeleigh. N-are cum să aibă o Mașină a Timpului acolo. El nu e inventator, iar dacă ar fi fost, am fi aflat noi până acum ceva așa de important ca o Mașină a Timpului.

Charlie și John urcară tiptil treptele prispei. Douglas pufni și clătină din cap, fără să se miște de la baza scărilor.

— Bine, Douglas, zise Charlie. Fă pe găgăuță. Sigur că bătrânul colonel Freeleigh n-a inventat Mașina Timpului, dar e proprietatea lui, și a stat aici în tot timpul acesta, doar că eram noi prea tâmpiți ca să ne dăm seama! Așa că pa și la revedere, Douglas Spaulding!

Charlie îl apucă pe John de braț de parcă ar fi escortat o doamnă, deschise ușa de la prispă și intrară. În urma lui, ușa nu se trânti.

Douglas o prinsese și intrase fără să zică nimic.

Charlie traversă prispa închisă, ciocăni și deschise ușa de la intrare. Străbătură toți cu privirea holul lung și obscur, la capătul căruia se găsea o cameră luminată ca o peșteră submarină, în culori acvatice, verzui și întunecate.

— Colonele Freeleigh?

Tăcere.

— N-aude prea bine, șopti Charlie. Dar mi-a zis să intru și să-l strig. Colonele!

Singurul răspuns fu praful care se depunea domol dinspre etajul superior în jurul scărilor în spirală. Se auzi o mișcare slabă în camera submarină de la capătul holului.

Se deplasară încet spre camera aceea, în care descoperiră că erau doar două piese de mobilier – un bătrân și un fotoliu. Și bătrânul, și fotoliul semănau ca două picături de apă, ambii atât de slabi, încât li se vedeau clar îmbinările oaselor și ale lemnelor. În restul camerei erau doar podelele goale, pereții lipsiți de orice podoabă, tavanul și cantități nesfârșite de aer tăcut.

— Zici că e mort, șopti Douglas.

— Nu e, doar că se gândește în ce loc nou să mai călătorească, zise Charlie, mândru și rezervat. Colonele?

Una dintre piesele de mobilier cafeniu se mișcă și își dădură seama că era colonelul, care privi în jurul lui, clipind des, apoi îi văzu și le zâmbi cu gura lui știrbă.

— Charlie!

— Colonele, Doug și John au venit să...

— Bine ați venit, băieți. Stați jos, stați jos!

Stânjeniți, băieții se așezară direct pe podea.

— Dar unde e..., începu Douglas, dar Charlie îl împunse scurt în coaste.

— Unde e ce? întrebă colonelul Freeleigh.

— Vrea să zică ce rost are să vorbim noi, zise Charlie și se strâmbă la Douglas, apoi îi zâmbi bătrânului. Noi n-avem nimic de zis, colonele, spuneți dumneavoastră ceva.

— Vezi tu, Charlie, bătrânii ca mine de-abia așteaptă să li se spună să povestească și pe urmă se apucă să zdrăngănească precum un lift ruginit când se chinuiește să urce.

— Ching Ling Soo, propuse Charlie nonșalant.

— Cum? întrebă colonelul.

— Boston, îi răspunse Charlie. 1910.

— Boston, 1910... Colonelul se încruntă. Păi, Ching Ling Soo, sigur că da!

— Da, domnule, colonele.

— Hai să vedem... Vocea colonelului se transformă într-un murmur care plutea în depărtări, peste lacuri senine. Hai să vedem...

Băieții așteptau.

Colonelul Freeleigh își închise ochii.

— Întâi octombrie 1910, o seară frumoasă și liniștită de toamnă, Teatrul de Revistă Boston, da, îl văd și acum. Toate scaunele ocupate, toată lumea așteaptă. Orchestra, fanfara, cortina! Ching Ling Soo, marele Magician din Orient! Iată-l, tocmai a urcat pe scenă! Și iată-mă și pe mine, în primul rând, la mijloc! „Trucul cu glonțul!" zice el. „Voluntari!" Bărbatul de lângă mine se ridică. „Examinează pușca!" zice Ching. „Fă un semn pe glonț!" și „Acum trage cu glonțul ăsta însemnat, cu pușca asta, spre fața mea, iar eu o să fiu la celălalt capăt al scenei și o să prind glonțul în dinți!"

Colonelul Freeleigh respiră adânc și se opri.

Douglas nu-și putea desprinde ochii de la el, cuprins de uimire îmbinată cu evlavie. John Huff și Charlie erau complet absorbiți în poveste. Apoi bătrânul reluă firul narativ, cu capul și corpul nemișcate, înțepenite, mișcându-și numai buzele.

— „Pregătește arma, ochește, foc!" strigă Ching Ling Soo. Bang! Pușca bubuie. Bang! Ching Ling Soo țipă, se clatină, cade, fața lui e roșie. Haos. Publicul în picioare. Ceva problemă cu pușca. „Mort", zice cineva. Și așa este. Mort. Oribil, oribil... N-o să uit niciodată... toată fața lui o mască roșie, cortina coborând repede și femeile plângând... 1910... Boston... Teatrul de Revistă... bietul om...

Colonelul Freeleigh își deschise încet ochii.

— Mamă, colonele, zise Charlie, a fost super tare. Acum povestiți-ne despre Pawnee Bill.

— Pawnee Bill...?

— Da, atunci când ați ajuns în prerie, hăt-încolo, tocmai în 1875.

— Pawnee Bill..., zise colonelul și pluti înapoi în beznă. 1875... Da, eu și Pawnee Bill așteptăm pe un delușor în mijlocul preriei. „Șșșt!", zice Pawnee Bill. „Ascultă."

Preria ca o scenă mare, pregătită pentru furtuna care vine. Tunet. Încet. Iar tunet. Nu așa încet. Și cuprinzând toată preria, cât vezi cu ochii, un nor amenințător, galben întunecat, plin de fulgere negre, coborând până la pământ, lung de optzeci de kilometri, lat de alți optzeci, înalt de un kilometru jumătate și la nici un metru de sol. „Doamne!" am strigat, „Doamne!" de sus de pe dealul meu – „Doamne!" Pământul bubuia ca o inimă speriată, măi, băieți, o inimă îngrozită. Îmi dârdâiau oasele să se spargă, nu altceva. Pământul se zguduia: rat-a-tat rat-a-tat, buum! Huruia. Uite ce cuvânt rar: huruia. Doamne, cum huruia furtuna aceea nebună, acoperind totul, și văi, și dealuri, iar de văzut nu se vedea decât norul și nimic înăuntrul

lui. „Uite-i!" a strigat Pawnee Bill. Și norul era de praf! Nici un pic de aburi sau de ploaie, nu, domnule, doar praf din prerie scuturat în aer din iarba uscată ca iasca, praf fin ca făina, praf ca polenul poleit de soare, fiindcă ieșise soarele. Am urlat din nou! De ce? Fiindcă tot praful acela de pucioasă era o cortină care se dăduse la o parte și puteam să-i văd, pe cuvântul meu! Incredibila armată a străvechii prerii: bizonii!

Colonelul lăsă tăcerea să capete ecouri, apoi vorbi din nou.

— Aveau capetele ca niște pumni imenși de negru și trupurile ca locomotivele! Douăzeci, cincizeci, două sute de mii de gloanțe de fier trase dinspre apus, sărite de pe șine și împrăștiind zgură, cu ochii precum tăciunii, huruind spre orizontul uitării! Am văzut că praful se ridicase și mă lăsa să privesc mareea aceea de cocoașe, de coame cărnoase, cu valuri enorme de blană neagră ridicându-se și coborându-se... „Trage!" zice Pawnee Bill. „Trage!" Și eu ridic trăgaciul și țintesc. „Trage", zice el. Și eu stau acolo și mă simt ca mâna dreaptă a lui Dumnezeu, și nu mă satur privind la spectacolul acela de necrezut de forță și violență alergând nesfârșit pe lângă mine, de parcă era miezul nopții la amiază, sau un tren funerar strălucitor, negru și lung, și trist, și nemăsurat și nu tragi într-un tren funerar, nu-i așa, băieți? Nu-i așa? Tot ce-mi doream atunci era să se aștearnă iar praful și să acopere creaturile acelea scăpate din iad care se îmbulzeau și loveau pământul în grămezi enorme. Și băieți, praful chiar s-a așternut. Norul ascundea toate milioanele acelea de picioare care tunau și fulgerau, și ridicau furtuna de praf. L-am auzit pe Pawnee Bill înjurând și l-am simțit dându-mi una peste mână, dar eu mă bucuram că nu atinsesem norul și puterea ascunsă în el nici măcar cu un cocoloș de plumb. Nu-mi doream decât să stau acolo și să privesc timpul fulgerând și rostogolindu-se pe lângă mine, ascuns adânc în furtuna ridicată de bizoni și purtat de ei spre veșnicie.

Furtunii i-a trebuit o oră, trei, șase ore să dispară în zare, năvălind spre alți oameni mai puțini blânzi decât mine. Pawnee Bill dispăruse și eu eram singur și complet surd. Așa amorțit, am străbătut un oraș aflat la 150 de kilometri mai la sud, fără să aud vocile oamenilor și fără să vreau să le aud. Măcar o vreme voiam să țin minte tunetul. Încă îl aud uneori, în după-amiezile de vară ca asta, când ploaia trece peste lac; un sunet grozav și nemaipomenit... și-mi doresc să-l fi putut auzi și voi...

Lumina slabă cădea pe nasul mare al colonelului Freeleigh, care semăna cu o ceașcă mare și albă de porțelan în care cineva turnase un ceai de portocale slab și călduț.

— A adormit? îndrăzni Douglas să întrebe.

— Nu, zise Charlie. Doar își încarcă bateriile.

Colonelul Freeleigh respira repede și superficial, de parcă alergase îndelung. Într-un târziu, își deschise ochii.

— Da, domnule, zise Charlie admirativ.

— Ziua bună, Charlie, spune colonelul și le zâmbi nedumerit băieților.

— Ăsta e Doug și ăsta e John, repetă Charlie.

— Ziua bună s-aveți, măi, băieți.

Băieții îi răspunseră.

— Dar, se întrerupse Douglas. Unde este...?

— Doamne Dumnezeule, dar prost mai ești! zise Charlie, apoi îl îmboldi pe Douglas în braț și se întoarse spre colonel. Ce ziceați, domnule?

— Ce ziceam? murmură bătrânul.

— Războiul Civil, sugeră încet John Huff. De asta își amintește?

— Dacă-mi amintesc? se miră colonelul. O, da, sigur că da! Îi tremura vocea și închise din nou ochii. Îmi amintesc totul! Mai puțin... de partea cui am luptat...

— Culoarea uniformei..., începu Charlie.

— Culorile se cam șterg de la o vârstă încolo, șopti colonelul. Acum e totul în ceață. Văd soldații cu mine, dar a trecut mult timp de când nu le mai văd culorile uniformelor. M-am născut în Illinois, am crescut în Virginia, m-am căsătorit în New York, am ridicat o casă în Tennessee și acum, tocmai la sfârșit, iată-mă, dragă Doamne, înapoi în Green Town. Așa că înțelegeți de ce se amestecă toate culorile între ele...

— Dar mai țineți minte de ce parte a dealului ați luptat? întrebă Charlie încetișor. Unde se ridica soarele, din stânga sau din dreapta? Când erați în marș, vă îndreptați spre Canada sau Mexic?

— Îmi pare că-n unele dimineți soarele se ridica fără doar și poate din dreapta și-n altele dimpotrivă, din stânga. De mărșăluit, mărșăluiam în toate direcțiile. Au trecut aproape șaptezeci de ani de atunci. După atâta amar de vreme, uiți și soarele, și diminețile.

— Dar vă amintiți victoriile, nu? O bătălie câștigată, undeva?

— Nu, zise bătrânul, cufundat adânc în amintiri. Nu-mi amintesc nicio victorie, nicăieri. În război nu câștigă nimeni, Charlie. Toată lumea pierde, iar ăla care pierde ultimul pune condițiile. Tot ce mai țin eu minte sunt pierderi peste pierderi și multă tristețe, iar singurul lucru bun a fost că s-a sfârșit. S-a sfârșit, Charles, asta a fost cea mai importantă victorie, când am lăsat armele deoparte. Dar nu cred că asta e tipul de victorie despre care vor băieții să le povestesc.

— Antietam, zise John Huff. Întreabă-l despre Antietam.

— Am fost acolo.

Ochii băieților străluciră.

— Bull Run, întreabă-l despre Bull Run...

— Am fost acolo.

Aproape în șoaptă.

— Dar la Shiloh?

— N-a trecut un an din viața mea să nu mă gândesc, ce nume frumos și ce păcat că nu-l auzim decât în povești despre război.

— Atunci Shiloh să fie. Fortul Sumter?

— Am văzut primii norișori de fum de la praful de pușcă, zise el cu voce visătoare. Îmi amintesc atâtea lucruri... Îmi amintesc cântece. *Pe Potomac e liniște-astă seară, soldații se-odihnesc și visează; sub razele lunii albe de toamnă, corturile lor par că luminează. Să nu uiți, să nu uiți... Pe Potomac e liniște-astă seară; se-aude doar râul ce curge năvală și roua sărută a morților tâmplă – pichetul nu va mai face de strajă.* După capitulare, de la balconul Casei Albe, domnul Lincoln i-a cerut orchestrei să cânte *Ia privește, ia privește, ia privește-n Sud...* Pe urmă a fost doamna aceea din Boston care într-o seară a scris un cântec de care-o să ne amintim o mie de ani: *Ochii mei văzură slava venirii Domnului; El calcă strugurii-n teascul cel mare al mâniei Sale.* Noaptea târziu mă trezesc cântând cântece din alte timpuri. *Voi cavaleri sudiști! Ce hotarele Confederației păziți...*

Când flăcăii se vor întoarce-n glorie, frate, cu laurii ce-i vor dobândi... Atâtea cântece, cântate de ambele părți, purtate de vânt spre nord și spre sud. *Noi sosim, părinte Avraam, încă trei sute de mii... Poposim astă-seară, poposim astă-seară, poposim în corturi iară. Ura, ura, aducem Jubileul, ura, ura, steagul liberator...*[1]

Vocea bătrânului se șterse.

Băieții rămaseră nemișcați timp îndelungat. Apoi Charlie se întoarse spre Douglas și zise:

— Ei, este sau nu este?

Douglas inspiră de două ori și-i răspunse:

— Clar ca bună ziua că este.

Colonelul deschise ochii.

---

[1] Toate versurile fac parte din cântece și poezii populare în timpul Războiului Civil American (n. r.).

— Clar ca bună ziua că este... ce?

— O Mașină a Timpului, șopti Douglas. Sunteți o Mașină a Timpului.

Timp de cinci clipe, colonelul nu-și luă privirea de la băieți. Acum era rândul vocii lui să fie plină de mirare.

— Așa îmi spuneți voi, măi, băieți?

— Da, domnule, colonele.

— Da, domnule.

Colonelul se lăsă pe spate în scaun, privind spre băieți, apoi la mâinile lui, și în cele din urmă la zidul gol din spatele lor.

Charlie se ridică în picioare.

— Păi, cred că e timpul să plecăm. La revedere și mulțumim fain, colonele.

— Cum? Ah, la revedere, măi, băieți.

Douglas și John, și Charlie ieșiră tiptil.

Deși trecuseră prin dreptul lui, colonelul Freeleigh nu-i văzu plecând.

Însă, odată ajunși în stradă, băieții tresăriră când auziră dintr-odată pe cineva strigându-i de la geam, de la primul etaj:

— Hei!

Priviră cu toții în sus.

— Da, colonele?

Colonelul se aplecă, făcându-le semn cu mâna.

— M-am gândit la ce-ați zis voi, măi, băieți!

— Da, domnule?

— Și-aveți dreptate! Eu de ce nu m-am gândit la asta până acum? Mașina Timpului, zău așa, Mașina Timpului!

— Da, domnule.

— Rămas-bun, măi, băieți. Puteți veni oricând la bord!

La capătul străzii se mai uitară o dată înapoi, și colonelul era tot acolo, făcându-le cu mâna. Îi făcură și ei cu mâna, savurând un sentiment călduros și plăcut, apoi plecară mai departe.

— Ciu-ciuuu, zise John. Pot să călătoresc doisprezece ani în trecut. Pam-bum-poc!

— Daaa, zise Charlie, privind înapoi spre casa tăcută, dar nu poți să călătorești o sută de ani.

— Nu, zise John gânditor, o sută de ani nu pot. Ce mai călătorie ar fi asta! Ce mai mașină!

Merseră tăcuți aproape un minut, fără să-și ridice privirile din pământ. Ajunseră în dreptul unui gard.

— Ultimul peste gard este o fată, zise Douglas.

Tot drumul spre casă lui Douglas i-au zis Dora.

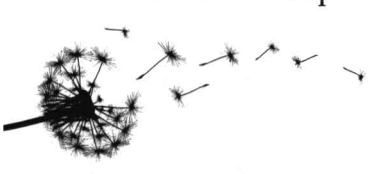

Cu mult după miezul nopții, Tom se trezi din cauza lui Douglas care scria furios în caietul lui galben, la lumina unei lanterne.

— Doug, ce s-a întâmplat?

— Ce să se întâmple? Totul! Mă socotesc tare norocos, Tom! Ia gândește-te, Mașina Fericirii nu a mers, nu? Dar cui îi pasă! Mi-am socotit bine tot anul acesta, oricum. Dacă-mi trebuie să ajung undeva pe strada mare, am tramvaiul din Green Town ca să mă sui în el și să văd lumea de sus. Dacă-mi trebuie să ajung undeva pe străzile celelalte, sun la ușa domnișoarei Fern și domnișoarei Roberta și ele încarcă bateriile mașinuței lor electrice și mergem să ne dăm cu barca pe trotuare. Dacă-mi trebuie să fug pe alei sau pe după garduri, să văd părți din Green Town pe care nu le vezi decât

pe ferite, am tenișii mei nou-nouți. Tenișii, mașinuță electrică, tramvai! Am tot ce-mi trebuie! Dar e ceva mai fain de atât, Tom, mult mai fain, ia ascultă aici! Dacă vreau să merg undeva unde nu mai poate merge nimeni, fiindcă nimeni nu e suficient de deștept să-și închipuie așa ceva, dacă vreau să dau o fugă până în 1890 și pe urmă să schimb trenul la 1875, și să sar în acceleratul de 1860, tot ce-mi trebuie este Expresul bătrânului colonel Freeleigh! Uite ce scriu aici: „Poate oamenii bătrâni nu au fost niciodată copii, cum zicem noi despre doamna Bentley, dar oricum ar fi fost, mari sau mici, unii dintre ei erau prin preajmă prin Appomattox în vara anului 1865." Oamenii ăștia au ochi de indieni și pot să vadă în trecut mai mult decât putem noi doi să vedem în viitor.

— Asta sună tare fain, Doug, dar ce înseamnă?

Douglas scria mai departe.

— Înseamnă că eu și cu tine nu avem nici măcar jumătate de șansă să călătorim atât de departe ca ei. Dacă avem noroc, o să ajungem la patruzeci, patruzeci și cinci, cincizeci de ani, dar pentru ei asta e doar o azvârlitură de băț. De-abia când faci nouăzeci, nouăzeci și cinci, o sută de ani, poți să zici că ai călătorit al naibii de departe.

Lumina lanternei dispăru.

Băieții rămaseră întinși în lumina lunii.

— Tom, șopti Douglas, trebuie să călătoresc peste tot, să văd tot ce e de văzut. Însă mai presus de toate trebuie să-l vizitez pe colonelul Freeleigh măcar de trei ori pe săptămână. El face mai mult decât toate celelalte mașinării la un loc. El vorbește și tu asculți, dar cu cât vorbește mai mult, cu atât te face să privești în jur și să vezi tot felul de lucruri. Îți zice că ești călător într-un tren foarte special și zău că e adevărat. El a fost pe șine și știe. Și acuma suntem și noi pe drum, eu și cu tine, pe aceleași șine ca și el, dar mai la vale, și avem atâtea de făcut, să căscăm ochii și să mirosim, și

să facem tot felul de chestii, încât trebuie să vină bătrânul colonel Freeleigh să ne dea un brânci și să ne spună să fim mai vioi, ca să ne amintim fiecare clipă! Să ne amintim fiecare lucrușor! Și când vom ajunge bătrâni și vor veni la noi alți copii, să putem face pentru ei ce-a făcut colonelul pentru noi. Așa merg lucrurile, Tom, trebuie să mă duc să stau mult cu el, ca să pot călători cu el în trecut cât de des poate.

Tom tăcu, gânditor, apoi își ridică ochii spre Douglas, în beznă.

— Să călătorești în trecut. Ai născocit tu asta?

— Poate da și poate nu.

— Să călătorești în trecut, șopti Tom.

— Un singur lucru știu fără doar și poate, zise Douglas, închizându-și ochii. Pare tare singuratic.

Bang!

Se auzi o ușă trântindu-se. În pod, praful sări de pe birouri și biblioteci. Două bătrâne se lipiră cu spatele de ușa podului după ce se grăbiseră să o încuie cât mai bine. Părea că o mie de porumbei săriseră de pe acoperiș drept peste ele. Se aplecară de parcă purtau o povară mare, copleșite de bătaia aripilor, dar se opriră uluite. Nu se auzea decât sunetul pur al panicii, inimile bătându-le haotic în piepturi... Încercară să se facă auzite peste tumult.

— Ce-am făcut! Bietul domn Quartermain!

— Sigur l-am omorât. Și sigur ne-a văzut cineva și ne-a urmărit. Ia uită-te...

Domnișoara Fern și domnișoara Roberta se uitară pe furiș pe geamul plin de pânze de păianjen. Afară nu părea să se fi întâmplat nicio tragedie, iar stejarii și ulmii profitau

liniștiți de soare. Pe trotuar se plimba un băiat, care se duse încolo, se întoarse, privi în sus.

În pod, cele două femei se uitară una la alta de parcă încercau să-și vadă chipurile în apa unui pârâu zglobiu.

— Poliția!

Însă nimeni nu bătea la ușă strigând tare: „În numele legii!"

— Cine e băiatul acela de jos?

— Douglas, Douglas Spaulding! Doamne, a venit să ne ceară să se plimbe cu mașina electrică. Nu știe nimic. Mândria ne-a ruinat. Mândria și mașinăria aia nenorocită!

— Vânzătorul ăla oribil din Gumport Falls. E numai vina lui, el și discursul lui.

Vorbe, vorbe, ca ploaia de vară pe un acoperiș.

Și deodată era altă zi, altă după-amiază. Ele stăteau amândouă pe prispă, la umbră, răcorindu-se cu evantaie albe și farfurii cu jeleu rece de lămâie.

Din lumina orbitoare, din soarele galben, strălucind la fel de superbă precum caleașca unui prinț...

MAȘINA VERDE!

Plutea, șoptea, respira ca briza oceanului. Delicată ca frunzele de arțar, mai dulce decât apa de pârâu, torcând cu măreția pisicilor la pândă. Stând în mașină, cu pălăria sa Panama plutind pe vaselină deasupra urechilor, vânzătorul din Gumport Falls! Mașina, mergând lentă și șireată pe șenilele ei de cauciuc, traversă trotuarul alb și ars de soare, pârâi până la prima treaptă și se opri. Vânzătorul sări afară, blocând soarele cu pălăria, orbindu-le cu zâmbetul lui.

— Mă numesc William Tara! Și asta – atinse un buton și se auzi un țăcănit – este maneta!

Ridică scaunele acoperite cu satin negru.

— Baterii electrice!

În aerul fierbinte se simți miros de fulger.

— Maneta de condus! Suportul pentru picior! Parasolarul! Iată aici, în fața dumneavoastră, mașina electrică!

În podul întunecos, amintirea le dădu femeilor un fior.

— De ce nu l-am înțepat cu acele de tricotat?

— Șșșș! Ascultă.

Cineva ciocăni la ușa din față, dar se opri după o vreme. Văzură o femeie traversând curtea și intrând în casa vecină.

— E doar Lavinia Nebbs, a venit cu o cană goală să împrumute niște zahăr, cred.

— Ia-mă de mână, mi-e frică.

Închiseră ochii și amintirea, ca o piesă de teatru, reîncepu. Bărbatul din Gumport Falls flutură o pălărie veche de paie luată de pe o ladă de fier.

— Tare vă mulțumesc, aș vrea niște ceai cu gheață.

Era atât de liniște, încât se auzea lichidul rece curgând în stomacul lui. Își întoarse apoi privirea spre cele două doamne bătrâne ca un doctor care, cu lanterna, le consulta ochii, nasul și gura.

— Doamnelor, știu că sunteți amândouă în putere. Se vede. Optzeci de ani – pocni din degete – e o nimica toată pentru dumneavoastră! Dar vedeți, există și momente când ești atât de ocupat, încât ai nevoie de un prieten bun, un prieten la nădejde, și acel prieten este Mașina electrică cu două locuri.

Fixă cu privirea lui verde și sticloasă, de vulpe împăiată, marfa aceea incredibilă care strălucea în soare și mirosea a nou, așteptându-le ca un scaun de salon confortabil, dotat însă cu roți.

— Silențioasă ca zborul unei lebede.

Îi simțiră respirația în față.

— Ascultați.

Ele ascultară.

— Bateriile sunt complet încărcate și gata de mers! Ascultați! Nu tremură și nu scoate niciun sunet. Este

electrică, doamnele mele. O puneți la încărcat noaptea în garaj.

— Se poate să – adică poate...

Sora mai mică luă iarăși o înghițitură de ceai, jenată.

— Se poate să ne electrocuteze accidental?

— Ferească sfântul!

Se întoarse iar către mașină. Dinții lui erau ca protezele care îți rânjesc noaptea, din vitrinele cabinetelor de dentist.

— Ceaiuri, zise el, valsând în cerc pe trotuar. Cluburi de bridge. Serate. Gale. Prânzuri. Petreceri aniversare! Micul dejun la D.A.R.[1]

Hurui ca și cum se pregătea să dispară pentru totdeauna, apoi reveni în hârșâit de cauciucuri.

— Cina la Gold Star Mother, continuă el și se așeză elegant, încorsetat ca un portret de femeie. Ușor de condus. Tăcută, pleacă și sosește elegant. Nu e nevoie de permis. În zilele răcoroase savurați adierea vântului. Ah...

Alunecă pe lângă prispă cu capul dat pe spate, ochii închiși în extaz, părul ciufulit de vânt, deși cu cărare perfectă.

Urcă reverențios treptele prispei, cu pălăria în mână, și se întoarse să privească modelul de încercare de parcă ar fi fost altarul unei biserici bine-cunoscute.

— Doamnelor, zise moale, douăzeci și cinci de dolari avans. Zece dolari pe lună timp de doi ani.

Fern coborâse prima treptele și se așezase pe unul dintre cele două scaune, sfioasă, neputându-și controla mâna. O ridică și îndrăzni să apese pe claxonul din cauciuc.

Se auzi țipătul unei foci.

---

[1] Daughters of the American Revolution (D.A.R) – organizație pentru femei, descendente directe ale persoanelor implicate în lupta pentru independența Statelor Unite (n. r.).

De pe prispă, Roberta chiţăi veselă şi se aplecă peste balustradă.

Vânzătorul se alătură veseliei lor, conducând-o pe sora mai în vârstă pe trepte, râzând în hohote şi în acelaşi timp căutându-se de o bucată de hârtie.

— Aşa că am cumpărat-o! îşi aminti domnişoara Roberta, în pod, îngrozită de ce curaj avuseseră. Trebuia să ne dăm seama! Mereu mi s-a părut că seamănă cu una dintre maşinuţele alea de pe un *montagne-russe*, la carnaval!

— Păi, zise Fern, apărându-se, pe mine de ani de zile mă doare şoldul şi tu mereu oboseşti dacă mergi prea mult. Maşina asta părea atât de rafinată şi de regală, ca în vremurile trecute, când femeile purtau crinoline şi parcă pluteau când mergeau! Maşina electrică plutea atât de frumos.

Ca o barcă uşoară pentru excursii, incredibil de simplu de condus, doar o manetă pe care o mişti cu mâna.

Doamne, cât de glorioasă şi de fermecătoare a fost prima săptămână – plimbări prin oraşel în după-amiezile cu lumină aurie şi magică, navigând pe un râu visător şi atemporal, zâmbind cunoştinţelor şi trecătorilor, fluturând moale din mâinile îmbătrânite la fiecare colţ de stradă, smulgând câte un strigăt răguşit din claxon la fiecare intersecţie, uneori plimbându-i pe Douglas sau pe Tom Spaulding sau pe oricare dintre ceilalţi băieţi care le însoţeau pălăvrăgind. Viteza maximă, doar 25 de kilometri pe oră. Mergeau încoace şi încolo printre peticele de umbră şi soare de vară ca nişte pistrui pe faţa lor, ele însele ca două năluci străvechi, pe roţi.

— Și pe urmă, șopti Fern, a venit după-amiaza asta! O, Doamne, ce după-amiază!

— A fost un accident.

— Dar am fugit, și asta e o crimă!

Astăzi la prânz. Mirosul pernelor de piele plutea în aer și parfumul gri al genților lor atârna în urmă, urmărindu-le în plimbarea lor tăcută prin orășelul leneș.

N-a fost nevoie decât de câteva clipe – era amiază și mergeau încet pe trotuar fiindcă străzile fierbeau sub soarele arzător și umbră mai puteau găsi doar pe sub copacii din fața caselor, au cotit fără să vadă unde merg, dar chinuindu-și claxonul răgușit. Dintr-odată domnul Quartermain apăruse de nicăieri, ca o jucărie pe arcuri!

— Atenție! țipă domnișoara Fern.

— Atenție! țipă domnișoara Roberta.

— Atenție! țipă domnul Quartermain.

În loc să tragă de manetă, cele două femei s-au luat în brațe.

S-a auzit o bufnitură îngrozitoare. Mașina electrică merse mai departe prin aerul fierbinte, pe sub castanii umbroși, pe lângă merii cu fructe roșii. Înspăimântate, cele două doamne nu au îndrăznit să se uite înapoi decât o singură dată.

Bătrânul zăcea întins pe trotuar.

— Așa că iată-ne aici, se plânse domnișoara Fern în podul în care se lăsa întunericul. O, Doamne, de ce nu ne-am oprit? De ce am fugit?

— Șșș!

Ascultară amândouă.

Jos ciocănea iar cineva la ușă.

Ciocănitul se opri și în lumina serii văzură un băiat traversând curtea.

— E doar Douglas Spaulding, care a venit iar pentru o plimbare cu mașina.

Oftară amândouă.

Orele trecură; soarele scăpăta.

— Ne-am ascuns aici toată după-amiaza, zise Roberta obosită. Nu putem să stăm în pod trei săptămâni până când uită toată lumea.

— Am muri de foame.

— Atunci ce ne facem? Crezi că ne-a văzut cineva și ne-a urmărit?

Se cântăriră una pe alta din priviri.

— Nu. N-a văzut nimeni.

În oraș era liniște și prin case începeau să se aprindă luminile. Mirosea a iarbă udă și a mâncare gătită.

— E timpul să ne luăm inima-n dinți, zise domnișoara Fern. Frank ajunge acasă în zece minute.

— Să îndrăznim să coborâm?

— Frank sună poliția dacă găsește casa goală. Asta nu va face decât să înrăutățească lucrurile.

Soarele cobora rapid, și în obscuritatea prăfuită din casă nu se mișcau decât două siluete.

— Ce zici? spuse domnișoara Fern. Crezi că a murit?

— Domnul Quartermain?

O pauză.

— Da.

Roberta ezită.

— Hai să vedem ce scrie în ziarul de seară.

Deschiseră ușa podului, privind atente la trepte.

— O, Doamne, dacă Frank aude ce s-a întâmplat, ne ia Mașina și este atât de minunat și de plăcut să te plimbi în ea și să vezi orașul cu vântul în față.

— Atunci nu-i spunem.

— Nu?

Se ajutară una pe cealaltă să coboare treptele scârțâind, tot oprindu-se să asculte... În bucătărie se uitară speriate la

cămară, apoi afară pe geam, și în cele din urmă se puseră să prăjească hamburgeri pe plită. După cinci minute de tăcere, Fern o privi tristă pe Roberta și zise:

— Știi, m-am tot gândit. Noi suntem bătrâne și nevolnice și nu ne place să recunoaștem asta, dar suntem periculoase. Avem o datorie față de societate fiindcă am fugit...

— Și...?

Se lăsă tăcerea peste sunetul de prăjeală din bucătărie și peste cele două surori care se priveau una pe alta, cu mâinile goale.

— Cred – zise Fern privind îndelung peretele – că ar trebui să nu mai conducem niciodată Mașina electrică.

Roberta luă o farfurie și rămase cu ea în mână.

— Niciodată?

— Niciodată.

— Dar, zise Roberta, nu trebuie să... s-o dăm, nu? Putem s-o ținem, da?

Fern se gândi îndelung.

— Da, cred că putem s-o ținem.

— Măcar atâta. Mă duc acum să scot bateriile de la încărcat.

Roberta pleca exact când intra pe ușă Frank, fratele lor mai mic – avea numai 56 de ani.

— Ziua bună, fetele! le zise el.

Roberta trecu pe lângă el fără niciun cuvânt și ieși, în lumina blândă a înserării de vară. Frank avea în mână un ziar pe care Fern i-l smulse pe loc, tremurând, răsfoindu-l iar și iar, dându-i-l pe urmă înapoi cu un oftat.

— L-am văzut pe Doug Spaulding afară, chiar acum. Zicea că are un mesaj pentru voi, că să nu vă îngrijorați fiindcă a văzut totul și nu s-a întâmplat nimic. Ce înseamnă asta?

— Cum aș putea eu să știu? zise Fern, apoi se întoarse, căutându-și batista.

— În fine, copiii ăştia.

Frank privi îndelung spre spatele surorii lui, apoi ridică din umeri şi întrebă agreabil:

— Cina e gata?

— Da.

Fern punea masa în bucătărie.

De afară se auzi un ţăcănit răguşit, o dată, de două ori, de trei ori, în depărtare.

— Ce e asta? întrebă Frank privind pe geamul bucătăriei afară spre ziua care se retrăgea. Ce pune Roberta la cale? Ia uite cum stă acolo în Maşina electrică şi apasă pe claxon!

O dată şi încă o dată răsună în seară lătratul răguşit al maşinii, ca un animal care scheuna.

— Dar ce-a apucat-o? întrebă Frank.

— S-o laşi în pace! ţipă Fern, luându-l prin surprindere.

Puţin mai târziu intră şi Roberta, în tăcere, fără să se uite la nimeni, şi se aşezară toţi să mănânce.

Primele raze de soare pe acoperiş; dimineaţa devreme. Frunzele copacilor se înfiorară şi se treziră încet în adierile zorilor. În depărtare, urmând curbele argintii ale şinelor, vine tramvaiul pe patru roţi mici de oţel albastru, el însuşi vopsit în culoarea mandarinelor. Îl acoperă epoleţi de alamă strălucitoare şi ţevi aurii; şi clopotul lui cromat dăngăneşte dacă vatmanul bătrân îl loveşte cu un pantof uzat. Cifrele de pe faţa şi flancurile tramvaiului sunt galbene ca lămâia, iar înăuntru scaunele sunt acoperite de muşchi verde şi răcoros. Ceva ca o antenă radio se ridică de pe acoperiş până la firele de păianjen ascunse între copaci, de la care se alimentează. Pe fiecare geam iese un parfum anume, mirosul

acela pătrunzător, albastru și secret al furtunilor de vară, cu toate fulgerele lor.

Tramvaiul înaintează pe străzile umbrite de ulmi, ghidat de mâinile blânde, cu mănuși gri, ale vatmanului.

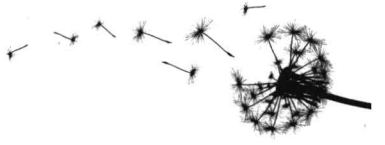

La prânz, vatmanul opri vagonul în mijlocul străzii și se aplecă în afară.

— Bună ziua!

Și Douglas, și Charlie, și Tom și toți băieții și fetele din cartier văzură mănușa cenușie fluturând și coborâră din copaci și-și lăsară frânghiile adunate în colaci albi pe iarbă, alergară și se așezară în scaunele verzi și moi, fără să plătească niciun bănuț. Domnul Tridden, vatmanul, stătea cu mâna deasupra cutiei de bani în care lumea își plătea taxa și conducea vagonul în jurul cartierului, strigându-i pe toți.

— Bună ziua! zise Charlie. Unde mergem?

— Ultimul drum, zise domnul Tridden, cu ochii la firul electric de deasupra. S-a terminat cu tramvaiul. De mâine vine un autobuz. O să mă scoată la pensie. Așa că toată lumea merge astăzi pe gratis! Aveți grijă!

Trase de maneta de alamă și tramvaiul gemu și se legănă într-o curbă nesfârșită, iar timpul stătu locului, de parcă numai copiii, domnul Tridden și mașina lui miraculoasă se mai mișcau pe un fluviu nesfârșit.

— Ultima zi? întrebă Douglas uluit. Dar nu pot face una ca asta! E suficient de rău că a dispărut Mașina electrică, fiindcă au încuiat-o în garaj fără discuții și că tenișii mei nou-nouți s-au cam învechit și încep să încetinească! Eu cum mă mai plimb? Dar... Dar... N-au cum să scoată

tramvaiul! Păi, oricum l-ai privi, un autobuz nu e un tramvai. Nu scoate aceleași zgomote. Nu are șine sau cabluri, nu face scântei, nu are nevoie de nisip pe șine, nu are aceleași culori, nu are clopot, nu coboară scărița pliantă la fel ca tramvaiul!

— Măi, așa este, zise Charlie. Tare-mi place să mă uit cum întinde tramvaiul treapta aia, ca un acordeon.

— Păi cum, zise Douglas.

Și deodată erau la capătul liniei, acolo unde șinele argintii, abandonate de optsprezece ani, se pierdeau în dealurile din depărtare. În 1910, oamenii luau tramvaiul până la Chessman's Park, cărând coșuri imense de nuiele pentru picnic. Șinele nu fuseseră niciodată distruse și continuau să ruginească printre dealuri.

— Aici ne întoarcem, zise Charlie.

— Și tot aici greșești! spuse domnul Tridden și apăsă întrerupătorul generatorului de urgență. Ia uite!

Zdrăngănind și alunecând, tramvaiul ieși dintre hotarele orașului, părăsi strada și navigă lin la vale, printre insule de lumină parfumată și oceanele întinse de umbră care miroseau a ciuperci. Ici și colo, șinele erau inundate de apele pâraielor și soarele răzbătea printre copaci ca un vitraliu verde. Alunecară în șoaptă peste pajiști pline de floarea soarelui, pe lângă gări demult abandonate în care mai fluturau vechi bilete compostate, de-a lungul unui pârâu de pădure până în mijlocul tărâmului verii, iar Douglas vorbea.

— Păi, numai mirosul tramvaiului, și e diferit. Am fost în autobuze prin Chicago; miros tare ciudat.

— Tramvaiele se mișcă prea încet, zise domnul Tridden. Așa că o să dea drumul la autobuze. Autobuze pentru oamenii mari și autobuze pentru școli.

Tramvaiul scârțâi și se opri. Domnul Tridden se întinse și coborî coșuri imense de nuiele pentru picnic.

Cu strigăte de încântare, copiii îl ajutară să le ducă lângă pârâul care se vărsa într-un lac tăcut unde se năruia o estradă străveche, roasă de termite.

Se așezară să mănânce sandvișuri cu șuncă, căpșune proaspete și portocale ceruite, iar domnul Tridden se apucă să le povestească cum fusese cu douăzeci de ani în urmă, când noaptea, muzica izvora de pe estrada aceea frumos decorată, instrumentiștii suflau din greu în instrumentele lor de alamă, dirijorul durduliu își scutura transpirația de pe baghetă, copiii alergau după licurici prin iarba adâncă, doamnele cu rochii lungi și coafuri înalte se plimbau pe cărările acoperite cu scânduri de lemn la brațul domnilor în gulere înguste. Iată și cărările, tocite și înmuiate acum de trecerea anilor. Lacul era liniștit și albastru, și senin, peștii țâșneau printre trestiile verzi și vatmanul vorbea într-un murmur neîncetat, iar copiilor li se părea că păsiseră într-un alt timp, când domnul Tridden era nemaipomenit de tânăr, cu ochii strălucitori, albaștri și electrici. Era o zi domoală, nimeni nu se grăbea la adăpostul pădurii, soarele stătea nemișcat pe cer și vocea domnului Tridden se ridica și cobora ca un ac prin aer, care cosea și răscosea tipare aurii și nevăzute. O albină bâzâi căutând o floare. Tramvaiul zăcea ca o caleașcă fermecată, fierbând sub soare. Mirosul lui de alamă și de metal le rămăsese pe mâini și îl simțeau când mâncau cireșe coapte.

Vântul de vară le scoase din haine mirosul curat al tramvaiului.

O pasăre zbură țipând pe deasupra.

Cineva tremură.

Domnul Tridden își puse mănușile.

— Cred că e timpul să mergem. Părinții voștri o să creadă că v-am furat de tot.

Acum tramvaiul era silențios și întunecos, și rece, ca într-o prăvălie de înghețată. Tăcuți, copiii rotiră scaunele

cu un foșnet ușor de catifea verde, așezându-se cu spatele la lac, la estrada abandonată și la cărările din scânduri care cântau atunci când pășeai pe ele ca să pătrunzi pe alte tărâmuri.

Bing! făcu clopotul atins cu piciorul de domnul Tridden, și porniră înapoi prin pajiști cu flori veștejite, abandonate de soare, prin păduri, spre un oraș care sufoca tramvaiul strângându-l între cărămizi și asfalt, și lemn, când domnul Tridden se opri să lase copiii să coboare pe străzi umbrite.

Charlie și Douglas fură ultimii lângă scărița extinsă a tramvaiului, ca o limbă scoasă la cineva, privind mănușile domnului Tridden pe manetele de alamă.

Douglas trecu cu degetele peste mușchiul verde și cu privirea peste piesele argintii sau de alamă, peste tavanul de culoarea vinului.

— Păi... ne mai vedem, domnule Tridden.

— La revedere, băieți.

— Mai vorbim, domnule Tridden.

— Mai vorbim.

În aer tremură un geamăt ușor; ușa se închise, trăgându-și înăuntru limba de metal. Tramvaiul plecă încet prin după-amiaza târzie, strălucind mai tare decât soarele, complet portocaliu, auriu și galben ca lămâia, apoi luă greoi o curbă și dispăru pentru totdeauna.

— Autobuze de școală! zise Charlie pornind spre bordură. Ce șanse avem să mai întârziem la ore, când autobuzul vine să te ia din fața casei? Niciodată n-o să mai întârziem, niciodată în toată viața noastră. Ce coșmar, Doug, ia gândește-te.

Dar Douglas, stând în picioare pe iarbă, vedea cu ochii minții ziua de mâine, când o să vină oameni să toarne smoală fierbinte peste șinele argintii, ca să nu mai știe nimeni că pe acolo trecuse un tramvai.

Știa că-i vor trebui mai mulți ani decât își putea închipui pentru a uita șinele, oricât de adânc le-ar îngropa ceilalți. În vreo dimineață de toamnă, sau de primăvară, sau poate de iarnă, urma să se trezească și să stea în pat, și dacă nu se ducea la geam, ci doar stătea adâncit în plapuma caldă, avea să-l audă slab în depărtare.

Și dincolo de curba străzii sub lumina dimineții, în susul bulevardului, printre șirurile de sicomori, ulmi și arțari, în tăcerea ce domnește înainte ca viața să înceapă să miște, dincolo de casa lui, aveau să se audă sunetele bine-cunoscute. Tic-tacul unui ceas, huruitul unor butoaie de metal rostogolindu-se, bâzâitul unei libelule colosale în zori. Ca un carusel, ca o mică furtună electrică, de culoarea albastră a fulgerului, vine, e aici, a plecat. Clopotul tramvaiului! Fâșâitul ca al unei duze de arteziană, când își scoate și își retrage scărița, și visul începe iar – tramvaiul pleacă pe drumul lui ascuns, către o destinație necunoscută și adânc îngropată...

— Ne jucăm de-a lupul și culorile după ce mâncăm? întrebă Charlie.

— Cum să nu, zise Douglas. Lupul și culorile.

John Huff, de doisprezece ani, este un băiat ușor de descris. Știa să găsească mai multe urme decât orice indian Choctaw sau Cherokee de la facerea lumii, știa să sară din cer ca un cimpanzeu de pe o liană, putea să respire sub apă timp de două minute ca să-l găsești apoi cincizeci de metri

mai la vale de unde l-ai lăsat. Dacă-i aruncai o minge de baseball, ajungea în meri și scutura recolta. Putea să sară peste gardurile înalte de aproape șase metri ale livezilor, să se legene de crengi și să coboare, încărcat de piersici, mai repede decât oricare alt băiat. Când fugea, râdea. Când stătea, era liniștit. Niciodată răutăcios, ci mereu blând. Avea părul întunecat și creț și dinții albi ca frișca. Știa versurile de la toate cântecele de cowboy și te învăța și pe tine dacă îi cereai. Știa cum se numesc toate florile sălbatice, când răsare și apune luna și când vin fluxul și refluxul. De fapt, din câte știa Douglas Spaulding, era singurul zeu care trăia în orășelul numit Green Town din Illinois, în secolul XX.

Și chiar acum, el și Douglas ieșiseră să se plimbe în afara orașului, fiindcă era o altă zi călduroasă și rotundă ca o mărgea, cerul din sticlă suflată arcuindu-se deasupra, pâraiele strălucind din oglinda apelor peste pietre albe. Era o zi la fel de perfectă ca flacăra unei lumânări.

Douglas simțea că ar putea să-și continue plimbarea la nesfârșit. Perfecțiunea, rotunjimea și mirosul de iarbă al lumii călătoreau înainte cu viteza luminii. Zgomotul unui prieten bun cântând ca un cintezoi și atingând uneori mingea, amândoi țopăind ca doi cai nărăvași pe cărările prăfuite, totul era atât de complet, încât puteai să atingi orice; lumea îți era la îndemână și n-avea să se retragă niciodată.

Fusese o zi nemaipomenit de frumoasă, până când un nor se așeză în fața soarelui și nu mai plecă de acolo.

John Huff vorbea deja de câteva minute, dar de-abia acum Douglas se opri pe cărare, cu ochii la el.

— John, mai zi o dată.

— M-ai auzit de prima oară, Doug.

— Ai zis cumva că... pleci?

— Am biletul de tren aici în buzunar. Ciu-ciu, zbang! Cica-cica-cica-cica. Ciuuuuuu...

Îi pieri vocea.

Solemn, John scoase din buzunar un bilet verde și galben și se uitară împreună la el.

— În seara asta! zise Douglas. Doamne Dumnezeule! Și astăzi voiam să ne jucăm de-a culorile și statuile! De ce așa dintr-odată? Ai trăit în Green Town toată viața. Ce-ți veni să pleci?

— Așa vrea tata, răspunse John. A primit de lucru în Milwaukee. Până azi n-am fost siguri...

— Măiculiță, și săptămâna viitoare e picnicul bisericii baptiste și marele carnaval de Ziua Muncii și Halloweenul – tatăl tău nu poate să mai aștepte?

John clătină din cap.

— Vai de mine! zise Douglas. Stai să mă așez!

Se așezară amândoi la umbra unui stejar bătrân pe partea de deal de unde puteau vedea orașul, soarele făcea umbrele să tremure în jurul lor și sub copac era răcoare ca într-o peșteră. Afară, sub razele nemiloase, orașul zăcea acoperit de arșiță, gâfâind prin geamurile deschise larg. Douglas își dori să fugă înapoi, sperând că poate greutatea orașului în sine, cu casele lui, l-ar putea împiedica pe John să plece vreodată.

— Dar suntem prieteni, zise Douglas neputincios.

— Și vom fi mereu, spuse John.

— O să vii în vizită săptămânal, nu?

— Tata zice că doar o dată sau de două ori pe an. Sunt o sută treizeci de kilometri.

— O sută treizeci de kilometri nu înseamnă foarte mult! strigă Douglas.

— Nu, nu e departe deloc.

— Bunica mea are telefon. O să te sun. Sau poate venim toți pe la tine, ce nemaipomenit ar fi!

Timp îndelungat, John nu zise nimic.

— Păi, hai să vorbim despre ceva, propuse Douglas.

— Despre ce?

— Doamne, dacă pleci, avem un milion de lucruri despre care să vorbim! Toate lucrurile despre care am fi vorbit în următoarele luni! Călugărițe, zepeline, acrobați, magicieni! Continuă ce ziceai mai devreme despre lăcuste care mestecă tutun!

— Ciudat e că nu-mi vine să vorbesc despre lăcuste.

— Dar vorbești mereu despre ele!

— Cum să nu, aprobă John, care nu-și dezlipea ochii de la oraș. Dar cred că nu e momentul acum.

— John, ce s-a întâmplat? Nu ești bine...

John închise ochii și făcu o grimasă.

— Doug, știi etajul casei Terle?

— Ba bine că nu.

— Jaluzelele acelea colorate de la geamurile rotunde au fost dintotdeauna acolo?

— Cum să nu.

— Ești sigur?

— Jaluzelele naibii sunt acolo dinainte să ne naștem noi. De ce?

— Nu le-am mai văzut până azi, răspunse John. Mergeam prin oraș și m-am uitat în sus și le-am văzut. Doug, ce-am făcut toți anii ăștia de nu le-am văzut până acum?

— Aveai alte lucruri de făcut.

— Așa zici? John se întoarse spre Douglas, aproape panicat. Măiculiță, Doug, de ce mă sperie jaluzelele naibii? Că nu-i nimic de speriat, nu? Doar că...

Se întrerupse, își căuta cuvintele.

— Doar că, dacă n-am văzut jaluzelele astea până azi, ce altceva n-am mai observat? Dar toate lucrurile pe care chiar le-am văzut în orașul ăsta, oare o să le pot ține minte când plec?

— Orice vrei să ții minte, o să ții minte. Eu am mers în tabără acum două veri și n-am uitat nimic cât am fost acolo.

— Nu-i adevărat! Mi-ai zis mie. Mi-ai zis că te trezeai noaptea și nu mai știai cum arată mama ta.

— Ba nu!

— Mie asta mi se întâmplă uneori chiar la mine acasă, mă sperie la culme. Trebuie să mă duc în camera părinților mei și mă uit la fețele lor când dorm, ca să fiu sigur! Și pe urmă mă întorc în camera mea și iarăși uit tot. Doamne, Doug, Doamne Dumnezeule!

Își strânse brațele în jurul genunchilor.

— Un lucru să-mi promiți, Doug. Promite-mi că n-o să mă uiți, promite-mi că o să ții minte cum arăt și tot restul. Promiți?

— Da' cum să nu. Eu am o mașină de făcut filme în cap. Noaptea, când stau în pat, se aprinde o lumină din capul meu și, drept pe perete, se proiectează o imagine clară ca ziua, cu tine strigând și făcându-mi cu mâna.

— Ia închide ochii, Doug. Acu' zi-mi, ce culoare au ochii mei? Nu te uita pe furiș. Ce culoare au ochii mei?

Douglas începu să transpire, pleoapele lui tresărind cu nervozitate.

— Haide, măi, nu-i corect.

— Spune-mi!

— Căprui!

John se întoarse cu spatele.

— Ba nu.

— Cum adică ba nu?

— Nici pe-aproape!

John închise ochii.

— Ia întoarce-te, zise Douglas. Deschide ochii, lasă-mă să-i văd.

— Ce rost are? Ai uitat deja, exact cum am zis.

— Întoarce-te odată!

Douglas îl apucă de păr și îl roti încet spre el.

— Bine, Doug.

John deschise ochii.

— Verzi, zise Douglas și, uluit, își lăsă mâna în jos. Ai ochii verzi... Păi, sunt aproape maro. Aproape căprui!

— Doug, nu mă minți.

— Bine, spuse Doug încet, n-o să te mint.

Rămaseră tăcuți, ascultându-i pe ceilalți băieți care urcau dealul spre ei, strigând și urlând.

Făcură curse de-a lungul șinelor de tren, deschiseră pungi de hârtie maro din care adulmecară cu nesaț sandvișuri cu șuncă, murături verzi ca marea și ardei colorați, toate învelite în hârtie cerată. Fugiră iar și iar, și când Douglas își arse urechea lipind-o de șinele fierbinți, se auziră trenuri atât de îndepărtate, încât se transformau în călătorii nevăzute pe alte tărâmuri, trimițându-i mesaje în codul Morse sub soarele ucigaș. Douglas se ridică în picioare, fără cuvinte.

— John!

Fiindcă John fugea și asta era un lucru înfricoșător: dacă fugi tu, fuge și timpul. Țipi și strigi, și alergi, și te rostogolești, și cazi, și deodată soarele a apus, și impiegatul fluieră și tu pleci acasă pe drumul cel lung pentru că a venit ora cinei. Soarele s-a strecurat în spatele tău când nu erai atent. Singura modalitate ca să treacă încet e să privești lucrurile cu luare-aminte și să nu faci nimic. Așa poți face dintr-o zi trei, doar te uiți bine în jur.

— John!

Nu mai avea cum să-l cheme în ajutor acum fără să-l păcălească.

— John, hai încoace, lasă-i pe ceilalți!

Țipând, Douglas și John o luară la fugă, zburând cu vântul la vale, lăsându-se trași de gravitație peste pajiști și în jurul hambarelor, până când în cele din urmă zgomotele urmăritorilor nu se mai auziră.

John și Douglas se suiră pe o căpiță ca un foc enorm fâșâind sub ei.

— Hai să stăm așa, zise John.

— Chiar asta voiam să zic, răspunse Douglas.

Rămaseră tăcuți, trăgându-și sufletul.

Din fân se auzea un zgomot mic ca de insectă.

Îl auzeau amândoi, dar convenire să îl ignore. Douglas își mișcă mâna și sunetul tică în altă parte a căpiței. Își duse mâna în poală și sunetul tică și el tot acolo. Își lăsă ochii să privească scurt în direcția aceea. Ceasul arăta ora trei.

Pe furiș, Douglas își duse mâna dreaptă către sursa ticăitului, trase de remontoar, apoi își duse mâinile în poziția inițială.

Acum aveau tot timpul necesar ca să se uite mult și bine la lume, să simtă soarele mișcându-se pe cer ca un vânt înfocat.

Trecu mult, dar într-un final John simți cum se deplasează greutatea imaterială a umbrelor, și întrebă:

— Doug, cât e ceasul?

— Două jumate.

John se uită spre cer.

„Nu face asta!" își zise Douglas.

— Mie-mi pare mai degrabă trei jumătate-patru, spuse John. Am fost la cercetași, înveți câte ceva.

Douglas oftă și potrivi încet ceasul.

John îl privea în tăcere, și când Douglas își ridică ochii către el, îl lovi ușor în braț.

Dintr-o mișcare, un tren apăru și dispăru atât de repede, încât băieții săriră în sus, urlând și amenințându-l, Douglas și John printre ei. Trenul mugi pe șine și dispăru cu toți cei două sute de oameni din el. O bucată de drum către sud fu urmat de un nor de praf, care se așeză apoi în tăcerea aurie dintre șinele albăstrui.

Băieții se întorceau acasă.

— Când împlinesc șaptesprezece ani, o să mă duc la Cincinnati și o să mă fac pompier la căile ferate, zise Charlie Woodman.

— Eu am un unchi în New York. O să mă duc la el să mă fac tipograf.

Doug nu-i întrebă nimic pe ceilalți. Auzea deja trenurile psalmodiind și le vedea fețele dispărând în depărtare, deasupra platformelor din spatele trenurilor sau lipite de geamuri. Alunecau unul câte unul spre orizont. Iar în urma lor, șinele goale, cerul de vară, și el în alt tren, îndepărtându-se în altă direcție.

Sub picioarele lui, pământul se mișcă, iar umbrele săriră din iarbă colorând aerul. Își înghiți un nod în gât, apoi scoase un strigăt războinic și ridică pumnul în aer, aruncând în sus mingea moale.

— Ultimul care ajunge acasă e un popou de rinocer!

Pașii lor bubuiră pe șine, însoțiți de râsete și zbenguieli. Iată-l pe John Huff, alergând atât de ușor, încât parcă nici nu mai atingea pământul. Iată-l pe Douglas, prea greu să se ridice de la sol.

Era ora șapte, cina se terminase, iar băieții se adunară unul câte unul, în urma lor ușa casei trântindu-se și părinții urlând

la ei să nu le mai trântească. Douglas și Tom, și Charlie, și John erau înconjurați de alți șase băieți, și era timpul să se joace de-a v-ați ascunselea și statuile.

— Doar un joc, zise John. Pe urmă mă duc acasă. Trenul pleacă la nouă. Cine se pune?

— Eu, se oferi Douglas.

— Asta e prima oară când aud pe cineva că vrea să se pună, se miră Tom.

Douglas rămase cu ochii la John.

— Dați-i drumul, le strigă băieților, iar ei se împrăștiară în toate părțile, urlând.

La început John se îndepărtă cu spatele, dar apoi se întoarse și o luă la fugă. Douglas numără încet. Îi lăsă să ajungă departe, răspândiți, fiecare în micul lui univers. După o vreme, când aproape dispăruseră din vedere, trase adânc aer în piept și:

— Statui!

Înghețară toți.

Încetișor, Douglas merse pe iarbă către John Huff, care stătea nemișcat ca o căprioară de fier în amurgul zilei.

Mai încolo stăteau ceilalți băieți neclintiți, cu mâinile în sus, fețele strâmbe și ochii strălucitori, ca un grup de veverițe împăiate.

Iar dincoace stătea John, singur și imobil, și în jur nu era nimeni care să țipe sau să fugă și să strice momentul.

Douglas se învârti în jurul statuii o dată, apoi încă o dată pe partea cealaltă. Statuia rămase neclintită, fără să scoată un sunet, cu ochii pierduți în zare, cu o jumătate de zâmbet pe buze.

Era ca atunci, cu mulți ani în urmă, când vizitaseră locul acela din Chicago unde erau expuse figuri din marmură sculptată, iar el se învârtea pe lângă ele în tăcere. Așa că iată-l acum în fața lui pe John Huff, cu pete de iarbă pe genunchi și pe turul pantalonilor, cu degetele zdrelite și coatele pline de zgârieturi. Iată-l pe John Huff cu tenișii lui tăcuți, cu picioarele

înfășurate în liniște. Iată-i gura care mâncase atâtea plăcinte de caise vara și care spusese în șoaptă atâtea lucruri despre viață și lume. Și iată-i ochii, nu orbi ca ochii statuilor, ci din aur verzui topit. Și iată-i părul negru ciufulit de vântul slab care bate spre nord sau spre sud, sau în orice direcție. Și iată-i mâinile cu toată murdăria din oraș pe ele, cu mâzga de pe drumuri și urme de coajă de copac, cu degetele care miroseau a cânepă și a viță-de-vie, și a mere verzi, monede vechi sau broaște verzi ca murăturile. Iată-i urechile străbătute de lumina soarelui ca puful strălucitor și cald al piersicilor și iată-i, invizibilă, răsuflarea mentolată în aer.

— John, fii atent, zise Douglas, să nu miști nici măcar o geană. Îți poruncesc neapărat să stai aici absolut nemișcat trei ore!

— Doug...

John își mișcase buzele.

— Nu mișca! îi interzise Douglas.

John își întoarse ochii spre cer, dar acum nu mai zâmbea.

— Trebuie să plec, șopti el.

— Nimic să nu miști, așa e jocul!

— Trebuie să mă duc acasă acum, zise John.

Și statuia se mișcă, își lăsă mâinile în jos și întoarse capul spre Douglas. Ceilalți copii lăsară și ei mâinile în jos, în timp ce ei doi nu se slăbeau din ochi.

— Mai jucăm o tură, zise, doar că acum mă pun eu. Fugiți!

Băieții fugiră.

— Statui!

Toți băieții înghețară pe loc, Douglas printre ei.

— Nicio mișcare! strigă John. Niciun mușchi!

Veni lângă Douglas.

— Măi, numai așa se poate, îi spuse el.

Douglas privi spre cerul de seară.

— Statui nemișcate, cu toții, timp de trei minute! zise John.

Douglas îl simți pe John învârtindu-se în jurul lui la fel cum se învârtise și el în jurul lui John cu puțin timp în urmă, apoi lovindu-l ușor în brat și zicându-i:

— La revedere.

Pe urmă se auzi un sunet ca o adiere și știu fără să se uite că nu mai era nimeni în spatele lui.

Un tren fluieră în depărtare.

Douglas rămase nemișcat un minut întreg, tot așteptând să dispară sunetul pașilor în fugă, dar asta nu se întâmplă. „Încă aleargă, dar nu-mi pare că s-ar îndepărta deloc", își zise Douglas. „De ce nu se oprește din alergat?"

Pe urmă își dădu seama că erau doar zgomotele inimii lui, care bătea prea tare.

„Oprește-te!" Își duse mâna la piept. „Stai locului! Nu-mi place sunetul ăsta!"

Își dădu seama că mergea pe iarbă printre celelalte statui, dar fără să știe dacă și ele reveneau la viață. I se părea că niciuna nu se mișca. De fapt, nici el însuși nu se mișca decât de la genunchi în jos – restul era sculptat din piatră rece și la fel de greu.

Urcă pe prispa casei lui și se întoarse brusc să se uite la peluza din spate. Nu mai era nimeni acolo.

O serie de pocnete de pușcă. Ușile bubuiră una după alta de-a lungul străzii ca o salvă în cinstea apusului.

„Statuile sunt mai faine", își zise el. „În afară de statui, n-ai cum să ții altceva pe peluză, și să nu le lași niciodată să se miște. Dacă s-au mișcat, nu mai poți face nimic cu ele."

Dintr-odată își ridică pumnul, scuturându-l amenințător la iarbă și la stradă, și la seara care se apropia. I se înroșise fața și ochii îi străluceau.

— John! strigă. Măi, John! John, tu mi-ești dușman, mă auzi? Noi nu suntem prieteni! Să nu te mai întorci niciodată! Să dispari de aici! Dușman, mă auzi tu? Dușman îmi ești!

Nu mai e nimic între noi, tu ești doar țărână, aia ești! John, ascultă-mă bine, John!

Cerul se întunecă de parcă cineva tocmai apăsase întrerupătorul lămpii celei mari din afara orașului. Douglas rămăsese pe prispă, trăgând greu aer în piept, în timp ce gura i se mișca fără zgomot. Pumnul rămăsese tot în aer, amenințând casa aceea aflată un pic mai jos pe stradă. Își mută ochii spre pumn și pumnul se dizolvă, iar lumea din jurul lui se înceţoșă.

Urcă scările pe întuneric, unde își putea simți fața, dar nu vedea nimic, nici măcar nu-și vedea pumnii, și își repeta încontinuu: „Sunt furios, sunt supărat, îl urăsc, sunt furios, sunt supărat, îl urăsc!"

Zece minute mai târziu ajunsese la capătul scărilor neluminate...

— Tom, zise Douglas, vreau să-mi promiți ceva, bine?

— Sigur că-ți promit. Ce vrei?

— Oi fi tu fratele meu și poate uneori te urăsc, dar să stai lângă mine, bine?

— Adică o să mă iei și pe mine când tu și ceilalți băieți mai mari mergeți să vă plimbați?

— Păi... da... chiar și asta. Dar ce vreau eu să zic e să nu pleci nicăieri, da? Să nu stai să te calce vreo mașină sau să cazi de pe vreo stâncă.

— Cred și eu că nu! Cât de prost mă crezi?

— Fiindcă în cel mai rău caz, ajungem amândoi bătrâni rău – nu știu, patruzeci, patruzeci și cinci de ani – și poate o să avem o mină de aur în Vest, și o să lenevim fumând mătase de porumb și lăsând să ne crească barba.

— Noi cu barbă! Măiculiță!

— Cum ziceam, da, să stai lângă mine și să nu pleci nicăieri.

— Poți să ai încredere în mine, zise Tom.

— Nu în tine n-am eu încredere, spuse Douglas. Nu-mi place cum conduce Dumnezeu lumea asta.

Tom tăcu, gândindu-se, apoi zise:

— Dar e cumsecade, Doug. Face și el ce poate.

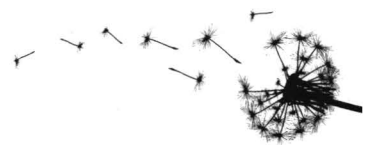

Tocmai ieșea din baie, unde-și pusese iod pe degetul pe care aproape că-l ciuntise de tot vrând să-și taie o felie de tort de nucă de cocos, când văzu poștașul apropiindu-se, deschizând ușa și intrând. Ușa se închise cu un pocnet în urma lui. Elmirei Brown îi sări inima din loc.

— Sam! se impacientă ea, uscându-și degetul cu iod mișcându-l prin aer. Tot nu m-am obișnuit că soțul meu este poștaș. Mă sperii de moarte de fiecare dată când vii acasă!

Scărpinându-se în cap, cu geanta pe jumătate goală, Sam Brown se uită înapoi afară de parcă era o dimineață frumoasă de vară și dintr-odată apăruse o ceață deasă.

— Sam, te-ai întors devreme.

— Da, dar nu pot să stau, spuse el cu un aer nedumerit.

— Hai, zi, ce s-a întâmplat? se apropie de el ca să-l vadă mai bine.

— Poate nimic, poate multe. Tocmai am avut ceva de livrat pentru Clara Goodwater, în susul străzii...

— Clara Goodwater!

— Acum să nu-ți sară țandăra. Erau niște cărți, de la Johnson-Smith Company, Racine, Wisconsin. Titlul uneia era... stai un pic.

Se strâmbă încercând să-și amintească.

— Albertus Magnus – asta e. Despre *SECRETELE EGIPTENE aprobate, verificate, solidare și naturale* sau... Își ridică ochii spre tavan pentru a-și aminti mai bine – *Arta albă și neagră pentru oameni și animale, dezvăluind cunoștințe și mistere interzise ale filosofilor străvechi!*

— Pentru Clara Goodwater ai zis?

— Mergeam spre ea și m-am gândit să mă uit un pic pe carte, ce-i rău în asta? „Secretele ascunse ale vieții, dezvăluite de bine-cunoscutul cărturar, filosof, chimist, naturalist, psiholog, astrolog, alchimist, metalurg, vrăjitor, tălmaci al misterelor vrăjitoarelor și al magiei, alături de opinii tainice despre nenumărate arte și științe – obscure, simple, practice etc." Asta e! Pentru numele lui Dumnezeu, parcă am capul plin cu vată. Am reținut cuvintele, dar n-am înțeles mare lucru.

Elmira se uita la degetul ei plin de iod de parcă era al unui străin care-l îndreptase spre ea amenințător.

— Clara Goodwater, murmură ea.

— S-a uitat drept în ochii mei când i-am dat cartea, și a zis: „O să fiu o vrăjitoare de clasa-ntâi, de bună seamă. Acușica îmi iau diploma, îmi deschid o firmă și o să deochi tot poporul, unul câte unul, c-or fi ei tineri sau bătrâni, mici sau mari." Pe urmă a chicotit, și-a băgat nasul în carte și a intrat în casă.

Elmira rămase cu ochii la o vânătaie de pe braț, împungând cu limba un dinte care i se mișca.

Se auzi o ușă trântită. Tom Spaulding, în genunchi pe iarba din fața casei Elmirei Brown, ridică ochii. Se tot plimbase primprejur, urmărind furnicile, până când găsise un mușuroi mai bun decât altele, cu o gaură mare în mijloc, la a cărui intrare se agitau tot soiul de furnicuțe în vâltoarea muncii, mergând încoace și încolo, și cărând în spate bucățele infinitezimale de lăcustă sau de păsări moarte. Acum altceva îi atrase atenția: doamna Brown, ezitând pe marginea prispei de

parcă tocmai aflase că lumea cădea prin univers cu șaizeci de trilioane de kilometri pe secundă. În spatele ei stătea domnul Brown, care nu știa toate cifrele acelea și căruia probabil nu i-ar fi păsat nici dacă ar fi știut.

— Măi, Tom! Am nevoie de sprijin moral și de echivalentul mielului lui Dumnezeu. Haide încoace! zise doamna Brown și o tăie direct peste peluzele din fața caselor de pe stradă, strivind furnici și decapitând păpădii, săpând găuri cu tocurile pantofilor în straturile de flori.

Tom rămase îngenuncheat, studiind atent umerii și spatele doamnei Brown care mergea cât putea de repede. Îi citi în mișcările corpului și ele îi vorbiră despre melodramă și aventură, lucruri pe care de obicei nu le asocia cu femeile, chiar dacă doamna Brown avea urmele mustății unui pirat. Puțin mai târziu mergea în același ritm cu ea.

— Doamna Brown, dar păreți supărată tare!

— Habar n-ai tu ce înseamnă să fii supărat!

— Aveți grijă! strigă Tom.

Doamna Elmira Brown se împiedică de un câine de fontă care dormea în iarbă.

— Doamnă Brown!

— Vezi, Clara Goodwater mi-a făcut asta! Vrăjitorie!

— Vrăjitorie?

— Lasă, măi. Ia urcă scările și du-te înainte să strici firele invizibile. Sună la sonerie, dar să iei imediat degetul, fiindcă o să te ardă până la oase!

Tom nu se atinse de sonerie.

— Clara Goodwater!

Doamna Brown apăsă butonul cu degetul ei plin de iod.

Un clopoțel argintiu răsună undeva în camerele goale și reci din casa aceea mare. Tom asculta cu atenție. De și mai departe se auzi un zgomot ca un șoricel fugind. Într-un salon distant se mișca o umbră, poate o perdea agitată de vânt.

— Bună ziua, spuse o voce calmă.

Fără niciun avertisment, se pomeniră față în față cu doamna Goodwater, bine aranjată și deloc obosită – între ei, doar ușa de plasă.

— Măi, măi, bună, Tom, Elmira. Ce...

— Să nu mă iei din scurt! Am venit să te întrebăm ce planuri ai de vrei să te faci vrăjitoare cu drepturi depline!

Doamna Goodwater zâmbi.

— Observ că soțul tău nu este doar poștaș, ci și păzitor al legii. Uite până aici îi ajunge nasul!

— Nu s-a uitat în nicio scrisoare.

— Face zece minute de la o casă la alta, râzând de ce citește pe cărțile poștale și probând pantofii comandați prin poștă.

— Dar nu contează ce-a văzut; contează ce i-ai spus chiar tu despre cărțile pe care le-ai cumpărat.

— Am glumit. Mă fac vrăjitoare, i-am zis, și zbang! A dispărut de parcă aruncasem cu fulgere după el. Sunt convinsă că omul ăla nu are nici măcar o singură circumvoluțiune.

— Dar ieri ai vorbit și-n alte locuri despre vrăjitorie...

— Vrei să spui la Sandwich Club...

— Da, unde eu clar nu am fost invitată.

— Noi știam că în ziua aia obișnuiești să-ți vizitezi bunica.

— Pot s-o vizitez în orice altă zi dacă m-ar invita și pe mine cineva undeva.

— Ascultă, la Sandwich Club nu s-a întâmplat nimic – eu mâncam un sandviș cu șuncă și castraveți murați și am zis cu voce tare: „În sfârșit o să-mi iau diploma de vrăjitoare. Studiez de ani de zile!"

— Dar asta am auzit și eu la telefon!

— Nu-i așa că invențiile moderne sunt nemaipomenite? zise doamna Goodwater.

— Ținând cont că ești, de când lumea și pământul, președinta Clubului Honeysuckle pentru doamne, o să te

întreb drept în față. Ai folosit vrăji toți anii ăștia ca să le amețești pe celelalte femei și să câștigi toate voturile?

— Te îndoiești măcar o clipă?

— Mâine sunt iar alegeri, și tot ce vreau să știu este dacă mai candidezi o dată – și dacă nu ți-e rușine?

— Da, la prima întrebare, și nu, la a doua. Doamnă dragă, uite ce se întâmplă, am cumpărat cărțile astea pentru verișorul meu cel mic, Raoul. Are doar zece ani și caută iepuri prin toate jobenele. I-am zis că are tot atâtea șanse să găsească iepuri prin jobene cât are să găsească ceva minte în capul unor oameni pe care-i cunosc eu, dar lui tot îi place să caute, așa că i-am cumpărat cărțile astea.

— Nu te cred nici dacă juri pe un maldăr de Biblii.

— Și totuși e adevărul adevărat. Îmi place să glumesc cu lumea despre vrăjitorie. Toate celelalte doamne s-au minunat cu voce tare când le-am povestit despre magia neagră, îmi pare rău că n-ai fost și tu acolo.

— Lasă că o să fiu mâine și-o să te înfrunt cu o cruce aurită și toate puterile binelui pe care le pot aduna, zise Elmira. Iar acum spune-mi ce alte lucruri vrăjitorești mai ai prin casă.

Doamna Goodwater le arătă o măsuță de lângă ușă.

— Am cumpărat tot felul de ierburi magice care miros ciudat și-l bucură pe Raoul. În săculețul ăla mic este o chestie care se cheamă ruginiță, cealaltă este rădăcină Sabisse, iar asta de aici, ierburi de abanos; acolo este sulf negru și cică ăsta este praf de oase.

— Praf de oase, repetă Elmira, sărind înapoi și lovindu-l pe Tom în gleznă, ceea ce-l făcu să scâncească.

— Aici găsești pelin și frunze de ferigă, ca să oprești gloanțele și să zbori prin vise, ca un liliac, așa zice la capitolul zece din cărticica asta. Eu zic că le face bine băieților să se gândească la lucruri din astea atunci când cresc. Deși, după

expresia ta, nu crezi că Raoul există. Păi, o să-ți dau adresa lui din Springfield.

— Da, zise Elmira, și în ziua în care îi scriu, tu o să iei autobuzul până la Springfield, o să te duci la poștă, o să-mi iei scrisoarea și o să-mi răspunzi cu scris de copil. Te știu eu!

— Doamna Brown, de ce nu recunoști – vrei să fii președinta Clubului Honeysuckle pentru doamne, nu? De zece ani încoace, candidezi în fiecare an. Te propui singură, și niciodată nu primești decât un singur vot: al tău. Elmira, dacă te voiau celelalte doamne, primeai o avalanșă de propuneri. Dar de unde stau eu și mă uit spre vârful muntelui, la vale nu vine decât o singură pietricică, și anume a ta. Uite ce sugerez, mâine o să te propun și o să te nominalizez chiar eu, ce zici?

— Vezi să nu, zise Elmira. Anul trecut am răcit rău de tot chiar când se apropiau alegerile, așa că n-am putut ieși să vorbesc cu lumea. Anul dinainte, mi-am rupt piciorul. Tare ciudat.

Se încruntă supărată la femeia de după ușa de plasă.

— Și asta nu e tot. Luna trecută m-am tăiat de șase ori la deget, mi-am julit genunchii de zece ori, am căzut de pe prispa din spate de două ori, vezi tu, de două ori! Am spart o fereastră, am scăpat zece farfurii pe jos și o vază care costă un dolar și patruzeci și nouă de cenți la Bixby's, și o să te pun să plătești fiecare farfurie spartă de acum în casa mea și prin împrejurimi!

— Vai de capul meu, n-o să mai un chior până la Crăciun, zise doamna Goodwater.

Ieși brusc afară, lăsând ușa de plasă să se trântească în urma ei.

— Elmira Brown, câți ani ai?

— Mai mult ca sigur scrie pe undeva prin cărțile tale negre. Treizeci și cinci!

— Păi, când mă gândesc la ăștia treizeci și cinci de ani de viață... Doamna Goodwater își țugui buzele, numărând. Asta

înseamnă douăsprezece mii șapte sute șaptezeci și cinci de zile, sau dacă le socotim câte trei pe zi, cam douăsprezece mii de zarve, vreo douăsprezece mii de tevaturi și încă pe-atâtea calamități. Așa viață bogată ai tu, Elmira Brown. Te felicit!

— Dispari de lângă mine! încercă Elmira s-o alunge.

— Dar doamnă dragă, ești doar a doua cea mai neîndemânatică femeie din Green Town, Illinois. Numai ce te-așezi și ai stricat scaunul. Numai ce te ridici și lovești pisica. Nu poți să traversezi o pajiște fără să cazi într-un puț. Toată viața ta este doar un șir nesfârșit de prăbușiri, Elmira Alice Brown, de ce nu recunoști?

— Nu din pricină că sunt eu neîndemânatică s-au întâmplat toate nenorocirile mele, ci din cauză că ești tu prin preajmă în zilele alea când îmi cade din mână un borcan cu fasole sau când îmi bag degetul în priză.

— Doamnă dragă, într-un oraș de dimensiunea ăstuia, toți suntem în preajma altora mai devreme sau mai târziu, pe parcursul unei zile.

— Deci recunoști că e din cauza ta?

— Recunosc că m-am născut aici, da, dar în momentul ăsta tare-mi mai doresc să mă fi născut în Kenosha sau Sion. Elmira, du-te la dentist și zi-i să facă ceva cu limba aia de șarpe din gura ta.

— O! făcu Elmira. O, o, o!

— M-ai supărat prea tare. Nici nu mă interesa vrăjitoria, dar acum cred că o să-i dau puțină atenție. Ia ascultă aici! Acum ești invizibilă. Te-am vrăjit adineauri. Nimeni nu te mai vede.

— Ba n-ai făcut-o!

— Deși, recunoscu vrăjitoarea, eu niciodată nu te-am putut vedea, doamnă dragă.

Elmira își scoase oglinda de buzunar.

— Ba uite că mă văd!

Aduse oglinda mai aproape și i se tăie respirația. Ridică o mână, ca un om acordând o harpă, și trase de un fir de păr pe care-l înălță la vedere, Proba A.

— Niciodată până acum n-am avut fire albe!

Vrăjitoarea zâmbi șarmant.

— Pune-l într-un borcan cu apă de izvor și până dimineață se face rămă. O, Elmira, ia-ți seama, te rog frumos! Toți anii ăștia ai dat vina pe alții pentru că ai două picioare stângi și nu ești niciodată atentă! Ai citit vreodată Shakespeare? Sunt acolo câteva indicații regizorale: INCURSIUNI ȘI ÎNCĂIERĂRI MĂRUNTE. Asta ești tu, Elmira. Incursiuni și încăierări mărunte! Acum du-te acasă până când nu mă apuc să-ți număr cucuiele și să-ți prevestesc gaze la noapte! Uș!

Își scutură mâinile prin aer de parcă Elmira ar fi fost un nor de insecte.

— Mamă, dar ce de muște au apărut vara asta! zise ea, intrând înapoi în casă și închizând ușa de plasă.

— Aici trag linia, doamnă Goodwater, zise Elmira, cu brațele încrucișate. Doar o șansă-ți mai dau. Retrage-ți candidatura de la Clubul Honeysuckle sau înfruntă-mă față-n față mâine, când o să candidez și o să câștig într-o luptă dreaptă. O să-l aduc și pe Tom cu mine – un băiat bun și nevinovat, și asta câștigă întotdeauna.

— Eu nu sunt așa sigur că sunt nevinovat, doamnă Brown, zise băiatul. Mama mea zice că...

— Mai taci din gură, Tom, binele e bine și cu asta basta! O să fii mâna mea dreaptă, băiete.

— Da, doamnă, zise Tom.

— Bineînțeles, spuse Elmira, dacă nu mor în noaptea asta, fiindcă această doamnă face păpuși de ceară după chipul meu și le înfige ace ruginite drept în inimă. Tom, dacă înainte de răsărit, găsești în pat o smochină mare și uscată, o să știi cine a cules-o din vie și poți să te aștepți ca doamna

Goodwater să fie președinte până ajunge la o sută nouăzeci și cinci de ani.

— Dar, doamnă dragă, zise doamna Goodwater, eu am deja trei sute cinci ani. În vechime mi se zicea regina ielelor.

Și, arătând cu degetul spre stradă:

— Abracadabra-pam-param! Ce zici de asta?

Elmira o luă la fugă, strigând.

— Pe mâine!

— Pe mâine, doamnă! îi răspunse doamna Goodwater.

Tom porni după Elmira, ridicând din umeri și dând cu picioarele în furnici.

Elmira traversa o alee când începu brusc să țipe. Tom se impacientă:

— Doamna Brown!

O mașină ieșise cu spatele dintr-un garaj și trecuse cu roata exact peste degetul mare de la piciorul ei drept.

În toiul nopții, doamna Elmira Brown fu cuprinsă de dureri de deget, așa că se ridică din pat și se duse în bucătărie, unde mâncă puțină friptură de pui rece și începu să facă o listă bine pusă la punct.

În primul rând, bolile din ultimul an. Trei răceli, patru cazuri nu foarte grave de indigestie, un episod de gaze, artrită, lumbago, ceva ce-și imagina că este gută, o tuse bronhică gravă, astm incipient, pete pe brațe, plus o carie foarte inflamată, care în unele zile era suficient să o facă să se învârtă pe loc ca o molie ametită, dureri de spate, de cap și grețuri. Prețul medicamentelor: 98,75 dolari.

În al doilea rând, lucrurile stricate prin casă în ultimele douăsprezece luni: două lămpi, șase vaze, zece farfurii, o

supieră, două ferestre, un scaun, perna unei canapele, șase pahare și un cristal din candelabru. Preț total: 12,10 dolari.

În al treilea rând, durerile din seara aceasta. O durea degetul fiindcă fusese strivit. Avea grețuri, spatele țeapăn și în picioare un chin care pleca și revenea permanent. Ochii și-i simțea plini de nisip, și limba ca un pămătuf de praf. Urechile îi țiuiau și dăngăneau. Preț? Se întoarse în pat, tot dezbătând ideea.

Zece mii de dolari pentru suferințe personale.

— Să încerci numai să rezolvi asta pe cale amicală! zise ea cu jumătate de voce.

— Ce? întrebă soțul ei, aproape treaz.

Doamna Brown se întinse în pat.

— Pur și simplu refuz să mor.

— Poftim?

— Refuz să mor! repetă ea, cu ochii în tavan.

— Asta ziceam și eu, îi răspunse domnul Brown, întorcându-se pe partea cealaltă și începând să sforăie.

Doamna Elmira Brown se trezi dis-de-dimineață și dădu o fugă mai întâi la bibliotecă, apoi la farmacie, după care se întoarse acasă. Când soțul ei, Sam, reveni acasă la prânz cu tolba goală, ea era ocupată, amestecând tot soiul de substanțe chimice.

— Ai de mâncare în frigider, zise Elmira, amestecând o mâzgă verde într-un pahar mare.

— Ce, Doamne iartă-mă, mai e și asta? se minună soțul ei. Arată ca un milkshake care a stat la soare patruzeci de ani până au crescut ciuperci pe el.

— O să învinge vrăjile ei cu vrăjile mele.

— Ai de gând să bei chestia aia?

— Da, chiar înainte să mă duc la Clubul Honeysuckle, ca să fiu pe cai mari.

Samuel Brown își bagă nasul în pahar.

— Ascultă ce zic eu, mai întâi să urci scările și pe urmă să bei. Ce-ai pus înăuntru?

— Zăpadă de pe aripile îngerilor, adică mentă, ca să stingă focul iadului din mine, așa zice într-o carte pe care am luat-o de la bibliotecă. Suc de struguri proaspăt culeși, ca să am gânduri bune și clare chiar dacă am vedenii negre, așa zice. Pe urmă rubarbă roșie, cremă de tartar, zahăr alb, albuș de ouă, apă de izvor și boboci de trifoi, fiindcă au forța pământului. O, toată ziua ți-aș putea spune ce am pus aici, uite lista, le-am potrivit pe toate, alea bune împotriva ălora rele, alea albe împotriva ălora negre. N-am cum să pierd!

— Pfft, sigur câștigi, asta e clar, zise soțul ei. Dar mă întreb dacă o să mai știi c-ai câștigat.

— Să gândești numai de bine. Mă duc să-l iau pe Tom ca să-mi meargă farmecele.

— Săracul de el, spuse Sam. Nevinovat cum zici tu, și aproape să ajungă fărâmițe la Clubul Honeysuckle.

— Tom o să fie bine, zise Elmira, punând poțiunea magică într-o cutie de Quaker Oats, bine închisă.

Ieși pe ușă fără să-și agațe rochia sau să-și facă vreo gaură în ciorapii de mătase noi, pe care dăduse 98 de cenți. Fu așa de mândră de această reușită, încât merse cu nasul pe sus până la casa lui Tom, care o aștepta în costumul de vară alb, conform instrucțiunilor ei.

— Pfui! făcu Tom. Ce aveți în cutia aia?

— Soarta, răspunse Elmira.

— Așa sper și eu, spuse Tom, mergând cu doi pași înaintea ei.

Clubul Honeysuckle era plin de doamne care se uitau în oglinda vecinei, își aranjau fustele și le întrebau pe celelalte dacă nu li se vede cumva furoul.

La ora 13, doamna Elmira Brown urcă scările însoțită de un băiat în haine albe, care se ținea de nas și avea un ochi închis, văzând numai pe jumătate pe unde mergea. Doamna Brown aruncă o privire la mulțimea de femei, apoi una la cutia de Quaker Oats; dădu capacul la o parte, se uită înăuntru, icni și-l puse înapoi la loc fără să bea nimic. Păși în sală cu foșnet ca de tafta, urmărită de șoaptele celorlalte doamne. Se așeză în spate, alături de Tom, care părea mai amărât ca niciodată, iar singurul ochi pe care îl mai ținea deschis deasupra sălii se închise definitiv. Elmira scoase poțiunea și o bău încet pe toată.

La 13.30, președintele, doamna Goodwater, dădu semnalul de începere și cele peste douăzeci de femei tăcură.

— Doamnelor, se adresă ea unei maree de mătase și dantelă deasupra căreia pluteau ici și colo capete cu părul alb sau cărunt. A sosit momentul alegerilor. Dar înainte să începem, cred că doamna Elmira Brown, soția eminentului nostru grafolog...

În sală răsunară chicoteli.

— Ce e ăla grafolog? îl înghionti Elmira de vreo două ori pe Tom.

— Nu știu, șopti Tom cu sălbăticie, ținându-și ochii închiși, și tresărind când cotul țâșni să-l lovească din întuneric.

— ...precum spuneam, soția eminentului nostru expert în misterele scrisului de mână, Samuel Brown... (alte râsete)... de la Poșta americană, continuă doamna Goodwater.

Doamna Brown dorește să ne prezinte opiniile sale. Doamna Brown?

Elmira se ridică în picioare. În spatele ei, scaunul pe care stătuse se retrase și se închise cu un pocnet, ca o capcană de urs. Aproape că sări în sus de spaimă, clătinându-se pe tocurile care trosneau, de parcă aveau să se facă praf în orice clipă.

— Am destule de zis, anunță ea, ținând într-o mână cutia goală de Quaker Oats și o Biblie.

Îl apucă pe Tom cu mâna liberă și se aruncă în față, lovind diverse persoane și șoptindu-le:

— Vezi ce faci! Ai grijă, măi!

Ajunse pe platformă, se roti, dărâmă un pahar cu apă de pe masă. Se mai zbârli o dată la doamna Goodwater și o lăsă să curețe balta formată cu o batistă mică. Apoi, cu o expresie de triumf secret, Elmira ridică sticla fără pic de poțiune în ea, arătându-i-o doamnei Goodwater și șoptindu-i:

— Știi ce a fost aici? Am înghițit totul, doamnă dragă. Cercul vrăjit mă înconjoară. Niciun cuțit și nicio secure nu-mi pot face rău.

Toate celelalte femei erau prea ocupate ca să audă.

Doamna Goodwater dădu din cap și-și ridică mâinile, cerând tăcere.

Elmira strânse tare mâna lui Tom, dar el tot nu-și deschise ochii, strâmbându-se de durere.

— Doamnelor, spuse Elmira, vă înțeleg pe deplin situația. Știu ce ați pătimit în ultimii zece ani. Știu de ce ați votat-o pe doamna Goodwater, aici de față. Aveți toate copii și soți de hrănit. Aveți bugete de respectat. Nu vă permiteți să vi se acrească laptele, să nu vi se dospească pâinea sau să nu vă crească plăcintele. Nu vreți oreion, varicelă și tuse măgărească, una după alta, în casa voastră. Nu vreți ca soții voștri să aibă accident de mașină sau să se electrocuteze la

cablurile de înaltă tensiune din oraș. Dar acum totul s-a terminat. Puteți recunoaște. S-a sfârșit cu arsurile la stomac sau cu durerile de spate, fiindcă eu vă aduc cuvântul Domnului și o să alungăm împreună vrăjitoarea!

Toate femeile se uitară împrejur – nu era nicio vrăjitoare.

— Adică președinta voastră! strigă Elmira.

— Eu! confirmă și doamna Goodwater, făcându-le cu mâna.

— Astăzi, vorbi Elmira, respirând greu și sprijinindu-se de pupitru, am fost la bibliotecă. Am căutat poțiuni împotriva vrăjilor. Cum să scapi de oameni care profită de alții, cum să faci vrăjitoarele să-și ia toate catrafusele și să fugă. Și am găsit un mod de a mă lupta pentru toate drepturile voastre. Simt puterea crescând în mine. Am înghițit tot felul de rădăcini și substanțe binefăcătoare. Am pus...

Făcu o pauză, legănându-se, clipind.

— Am pus: cremă de tartar și... am mai pus... vulturică albă și lapte acrit la lumina lunii și...

Se opri să se gândească. Își închise gura, însă fără a reuși să blocheze sunetul slab venit de undeva dinăuntru. Își închise apoi ochii încercând să caute puterea despre care vorbise.

— Doamna Brown, vă simțiți bine? întrebă doamna Goodwater.

— Mă simt bine! răspunse încet doamna Brown. Am pus praf de morcovi și rădăcină de pătrunjel; boabe de ienupăr...

Se opri iar, privind la toate fețele acelea, de parcă cineva îi spusese STOP.

Camera părea că se învârte încet, mai întâi de la stânga la dreapta, apoi de la dreapta la stânga.

— Rădăcini de rozmarin și flori de priboi..., adăugă slab, dând drumul mâinii lui Tom, care deschise un ochi și se uită la ea. Frunze de laur, petale de călțunași...

— Mai bine vă așezați, zise doamna Goodwater.

Într-o parte, o doamnă se duse să deschidă un geam.

— Nuci de betel uscate, semințe de lavandă și mere pădurețe, adăugă doamna Brown și se opri. Haideți repede să votăm, zise apoi. Trebuie să vedem voturile. Număr eu.

— Nu-i nicio grabă, Elmira, zise doamna Goodwater.

— Ba da, ba da, răspunse Elmira răsuflând tremurat. Țineți minte, doamnelor, nu mai aveți de ce vă teme. Faceți ce-ați dorit întotdeauna să faceți. Votați-mă și...

Camera se mișca iar, de data asta de sus în jos.

— Cinste în guvernământ. Toată lumea care dorește să voteze pentru doamna Goodwater să spună „Da".

— Da, zise toată camera.

— Toată lumea care dorește să voteze pentru doamna Elmira Brown? zise slab Elmira.

Înghiți un nod.

— Da, se auzi doar vocea ei după o clipă.

Rămase uluită la tribună.

În cameră se așternu tăcerea, astfel încât croncănitul doamnei Elmira Brown se auzi clar. Își duse o mână la gât, apoi se întoarse spre doamna Goodwater, care foarte calmă scoase din poșetă o păpușă mică de ceară împunsă de piuneze ruginite.

— Tom, zise Elmira, du-mă până la toaleta doamnelor.

— Da, doamnă.

Începură să meargă din ce în ce mai repede. Elmira alergă înainte, prin mulțime, iar când ajunse la ușă, făcu la stânga.

— Nu, Elmira, dreapta, dreapta! strigă după ea doamna Goodwater.

Elmira coti la stânga și dispăru cu un zgomot de cărbune căzând pe burlan.

— Elmira!

Toate doamnele o luară la fugă de parcă ar fi făcut parte din echipa locală de baschet feminin, izbindu-se una de

alta, numai doamna Goodwater reușind o linie dreaptă, la capătul căreia îl găsi pe Tom privind în josul scărilor, cu mâinile încleștate pe balustradă.

— Patruzeci de trepte! gemu el. Patruzeci de trepte până jos!

Mai târziu, și multe luni și ani după, lumea povestea cum Elmira Brown, beată, s-a prăvălit pe scări, fără să rateze niciuna până jos. Se spunea că atunci când a început să cadă era aproape inconștientă, astfel încât oasele ei s-au făcut moi precum cauciucul, iar ea s-a rostogolit ca mingea. Când a aterizat, clipea des și deja se simțea mai bine, fiindcă în cădere lăsase în urmă tot ce-i făcuse rău. Bineînțeles că era atât de vânătă, încât părea tatuată, dar nu-și sucise nicio încheietură și nicio gleznă. Timp de trei zile și-a mișcat capul foarte ciudat, mijind ochii și privind cu coada ochiului în loc să se întoarcă cu totul, dar mai importantă decât toate acestea era prezența doamnei Goodwater lângă ea, ținându-i capul în poală și plângând în timp ce restul femeilor se agitau isteric în jurul lor.

— Elmira, îți promit, Elmira, jur, dacă trăiești, dacă nu mori, ascultă aici, Elmira! De-acum încolo o să fac numai magie albă. Niciun pic de magie neagră, nici măcar un piculeț. Tot restul vieții tale, dacă e după mine, n-o să mai cazi peste animale din fontă, n-o să te mai împiedici de praguri, n-o să-ți mai tai degetele și n-o să mai cazi pe scări! Rai o să fie, Elmira, rai, îți promit! Numai să trăiești! Uite, scot piunezele din păpușă! Elmira, vorbește cu mine! Spune ceva și ridică-te! Hai sus să mai votăm o dată. Președintă devii, îți promit, președinta Clubului Honeysuckle, cu majoritate de voturi, nu, doamnelor?

Auzind-o, toate celelalte femei începură să plângă atât de tare, încât se văzură nevoite să se sprijine una de cealaltă, în timp ce Tom, rămas sus, era convins că cineva murise. Ajunsese cam pe la jumătatea scărilor când a dat peste femeile care urcau, arătând toate de parcă tocmai scăpaseră cu viață din explozia unei bombe cu dinamită.

— La o parte din calea mea, băiete!

Prima era doamna Goodwater, care râdea și plângea în același timp.

După ea venea doamna Elmira Brown, cu aceeași expresie.

Și în spatele lor veneau toate membrele clubului, douăzeci și trei la număr, care erau încă nedumerite dacă tocmai ieșeau de la o înmormântare sau dimpotrivă, se pregăteau de bal.

Iar Tom, privindu-le, clătină din cap.

— Mi-a ajuns, zise el, mi-a ajuns până peste cap.

Așa că o tuli tiptil pe scări înainte ca cineva să-și dea seama că lipsește, însă fără să dea nicicum drumul balustradei.

— Și asta e tot, zise Tom, tot ce s-a întâmplat. Toate plângeau de mama focului. Toată lumea își sufla nasul. Elmira Brown stătea în fund la baza scărilor, fără nimic rupt, de parcă avea oasele din gelatină, zic eu, și vrăjitoarea plângea cu capul pe umărul ei, pe urmă toată lumea a urcat sus râzând dintr-odată. Isuse, las'că înțelegi tu. Am tulit-o cât puteam de repede!

Tom își desfăcu cămașa și își scoase cravata.

— Ai zis magie? întrebă Douglas.

— Magie cum te văd și cum mă vezi.

— Și tu crezi?

— Și da, și nu.

— Frățioare, câte minuni se mai întâmplă în orașul ăsta! zise Douglas, cu ochii pierduți în zarea acoperită de nori ce luaseră forme enorme de zei și războinici străvechi. Cu vrăji, păpuși de ceară, și ace și poțiuni, da?

— Ei, nu chiar o poțiune, dar tare mai semăna cu voma. Bleah! Mamă!

Tom se chirci, ținându-se de burtă și scoțând limba.

— Vrăjitoare..., murmură Douglas, cu ochii mijiți în zare.

Și pe urmă vine ziua aceea când peste tot în jurul tău se aud merele căzând din copaci, unul câte unul. Mai întâi sunt rare, cade unul, pauză, altul, apoi cad câte trei și patru deodată, apoi câte nouă și câte douăzeci, până când plouă cu mere, cad precum pașii cailor în iarba moale și întunecată, și tu ești ultimul măr din copac; și aștepți să vină vântul să-ți macine încet legăturile cu cerul și să te arunce la pământ. Cu mult înainte să atingi iarba vei fi uitat că a existat vreodată un copac, sau alte mere, sau o vară, sau iarba verde sub tine. Vei cădea spre beznă...

— Nu!

Colonelul Freeleigh deschise repede ochii și se înălță în scaunul cu rotile, căutându-și telefonul. Era tot acolo! Îl ținu strâns la piept un moment, clipind nedumerit.

— Deloc nu-mi place visul ăsta, vorbi el către camera goală.

În cele din urmă, cu degetele tremurânde, ridică receptorul, apelă operatorul de interurban, îi dădu un număr

și aștepta cu ochii pe ușa dormitorului, de parcă în orice moment ar putea năvăli înăuntru o droaie de fii, fiice, nepoți, asistente și doctori care să-i fure acest ultim lux vital pe care-l mai putea acorda simțurilor lui din ce în ce mai slabe. Cu mult timp în urmă – zile, sau erau ani? – când inima încă îl împungea ca un pumnal între coaste, auzise băieții la parter... Cum îi chema?

Charles, Charlie, Chuck. Da! Și Douglas! Și Tom! Nu uitase! Îi strigaseră numele din capătul holului, dar cineva le închisese ușa în nas și-i alungase. Nu ai voie să te agiți, ziceau doctorii. Nu ai voie vizitatori, nu ai voie vizitatori, nu ai voie vizitatori. Auzi băieții mergând pe stradă, îi văzu, le făcu cu mâna, ei îi răspunseră.

— Colonele... Colonele...

Și acum zăcea singur, cu inima ca o broscuță cenușie zvâcnindu-i ici și colo în piept, la răstimpuri.

— Colonele Freeleigh, zise operatorul. V-am făcut legătura. Mexico City. Erickson 3899.

Și acum, vocea atât de clară, însă atât de departe:

— *Bueno.*

— Jorge! zise tare bătrânul.

— *Senor* Freeleigh! Iar? Asta costă bani.

— Las'să coste! Știi ce să faci.

— *Si.* Geamul?

— Geamul, Jorge, dacă ești drăguț.

— Un moment.

Și la mii de kilometri distanță, undeva la sud, într-un birou dintr-o clădire din țara aceea îndepărtată, se auzi sunetul pașilor îndepărtându-se de telefon. Bătrânul se aplecă în față, strângând tare receptorul, lipindu-l de ureche până când simți că-l doare, așteptând următorul sunet. Geamul ridicându-se.

„Ah", oftă bătrânul.

Zgomotul orașului Ciudad de Mexico într-o după-amiază fierbinte și însorită, intrând pe geamul deschis și de acolo prin telefonul care aștepta. Cu ochii minții îl putea vedea pe Jorge, în picioare lângă fereastră, ținând pâlnia telefonului afară spre cerul strălucitor.

— *Senor...*

— Nu, nu, te rog. Lasă-mă să ascult.

Ascultă zgomotul claxoanelor de metal, scârțâitul frânelor, strigătele vânzătorilor de banane liliachii și portocale sălbatice din prăvăliile lor. Colonelul Freeleigh începu să-și miște picioarele la marginea scaunului cu rotile, imitând mișcările unui om care merge. Strânse tare din pleoape. Inspiră puternic de mai multe ori, de parcă simțea aroma hălcilor de carne atârnate de cârlige de fier în soare, acoperite cu muște ca o mantie de stafide; aroma aleilor pietruite în ploaia dimineții. Simțea soarele arzându-i obrajii țepoși, și avea iar 25 de ani, mergea, se plimba, privea peste tot, zâmbea, fericit că trăiește, cât se poate de alert, inspirând culori și mirosuri.

O bătaie la ușă. Ascunse repede telefonul sub poala halatului.

Intră asistenta.

— Bună ziua, zise ea. Ați fost ascultător?

— Da.

Vocea bătrânului era mecanică. Nu vedea aproape nimic. Șocul acelei simple bătăi la ușă fusese atât de mare, încât o parte din el era încă în alt oraș, la mare distanță. Aștepta să-i revină mintea acasă, ca să poată răspunde la întrebări, să se poarte normal și să fie politicos.

— Am venit să vă verific pulsul.

— Nu acum! răspunse bătrânul.

— Doar nu plecați nicăieri, nu? zâmbi ea.

O privi pe asistentă fără să clipească – nu mai plecase nicăieri de zece ani.

— Dați-mi brațul.

Degetele ei, tari și hotărâte, căutară slăbiciunea din puls ca un instrument de mare precizie.

— Ce-ați făcut de v-ați agitat? întrebă.

— Nimic.

Căută prin cameră și privirea îi căzu pe masa de telefon, goală. Chiar în acel moment răsună slab un claxon de la peste 3000 de kilometri distanță.

Scoase telefonul de sub halatul lui și i-l ținu în față.

— De ce vă faceți singur rău? Ați promis c-o să fiți cuminte. Așa ați făcut de ați ajuns aici, nu? Vă agitați, vorbiți prea mult. Băieții ăia țopăind prin casă...

— Stăteau cuminți și ascultau, zise colonelul. Iar eu le povesteam despre lucruri de care ei nu auziseră niciodată. Le povesteam despre bizoni. Și a meritat. Nu-mi pasă. Eram transpus și trăiam. Nu contează dacă te omoară atunci când trăiești așa intens; e mai bine să arzi mereu de entuziasm. Acum dă-mi telefonul. Dacă nu lași băieții să vină și să stea cuminți aici, atunci măcar pot vorbi cu cineva din afara camerei.

— Îmi pare rău, colonele. Nepotul dumneavoastră va vrea să știe ce s-a întâmplat. Săptămâna trecută nu l-am lăsat să scoată telefonul, dar acum cred că o să-i dau voie.

— Asta este casa mea, telefonul meu. Eu îți plătesc salariul!

— Ca să vă ajut să vă vindecați, nu să vă agitați mai tare.

Îi împinse scaunul în partea cealaltă a camerei.

— În pat cu tine, tinere!

Din pat colonelul rămase cu ochii la telefon.

— Mă duc până la prăvălie, zise asistenta. Ca să fiu sigură că nu mai folosiți telefonul, o să vă ascund scaunul pe hol.

Asistenta ieși cu scaunul pe ușă. Colonelul o auzi oprindu-se în capătul scărilor, la parter, și folosind extensia telefonică.

„Oare unde sună? În Ciudad de Mexico? N-ar îndrăzni!"

Ușa din față se închise.

Se gândi la ultima săptămână petrecută singur, închis în camera lui, și la convorbirile secrete, însă atât de liniștitoare, peste continente, un istm, țări întregi numai de junglă, păduri tropicale, podișuri cu orhidee albastre, lacuri și dealuri... vorbind... vorbind... cu Buenos Aires... și... Lima... Rio de Janeiro...

Se ridică încet dintre cearșafurile reci. Mâine o să-i ia telefonul! Ce lacom și prost fusese! Își trecu picioarele slabe și palide peste marginea patului, minunându-se de cât de uscate erau. Parcă i se lipiseră de corp într-o noapte pe când dormea, iar picioarele lui tinere fuseseră luate de cineva și arse într-un cuptor. De-a lungul anilor îl distruseseră bucată cu bucată, luându-i mâinile, brațele, picioarele, și lăsându-i în loc niște membre de schimb la fel de delicate și de inutile ca niște piese de șah. Iar acum, acum încercau să-i ia ceva intangibil – amintirile; încercau să taie toate firele care duceau la anii pierduți.

Traversă camera fugind și împiedicându-se. Apucă telefonul și se lăsă în jos pe podea. Sună operatorul de interurban, simțind cum îi explodează inima care bătea din ce în ce mai repede, cum i se încețoșează vederea.

— Mai repede, mai repede!

Așteptă.

— *Bueno*?

— Jorge, am fost întrerupt.

— Nu trebuie să mai sunați, *Senor*, spuse vocea aceea îndepărtată. M-a sunat asistenta dumneavoastră, zice să sunteți foarte bolnav. Trebuie să închid.

— Nu, Jorge! Te rog! stărui bătrânul. O singură dată, crede-mă, mâine îmi scot telefonul. Nu o să te mai pot suna niciodată.

Jorge tăcea, așa că bătrânul continuă.

— Pentru numele lui Dumnezeu, Jorge! Pentru prietenie, atunci, pentru zilele de odinioară! Tu nu știi ce înseamnă. Ești la fel de bătrân ca mine, dar tu te poți mișca! Eu nu m-am mai dus nicăieri de zece ani.

Îi căzu telefonul din mână și de-abia reuși să-l ridice din nou, atât de tare îl durea pieptul.

— Jorge! Mai ești acolo, da?

— Asta e ultima oară? întrebă Jorge.

— Promit!

Telefonul fu așezat pe un birou la peste 3000 de kilometri depărtare. Încă o dată zgomotele cunoscute, pașii, pauza și, în sfârșit, geamul ridicându-se.

— Ascultă, își spuse bătrânul.

Și auzi zarva a mii de oameni trăind sub lumina altui soare, și muzica slabă a unei flașnete, cântând „La Marimba" – o, ce melodie frumoasă, dansantă.

Cu ochii închiși, bătrânul ridică mâna de parcă voia să fotografieze o catedrală veche, corpul lui simți greutatea trupului mai tânăr și pavajul fierbinte de sub tălpi.

Voia să spună:

— Sunteți tot acolo, nu? Voi toți, oamenii din orașul acela, în primele ore de siestă, când se închid prăvăliile și pe străzi sunt băieți care strigă *Loteria nacional para hoy!* ca să vândă bilete la loterie. Sunteți toți acolo, oamenii din orașul acela. Nu-mi vine să cred că am fost și eu cândva printre voi. Când pleci dintr-un oraș, orașul acela devine fantezie. Orice oraș, New York, Chicago, cu toți oamenii din el, devine improbabil odată cu distanța. Și la fel de improbabil sunt și eu aici, în Illinois, într-un orășel la marginea unui lăcușor calm. Suntem și noi, și voi improbabili, fiindcă nu putem fi prezenți unul pentru celălalt. Și este atât de bine să auzi

zarva și să știi că Ciudad de Mexico este tot acolo, plin de oameni care se mișcă și trăiesc...

Stătea nemișcat, cu receptorul apăsat din răsputeri la ureche.

Și în sfârșit auzi și zgomotul cel mai scump și mai improbabil dintre toate – sunetul unui tramvai electric luând o curbă – plin de oameni bronzați și străini și minunați, apoi sunetul altor oameni fugind după tramvai și strigând triumfători, sărind înăuntru și dispărând după colț, purtați pe șinele care scârțâie către o zare arsă de soare, lăsând în urmă numai sunetul de *tortilla* prăjindu-se pe plitele din piață, sau poate era numai fluxul și refluxul zgomotului neîncetat care se auzea prin cele peste 3000 de kilometri de cablu de cupru...

Bătrânul zăcea nemișcat pe podea.

Trecu ceva timp.

O ușă de la parter se deschise încet, urmată de pași ușori, ezitanți, care se aventurară să urce scările. Voci șoptind.

— N-ar trebui să fim aici!

— M-a sunat, dacă-ți zic. Are mare nevoie să-l viziteze cineva. Nu-i frumos să-l lăsăm baltă.

— Dar e bolnav!

— Păi, da! Dar a zis să venim când e asistenta plecată. Stăm numai să-l salutăm și...

Ușa dormitorului se deschise larg. Cei trei băieți căscară ochii la bătrânul așezat pe podea.

— Colonele Freeleigh? zise Douglas încet.

În tăcerea lui era ceva care amuți pe toți.

Se apropiară aproape tiptil.

Douglas se aplecă și luă telefonul din degetele acum reci ale bătrânului, ridică receptorul la ureche, ascultă. Peste zgomotul de fundal auzi un singur sunet, ciudat, distant și final.

La peste 3000 de kilometri depărtare, un geam se închise.

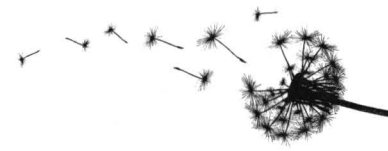

— Bum! zise Tom. Bum. Bum. Bum.

Stătea pe tunul din Războiul Civil din piața tribunalului. Douglas, în fața tunului, își duse mâinile la piept și căzu în iarbă, dar de ridicat nu se mai ridică – rămase întins, gânditor.

— Îmi dai impresia că acușica o să scoți creionul ăla vechi, zise Tom.

— Lasă-mă să mă gândesc! îi răspunse Douglas, cu ochii la tun.

Se întoarse cu fața în sus ca să poată privi cerul și copacii de deasupra lui.

— Tom, doar ce mi-am dat seama.

— Ce?

— Ieri a murit Ching Ling Soo. Ieri, în orașul ăsta, s-a terminat pentru totdeauna Războiul Civil. Ieri au murit aici domnul Lincoln și generalul Lee, și generalul Grant, și o sută de mii de oameni, unii cu fața spre nord și alții cu fața spre sud. Și ieri-seară, în casa colonelului Freeleigh, o cireadă de bizoni mai mare decât tot orașul Green Town, din Illinois, a sărit de pe o stâncă și a dispărut complet. Ieri un nor de praf s-a depus pe pământ și n-o să se mai ridice niciodată. Iar mie nici măcar nu mi-a păsat, atunci când era aici. Este îngrozitor, Tom, îngrozitor! Ce o să ne facem fără toți soldații, fără generalul Lee, Grant, și fără Abe cel cinstit; ce-o să ne facem fără Ching Ling Soo? Nimeni n-a crezut că atâția oameni pot muri atât de repede, Tom, dar uite cum s-au dus. Uite cum s-au dus!

Tom, cocoțat pe tun, privea în jos spre fratele său.

— Ai caietul la tine?

Douglas dădu din cap că nu.

— Atunci hai mai bine să ajungem acasă și să scrii toate astea înainte să uiți. Nu se întâmplă în fiecare zi să dea colțul jumătate din populația lumii.

Douglas se ridică, mai întâi în șezut, apoi în picioare. Traversă încet peluza din fața tribunalului, mușcându-și buza de jos.

— Bum, zise Tom încet. Bum. Bum!

Pe urmă, ridicând vocea:

— Doug! Te-am omorât de trei ori când mergeai pe iarbă! Doug, mă auzi? Alo, Doug! Bine. Cum vrei tu.

Se întinse cât era de lung pe tun și privi prin cătarea de la capătul țevii ruginite, închizând un ochi.

— Bum! șopti către figura care se micșora. Bum!

— Asta e!

— Douăzeci și nouă!

— Asta e!

— Treizeci!

— Asta e!

— Treizeci și unu!

Maneta se ridică. Capacele galbene, metalice, închise ermetic peste sticlele umplute, străluceau.

Bunicul îi dădu ultima sticlă lui Douglas.

— A doua recoltă a verii. Iunie e pe raft. Asta e iulie. Acu' vine și august.

Douglas ridică sticla caldă de vin de păpădie, însă nu o puse pe raft. Rămase cu ochii la toate celelalte sticle numerotate, fiecare semănând cu cea de lângă ea, niciuna diferită de alta, toate strălucitoare, simple și de sine stătătoare.

„Uite", își zise, „asta e din ziua când am aflat că trăiesc, de ce nu strălucește mai tare decât toate celelalte?

Asta e din ziua când John Huff a trecut de hotarele lumii, a dispărut; de ce nu e mai întunecată decât celelalte?"

Unde, unde sunt toți câinii verii sărind ca delfinii în valurile împletite și despletite de vânt? Unde fulgerul miroase a mașină electrică sau a tramvai? Oare vinul își amintește? O, nu! Sau în orice caz, nu dă vreun semn că și-ar aminti.

Undeva, zisese o carte mai demult, toate vorbele care s-au vorbit vreodată, toate cântecele care s-au cântat vreodată trăiesc încă, vibrând departe, în vidul spațiului, și dacă ai putea călători până la constelația Centauri, l-ai auzi pe George Washington vorbind în somn sau pe Cezar surprins de pumnalul înfipt în spate. Așa stă treaba cu sunetele.

Dar lumina? Dacă ai văzut ceva, acel lucru nu mai moare, este pur și simplu inacceptabil. Asta înseamnă că undeva, dacă te apuci să scotocești prin lume, poate în fagurii plini de miere unde lumina este doar o pastă de chihlimbar depozitată de albinele alimentate cu polen, sau poate în cele treizeci de mii de lentile de pe capul plin de diamante al unei lăcuste, la prânz, ai putea găsi toate culorile și priveliștile din toată lumea asta, an după an.

Sau ai putea să scurgi o singură picătură din vinul acesta de păpădii, să-l pui la microscop și tot ce s-a întâmplat în lume pe 4 iulie să țâșnească precum artificiile, precum explozia Vezuviului. Asta își dorea să creadă.

Și totuși... cu ochii la sticla numerotată pentru ziua în care colonelul Freeleigh se împiedicase și căzuse aproape doi metri sub pământ, Douglas nu reuși să distingă nici măcar un gram de sedimente întunecate, niciun firicel din praful nesfârșit ridicat de bizoni, niciun fulg de sulf de la puștile din Shiloh...

— Acu' vine și august, zise Douglas. Așa e. Dar la cum merg lucrurile, n-o să ne mai rămână nicio mașină, niciun prieten, și prea puține păpădii pentru ultima recoltă.

— Judecata de Apoi. Sfârșitul lumii. Parcă ești un clopot la o înmormântare, spuse bunicul. Vorbele astea sunt mai rele decât înjurăturile, și nici n-o să te pedepsesc, măcar. O gură de vin de păpădie e tot ce-ți trebuie. Ia, dă-o pe gât. Ce gust are?

— Sunt înghițitor de flăcări! Fâss!

— Acum treci sus, fugi de trei ori în jurul casei, fă cinci tumbe, șase flotări, urcă-te în doi copaci, și te schimbi repejor din bocitoare-șef în dirijor principal. Valea!

Fugind, Douglas își zise: „Patru flotări, un copac și două tumbe ajung!"

Iar afară, în lumina primei zile de august și pregătindu-se să intre în mașină, stătea Bill Forrester, care strigă la toată lumea că se duce în centru să ia niște înghețată extraordinară și dacă vrea cineva să meargă cu el. Așa că, nici cinci minute mai târziu, zgâlțâit bine și încălzit, și deja mai vesel, iată-l pe Douglas părăsind asfaltul fierbinte și pătrunzând în peștera fermecată, mirosind a suc și a vanilie proaspătă, așezându-se la dozatorul din marmură albă ca zăpada alături de Bill Forrester. Păzitorului dozatorului îi cerură să le spună lista cu cele mai neobișnuite sortimente de înghețată, și când acesta ajunse la: „Înghețată clasică de vanilie cu lămâie...", se entuziasmară amândoi:

— Asta e! zise Bill Forrester.

— Da, domnule! spuse Douglas.

Așteptară rotindu-se încet pe scaune. Trecură cu ochii peste robinetele argintii, oglinzile strălucitoare, ventilatoarele

învârtindu-se tăcute pe tavan, jaluzelele verzi trase peste geamurile micuțe, scaunele din fier forjat. Se opriră din învârtit. Le căzuseră ochii peste fața și silueta domnișoarei Helen Loomis, în vârstă de 95 de ani, cu linguriță de înghețată în mână.

— Tinere, îi spuse ea lui Bill Forrester, ești o persoană cu bun-gust și imaginație. De asemenea, ai voință cât zece oameni; altfel n-ai îndrăzni să ignori toate aromele obișnuite din meniu și să comanzi direct, fără nicio discuție sau reținere, ceva atât de neobișnuit ca înghețata de vanilie cu lămâie.

El o salută solemn cu o mișcare a capului.

— Haideți să vă așezați lângă mine, amândoi, îi invită ea. O să vorbim despre arome nemaivăzute de înghețată și orice alte lucruri ne mai fac plăcere. Nu vă îngrijorați, plătesc eu.

Zâmbind, își luară farfuriile și se așezară la masa ei.

— Tu arăți ca un Spaulding, îi zise băiatului. Semeni cu bunicul tău. Iar tu ești William Forrester. Scrii pentru *Chronicle*, ai o rubrică bunicică. Am auzit despre tine mai multe lucruri decât mi-aș fi dorit.

— Și eu vă cunosc. Sunteți Helen Loomis, zise Bill Forrester, ezită o clipă, apoi continuă. Cândva am fost îndrăgostit de dumneavoastră.

— Îmi place cum a început conversația asta, zise ea luând o linguriță de înghețată. Dar asta este pentru altă întâlnire. Nu – să nu-mi spui unde sau când, sau cum te-ai îndrăgostit de mine. Hai să lăsăm asta pentru data viitoare. Acum mi-am pierdut pofta de mâncare. Ia ascultă, eu trebuie să ajung acasă, dar fiindcă ești reporter, vino mâine la ceai, între orele trei și patru; ar fi o șansă să-ți spun toată istoria acestui oraș, care a fost cândva un punct comercial. În plus, ca să avem amândoi ceva la care să ne gândim până mâine, să știi, domnule Forrester, că-mi amintești de un domn pe care l-am cunoscut în urmă cu șaptezeci – da, ai auzit bine – șaptezeci de ani.

Femeia stătea așezată în fața lor și parcă vorbea cu o gură cenușie și tremurândă. Vocea venea de undeva departe, din sufletul acela sur și bătrân, înfășurată în praf de flori uscate și fluturi străvechi.

— Ei bine, se ridică ea, vii mâine?

— Cu siguranță, răspunse Bill Forrester.

Așa că ea plecă în oraș pe unde avea treabă, iar în urma ei tânărul și copilul rămaseră să-și termine înghețata.

William Forrester petrecu următoarea dimineață trecând în revistă câteva știri locale pentru ziar, după prânz se duse să mai adune știri, apoi să pescuiască în râul care curgea în afara orașului, dar prinse numai plevușcă pe care o aruncă fericit înapoi și, fără să se gândească sau să observe măcar că se gândise la asta, la ora 15 se afla în mașină îndreptându-se spre o stradă anume. Își privi cu interes mâinile rotind volanul și conducând spre o alee circulară mare, unde opri în fața unei intrări acoperite de iederă. Coborî, conștient că mașina lui era la fel ca și pipa aceea veche, ciuntită și nu foarte îngrijită, contrastând cu imensa grădină verde alăturată unei imense case în stil victorian cu trei etaje, proaspăt zugrăvită. În capătul grădinii i se păru că întrezărește o mișcare, auzi un oftat ca o șoaptă, și o observă pe domnișoara Loomis care-l aștepta deja, la mare distanță în spațiu și timp, alături de serviciul de ceai strălucind răbdător și argintiu.

— Este prima oară în viața mea când o femeie mă așteaptă deja, zise el, apropiindu-se. Este, de asemenea, prima dată în viața mea când am ajuns la ora stabilită, recunoscu apoi.

— De ce? întrebă ea, lăsându-se pe spate în scaunul de răchită.

— Nu știu.

— Ei bine, spuse ea, începând să toarne ceaiul. Spune-mi, pentru început, ce părere ai despre lume.

— Nu știu nimic.

— Se zice că așa începe înțelepciunea. Când ai șaptesprezece ani, știi tot. Când ai douăzeci și șapte, dacă încă mai știi totul, atunci tot șaptesprezece ani ai de fapt.

— Dumneavoastră, sigur ați învățat multe lucruri de-a lungul anilor.

— Privilegiul oamenilor în vârstă este că par să știe multe, dar nu e decât teatru, o mască, la fel ca orice altă mască. Când suntem doar noi, cei bătrâni, ne facem cu ochiul și zâmbim pe ascuns: „Cum îți place masca mea, teatrul pe care-l joc, siguranța mea? Nu-i așa că viața este o piesă de teatru? Nu-i așa că-mi joc bine rolul?"

Râseră amândoi. Pentru prima oară după multe luni, tânărul simți că râsul îi vine natural. După aceea, cu ceașca de ceai în mâini și ochii ațintiți în ea, domnișoara Loomis zise:

— Știi ceva, mă bucur că ne-am întâlnit atât de târziu. N-aș fi vrut să te cunosc când aveam douăzeci și unu de ani și eram tare prostuță.

— Au legi speciale pentru fete frumoase de douăzeci și unu de ani.

— Crezi că eram frumoasă?

Dădu din cap, binedispus.

— Dar de unde știi? Dacă dai peste un dragon care a mâncat o lebădă, ghicești ce a fost bazându-te pe cele câteva pene care i-au rămas în jurul botului? Fiindcă asta este – un corp ca ăsta este un dragon, tot numai solzi și cute. Așa că dragonul a mâncat lebăda albă. N-am mai văzut-o de ani de zile. Nici măcar nu mai țin minte cum arăta. Totuși, o simt uneori. Îi este bine, ascunsă aici înăuntru, în siguranță; lebăda în sine nu s-a schimbat deloc. Știi, sunt dimineți de toamnă sau

de primăvară, când mă trezesc și-mi zic că o să alerg până la pădure să culeg frăguțe! Sau o să înot în lac, sau o să dansez toată noaptea, până dimineața! Și pe urmă descopăr cu furie că acum sunt dragonul ăsta bătrân și amărât. Sunt prințesa din turnul dărâmat, fără nicio ieșire, așteptându-l pe Făt-Frumos.

— Trebuia să scrieți cărți.

— Dragul meu, chiar am scris. Ce altceva i-a mai rămas unei fete bătrâne ca mine? Până la treizeci de ani am fost o ființă smintită, acoperită de paiete de carnaval, când singurul om la care am ținut vreodată s-a săturat să mai aștepte și s-a căsătorit cu altcineva. Așa că, pentru a-mi face mie însămi în ciudă, supărată, mi-am zis că-mi merit soarta, fiindcă nu mă măritasem când am avut șansa. Am început să călătoresc. Bagajele mele au fost acoperite de nămeți de abțibilduri din diverse voiajuri. Am fost singură în Paris, singură în Viena, singură în Londra, și tot ce pot spune este că seamănă foarte tare cu a fi singură în Green Town, Illinois. În esență înseamnă să fii singur. O, ai timp destul să te gândești, să înveți să ai bune maniere și conversații strălucitoare. Dar uneori aș da orice verb bine conjugat sau orice politețe pentru cineva care să-mi stea alături într-un weekend de treizeci de ani.

Mai luară o gură din ceai.

— O, ce val de văicăreală, comentă ea jovială. Hai să vorbim despre tine, acum. Ai treizeci și unu de ani și ești tot necăsătorit?

— Păi, cum să vă spun, începu el, femeile care se comportă, vorbesc și gândesc ca dumneavoastră sunt rare.

— Dragule, spuse ea serioasă, nu trebuie să aștepți de la o femeie tânără să vorbească așa ca mine. Asta vine mai târziu. În primul rând, sunt prea tinere. Și în al doilea rând, aproape orice bărbat o ia la goană în secunda în care găsește o femeie cu ceva creier în cap. Mai mult ca sigur că ai întâlnit chiar tu câteva femei deștepte care s-au ascuns foarte bine. Trebuie

să te uiți cu atenție peste tot până găsești gândacul ăla mai aparte. Să te uiți pe sub câteva scânduri.

Izbucniră iarăși în râs.

— Mai mult ca sigur că o să rămân un holtei bătrân și scrupulos, zise el.

— Nu, nu, să nu faci asta, n-ar fi corect. Nici măcar n-ar trebui să fii aici, acum. Strada asta duce numai la piramidele egiptene. Piramidele sunt minunate, dar mumiile nu sunt o companie prea plăcută. Unde ai vrea să mergi, ce-ai vrea să faci cu viața ta?

— Să vizitez Istanbul, Port Said, Nairobi, Budapesta. Să scriu o carte. Să fumez prea multe țigări. Să cad de pe o stâncă, dar să rămân într-un copac, la jumătatea distanței. Să fiu împușcat de câteva ori pe o alee întunecoasă, la miezul nopții, în Maroc. Să iubesc o femeie frumoasă.

— Păi, nu cred că te pot ajuta cu toate dorințele, zise ea, dar am călătorit și-ți pot povesti despre multe dintre locurile astea. Și dacă ești drăguț să alergi la noapte prin curtea mea și eu nu m-am culcat încă, o să trag cu o muschetă din Războiul Civil în tine. Crezi că așa ți-ai putea satisface gustul specific masculin de aventură?

— Cred că e o idee nemaipomenită.

— Unde vrei să mergi mai întâi? Te pot duce oriunde, să știi, doar fac o vrajă. Tu doar zi unde. Londra? Cairo? Cairo îți luminează chipul, deci hai la Cairo. Relaxează-te. Pune puțin tutun în pipa ta cea frumoasă și lasă-te pe spate.

Așa că el se lăsă pe spate, își aprinse pipa cu o jumătate de zâmbet pe față, relaxat, iar ea începu să vorbească.

— Cairo...

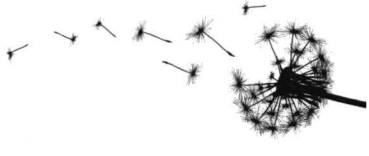

Ora trecu îngropată în pietre nestemate și alei, și vânturi din deșertul egiptean. Soarele strălucea auriu și Nilul avea ape noroioase când se scurgea în delte, iar în vârful piramidei era o ființă tânără ce se mișca repede, râzând și chemându-l să urce pe partea umbrită spre soare, iar el urca și ea îi întindea mâna ca să-l ajute cu ultima treaptă, și râdeau amândoi călare pe cămilă, alergând spre imensa siluetă a Sfinxului, și noaptea târziu, din cartierul băștinașilor se auzea clinchetul unor ciocane mici lovind în bronz și argint, însoțit de sunetele unor instrumente de coarde care se pierdeau în depărtare...

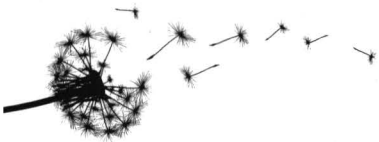

William Forrester deschise ochii. Domnișoara Helen Loomis își terminase aventura și se întorseseră acasă, în grădină, acum buni prieteni, lângă ceaiul care se răcise în ceainic și biscuiții care se întăriseră în soarele scăpătând. El oftă, se întinse și oftă din nou.

— Nu m-am mai simțit niciodată atât de bine.

— Nici eu.

— Te-am ținut mult. Trebuia să fi plecat în urmă cu o oră.

— Să știi că mi-a plăcut fiecare clipă. Dar ce poți vedea într-o femeie bătrână și neghioabă...

Se uită la ea printre pleoapele pe jumătate închise, lăsat pe spate în scaun. Când stătea așa, până la el nu răzbătea decât un firicel de lumină. Își înclină capul ușor într-o parte, apoi în cealaltă.

— Ce faci? îl întrebă ea, stânjenită.

Se uită în continuare tăcut la ea, apoi șopti:

— Dacă fac asta cum trebuie, pot ajusta, pot face mici modificări...

În sinea lui își spunea: „Ștergi riduri, modifici factorul de timp, dai anii înapoi."

Deodată tresări.

— Ce s-a întâmplat? zise ea.

Dar dispăruse. William Forrester deschise larg ochii și descoperi că asta fusese o greșeală. Corect ar fi fost să rămână pe spate, așteptând, ștergând riduri, cu ochii pe jumătate închiși.

— A durat doar o clipă, zise el, dar am văzut-o.

— Pe cine ai văzut?

„Lebăda, desigur", își spuse în gând, dar probabil că gura lui formase cuvintele, chiar și fără sunet, fiindcă în secunda următoare o văzu îndreptându-se rigidă în scaun. Își ținea mâinile în poală, nemișcate, și privirile ațintite asupra lui, în timp ce el, neajutorat, fu silit să-i vadă ochii umplându-se de lacrimi.

— Îmi pare rău, îi spuse el, nemaipomenit de rău.

— Să nu-ți pară.

Se ținea dreaptă, fără să-și atingă fața sau ochii, cu mâinile în poală, așezate una peste cealaltă.

— Cred că este mai bine să pleci acum. Da, poți să te întorci mâine, dar acum te rog să pleci și să nu mai spui nimic.

William Forrester ieși traversând grădina, fără să fie în stare să se uite în urmă, în timp ce domnișoara Loomis rămase așezată lângă masă, la umbră.

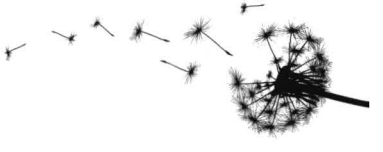

Trecură patru zile, opt, douăsprezece, cu invitații la ceaiuri, cine, prânzuri. Își petrecură lungi după-amiezi verzi discutând despre artă, literatură, viață, societate și politică. Mâncară împreună înghețată și pui și băură vinuri alese.

— Nu-mi pasă de ce zice lumea, îl anunță ea. Au și început să vorbească, nu-i așa?

El se foi stânjenit.

— Știam. O femeie nu este niciodată ferită de bârfă, chiar dacă are nouăzeci și cinci de ani.

— Aș putea să nu mai vin.

— O, nu, strigă ea prea tare, apoi se controlă și continuă mai încet: Știi că nu poți să faci asta. Știi că nu-ți pasă ce cred ei, da? Atâta timp cât știm că nu facem nimic rău?

— Nu-mi pasă, confirmă el.

— Acum, zise ea lăsându-se pe spate, hai să jucăm micul nostru joc. Unde mergem de data asta? Paris? Cred că la Paris.

— Paris, fu și el de acord.

— Păi, începu domnișoara Loomis, este anul 1885 și ne suim pe vapor în portul New York. Avem bagajele, avem biletele, și pământul dispare în zare. Acum suntem în largul mării. Acum ajungem la Marsilia...

Iat-o stând pe un pod, admirând apele limpezi ale Senei, și dintr-odată, o clipă mai târziu, era și el acolo, admirând valurile unei veri de mult trecute. Domnișoara Loomis ținea un aperitiv în degetele ei albe precum creta, și brusc, rapid ca fulgerul, apăru și el alături, ciocnindu-și ușor paharul de al ei. Fața lui, reflectată în sălile mari cu oglinzi de la Versailles, deasupra multelor feluri de mâncare aburinde în Stockholm, numărând însemnele din fața prăvăliilor de bărbieri așezate deasupra canalelor din Veneția.

Tot ce făcuse ea cândva singură făceau acum împreună.

Era mijlocul lunii august, într-o după-amiază târzie, iar ei stăteau și se priveau.

— Îți dai seama, spuse el, că ne-am văzut aproape în fiecare zi timp de două săptămâni și jumătate?

— Imposibil!

— Am savurat fiecare moment.

— Da, dar sunt atâtea fete tinere...

— Dar niciuna nu este ca tine – blândă, inteligentă, plină de duh.

— Prostii. Blândețea și inteligența sunt atributele vârstei. Este mult mai fascinant să fii nemilos și nesocotit când ai douăzeci de ani.

Făcu o pauză pentru a-și trage respirația.

— Acum am de gând să te fac să te rușinezi. Mai ții minte acea după-amiază când ne-am întâlnit prima dată în prăvălia de înghețată, și tu ai spus că ai avut o urmă de – haide să-i spunem afecțiune – pentru mine cu ceva timp în urmă? În mod voit, de atunci ai evitat să-mi vorbești despre asta, așa că eu mă văd astăzi nevoită să te rog să-mi explici toată povestea asta stânjenitoare.

William Forrester descoperi că nu-și găsea cuvintele.

— Este jenant, protestă el.

— Haide, spune tot!

— Cu ani în urmă, am văzut o fotografie veche a ta.

— N-am acceptat niciodată să mi se facă fotografii.

— Asta este una mai veche, de când aveai douăzeci de ani.

— O, poza aia. Este aproape o glumă. De fiecare dată când donez ceva pentru un eveniment de caritate sau mă prezint la un bal, toată lumea scoate poza aia la înaintare, apoi râde de ea – chiar și eu.

— Este multă cruzime din partea celor de la ziar.

— Nu. Eu le-am spus, le-am zis așa: dacă vreți o fotografie cu mine, folosiți-o pe cea din 1853. Să mă țină minte așa cum eram. Pentru numele lui Dumnezeu, să lase capacul peste sicriu în timpul slujbei.

— O să-ți povestesc tot.

Își lăsă mâinile în poală, privindu-le, incapabil să vorbească. Își amintea fotografia foarte clar. Aici, în grădină, era timp să se gândească la fiecare detaliu din fotografia aceea veche, la Helen Loomis, atât de tânără, așteptând să i se facă prima ei fotografie, singură și frumoasă. Se gândi la chipul său liniștit, la zâmbetul sfios.

Acela era chipul primăverii și al verii luate împreună, plutind în căldura foilor de trifoi. Pe buzele ei străluceau rodii și cerul de amiază strălucea în ochii ei. Să-i atingi fața era ca experiența aceea întotdeauna nouă, când deschizi geamul într-o dimineață de decembrie și scoți mâna afară să simți primii fulgi timizi și reci care începuseră să cadă, pe tăcute, în noapte. Și toate acestea, căldura respirației și blândețea fructată, erau fixate pentru eternitate în miracolul unic al chimiei fotografice, asupra cărora vânturile timpului pot sufla în zadar, căci nici cu o oră, nici cu o clipă nu pot schimba ce-a fost; această ninsoare vaporoasă și rece care nu se va topi niciodată, trăind o mie de veri.

Asta vedea în fotografie și așa ajunsese să o cunoască. Și astfel își găsi și cuvintele, fiindcă avusese răstimpul acela să-și amintească, să se gândească îndelung, să-și readucă fotografia în memorie.

— Când am văzut-o prima oară – era doar o fotografie simplă, cinstită, cu o coafură necomplicată – nu știam că fusese făcută cu atâta timp în urmă. În articol zicea că Helen Loomis era maestrul de ceremonii la balul orașului din seara aceea. Am decupat fotografia din ziar și am purtat-o cu mine toată ziua. Aveam intenția să mă duc la bal. Apoi m-a văzut cineva privind-o, mai târziu, și mi-a spus adevărul – că fotografia acelei fete frumoase fusese făcută cu mult timp în urmă și că ziarul o publica în fiecare an. Și că să nu mă duc la bal cu fotografia aceea în mână, căutându-te.

Rămaseră tăcuți în grădină. William Forrester îndrăzni să-și îndrepte ochii către ea. Helen Loomis privea pierdută peretele grădinii plin de trandafiri roz, iar el nu-și putea da nicicum seama la ce se gândea. Pe fața ei nu se oglindea niciun sentiment.

Domnișoara Loomis se balansă un timp în șezlong, apoi zise încet:

— Încă puțin ceai? Poftim.

Își băură încet ceaiul, și ea se aplecă atingându-l pe braț:

— Îți mulțumesc.

— Pentru ce?

— Pentru că ai vrut să mă cauți la bal, pentru că mi-ai decupat fotografia din ziar, pentru tot. Îți mulțumesc din inimă.

Se plimbară pe aleile din grădină.

— Și acum, spuse ea, e rândul meu. Mai ții minte că am vorbit despre un tânăr care m-a curtat cu șaptezeci de ani în urmă? O, acum e mort de cel puțin cincizeci de ani, dar când era foarte tânăr și foarte chipeș, uneori se suia pe un cal iute și dispărea zile întregi, sau alteori, în nopțile de vară, călărea pe pajiștile din jurul orașului. Avea un chip viguros și sălbatic, mereu ars de soare, mereu cu tăieturi pe degete, fuma ca un samovar și mergea de parcă în orice clipă se putea desprinde de la încheieturi; își schimba des serviciul, abandonându-l atunci când nu mai avea chef, și într-o zi m-a abandonat și pe mine fiindcă eram și mai sălbatică decât el și nu voiam să mă așez la casa mea, și așa s-a terminat totul. N-am crezut niciodată că o să apuc ziua când o să-l văd iar viu. Dar tu ești cât se poate de viu, fumezi ca un samovar, la fel ca el, ești neîndemânatic și grațios la fel ca el, iar eu știu tot ce o să faci înainte să faci ceva, chiar dacă tot mă uimește de fiecare dată. Întotdeauna mi s-a părut că reîncarnarea este o mare prostie, dar zilele trecute mă întrebam, dacă strig Robert, Robert, pe stradă, oare William Forrester mi-ar răspunde?

— Nu știu, zise el.

— Nici eu. Și asta face viața atât de interesantă.

August era pe sfârșite. Orașul se înfioră sub primele adieri de toamnă, fiecare copac își înmuie culorile, pregătindu-se să ardă în plinătatea febrei de final, dealurile se îmbujorară slab și lanurile de grâu prinseră culoarea leilor. Acum zilele repetau aceleași bine-cunoscute ritmuri, ca un caligraf scriind iar și iar o serie de t-uri și w-uri, și m-uri, linii repetate zi după zi în pârâiașe mici.

Într-o după-amiază de august, William Forrester traversă grădina și o găsi scriind cu mare grijă ceva la masa de ceai.

Când îl văzu, domnișoară Helen Loomis lăsă deoparte stiloul și cerneala.

— Ți-am scris o scrisoare, îi spuse ea.

— Păi, sunt aici, nu e nevoie să te obosești.

— Nu, asta este o scrisoare specială. Ia uite, îi zise și-i arătă plicul albastru, acum sigilat. Să ții minte cum arată. Când îl vei primi prin poștă, să știi că am murit.

— Nu e frumos să vorbești așa, nu?

— Stai jos și ascultă-mă.

El se așeză.

— Dragul meu William, începu ea, sub umbrela de soare. În câteva zile nu voi mai fi. Nu – își ridică o mână – te rog să nu spui nimic. Nu-mi este teamă. Când trăiești cât am trăit eu, pierzi orice teamă. Nu mi-a plăcut niciodată să mănânc homar, mai cu seamă fiindcă nu gustasem niciodată. Când am împlinit optzeci de ani, am hotărât să încerc. Nu pot nici acum să spun că mă omor după el, dar îi știu fără îndoială gustul și nu-mi mai este frică de el. Îndrăznesc

să spun că pentru mine moartea va fi un fel de homar, și mă pot împăca cu gândul ei. Dar destul, se opri făcând un semn din mâini. Cel mai important este că nu o să ne mai vedem. Nu vreau nicio slujbă. Sunt de părere că o femeie care a trecut prin ușa aceea are același drept la intimitate ca o doamnă care se retrage în budoar.

— Nu poți prevedea moartea, spuse el într-un târziu.

— Sunt cincizeci de ani de când tot privesc pendula mare din hol, William. După ce este întoarsă, îți pot spune cu exactitate la ce oră se va opri. Bătrânii sunt la fel. Simt cum încetinește mașinăria și se mișcă greutățile dinăuntru. O, te rog, nu plânge – te rog din tot sufletul.

— Dar nu mă pot abține, zise el.

— Am avut o experiență atât de frumoasă, nu? O relație atât de specială, cu discuțiile noastre de fiecare zi. La fel ca în expresia aceea mult prea prost înțeleasă și mult prea des folosită, „două minți la fel", spuse ea și învârti plicul în mâini. Am fost dintotdeauna convinsă că cel mai important apanaj al iubirii este mintea, chiar dacă uneori trupul nostru refuză această idee. Trupul trăiește doar pentru sine, doar pentru a se hrăni și a aștepta noaptea, fiindcă, mai presus de toate, este nocturn. Însă mintea, William, mintea este născută din soare și își petrece miile de ore care alcătuiesc viața trează și conștientă. Cum poți să pui în echilibru trupul, ființa aceea atât de lamentabilă și egoistă, dedicată nopții, cu o viață întreagă de soare și intelect? Eu nu știu. Știu doar că mintea mea e aici, mintea ta e aici, iar eu după-amiezi ca acestea n-am avut niciodată. Avem atâtea de vorbit, dar va trebui s-o lăsăm pe altă dată.

— Nici acum nu pare că am avea prea mult timp.

— Așa este, dar poate mai avem și alte ocazii. Timpul este atât de ciudat, iar viața și mai ciudată. Roata sorții se învârte cu hopuri și viețile se întretaie poate prea devreme sau poate prea târziu. Eu am trăit prea mult, asta cel puțin

e sigur, iar tu te-ai născut fie prea devreme, fie prea târziu. Nu ne-am potrivit deloc, sau poate sunt eu pedepsită fiindcă am fost atât de toantă. Oricum, la următoarea rotire poate soarta ne va aduce iarăși împreună. Până atunci tu trebuie să-ți găsești o fată bună și să fii fericit. Numai un lucru vreau să-mi promiți.

— Orice.

— Promite-mi că nu o să trăiești prea mult, William. Dacă tu crezi că poți, să nu ajungi până la cincizeci de ani. Nu cred că o să-ți fie ușor, dar mă gândesc că nu se știe când se va naște altă Helen Loomis. Nu-i așa că ar fi îngrozitor dacă ai ajunge să fii foarte, foarte bătrân și, într-o zi a anului 1999, te-ai plimba pe strada principală și m-ai vedea și pe mine acolo, la vreo douăzeci și unu de ani, și toată balanța asta s-ar dezechilibra? Nu cred că am mai putea avea după-amiezi ca acestea, oricât ar fi ele de minunate, nu? O mie de cești de ceai și cinci sute de biscuiți ajung pentru o singură prietenie. Deci peste circa douăzeci de ani ai grijă să faci un atac de pneumonie, fiindcă nu știu cât te lasă să stai pe lumea cealaltă. Poate te trimit înapoi de îndată. Dar o să fac tot ce pot, William, zău că da. Și dacă reușim să reparăm balanța, ai idee ce s-ar putea întâmpla?

— Spune-mi tu.

— Într-o zi oarecare din 1985 sau 1990, un tânăr pe care-l cheamă Tom Smith sau John Green, sau cine știe cum o să meargă în centru și o să intre în prăvălie, și o să comande, bineînțeles, vreun sortiment neobișnuit de înghețată. O fată de aceeași vârstă o să fie prin preajmă și o să-l audă cum comandă înghețata aceea, și atunci se va întâmpla ceva. Nu știu ce sau cum. Ea sigur n-o să știe, el nici atât. Numele acelei înghețate o să fie suficient pentru amândoi. O să înceapă să vorbească, și mai târziu, după ce o să facă cunoștință, o să iasă din prăvălie împreună.

Domnișoara Loomis îi zâmbi.

— Știu că am aranjat totul la perfecție, dar te rog să ierți o femeie bătrână căreia îi plac lucrurile bine aranjate. E doar un moft. Haide acum să vorbim despre altceva. Despre ce vrei să vorbim? Oare există vreun loc în lumea asta unde n-am fost încă? Am fost la Stockholm?

— Da, este un oraș frumos.

— Glasgow? Da? Atunci unde?

— De ce să nu mergem în Green Town, Illinois? îi răspunse el. Chiar aici. N-am vizitat niciodată împreună orașul nostru.

Se lăsară amândoi pe spate, și ea continuă:

— O să-ți povestesc cum era în orașul ăsta când aveam doar nouăsprezece ani, cu multă, multă vreme în urmă...

Era o noapte de iarnă și ea patina lent peste un lăcușor de gheață luminat de lună, privindu-și reflexia alunecând și murmurând. Era o noapte de vară în acest oraș, cu foc în aer, în obraji, în inimă, ochii plini de flăcările licuricilor. Era o noapte foșnitoare de octombrie, și ea trăgea caramelul la cui în bucătărie, cântând, și alerga pe covorul de mușchi de lângă râu, și înota în lacul format în mina de granit într-o noapte de primăvară, în apele adânci și calde, și era 4 iulie și artificiile explodau pe cer și fiecare prispă era plină de chipuri când roșii, când albastre, când albe, propriul ei chip strălucind cel mai tare când se stinseră ultimele artificii.

— Poți să vezi toate astea? întrebă Helen Loomis. Mă poți vedea făcând toate astea, mă poți vedea atunci?

— Da, îi răspunse William Forrester, cu ochii închiși. Te văd.

— Și pe urmă, continuă ea, și pe urmă...

Vocea ei povesti mai departe, după-amiaza coborî în seară și seara se întunecă, însă vocea ei se mișca prin grădină și dacă ar fi trecut cineva departe pe stradă, ar fi auzit-o zburătăcind moale ca o molie...

Trecură două zile. William Forrester era la birou în camera lui când primi scrisoarea. Douglas i-o aduse sus și i-o dădu în mână, iar expresia de pe fața lui spunea că știe ce este în plic.

William Forrester recunoscu plicul albastru, dar nu-l deschise. Îl puse în buzunarul de la piept, făcu o pauză, apoi îi spuse băiatului:

— Haide, Doug; fac eu cinste.

Plecară spre centru fără să vorbească. Douglas păstra tăcerea pe care o simțea necesară. Toamna plutise deasupra lor ca o idee neagră și dispăruse. Vara se întorsese în deplinătatea puterilor, fierbând norii și arzând cerul de metal. Intrară în prăvălie și se așezară lângă dozatorul de marmură. William Forrester scoase scrisoarea și o puse în fața lui fără s-o deschidă.

Privi spre lumina aurie de pe ciment, spre marchizele verzi, spre literele galbene și strălucitoare ale vitrinei prăvăliei de peste drum, spre calendarul de pe perete.

Era 27 august 1928. Privi apoi spre ceasul de la mână și își simți inima bătând încet, limba mare se mișca mișca mișca, dar nu înainta deloc, calendarul înghețase la ziua aceea pentru totdeauna, soarele era țintuit în cuie pe cer și nu mai cobora spre asfințit. Aerul cald se învârtejea printre ventilatoarele care oftau pe deasupra sa. Lângă ușa deschisă se auziră câteva femei râzând, dar el nu le băgă în seamă – rămăsese cu ochii ațintiți asupra orașului și a orologiului din turnul tribunalului. Deschise scrisoarea și începu să citească, rotindu-se încet cu scaunul. Gustă iar și iar cuvintele pe limbă, și în cele din urmă găsi forța să le spună cu voce tare, să le repete.

— O porție de înghețată de vanilie cu lămâie. O porție de înghețată de vanilie cu lămâie.

Douglas, Tom și Charlie veneau gâfâind pe strada fără niciun pic de umbră.

— Tom, ia te rog să-mi spui.

— Ce să-ți spun?

— Ce s-a-ntâmplat cu finalurile fericite?

— Păi, le vezi în filme la matineurile de sâmbătă.

— Ei, da, dar în viață?

— Tot ce știu e că seara, când mă duc să mă culc mă simt bine, Doug. Ăsta e un final fericit, o dată pe zi. Dimineața următoare mă trezesc și poate se întâmplă ceva neplăcut, dar e suficient să-mi aduc aminte că o să mă culc la noapte – asta e destul ca să mă simt mai bine.

— Da, dar eu vorbesc despre domnul Forrester și bătrâna domnișoară Loomis.

— N-avem ce face noi; ea a murit.

— Știu! Dar nu crezi că cineva a făcut o greșeală pe undeva?

— Adică pentru că el credea că domnișoara Loomis avea vârsta din fotografie și ea de fapt avea cam un trilion de ani? Păi, nu, mie-mi pare tare fain!

— Cum adică fain?

— În ultimele zile, când domnul Forrester mi-a povestit câte puțin și într-un târziu am pus totul cap la cap – măiculiță, ce-am mai plâns. Nici măcar nu știu de ce. N-aș schimba nimic din povestea asta. Dacă o schimbi, despre ce ne mai rămâne să vorbim? Nimic! Și pe urmă, mie-mi place să plâng. După ce trag o porție bună de plâns, parcă a venit dimineața și tocmai a răsărit soarele.

— Acum chiar că am auzit tot.

— Ei, de fapt nu vrei să recunoști că și ție-ți place să plângi. Plângi atât cât îți vine și pe urmă totul este în regulă. Uite, ăsta e finalul fericit pe care-l căutai – ești gata să ieși din nou afară și să vorbești iar cu toată lumea. Cine știe ce poveste nouă mai începe pe urmă! Acușica o să-și dea și domnul Forrester seama că nu se poate altfel, o să plângă bine și pe urmă o să se uite în jur și o să vadă că a venit iar dimineața, chiar dacă e cinci după-amiaza.

— Mie asta nu mi se pare cine știe ce final fericit.

— Un somn bun, sau zece minute de plâns, sau o porție de înghețată de ciocolată, sau toate trei împreună te vindecă de orice, Doug. Ascultă tu la Tom Spaulding, doctor profesionist.

— Ia mai tăceți, măi, zise Charlie. Aproape am ajuns!

Dădură colțul.

În mijlocul iernii căutaseră fărâme de vară și le găsiseră în cuptoarele din pivnițe sau în focurile imense aprinse noaptea pe malul bălților înghețate. Acum, vara, se duseră să caute o frântură din iarna cea uitată.

Dădură deci colțul și intrară în bătaia unei ploi fine și răcoroase, cernute de pe o clădire enormă din cărămidă, de care atârna o firmă cunoscută pe de rost și pentru care de altfel și veniseră:

GHEȚĂRIA VERII.

Ghețăria verii, într-o zi de vară! Repetară amuzați cuvintele și se apropiară să privească în peștera aceea colosală unde ghețarii, aisbergurile și zăpezile lui gerar dormeau în aburi de amoniac și bucăți de cristal de câte 25, 50 și 100 de kilograme.

— Ce bine e, oftă Charlie Woodman. Ce altceva ți-ai mai dori?

Căci se lăsară iarăși învăluiți în răsuflarea iernii, deși ziua era strălucitoare și caldă, trăgând cu plăcere în piept parfumul platformei de lemn ud unde ceața perpetuă forma curcubeie deasupra mașinii de gheață.

Rupseră țurțuri care le înghețară degetele atât de tare, încât se văzură nevoiți să le țină în batiste și să sugă în schimb pânza udă.

— Ce de abur și ce de ceață, șopti Tom. Regina Zăpezii. Mai țineți minte povestea aia? Nimeni nu mai crede în așa ceva acum. Nu m-ar mira deloc dacă Regina Zăpezii ar veni să se ascundă aici, acum că nimeni nu mai crede în ea.

Priviră aburii ridicându-se și plutind în dâre prelungi.

— Nu, zise Charlie. Știi cine stă aici? Un singur om, dar un om care-ți face pielea de găină numai dacă te gândești la el. Charlie coborî vocea: Lupul Singuratic.

— Lupul Singuratic?

— Aici s-a născut și aici trăiește! Toată iarna, Tom, tot frigul ăla, Doug... De unde altundeva ar putea să vină de ne face să tremurăm în cele mai fierbinți nopți? Nu miroase a el? Știți bine că da. Lupul Singuratic... Lupul Singuratic...

În beznă, ceața și aburii se învârtejiră misterios.

Tom scoase un țipăt.

— Nu-i nimic, Doug, rânji Charlie. Mi-a scăpat o bucată de gheață pe spinarea lui Tom, atâta tot.

Ceasul tribunalului bătu ora șapte. Ecourile se stinseră în depărtare.

O seară caldă de vară, aici în partea de nord a statului Illinois, în acest orășel de provincie, singuratic, rupt de lume, cu râul, pădurea, pajiștea și lacul lui. Trotuarele încă ardeau. Prăvăliile se închideau și pe străzi se răspândeau umbrele. Iar în cer, două luni: luna ceasului, cu patru cadrane îndreptate în cele patru direcții deasupra tribunalului solemn și întunecat, și luna cea adevărată ca o pastilă de vanilie deasupra orizontului de est.

În prăvălie ventilatoarele murmurau pe tavanul înalt. În umbra rococo a prispelor ce ascundeau siluete invizibile. Uneori, câte o țigară strălucea roz. Ușile de plasă scârțâiau din arcuri, izbindu-se de cadru. Pe caldarâmul purpuriu al străzilor ce purtau înserarea alerga Douglas Spaulding; după el, băieți și câini.

— Săru-mâna, domnișoară Lavinia!

Copiii trecură în fugă. Lavinia Nebbs le făcu cu mâna și rămase singură cu un pahar răcoros de limonadă între degetele ei albe, ducându-l la buze, bând, așteptând.

— Am ajuns, Lavinia.

Se întoarse către Francine, îmbrăcată toată în alb, stând la baza scărilor care duceau pe prispă, înconjurată ca un nor de parfumul cârciumăreselor și al florilor de hibiscus.

Lavinia Nebbs încuie ușa casei, lăsă jos paharul de limonadă doar pe jumătate gol și zise:

— Ce seară frumoasă să mergi la film.

Porniră la drum.

— Unde mergeți, fetelor? le strigară domnișoara Fern și domnișoara Roberta de pe prispă.

Lavinia le răspunse prin oceanul moale de beznă:

— La cinematograful Elite ca să-l vedem pe CHARLIE CHAPLIN!

— Pe noi nu ne prinzi afară într-o noapte ca asta, se plânse domnișoara Fern, nu cu Lupul Singuratic strangulând femei. Mai bine ne încuiem singure în debara cu o pușcă în mână.

— Ei, tâmpenii!

Lavinia le auzi închizând și încuind ușa și plecă mai departe, savurând răsuflarea caldă a nopții deasupra trotuarelor încinse. Parcă mergea pe coaja fierbinte a unei pâini proaspăt scoase din cuptor. Căldura vibra pe sub rochie, mângâindu-i picioarele, dându-i un sentiment de intimitate furișă și deloc neplăcută.

— Lavinia, tu nu crezi toate poveștile alea despre Singuratic, nu?

— Femeilor ălora le place să se audă vorbind.

— Dar chiar și așa, Hattie McDollis a fost ucisă acum două luni, Roberta Ferry cu o lună înainte și acum a dispărut Elizabeth Ramsell...

— Hattie McDollis era foarte netoată, sigur o fi plecat cu vreun călător.

— Dar toate celelalte au fost strânse de gât, le-au găsit cu limbile scoase afară, așa zice lumea.

Rămaseră nehotărâte la marginea râpei care tăia orașul în două. În spatele lor, case luminate și muzică, în fața lor, beznă umedă, pustiu și licurici.

— Mai bine nu mergem la film în seara asta, zise Francine. Poate vine Lupul Singuratic după noi și ne omoară. Nu-mi place râpa aia, uită-te și tu la ea!

Sub privirile Laviniei, râpa era un dinam care mergea fără oprire, zi și noapte; răzbătea din ea un mormăit neîncetat, un bâzâit și un vâjâit de tot felul de creaturi, insecte și plante. Mirosea ca o seră, a aburi tainici și străvechi, a argilă udă și a nisip. Și permanent dinamul cel neguros mormăia, scoțând scântei electrice când prin preajmă zburau licuricii.

— Eu nu mă-ntorc singură prin râpa asta la noapte; o să vii singură, Lavinia, să cobori treptele, să treci podul și cine știe, poate dai peste Singuratic.

— Prostii! zise Lavinia Nebbs.

— O să fii singură pe cărare și de auzit n-o să auzi decât sunetul pașilor tăi. Tu, singurică, venind înapoi acasă. Lavinia, nu-ți cântă cucii în cap, singură în casă?

— Fetelor bătrâne le place să trăiască singure, spuse Lavinia arătând spre cărarea slab luminată care îndrăznea să străbată beznă. Haide s-o luăm pe scurtătură.

— Mi-e frică!

— E devreme. Lupul Singuratic iese mai târziu.

Lavinia își luă prietena de braț și o conduse pe cărarea șerpuind în căldură, printre scârțâitul greierilor, orăcăitul broaștelor și tăcerea delicată a țânțarilor. Pașii lor despărțiră iarba arsă a verii și mărăcinii plini de țepi care le furnicau gleznele goale.

— Haide să fugim! oftă Francine.

— Nu!

Cărarea făcea o curbă – și acolo găsiră coșmarul.

În bezna plină de cântece a nopții, în umbra copacilor încălziți, de parcă se lungise în iarbă ca să admire stelele și vântul moale, cu mâinile în lateral ca vâslele unei nave plăpânde, zăcea Elizabeth Ramsell!

Francine țipă.

— Nu țipa!

Lavinia întinse mâna și o prinse pe Francine, care scâncea și se îneca.

— Liniștește-te! Liniștește-te!

Cealaltă femeie arăta ca și cum ar fi plutit, cu fața luminată de lună, ochii sticloși și larg deschiși, limba afară din gură.

— E moartă! zise Francine. Vai de mine, e moartă, moartă! E moartă!

Lavinia era înconjurată de mii de umbre calde din care răzbăteau doar țipetele greierilor și ale broaștelor.

— Trebuie să chemăm poliția, adăugă într-un târziu.

— Ia-mă în brațe. Lavinia, ia-mă în brațe. Mi-e frig, Doamne, niciodată nu mi-a fost așa de frig!

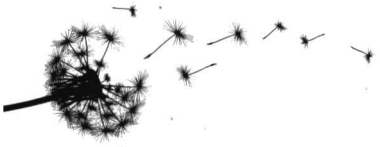

Lavinia o luă pe Francine în brațe, și polițiștii căutau ceva prin iarba care foșnea, lanternele se mișcau peste tot, vocile se suprapuneau și timpul curse până se făcu 20.30.

— Parcă e decembrie. Vreau un pulover, zise Francine, lipită cu ochii închiși de Lavinia.

Un polițist zise:

— Cred că puteți pleca acum, doamnelor. Poate veniți mâine la secție să răspundeți la câteva întrebări.

Femeile se îndepărtară de poliție și de cearșaful sub care zăcea lucrul acela plăpând de pe iarbă.

Lavinia își simți inima bătând tare și începu și ea să tremure, de parcă ar fi fost februarie; deodată pe pielea ei se plimbau sloiuri de gheață, luna îi albi degetele fragile și își dădu seama că numai ea vorbise în timp ce Francine doar plângea.

De departe se auzi o voce:

— Doriți o escortă, doamnelor?

— Nu, mulțumesc, ne descurcăm singure, răspunse Lavinia fără să i se adreseze cuiva anume și plecară mai departe. Străbătură râpa ghemuită și șoptitoare, râpa plină de murmure și de clinchete, micul univers al poliției dispărând încet în spatele lor, cu tot cu luminile și vocile sale.

— N-am mai văzut niciodată un mort, zise Francine.

Lavinia se uită la ceas de parcă se afla la o mie de kilometri distanță, la încheietura unei mâini care se îndepărta în fiecare clipă.

— E doar opt jumate. O luăm pe Helen și mergem la film.

— La film! se minună Francine.

— Exact de asta avem nevoie. Trebuie să uităm ce-a fost. Nu e bine să ne rămână în cap. Dacă mergem acum acasă, numai la asta o să ne gândim, deci mergem la film de parcă nu s-ar fi întâmplat nimic.

— Lavinia, doar nu vorbești serios!

— Niciodată n-am vorbit mai serios. Acum trebuie să râdem și să uităm.

— Dar Elizabeth zace acolo – și e prietena noastră...

— Nu mai avem cu ce s-o ajutăm; ne putem ajuta doar pe noi înșene. Haide, vino.

Începură să urce panta râpei, pe cărarea pietruită cu beznă. Și deodată, în drumul lor, încremeniți și fără să le vadă, dar nescăpând din ochi luminile ce se agitau prin întuneric, cu trupul înțepenit și urechile ațintite la vocile oficiale, răsări Douglas Spaulding. Stătea nemișcat, alb ca o ciupercă, cu mâinile atârnând în lateral, și doar ochii îi erau vii.

— Pleacă acasă! îi strigă Francine.

El nu auzea nimic.

— Măi! țipă Francine. Du-te acasă, pleacă de aici, mă auzi? Du-te acasă, du-te acasă, du-te acasă!

Douglas tresări, privindu-le de parcă nu le-ar fi văzut. Deschise gura, dar nu scoase decât un geamăt plângăreț. Apoi, brusc, se întoarse și o luă la fugă, traversând dealurile îndepărtate prin bezna caldă.

Lângă Lavinia Nebbs, Francine începuse iar să plângă.

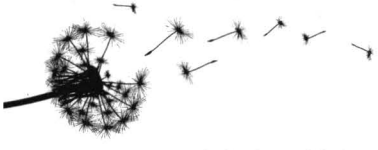

— Ați ajuns! Nu credeam că mai veniți! zise Helen Greer, bătând nerăbdătoare din picior pe prispă. Nici n-ați întârziat mult, doar o oră. Ce s-a-ntâmplat?

— Ei bine, începu Francine, oprindu-se când Lavinia o strânse tare de braț, apoi continuă. Am dat de o problemă. Elizabeth Ramsell a fost găsită în râpă.

— Moartă? A fost găsită... moartă?

Când Lavinia îi confirmă, Helen icni și își duse mâna la gât:

— Cine a găsit-o?

Lavinia o ținea pe Francine strâns de încheietură.

— Nu știm.

În noaptea de vară, cele trei tinere tăcură, privindu-se.

— Tare aș mai vrea să mă duc în casă și să încui toate ușile, zise Helen într-un sfârșit.

În cele din urmă se duse doar să ia un pulover, fiindcă deși era cald, ei i se păru dintr-odată că venise iarna. Cât era în casă, Francine șopti înnebunită:

— De ce nu i-ai zis?

— De ce s-o supăr? răspunse Lavinia. Mâine. Mâine avem destul timp.

Cele trei femei trecură pe stradă pe sub copacii negri, pe lângă case dintr-odată încuiate. Cât de repede se răspândiseră știrile, pornind de la râpă și întinzându-se de la o casă la alta, de la o prispă la alta, de la un telefon la altul. Acum cele trei tinere simțeau ochii ațintiți asupra lor din spatele geamurilor cu perdelele trase, din spatele ușilor încuiate de două ori. Cât de neobișnuite bețele de înghețată, noaptea de vanilie, noaptea înghețatei compacte, a încheieturilor acoperite cu loțiune împotriva țânțarilor, a copiilor în fugă smulși de la jocurile lor și încuiați în spatele ferestrelor, în spatele ușilor din lemn, a înghețatelor dulci topindu-se în băltoace de lămâie și căpșune abandonate acolo unde căzuseră când copiii fuseseră chemați în casă.

Neobișnuite aceste camere încinse, pline de oameni asudați, strânși unul într-altul, ascunși în spatele clanțelor și al ciocănelelor din bronz de la uși. Pe peluzele din fața caselor, pe care nu se vedea nici urmă de picior, zăceau mingi și bastoane de baseball. Umbra pe jumătate ștearsă a unui joc de șotron zăcea pe trotuarul fiert în aburi. Parcă cineva îi speriase pe toți, prevestind un îngheț subit.

— Nu suntem normale să ieșim la film într-o noapte ca asta, zise Helen.

— Lupul Singuratic nu omoară trei femei deodată, răspunse Lavinia. Este bine că suntem mai multe. Și oricum, e prea devreme. A lăsat întotdeauna o lună între fiecare crimă.

Peste chipurile lor speriate se așternu o umbră. Din spatele unui copac sări o siluetă întunecată, și ele țipară împreună, pe trei note diferite, de parcă cineva lovise cu pumnul claviatura unei orgi.

— V-am prins! răcni silueta, precipitându-se către ele.

Când ajunse la lumină, începu să râdă, sprijinindu-se de copac, arătându-le cu degetul și râzând iar.

— Bună, sunt Lupul Singuratic! zise Frank Dillon.

— Frank Dillon!

— Frank!

— Frank, zise Lavinia, dacă mai faci vreodată ceva atât de copilăresc, sper să te ciuruiască cineva cu gloanțe!

— Ce idee!

Francine începu să râdă isteric și lui Frank Dillon îi dispăru zâmbetul.

— Haide, îmi pare rău.

— Lasă-ne în pace! zise Lavinia. N-ai auzit ce s-a întâmplat cu Elizabeth Ramsell – că au găsit-o moartă în râpă? Și tu te joci să sperii lumea! Să nu îndrăznești să mai vorbești cu noi!

— Ei, haide...

Fetele plecară și el dădu să le urmeze.

— Tu să stai chiar acolo, domnule Singuratic, și să te sperii singur. Du-te și uită-te la chipul lui Elizabeth Ramsell și vezi dacă te face să râzi. Noapte bună!

Lavinia le trase pe celelalte după ea pe strada înconjurată de copaci și de stele, lângă ea Francine ținându-și batista la nas.

— Francine, a fost doar o glumă, zise Helen și se întoarse către Lavinia. De ce plânge așa?

— Îți spunem când ajungem. Mergem la film orice-ar fi! Gata! Haideți, pregătiți-vă banii, aproape am ajuns!

Din prăvălioară, aerul îmbâcsit, învârtit de paletele ventilatoarelor mari, de lemn, ajungea până pe străzile pietruite în valuri de arome de arnică, apă tonică și suc.

— Vreau bomboane de mentă verde de cinci cenți, îi zise Lavinia vânzătorului al cărui chip era tras și pal, ca toate celelalte chipuri pe care le văzuseră pe străzile pe jumătate goale. Să ciugulim la film, continuă ea când vânzătorul cântărea bomboanele verzi cu o lopățică argintie.

— Ce frumoase sunteți în seara asta, doamnelor. Domnișoară Lavinia, astăzi, când ați venit să luați un suc de ciocolată, arătați trăsnet. Atât de trăsnet, încât cineva mi-a pus întrebări despre dumneavoastră.

— Da?

— Un bărbat stătea lângă tejghea și se uita la dumneavoastră când ați ieșit. M-a întrebat: „Cine este doamna? Ei bine, este Lavinia Nebbs, cea mai frumoasă fată din oraș", am zis eu. „E tare frumoasă", a zis el. „Unde stă?"

Aici vânzătorul se opri jenat.

— Sper că nu i-ați spus! se impacientă Francine. Nu i-ați dat adresa, sper, nu?

— Păi, nu m-am gândit. Am zis: „Ei, pe Park Street, știți, lângă râpă." O vorbă-n vânt. Dar acum au găsit-o pe femeia aceea, am auzit adineauri, și mi-am zis, măiculiță, ce-am făcut!

Le dădu pachetul, care atârna prea greu.

— Neghiobule! strigă Francine, cu lacrimi în ochi.

— Îmi pare rău. Mai mult ca sigur nu-nseamnă nimic.

Trei perechi de ochi o țînteau pe Lavinia, dar ea nu simțea nimic. Poate totuși un mic, minuscul, fior de emoție. Întinse banii automat.

— Bomboanele astea nu vă costă niciun ban, zise vânzătorul, întorcându-se cu spatele sub pretextul că agită niște foi.

— Ei bine, acum știu clar ce-o să fac! spuse Helen, ieșind hotărâtă din drogherie. O să chem un taxi să ne ducă acasă. N-am de gând să fac parte dintr-o echipă de cetățeni trimisă în căutarea ta, Lavinia. Omul ăla nu avea nimic bun în cap. Cum să te caute așa? Vrei să fii următoarea pe care o găsim în râpă?

— Era doar un om, zise Lavinia, rotindu-se încet ca să privească orașul. Și Frank Dillon e tot un om, dar poate el e Lupul Singuratic.

Francine nu ieșise împreună cu ele și, când s-au întors către prăvălie, au văzut-o ieșind.

— I-am cerut să-mi spună cum arăta. Vânzătorului, i-am cerut o descriere. Un străin, într-un costum de culoare închisă. Alb la față și slab.

— Suntem toate prea surescitate, spuse Lavinia. Refuz să iau un taxi, chiar dacă așa vreți voi. Dacă eu sunt următoarea victimă, atunci așa să fie. Sunt prea puține lucruri în viață de care să te bucuri, mai ales pentru o fată mare la treizeci și trei de ani, așa că să nu vi se pară ciudat că mie una nu-mi place. Și oricum e o prostie; eu nu sunt frumoasă.

— O, Lavinia, dar chiar ești, mai ales acum că Elizabeth a... Francine se opri. Tu alungi bărbații. Dacă puteai să te liniștești, erai măritată de mult!

— Încetează cu scâncetele, Francine! Aici e casa de bilete, iar eu am de gând să plătesc patruzeci și unu de cenți ca să-l văd pe Charlie Chaplin. Dacă voi două vreți să luați un taxi, puteți pleca. Mă uit singură la film și pe urmă plec acasă.

— Lavinia, ai înnebunit; nu te putem lăsa...

Intrară în cinematograf.

Prima proiecție se terminase, acum rula antractul și în sala slab luminată era puțină lume. Cele trei doamne găsiră locuri la mijlocul sălii, înconjurate de mirosul lustrului vechi de bronz, privind la directorul care dăduse la o parte cortinele uzate pentru a face un anunț.

— Poliția ne-a rugat să închidem mai devreme în seara aceasta, astfel încât lumea să poată pleca la o oră decentă. Tăiem deci filmele scurte și trecem direct la filmul serii. Cinematograful se va închide la ora unsprezece, după care toată lumea este rugată să meargă direct acasă și să nu piardă timpul pe străzi.

— Vorbește despre noi, Lavinia! îi șopti Francine.

Se stinseră luminile și ecranul prinse viață.

— Lavinia, șopti Helen.

— Ce?

— Când am intrat noi, un bărbat într-un costum de culoare închisă a trecut strada. Acum a intrat și s-a așezat exact în rândul din spatele nostru.

— O, Helen!

— Chiar în spatele nostru?

Se întoarseră una câte una să se uite la el.

Le aștepta un chip alb, pâlpâind sub luminile necurate ale marelui ecran, un chip care strângea în el toate chipurile bărbaților dintotdeauna.

— Mă duc să chem directorul! decise Helen, dispărând pe culoar.

— Opriți filmul! Lumină!

— Helen, vino înapoi! o chemă Lavinia, ridicându-se.

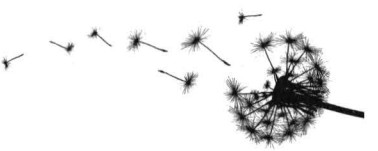

Își ciocniră paharele goale de suc, lingându-și fiecare mustața de vanilie și râzând.

— Vezi ce prostie? zise Lavinia. Atâta zgomot pentru nimic. Foarte jenant.

— Îmi pare rău, șopti Helen.

Ceasul arăta ora 23.30. Ele ieșiseră din cinematograf râzând de Helen și îndepărtându-se de oamenii care se grăbeau undeva sau nicăieri. Helen încerca să râdă de ea însăși.

— Helen, am crezut că mor când ai început să alergi pe culoar strigând „Lumina! Lumina!" Bietul om!

— Fratele directorului din Racine!

— Dar mi-am cerut scuze, zise Helen, ridicând ochii spre ventilatorul care se zbătea încă, amestecând și reamestecând aromele de vanilie, zmeură, mentă și dezinfectant din aerul cald de la miezul nopții.

— Poate era mai bine să nu stăm să bem sucurile astea. Doar a zis poliția că...

— Ei, la naiba cu poliția, râse Lavinia. Nu mi-e teamă de nimic. Lupul Singuratic e acum la un milion de kilometri depărtare, n-o să se mai întoarcă săptămâni bune, și până atunci o să-l prindă poliția, o să vedeți voi. Ce minunat a fost filmul, nu-i așa, fetelor?

— Se închide, doamnelor.

Vânzătorul stinse luminile, abandonându-și prăvălia tăcerii de deasupra faianței albe. Afară, străzile erau curate și măturate, și nu era nici țipenie de om, de mașini sau camioane. În micile vitrine ale drogheriei străluceau încă becurile ațintite asupra manechinelor de ceară, care făceau semne prietenești cu mâinile lor roz cu inele cu diamante alb-albastre, sau își arătau picioarele portocalii printre care șerpuiau furtunuri. Manechinele le urmăriră cu ochii lor din sticlă albastră, iar ele plutiră pe strada goală ca fundul unui râu,

privindu-și chipurile reflectate în geamurile închise ca niște flori văzute prin ape curgătoare și întunecate.

— Crezi că fac ceva dacă strigăm la ei?

— Cine?

— Manechinele, păpușile din vitrină.

— O, Francine!

— Păi...

În vitrine se găseau o mie de păpuși, țepene și mute, iar pe stradă mergeau trei ființe umane, și ecourile pașilor lor pe pavaj erau zgomote de împușcături ricoșând de vitrinele de peste drum. În dreptul lor o firmă din neon roșu pâlpâi slab și bâzâi ca o insectă.

Înainte se întindea bulevardul mare, copt și albit de soare. Foșnind înalți sub un vânt care le atingea doar vârfurile înverzite, copacii stăteau în șir, la paradă, pe lângă cele trei femei. Dacă s-ar fi găsit cineva să le vadă din vârful tribunalului, i-ar fi părut trei scaieți îndepărtați.

— Mai întâi te ducem pe tine acasă, Francine.

— Nu, te duc eu pe tine acasă.

— Nu spune prostii. Tu locuiești tocmai lângă Electric Park. Dacă mă duci tu pe mine acasă, trebuie să te întorci singură prin râpă, și dacă pică pe tine fie și o singură frunză, o să cazi lată.

Francine îi răspunse:

— Dar aș putea să rămân la tine peste noapte. Tu ești cea mai frumoasă!

Se plimbau prin întuneric precum trei siluete îmbrăcate elegant care pluteau deasupra unei mări de iarbă și ciment sub lumina lunii, Lavinia cu ochii la copacii negri aliniați de-o parte și de alta, cu urechile la vocile prietenelor ei șoptind, încercând să râdă; noaptea păru că se iuțește, ele alergau mergând încet, totul părea grăbit și de culoarea zăpezii fierbinți.

— Hai să cântăm, zise Lavinia.

Se apucară să cânte *Shine On, Shine On, Harvest Moon*...

Vocile le răsunau slab și dulce în noapte, iar ele mergeau braț la braț și nu se uitau în urmă. Sub pașii lor, pavajul fierbinte începea să se răcorească și să se îndepărteze.

— Ia ascultați! le ceru Lavinia.

Ascultară noaptea de vară. Greierii scârțâiau și dangătul îndepărtat al orologiului tribunalului anunță ora 23.45.

— Ascultați!

Lavinia își ciuli urechile. În beznă, oftase un balansoar unde, așezat, domnul Terle, care nu avea vorbe pentru nimeni, își fuma singur ultima țigară. Urmăriră scrumul roșiatic, legănându-se încoace și încolo.

Acum luminile dispăruseră toate. Toate, și beculețele de veghe, și becurile mari, și becurile galbene și cele verzi, de uragan, toate lumânările și lămpile cu ulei și lămpile de pe prispă, și totul părea încuiat în cutii de alamă și fier, și oțel, totul, se gândea Lavinia, este blocat și încuiat, și acoperit, și ascuns. Își imagină oamenii în paturile lor luminate de lună, respirând împreună în siguranța camerelor prea calde. Iar noi suntem aici, își zise ea, pășind pe trotuarele coapte în soarele de vară, pe sub lămpile singuratice cu umbre bete.

— Am ajuns la tine acasă, Francine. Noapte bună.

— Lavinia, Helen, stați cu mine în seara asta. E prea târziu, aproape miezul nopții. Puteți dormi în salon. O să fac ciocolată caldă și o să ne simțim atât de bine!

Francine le ținea strâns pe amândouă.

— Nu, mulțumesc, zise Lavinia.

Și Francine începu să plângă.

— O, te rog, Francine, nu începe iar.

— Dar nu vreau să mori, hohoti Francine, cu lacrimile curgându-i pe obraji. Ești atât de frumoasă și de drăguță și eu nu vreau să mori. Te rog, te rog mult de tot!

— Francine, nu mi-am dat seama cât de tare te-a afectat. Îți promit că te sun când ajung acasă.

— Mă suni?

— Te sun să-ți spun că totul e bine, da. Și mâine o să facem un picnic în Electric Park. O să fac eu sandvișuri cu șuncă, ce zici? O să vezi, eu nu mor niciodată!

— Atunci să mă suni, da?

— Nu ți-am promis?

— Noapte bună, noapte bună!

Francine fugi sus pe scări și trânti ușa în urma ei, încuind-o imediat.

— Acum, zise Lavinia către Helen, te duc și pe tine acasă.

Ceasul tribunalului bătu ora fixă într-un oraș mai gol decât fusese vreodată. Valurile sunetului se topiră lent deasupra străzilor goale, parcărilor goale, peluzelor goale.

— Nouă, zece, unsprezece, doisprezece, numără Lavinia, la braț cu Helen.

— Nu te simți ciudat? întrebă Helen.

— Cum adică?

— Când te gândești că noi suntem aici, pe stradă, sub copaci, și toți ceilalți sunt încuiați în siguranță și stau în pat. Pun pariu că suntem singurele care stăm afară pe o rază de o mie de kilometri.

Sunetele râpei adânci, calde și întunecoase plutiră către ele.

Într-un minut erau în fața casei lui Helen, privindu-se. Printre ele trecu vântul purtând aroma ierbii proaspăt tunse. Pe cerul cu nori timizi luna începea să apună.

— Nu cred că am vreo șansă dacă te rog să rămâi, nu?

— Nu, vreau să mă duc acasă.

— Uneori...

— Uneori ce?

— Uneori mă gândesc că lumea își dorește să moară. Te-ai purtat ciudat toată seara.

— Pur și simplu nu mi-e frică, zise Lavinia. Și sunt curioasă, cred. Și gândesc. În mod logic, Lupul Singuratic trebuie să fi plecat, știi, cu poliția pe aici.

— Polițiștii sunt la ei acasă cu păturile trase până peste cap.

— Hai atunci să spunem că-mi fac o bucurie, poate precară, dar în siguranță. Dacă era vreo șansă să mi se întâmple ceva, stăteam cu tine, să fii sigură.

— Poate că ceva din tine nu mai vrea să trăiască.

— Tu și Francine, serios!

— Dar mă simt atât de vinovată. Eu o să beau ciocolată caldă în timp ce tu străbați râpa și treci podul.

— Să bei o ceașcă și pentru mine. Noapte bună.

Lavinia Nebbs străbătu singură strada nocturnă, înconjurată de tăcerea nopții de vară.

Casele aveau ferestrele întunecate și în depărtare lătra un câine. „În cinci minute o să fiu acasă" își zise. În cinci minute o sun pe prostuța de Francine. O să..."

Se auzi sunetul vocii unui bărbat.

Vocea unui bărbat, cântând departe printre copaci.

Oh, give me a June night, the moonlight and you...

Grăbi pasul. Vocea continuă:

In my arms... with all your charms...

Ceva mai încolo, în lumina slabă a lunii, un bărbat mergea lent și nonșalant.

„Dacă trebuie, pot să bat la una dintre ușile astea", își zise Lavinia.

Bărbatul ținea în mână o bâtă lungă și cânta:

— *Oh, give me a June night... The moonlight and you...* Ia uite pe cine văd! E cam târziu să mai fii pe afară, domnișoară Nebbs!

— Domnule polițist Kennedy!

Bineînțeles că el era.

— Mai bine te conduc acasă!

— Mulțumesc, dar mă descurc.

— Dar locuiești dincolo de râpă...

„Da, dar nu o să traversez râpa alături de niciun bărbat, fie el și polițist. Cum știu cine este Lupul Singuratic?" gândi ea.

— Nu, zise tare, o să merg repede.

— Eu aștept aici, îi răspunse el. Dacă ai nevoie de ajutor, strigă-mă. De aici se aude bine și o să vin repede.

— Vă mulțumesc.

Plecă mai departe, iar el rămase singur în urmă, sub lumina unui felinar, mormăindu-și cântecelul.

„Și am ajuns aici."

Râpa.

Se afla tocmai în fața primei dintre cele 113 trepte care coborau dealul abrupt, apoi trebuia să mai traverseze podul, șaptezeci de metri, și să urce dealul până la Park Street. Toate astea, la lumina unui singur felinar. „În trei minute o să descui ușa de la intrare."

În 180 de clipe, nimic n-are timp să se întâmple.

Începu să coboare treptele prelungi și întunecate, îndreptându-se spre fundul râpei.

— Una, două, trei, patru, cinci, șase, șapte, opt, nouă, zece trepte, numără ea în șoaptă.

I se părea că fuge, deși se mișca încet.

— Cincisprezece, șaisprezece, șaptesprezece, optsprezece, nouăsprezece, douăzeci de trepte, gâfâi ea, anunțându-și: O cincime din drum!

Râpa era adâncă, neagră, neagră de tot! Și lumea rămăsese în urmă, lumea oamenilor aflați în siguranță în paturile lor, cu ușile încuiate, lumea orașului, a drogheriei, a cinematografului, lumea luminilor, totul dispăruse. Nu mai exista decât râpa, imensă și neagră, încolăcită în jurul ei.

— Nu s-a întâmplat nimic, nu? Nu e nimeni pe aici, nu-i așa? Douăzeci și patru, douăzeci și cinci de trepte. Mai ții minte povestea aceea veche cu fantome pe care ne-o spuneam când eram copii?

Ciuli urechile la sunetul propriilor pași pe trepte.

— Povestea despre omul negru care intră în casă când tu ești sus, în pat. Și acum e la prima treaptă, urcă la tine în dormitor. Și acum e la a doua treaptă. Și acum e la a treia și a patra și a cincea! O, ce mai țipai și râdeai la povestea asta! Și acum omul acela negru și rău a ajuns la a douăzecea treaptă și deschide ușa camerei tale și stă lângă patul tău. „TE-AM PRINS!"

Țipă cum nu știa că poate țipa, fiindcă niciodată nu mai urlase atât de tare. Se opri, înțepenită, strângând tare în mâini balustrada de lemn, cu inima bubuindu-i în piept. Sunetul bătăilor ei frenetice umplea întreg universul.

„Uite, uite!" își zise ea, țipând în gând. „La baza scărilor. Un om, sub felinar! Nu, a dispărut! Aștepta acolo!"

Ciuli urechile.

Tăcere.

Podul era gol.

„Nimeni", gândi, cu mâna la piept. „Nimeni. Proasto! Cum să-mi spun singură povestea aia? Ce prostie.

Ce mă fac?"

Inima i se potoli.

„Să chem polițistul – oare m-a auzit urlând?"

Ciuli iar urechile. Nimeni. Nimeni.

„O să merg mai departe. Ce poveste prostească."

Porni iar, numărând treptele.

— Treizeci și cinci, treizeci și șase, vezi să nu cazi. O, ce nătăfleață sunt. Treizeci și șapte, treizeci și opt, treizeci și nouă și patruzeci, și cu două fac patruzeci și doi – am ajuns aproape la jumătatea drumului.

Înțepeni iar.

„Stai."

Făcu un pas – și se auzi un ecou.

Mai făcu un pas.

Alt ecou. Alt pas, o fracțiune de secundă mai târziu.

— Mă urmărește cineva, șopti către râpă, către greierii negri și broaștele ascunse în beznă și pârâul întunecat. E cineva pe trepte în spatele meu. N-am curaj să mă întorc.

Alt pas, alt ecou.

— Când fac eu un pas, face și el.

Un pas, un ecou.

Întrebă speriată spre râpă:

— Domnule polițist Kennedy, dumneavoastră sunteți?

Greierii tăceau.

Greierii ascultau. Noaptea o asculta. Era un lucru nemaiîntâlnit: toate pajiștile îndepărtate din noaptea de vară, toți copacii apropiați din noaptea de vară renunțaseră la orice mișcare; frunzele, tufișurile, stelele și iarba de pe câmp încetară toate să mai miște, ascultând inima domnișoarei Lavinia Nebbs.

Și poate la o mie de kilometri distanță, dincolo de ținutul fără locomotive, într-o gară goală, stătea un călător solitar și citea un ziar oarecare pe o bancă, sub un bec singuratic, și când auzi sunetul, ridică fața și se minună: Ce-o mai fi și asta, oare? Apoi se hotărî că sigur e doar o marmotă bătând darabana într-un buștean găunos.

Dar de fapt era, fără pic de îndoială, chiar inima Laviniei Nebbs.

Tăcere. Tăcerea unei nopți de vară lățindu-se peste o mie de kilometri, acoperind pământul ca un voal alb și umbros.

Mai repede, mai repede! Coborî treptele.

Fugi!

Auzi muzică. Nebunește, prostește, auzi un val teribil de muzică izbind-o, și își dădu seama că fugind, în panica și teroarea ei, o parte din mintea ei dramatiza totul, împrumutând din coloana sonoră a unei drame personale, și acum muzica o împingea și o grăbea, mai sus și mai sus, mai repede, mult mai repede, apăsătoare și agitată, jos și iarăși jos, în abisul râpei.

Numai puțin, se rugă ea. O sută opt, o sută nouă, o sută zece trepte! Am ajuns jos!

Acum fugi! Peste pod!

Își forță picioarele să facă ce voia, brațele, trupul, întreaga ei teroare o forță; în acest moment teribil și alb își împinse fiecare parte din corp peste mugetul apelor pârâului, peste podul care bufnea și se legăna, aproape viu, fugind, urmată de pașii sălbatici, aproape, atât de aproape, muzica alături, muzica țipând strident, bolborosind.

„Mă urmărește, nu te întoarce, nu privi, dacă îl vezi, n-o să te mai poți mișca de frică. Fugi, atât, fugi!"

Fugi peste pod.

„O, Doamne, Doamne, te rog numai să urc dealul! Acum pe cărare, acum printre dealuri, Doamne ce întuneric e și totul e departe. Dacă țip acum, nu mă ajută cu nimic și oricum nu pot să țip. Uite capătul cărării, uite strada, o, Doamne, numai să ies de aici, dacă ajung cu bine acasă, nu mai ies nicăieri singură, am fost o proastă, trebuie să recunosc, am fost o proastă, nu știam ce înseamnă teroarea, dar dacă ajung acasă nu mai ies niciodată fără Helen sau Francine! Uite și strada. Acum traversez!"

Traversă strada și urcă în fugă trotuarul.

„O, Doamne, prispa! Casa mea! O, Doamne, dă-mi timp să intru și să încui ușa și o să fiu în siguranță!"

Și uite acolo – ce prostie să observe așa ceva – de ce a observat așa ceva, pe dată, nu-i timp, nu-i timp –, dar chiar și așa era acolo, în urmă – pe balustrada prispei, paharul de limonadă pe jumătate gol pe care-l lăsase din mână cu mult timp în urmă, un an, câteva ore! Paharul de limonadă imperturbabil pe balustradă... și...

Își auzi pașii repeziți pe prispă și ciuli urechile, și își simți mâinile bâjbâind și înfigând cheia în broască. Își auzi inima bătând. Își auzi vocea interioară urlând.

Cheia intră în broască.

Descuie ușa, haide, haide!

Ușa se deschise.

Acum intră. Închide-o!

Trânti ușa.

— Acum încuie-o, trage lanțul, blocheaz-o! gâfâi ea sleită de puteri. Încui-o, o dată, de două ori!

Ușa era încuiată bine.

Muzica se opri. Își ascultă inima, bătăile ei frenetice potolindu-se încet.

Acasă! O, Doamne, ce bine e acasă! Ce bine, bine, bine e acasă! Se lăsă moale lângă ușă. Bine, bine. Ia ascultă. Niciun sunet. Bine, bine, o, mulțumescu-ți, Doamne, ce bine e acasă. Niciodată nu mai ies noaptea afară.

Acasă stau, niciodată nu mă mai duc în râpa aia. Bine, o, ce bine, bine e acasă, cât de bine e, o, Doamne! Ce bine e să fii înăuntru, cu ușa încuiată. Ia stai.

Vezi pe geam.

Privi afară.

Păi, nu e nimeni! Nici țipenie. Nu m-a urmărit nimeni. Nu m-a alergat nimeni. Își recăpătă suflul și aproape îi veni să râdă singură. E și normal. Dacă mă urmărea vreun

bărbat, mă prindea până acum! Eu nu fug repede... Nu e nimeni pe prispă sau în curte. Ce prostie din partea mea. Am fugit degeaba. Râpa aia e la fel de sigură ca și casa mea. Chiar și așa, tot mai bine e să fiu acasă. Acasă e cald și bine, nici c-aș vrea să fiu în altă parte.

Întinse mâna să aprindă becul și se opri.

— Ce? își zise. Ce, ce?

În spatele ei, în salon, cineva își drese glasul.

— Fir-ar să fie, au stricat tot!

— Nu te supăra așa tare, Charlie.

— Păi, și acum despre ce-o să vorbim? Ce rost mai are să vorbim despre Lupul Singuratic dacă el nu mai trăiește? Nu mă mai sperie!

— Nu știu despre tine, Charlie, spuse Tom, dar eu mă duc înapoi la Ghețăria verii și stau la ușă, și mă prefac că trăiește, și simt fiori pe toată șira spinării.

— Trișezi.

— Trebuie să cauți fiorii pe unde poți, măi, Charlie.

Douglas nu-i asculta pe Tom și pe Charlie, ci privea către casa Laviniei Nebbs și vorbea încet, aproape numai pentru el:

— Am fost aici azi-noapte, în râpă. Am văzut. Am văzut tot. Mă întorceam acasă și am trecut pe aici. Am văzut paharul ăla de limonadă pe balustradă, pe jumătate băut. M-am gândit să-l beau eu. Să-l beau eu, așa am vrut. Am fost în râpă și am fost și aici, chiar în miezul lucrurilor.

Tom și Charlie îl ignorară amândoi.

— De fapt, zise Tom, eu nu cred că Lupul Singuratic a murit de-adevăratelea.

— Erai aici de dimineață când a venit ambulanța și l-a scos pe omul ăla pe targă, nu?

— Cum să nu, recunoscu Tom.

— Păi, ăla era Lupul Singuratic, tăntălăule! Citește și tu ziarele! A fugit de lege zece ani și i s-a înfundat când Lavinia Nebbs a luat o pereche de foarfece și i le-a implântat în piept. Îmi doresc să-și fi văzut de treaba ei.

— Și ce voiai, să se lungească singură pe jos și să-l aștepte s-o strângă de gât?

— Nu, dar măcar putea să fugă din casă și să strige tare pe stradă „Lupul Singuratic! Lupul Singuratic!", suficient cât să poată el să fugă. Orașul ăsta era și el mai de doamne-ajută până azi-noapte la douăsprezece. De-acum încolo nu mai e nimic de capul nostru.

— O dată îți mai zic, Charlie; Lupul Singuratic n-a murit. I-am văzut amândoi fața, Doug i-a văzut și el fața, nu, Doug?

— Ce? Da. Cred că da. Da.

— Toată lumea i-a văzut fața. Și-atunci vreau să-mi zici: ți se părea că seamănă cu Lupul Singuratic?

— Păi..., începu Douglas și se opri.

Soarele bâzâi pe cer preț de cinci secunde.

— Măiculiță..., șopti într-un târziu Charlie.

Tom zâmbi, așteptând.

— Zău că nu semăna deloc cu Lupul Singuratic, se minună Charlie. Semăna cu un om...

— Chiar așa, un om oarecare, care n-ar face rău niciunei muște, Charlie, niciunei muște! Nu crezi că, dacă ar fi fost Lupul Singuratic, măcar ar fi arătat ca el? Păi, ăsta arăta ca omul ăla care vinde seara bomboane în față la Elite Theater.

— Și tu cine crezi că era, un vagabond care trecea prin oraș, a intrat într-o casă pe care a crezut-o goală, și a sfârșit omorât de domnișoara Nebbs?

— Chiar așa!

— Păi, stai puțin. Niciunul dintre noi nu știe cum arată Lupul Singuratic. Nu există poze cu el. Singurii oameni care l-au văzut vreodată sunt morți.

— Tu știi cum arată, și Doug știe, și știu și eu. Trebuie să fie înalt, nu?

— Păi, cam așa...

— Și trebuie să fie alb la față, nu?

— Așa e, alb.

— Și slab ca un schelet, și cu părul lung și negru, nu?

— Așa am zis mereu.

— Și ochii mari în cap, verzi ca ai unei pisici?

— Da, domnule, exact așa.

— Păi, atunci, pufni Tom, nu l-ai văzut pe amărâtul ăla pe care l-au cărat din casa domnișoarei Nebbs acum câteva ore? Cum arăta?

— Era mic, roșu la față, grăsuț, și puținul păr pe care-l avea era mai degrabă blond. Tom, ai nimerit-o! Haide, să-i chemăm și pe ceilalți! Cum mi-ai zis mie trebuie să te duci să le spui și lor! Lupul Singuratic n-a murit. O să fie tot pe-aici prin părțile astea la noapte.

— Da, zise Tom și dintr-odată se opri gânditor.

— Tom, ești nemaipomenit de deștept. Niciunuia dintre noi nu-i trăsnea prin cap... Vara asta mergea tare prost până acum un minut, dar tu ne-ai salvat pe toți la timp, așa că august n-o să fie un eșec total. Măi, băieți!

Și Charlie dispăru, dând din brațe și țipând la ceilalți.

Tom rămase pe trotuar în fața casei Laviniei Nebbs, alb la față.

— Măiculiță! șopti el. Ce prostie am făcut! Se întoarse spre Douglas. Doug, am zis ce prostie am făcut!

Douglas, cu privirea pironită pe casă, șoptea:

— Am fost aici aseară, în râpă. Am văzut-o pe Elizabeth Ramsell. Am trecut pe aici azi-noapte când mă întorceam

acasă și am văzut paharul de limonadă pe balustradă. Nu mai târziu de azi-noapte. Și m-am gândit că aș putea să-l beau... Aș putea să-l beau...

Era o femeie care avea mereu ceva în mână, o mătură, un făraș, o cârpă, o lingură să amestece în mâncare. Dimineața tăia plăcintele, în timp ce cânta, la prânz le scotea să se răcească și seara le ducea înapoi, tocmai bune de mâncat. Punea ceștile de porțelan la loc, făcându-le să cânte delicat ca un cântăreț elvețian specializat în clopote. Trecea prin casă ca un aspirator, cercetând, văzând, punând totul la loc. Freca fiecare geam până se făcea oglindă, în cinstea soarelui. Trecea de două ori prin grădină, cu săpăliga în mână, și în urma ei florile își ridicau focurile delicate spre cer. Dormea liniștită și nu se învârtea în pat mai mult de trei ori pe noapte, destinsă ca o mănușă albă în care mâna fermă a stăpânului intră iar la venirea zorilor. Trează fiind, atingea oamenii ca pe niște tablouri, îndreptându-le ramele.

Și acum...?

— Bunica, spuneau toți. Străbunica.

Acum parcă o adunare nesfârșită ajunsese la suma finală. Îndesase cu de toate tot felul de pui, curcani, perne, străini și băiețași. Spălase tavane, pereți, invalizi și copii. Pusese linoleum, reparase biciclete, întorsese ceasuri, aprinsese focul în cuptor, dăduse cu iod peste zece mii de răni chinuitoare. Mâinile ei se întinseseră peste tot, atingând aici blând, dincolo ținând bine, aici aruncând mingi de baseball și lovind ciocane de crichet în culori strălucitoare, dincolo plantând semințe în pământul negru sau învelind farfuriile cu gogoși, oalele cu tocană și copiii lăsați pradă somnului.

Trăsese perdele, stinsese lumânări, învârtise întrerupătoare și... îmbătrânise. Dacă priveai înapoi prin timp, la toate miliardele de lucruri pe care le începuse, cărase, terminase și pusese la loc, îți dădea o sumă rotundă, frumoasă; se ajunsese la ultima decimală, la ultimul zero. Iar acum, cu creta în mână, se trase înapoi din fața vieții pentru o oră tăcută înainte de a întinde mâna spre burete.

— Hai să vedem, zicea străbunica, hai să vedem...

Fără zarvă sau vreo ceremonie, mai dădu o dată ocol casei, o ultimă adăugire la inventarul ei neîncetat, ajunse într-un târziu la scări și, fără să spună nimănui nimic, urcă treptele, se duse în camera ei, se întinse în tăcere în pat ca urma unei fosile sub cearșafurile albe ca neaua, și începu să moară.

Și iarăși vocile:

— Bunica! Străbunica!

Zvonul evenimentului de la etaj căzu pe scări cu un bufnet și răsună în valuri prin camere, pe uși și ferestre, ieșind afară pe strada cu ulmi până la marginea râpei înverzite.

— Aici suntem, mamă, aici!

Familia se adună în jurul patului.

— Lăsați-mă să zac, șopti ea.

Suferința nu-i putea fi văzută sub niciun microscop; era doar o oboseală ușoară, dar din ce în ce mai adâncă, o îngreunare lentă a trupului ei de vrăbiuță; somnoroasă, mai somnoroasă, cea mai somnoroasă.

Iar în ceea ce-i privea pe copiii ei, și pe copiii copiilor ei, nu părea posibil ca un fapt atât de simplu, cel mai ușor din lume, să producă atâta tulburare.

— Străbunica, ascultă aici – ce faci matale acuma e ca și cum ai încălca un contract. Casa asta se prăbușește fără matale. Trebuie măcar să ne dai înștiințare cu un an înainte!

Străbunica deschise un ochi. Toți cei nouăzeci de ani ai săi priveau calm la doctorii ei ca o fantomă de praf de la un geam înalt al unei case din care toată lumea pleacă.

— Tom...?

Băiatul a fost trimis singur la patul ei plin de șoapte.

— Tom, șopti ea de undeva de la mare distanță, în mările de sud vine o zi în viața fiecărui om când știe că trebuie să dea mâna cu toți prietenii lui, să-și ia rămas-bun și să navigheze departe, și el chiar asta face, fiindcă e firesc – pur și simplu i-a venit timpul. Asta se întâmplă acum. Așa îmi semeni uneori, când te duci la matineurile de sâmbătă și nu mai vii acasă până la nouă seara, când îl trimitem pe taică-tu după tine. Tom, când vine vremea acelorași cowboy să tragă în aceiași indieni pe același vârf de munte, atunci e mai bine să te ridici de pe scaun și să te duci acasă, fără regrete și fără să mergi îndărăt ca să mai poți sta cu ochii-n ecran. Așa că vreau să plec când încă sunt fericită și mă simt bine.

Următorul chemat la ea fu Douglas.

— Străbunica, cine mai repară țiglele de pe acoperiș la primăvară?

În fiecare aprilie, încă de când se inventaseră calendarele, parcă auzeai ciocănitori pe acoperiș. Însă nu, era străbunica, ajunsă cumva acolo sus, cântând și bătând cuie, înlocuind țiglele!

— Douglas, îi șopti ea, pe nimeni să nu lași să repare țiglele dacă nu-i place s-o facă. Când vine aprilie, începe să întrebi: cine vrea să repare acoperișul? Și dacă vezi vreun chip care se luminează, pe omul ăla să-l iei, Douglas. Fiindcă de acolo, de pe acoperiș, poți să vezi tot orașul întins până la câmp, și câmpurile întinzându-se spre marginea lumii, și râul ce strălucește în soare curgând înspre lac, și păsările care cântă în copacii de sub tine, și cel mai plăcut vânt care

vine să te vadă. Oricare dintre astea înseamnă destul ca să vrei să te sui pe acoperiș într-un răsărit de primăvară. Este un timp magic, dacă îi dai o șansă cât de mică...

Vocea ei se pierdu într-un fâlfâit ușor.

Douglas plângea.

Străbunica se întoarse spre el:

— I-auzi, de ce faci asta?

— Fiindcă matale n-o să mai fii aici mâine.

Avea în mână o oglindă pe care o întoarse spre băiat. Douglas se uită la chipul bătrânei, apoi la el însuși în oglindă, apoi din nou la chipul ei. Străbunica îi zise:

— Mâine-dimineață o să mă trezesc la șapte și o să mă spăl după urechi; o să fug la biserică cu Charlie Woodman; o să fac un picnic în Electric Park; o să înot, o să alerg desculță, o să cad din copaci, o să mestec gumă de mentă... Douglas, Douglas, să-ți fie rușine! Îți tai unghiile, nu?

— Da, cum să nu.

— Și nu plângi când corpul tău se înnoiește cu totul o dată la șapte ani, cu toate celulele vechi care mor și cele noi care se adaugă la degetele și la inima ta. Nu-ți pare rău de ele, nu?

— Nu, sigur că nu.

— Atunci gândește-te la asta. Un om care-și ține unghiile tăiate e un prost. Ai văzut vreodată un șarpe care se obosește să-și păstreze pielea lepădată? Cam asta e tot ce vezi azi în patul ăsta: unghii tăiate și piele lepădată. Dacă sufli bine spre mine, mă spulber ca o păpădie. Partea importantă din mine nu e asta care zace aici, ci partea care stă pe marginea patului și mă privește, și partea care stă acum în bucătărie făcând mâncare, sau în garaj sub mașină, sau în bibliotecă, citind. Numai părțile noi contează. Eu n-o să mor astăzi. Omul care lasă urmași nu moare. Eu o să mai fiu pe aici încă mult timp. O mie de ani de acum încolo, tot orașul va fi plin de urmașii mei care vor mușca acreala merelor la umbra arborilor. Așa

le zic eu la toți care pun astfel de întrebări! Hai repede acum, cheamă-i pe toți înăuntru!

Într-un sfârșit se adună toată familia la capătul patului, ca grupurile acelea care-și iau rămas-bun într-o gară.

— Ei bine, zise străbunica, atâta mi-a fost. Nu fac pe mironosița, așa că mă bucur să vă văd aici lângă patul meu. Vedeți că săptămâna viitoare aveți de muncă în grădină și trebuie să faceți curat prin dulapuri și să cumpărați haine pentru copii. Și fiindcă partea aceea din mine care îndeobște este numită Străbunica n-o să mai fie să vă ajute, o să trebuiască să vă împărțiți sarcinile între toate celelalte părți ale mele numite unchiul Bert și Leo și Tom și Douglas.

— Da, străbunica.

— Mâine nu vreau să văd priveghiuri de Halloween pe aici. Să nu zică nimeni lucruri frumoase despre mine, fiindcă am spus eu singură tot ce aveam de zis la timpul meu. Am mâncat din toate mâncărurile și am dansat toate dansurile; acum nu mi-a mai rămas decât o singură tartă de gustat, o singură melodie de fluierat. Dar nu mi-e teamă – sunt doar curioasă. Moartea nu o să vadă de la mine nicio firimitură pe care să n-o fi savurat. Să nu vă îngrijorați pentru mine. Acum plecați și lăsați-mă să dorm...

O ușă se închise încet.

— Mai bine așa.

Se ghemui singură și mulțumită sub troianul cald de lână și in, între cearșaf și pătură, și culorile cuverturii peticite erau la fel de strălucitoare ca flamurile circurilor de demult. Ascunsă astfel în pat se simțea la fel de mică și de misterioasă ca acum optzeci și ceva de ani când se trezea și își întindea oasele tinere.

„Cu mult timp în urmă", își zise, „am avut un vis care-mi plăcea atât de mult, când deodată cineva m-a trezit – aceea a fost ziua când m-am născut. Și acum? Să vedem..." Încercă să-și amintească. „Unde eram? Acum nouăzeci de ani... cum

să mai reiau firul acelui vis pierdut?" Ridică o mână fragilă. „Da... uite-l acolo." Zâmbi, afundându-se și mai mult în troianul cald, întorcându-și capul pe pernă. Așa e mai bine. Acum, da, acum îl vede formându-se în liniște în mintea ei, cu beatitudinea mării vălurind iar și iar un țărm nesfârșit și neschimbat. Lăsă vechiul vis să o ridice din zăpadă și să o poarte peste patul aproape uitat.

„La parter", își zise ea, „s-au apucat să curețe argintăria, să facă curat în pivniță și să șteargă praful din hol". Auzea semnele vieții mișcând peste tot în casă.

— Așa și trebuie, șopti străbunica, zburând pe aripi de vis. Ca orice altceva din viața asta, se potrivește la fix.

Și marea o trimise înapoi la țărm.

— O fantomă! strigă Tom.

— Nu, îi răspunse o voce, sunt doar eu.

Umbra eterică pluti spre dormitorul întunecat ce mirosea a mere. Un borcan de un sfert de kilogram, parcă suspendat în spațiu, răspândea fulgi colorați de lumină în care ochii lui Douglas străluceau solemni. Era atât de bronzat, încât fața și mâinile îi dispăreau în întuneric, iar cămașa de noapte părea un suflet fără trup.

— Măiculiță! șuieră Tom. Două, trei duzini de licurici!

— Taci odată!

— Dar de ce i-ai strâns?

— Ne-au prins când citeam noaptea cu lanterne pe sub pătură, nu? Nimeni n-o să bănuiască un amărât de borcan cu licurici; toată lumea o să creadă că este doar o joacă de copii.

— Doug, ce deștept ești!

Însă Doug nu răspunse. Puse foarte grav borcanul cu luminițe ce clipeau pe masa de noapte și începu să mâzgălească litere mari și lungi pe caietul lui secret. Sub licuricii arzând, murind și iar arzând și murind, ochii lui reflectând zeci de luminițe verzui și fugare, scrise încontinuu timp de zece și apoi douăzeci de minute, aliniind și realiniind, scriind și rescriind tot ce învățase în vara aceea. Tom privea micul foc de vară al insectelor agitându-se și stingându-se încet în borcan, hipnotizat, până când adormi așa, ridicat într-un cot, în timp ce Douglas continuă să scrie, rezumând totul în pagina de sfârșit:

NU TE POȚI BAZA PE LUCRURI FIINDCĂ...

...mașinile, de exemplu, se strică sau ruginesc, sau putrezesc, sau poate nu apucă să fie niciodată terminate... sau ajung închise în garaj...

...tenișii te țin cât te țin, după care pământul te prinde iar în gheare...

...tramvaiele, oricât de mari ar fi, ajung mereu la capăt de linie...

NU TE POȚI BAZA PE OAMENI FIINDCĂ...

...pleacă.

...străinii mor.

...oamenii pe care îi cunoști cât de cât mor.

...prietenii mor.

...oamenii omoară alți oameni, ca în cărți.

...chiar rudele apropiate mor.

Deci...!

Trase adânc aer în piept, îl expiră încet, apoi trase iar aer în piept și-l dădu afară, șuierând printre dinții strânși.

DECI. Scrise concluzia în litere mari, îngroșate.

DECI DACĂ TRAMVAIELE ȘI STRĂINII, ȘI PRIETENII, ȘI CUNOȘTINȚELE POT SĂ PLECE UN TIMP SAU PENTRU TOTDEAUNA, SAU POT RUGINI, SAU SE POT DEFECTA SAU

MURI, ŞI DACĂ OAMENII POT FI OMORÂŢI, ŞI DACĂ CINEVA CA STRĂBUNICA, CE NU TREBUIA SĂ MOARĂ NICIODATĂ, MOARE TOTUŞI... DACĂ TOATE ASTEA SUNT ADEVĂRATE... ATUNCI... ŞI EU, DOUGLAS SPAULDING, ÎNTR-O ZI... TREBUIE SĂ...

Dar focurile licuricilor se stinseseră singure sub apa rece a gândurilor sale negre.

„Oricum nu mai pot scrie", gândi Douglas. „Nu vreau să mai scriu. O să termin altădată."

Întoarse ochii către Tom, care dormea sprijinit în cot. Îl atinse uşor pe mână şi fratele lui se prăbuşi suspinând pe pat.

Douglas ridică borcanul cu tăciunii stinşi şi aceştia se aprinseră iar de parcă mâna lui le dăduse viaţă. Îl duse strălucind sporadic deasupra caietului pe care îşi notase concluziile, unde ultimele cuvinte aşteptau să fie scrise, dar în schimb se îndreptă către geam şi deschise fereastra. Desfăcu apoi capacul borcanului şi-l înclină, lăsând licuricii să cadă într-un val de scântei slabe în noaptea liniştită. Insectele îşi regăsiră aripile şi dispărură în noapte.

Douglas le urmări dizolvându-se ca bucăţi pale din ultimul apus al unei lumi muribunde, ca ultimele fărâme de speranţă caldă din palma lui.

În urma lor, chipul şi trupul, şi spaţiul din inima lui rămaseră scufundate în beznă. În urma lor, el rămase la fel de gol ca borcanul din care ieşiseră şi pe care, fără să ştie de ce, îl luă cu el în pat când se duse să se culce...

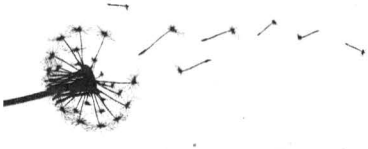

Femeia zăcea în coşciugul ei de cleştar, noapte după noapte, când topindu-se în vâltorile carnavaleşti ale verii, când îngheţând în vânturile fantomatice ale iernii, cu

zâmbetul ei ascuțit și cu nasul mare și coroiat din ceară, deasupra mâinilor roz-deschis care niciodată nu scăpaseră pachetul de cărți. Ghicitoarea. Cât de atractiv. Ghicitoarea. Introduci un bănuț în fanta argintie și undeva înăuntru mașina hârâie, roțile se învârt și manetele se ridică. Și în acest caz, vrăjitoarea își ridică fața și te țintuiește cu privirea ei fixă. Mâna ei stângă, implacabilă, coboară pentru a atinge și pipăi cărți enigmatice cu cranii, diavoli, spânzurați, pustnici, cardinali și clovni, iar capul i se apleacă pentru a-ți cerceta îndeaproape nenorocirea sau moartea, speranța sau binele, renașterile din fiecare dimineață și refacerile din fiecare noapte. Apoi flutură o peniță de caligraf pe spatele unei singure cărți pe care o lasă să cadă printr-un tub în mâinile tale. După toate acestea, ultima strălucire din ochii vrăjitoarei se stinge și ea adoarme iar în coșciugul ei etern, săptămâni, luni, ani la rând, așteptând următorul bănuț care să o ridice din nou din uitare. Acum însă, ca o păpușă de ceară, vrăjitoarea răbda apropierea celor doi băieți.

Douglas își apăsă degetele pe sticlă.

— Asta e.

— E o păpușă de ceară, netotule, zise Tom. De ce voiai să mi-o arăți?

— Mereu întrebi de ce! se supără Douglas. De-aia, uite-așa, de-aia!

Fiindcă... luminile sălii de jocuri se estompară... fiindcă...

Într-o zi descoperi că trăiești.

Explozie! Șoc! Iluminare! Încântare!

Râzi, dansezi, strigi din toți plămânii.

Și, la puțin timp după aceea, soarele apune. Într-o zi de august zăpada cade și n-o vede nimeni.

Sâmbăta trecută, la matineul de cowboy, pe ecranul mare murise un bărbat.

Douglas se speriase și țipase. Ani de zile se tot uitase la miliarde de cowboy împușcați, spânzurați, arși, distruși.

Dar acum, acest om...

„Acest om nu va mai merge niciodată, nu va mai fugi, nu se va mai așeza, râde, plânge, n-o să mai facă nimic niciodată", își zise Douglas. „Acum doar se răcește." Îi clănțăneau dinții și inima îi pompa mâzgă în piept. Închise ochii și se lăsă în voia emoțiilor.

Trebuia să plece de lângă toți ceilalți băieți fiindcă niciunul dintre ei nu se gândea la moarte, ci doar râdeau și țipau la mort de parcă ar fi fost încă viu. Douglas și mortul erau împreună într-o barcă îndepărtându-se și toți ceilalți rămăseseră în urmă pe malul însorit, alergându-se, țopăind, haioși în mișcările lor, dar neînțelegând că barca, cu mortul și Douglas în ea, pleca departe și dispărea în întuneric. Plângând, Douglas alergă spre mirosul de lămâie al toaletei bărbaților, unde scuipă amăreala arzătoare de trei ori cu violența unui hidrant.

Așteptând să-i treacă greața, își zise: „Toți oamenii pe care-i cunosc și care au murit în vara asta!"

„Colonelul Freeleigh, mort! N-am știut înainte; de ce? Străbunica, și ea. De-a binelea.

Nu doar atât, dar..." se opri. „Eu! Nu, pe mine nu mă pot omorî!" „Ba da", zise o voce, „ba da, te pot omorî oricând vor, poți să lovești sau să țipi cât vrei, îți pun mâna la gură și ai tăcut..." „Dar nu vreau să mor!" țipă Douglas mut. „Însă îți va veni și ție rândul", spuse vocea. „Îți va veni și ție..."

Afară, lumina soarelui se pogora deasupra străzii ireale, a clădirilor ireale și a oamenilor care mergeau cu încetinitorul, de parcă s-ar fi sufocat sub un ocean strălucitor și greu de gaz pur, în flăcări, și el își zise că acum, acum într-un sfârșit trebuie să se ducă acasă și să scrie acel

ultim rând din caietul lui special: ÎNTR-O ZI, CHIAR ȘI EU, DOUGLAS SPAULDING, TREBUIE SĂ MOR...

Avu nevoie de zece minute să adune suficient curaj încât să treacă strada, calmându-și bătăile inimii, și iată sala de jocuri și vrăjitoarea de ceară în ascunzișul ei dintotdeauna, în umbra rece și plină de praf, cu Parcele și Furiile ascunse sub degetele sale. O mașină în trecere aruncă prin sală o grenadă de lumină, făcând umbrele să danseze, iar vrăjitoarea de ceară parcă îi făcu semn din cap să intre.

Așa că intrase, la chemarea vrăjitoarei, și ieșise cinci minute mai târziu, sigur că va supraviețui. Nu mai trebuia decât să-i arate și lui Tom...

— Parcă e vie, zise Tom.

— Păi, chiar e vie, stai să-ți arăt.

Împinse un bănuț în fantă.

Nimic.

Douglas strigă la domnul Black, proprietarul, care stătea pe o ladă de suc întoarsă cu fundul în sus, desfăcând o sticlă pe trei sferturi plină cu un lichid maro-gălbui.

— Nu vă supărați, s-a stricat vrăjitoarea!

Domnul Black veni spre ei, cu pleoapele pe jumătate închise și respirația înțepătoare.

— S-a stricat mașina de pinball, s-a stricat cinescopul, s-a stricat mașina de HAI SĂ NE ELECTROCUTĂM CU TOȚII PENTRU UN BĂNUȚ, strigă el și dădu un pumn în cutie. Alo, tu de colo! Mișcă-te!

Vrăjitoarea îl ignoră, imperturbabilă.

— Câștigă mai puțin decât mă costă s-o repar în fiecare lună.

Domnul Black băgă mâna în spatele cutiei și scoase de acolo un bilet – DEFECT – pe care îl atârnă pe fața ei.

— Ăsta nu-i singurul lucru defect. Eu, tu, orașul, țara, toată lumea asta afurisită! Ducă-se naibii! continuă el și o amenință

cu pumnul. La groapa de gunoi cu tine, auzi tu, la groapa de gunoi!

Se îndepărtă, aruncându-se înapoi pe lada lui răsturnată și pipăindu-și banii adunați în șorț, cu un gest de parcă l-ar fi durut stomacul.

— Nu se poate să – o, Doamne, nu se poate să se strice, se rugă Douglas, copleșit.

— Dar e veche, spuse Tom. Bunicul zice că o știe aici de când era el mic. Era de așteptat ca-ntr-o zi să dea colțul și...

— Te rog mult, șopti Douglas. Te rog, te rog, scrie ceva să vadă și Tom!

Pe ascuns, introduse altă monedă.

— Te rog...

Suflarea băieților, lipiți de sticlă, făcea norișori.

Apoi, undeva în adâncul cutiei, un murmur, un zbârnâit.

Încet, vrăjitoarea își înălță capul și privi spre băieți – care înghețară – în timp ce mâna ei începu să mâzgălească frenetic ceva misterios pe cărțile de tarot, oprindu-se și reîncepând. Lăsă capul în jos, apoi mâna, și mașina se zgudui în timp ce cu cealaltă mână scria, se oprea, scria și se oprea iar, definitiv, atât de violent, încât sticla cutiei în care se afla scoase un clinchet slab. Fața vrăjitoarei se contorsionă într-o durere mecanică rigidă, apoi toată mașinăria oftă, se mai învârti o unică roată și dinăuntru alunecă o singură carte de tarot, drept în mâinile împreunate ale lui Douglas.

— Trăiește! Funcționează!

— Ce zice cartea, Doug?

— E aceeași cu cea de sâmbăta trecută! Uite aici...

Și Douglas citi cu voce tare:

— „Hei, param-pam!

Oamenii-s nebuni ce moartea-o doresc!

Cum e mai bine, să joci și să cânți

Când moartea cu viața o-nfrunți?

Cum e mai bine, să dai pe gât vinul,
Să joci cum te-ndeamnă veninul,
Să cânți Hei, param-pam!
Când vântul te bate și marea răzbate?
Hei, param-pam!"

— Doar atâta zice? întrebă Tom.

— La sfârșit e un mesaj: „PREVESTIRE: O viață lungă și frumoasă."

— Așa mai merge! Acum una și pentru mine?

Tom introduse un bănuț. Vrăjitoarea se cutremură iar și eliberă o carte.

— Ultimul afară din sală e un fund de vrăjitoare, zise Tom calm.

O luară la fugă atât de brusc, încât proprietarul se sperie, strângând 45 de bănuți de aramă într-o mână și 36 în cealaltă.

Odată ieșiți de sub lumina puternică a felinarelor stradale, Douglas și Tom făcură o descoperire năucitoare.

Pe cartea de tarot nu era niciun mesaj.

— Nu se poate așa ceva!

— Nu te supăra, Doug. E doar o carte veche; am pierdut doar un bănuț.

— Dar nu e doar o carte veche și nu am pierdut doar un bănuț, e o chestiune de viață și de moarte.

Sub lumina plină de fluturi de noapte, Douglas se făcuse alb ca laptele, rotind cartea în mâini, încercând cumva să pună cuvinte pe ea.

— N-o mai avea cerneală.

— Are mereu cerneală!

Întoarse privirea către domnul Black, care își terminase sticla și acum înjura, fără să știe ce noroc avea să trăiască în sala de jocuri. „Te rog, să nu se strice și sala. Ajunge că-mi pleacă prietenii, că oamenii sunt omorâți și îngropați în lumea adevărată, dar lasă măcar sala de jocuri să rămână cum este, te rog, te rog..."

Acum Douglas înțelese de ce sala îl atrăsese cu atâta impetuozitate toată săptămâna și de ce nici în seara aceea nu putuse să-i reziste chemării – fiindcă aceasta era o lume înfiptă în rădăcinile ei, previzibilă, sigură, cu fantele ei argintii, cu gorila ei îngrozitoare de sub sticlă, înjunghiată pe veșnicie de eroul de ceară întru salvarea eroinei, și mai de ceară decât el, cu cascada de trăncăneli a incompetenților Keystone Kops pe role fotografice eterne învârtindu-se în întuneric, la cererea bănuților cu cap de indian sub lumina goală a becurilor.

Polițaii Keystone, mereu aproape de coliziunea cu un tren, camion, tramvai, mereu alunecând de pe cheiuri în oceane în care nu se înecă, fiindcă aleargă iar spre coliziunea cu un tren, camion, tramvai și alunecă pe cheiuri antice și cunoscute. Lumi în alte lumi, acele mici filme de cinemascop pe care le rotești pentru a repeta străvechi rituri și formule. Lumi în care, la dorință, frații Wright navigau peste vânturi grele de nisip la Kittyhawk, Teddy Roosevelt își arăta dinții lui frumoși, iar San Francisco se ridica și ardea, ardea și se ridica, atâta timp cât existau monede obosite care să hrănească mașini mulțumite de sine.

Douglas cuprinse cu privirea acest oraș nocturn, unde se putea întâmpla orice chiar acum, sau poate peste un minut. Aici, noaptea sau ziua, cât de puține fante pentru bani, cât de puține cărțile care-ți cad în mână, și, odată citite, cât de puține dintre ele au și sens. Aici, în lumea oamenilor, oferi timp, bani sau rugăminți, și în schimb nu primești nimic.

Dar acolo, în sala de jocuri, poți ține fulgerele în mână dacă alegi mașina numită CUM REZIȘTI? Încerci să desfaci mânerele cromate, să le împingi departe unul de celălalt, în timp ce viespea electrică te înțeapă, sfârâie și-ți lipește degetele. Lovești o minge și vezi cu câtă forță ai putea cafti lumea dacă se ajunge la asta. Dincolo, strângi mâna unui robot și te iei cu el la trântă, în stil indian, aruncându-ți în strânsoare toată furia și aprinzând în același timp becurile până la jumătatea unui tabel cu numere, în vârful căruia domnește violența supremă de care poți da dovadă, luminată de artificii.

În sala de jocuri, deci, faci asta și asta, și se întâmplă aia și cealaltă. Când ieși, o faci cu pace în suflet ca dintr-o biserică în care n-ai mai fost până atunci.

Și acum? Acum?

Vrăjitoarea încă se mișcă, dar e tăcută și probabil va muri definitiv în curând, în coșciugul ei de cleștar. Își întoarse privirea către domnul Black, care lenevea în sala de jocuri și sfida toate lumile, chiar și pe a lui. Nemaifiind îngrijite, cândva toate aceste nemaipomenite mașinării o să ruginească, Keystone Kops vor rămâne pentru totdeauna suspendați jumătate la suprafață, jumătate în lac, jumătate în siguranță, jumătate loviți de locomotivă; frații Wright n-o să-și mai ridice niciodată aparatul de la sol...

— Tom, zise Douglas, trebuie să mergem la bibliotecă și să ne gândim bine la toată treaba asta.

Plecară, trecându-și unul altuia cartea rămasă nescrisă.

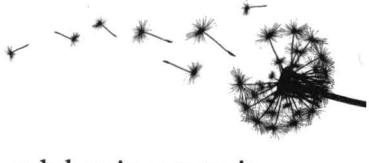

Un timp șezură tăcuți în bibliotecă, sub lumina verzuie a jaluzelelor, apoi afară pe leul de piatră, bălăngănindu-și picioarele și încruntându-se.

— Bătrânul Black țipă mereu la ea și o amenință cu moartea.

— Nu poți omorî ce nu este viu, Doug.

— Dar el se poartă cu vrăjitoarea ca și cum ar trăi, sau ca și cum ar fi trăit cândva, cumva. A tot țipat la ea, și poate i-a ajuns. Sau poate nu, ci doar a încercat în secret să ne spună că viața ei e în pericol. Cerneală invizibilă. Suc de lămâie, poate! A scris aici un mesaj pe care nu trebuia să-l vadă domnul Black, în caz că se uita tocmai când eram noi înăuntru. Ia stai așa! Am niște chibrituri.

— Dar de ce ne-ar scrie tocmai nouă, Doug?

— Ține cartea. Uite-așa! zise Douglas, apoi aprinse un chibrit și-l plimbă pe sub carte.

— Au! Nu e nimic scris pe degetele mele, Doug, încearcă să nu mă arzi.

— Uite! strigă Douglas.

Și chiar așa era, se vedea slab un păienjeniș de urme, care luă forma unor litere caligrafiate nemaipomenit, întunecate pe fond deschis... un cuvânt, două, trei...

— Arde cartea! țipă Tom, scăpând-o din mână. Calcă pe ea!

Dar până s-au ridicat ei să o calce în picioare pe spinarea de piatră a bătrânului leu, cartea era doar o urmă neagră.

— Doug, acum nu o să știm niciodată ce zicea!

Douglas ținea fulgii de cenușă caldă în mână.

— Ba nu, am văzut, știu ce scria.

Cenușa flutura, șoptind în palma lui.

— Mai ții minte comedia aia cu Charlie Chase, de primăvara trecută, când franțuzul ăla se înneca și striga ceva în franceză, și Charlie Chase nu înțelegea nimic. *Secours! Secours!* Și pe urmă cineva i-a zis lui Charlie ce înseamnă, așa că el a sărit în apă și l-a salvat pe omul ăla. Păi, am văzut asta cu ochii mei, asta scria: *Secours!*

— Dar de ce ar scrie ea ceva în franceză?

— Ca să nu înțeleagă domnul Black, tontule!

— Doug, era doar un filigran vechi care a ars..., începu Tom, apoi văzu expresia lui Douglas și se opri. Bine, hai, nu te supăra. Parcă scria „secure" sau cum zici tu. Dar mai erau și alte cuvinte...

— Madame Tarot scria, măi. Tom, am înțeles! Madame Tarot e reală, a trăit cu mult timp în urmă, ghicea norocul. I-am văzut poza în enciclopedie. Venea lumea din toată Europa ca s-o vadă. Nu-ți dai seama ce înseamnă? Gândește-te, Tom, gândește-te!

Tom se lăsă în jos pe spatele leului, privind înspre luminile ce străluceau cu întrerupere în sala de jocuri.

— Nu vrei să spui că aia e chiar doamna Tarot?

— Ba cum să nu, închisă în cutia aia de sticlă, ascunsă sub toată mătasea aia roșie și albastră și ceara aia aproape topită! Cine știe, poate cândva, demult, cineva era gelos pe ea sau o ura, așa că a turnat ceară peste ea ca s-o țină prizonieră pentru totdeauna, iar toți oamenii ăia răi au trecut-o de la unul la altul până când a ajuns în Green Town, Illinois, după atâtea secole, silită să accepte bănuți cu cap de indian în loc de capetele încoronate ale Europei!

— Ce oameni răi? Domnul Black?

— Păi, îl cheamă Black, se îmbracă tot în negru – pantaloni, cămașă, cravată. Toți ăia răii din filme se îmbracă în negru, nu?

— Dar de ce n-a zis nimica anul trecut, sau ăla de dinainte?

— Cine știe, poate în fiecare noapte de o sută de ani scrie mesaje cu suc de lămâie pe cărți, dar toată lumea știe să citească numai ce e scris cu cerneală normală, nu s-a gândit nimeni să facă cum am făcut noi și să treacă un chibrit aprins pe sub carte ca să vadă mesajul adevărat. Noroc că eu știu ce înseamnă *secours*.

— Bine, hai să zicem că a zis „Ajutor"! Și acum ce facem?

— Păi, cum ce facem – o salvăm, ce altceva?

— O furăm de sub nasul domnului Black, nu? Și pe urmă o să ne facă și pe noi vrăjitoare, o să ne toarne ceară pe față și o să ne țină închiși în cutii de sticlă zece mii de ani.

— Tom, uite biblioteca în spatele tău. Ne înarmăm cu vrăji și poțiuni magice și-l învingem pe domnul Black.

— Există o singură poțiune magică cu care-l putem învinge. De cum câștigă destui bănuți pentru o seară, el... Hai să vedem, zise Tom și scoase niște bani din buzunar. Cred că e destul. Doug, tu du-te să cauți prin cărți. Eu mă duc înapoi să mă uit la Keystone Kops un sfert de oră, că niciodată nu mă plictisesc de ei. Până ajungi tu lângă mine, cred că poțiunea aia magică își va fi făcut deja efectul.

— Tom, sper că știi ce faci.

— Vrei să salvezi prințesa aia sau nu?

Douglas se învârti și dispăru.

În urma lui, Tom privi ușile bibliotecii închizându-se, apoi sări peste spatele leului și dispăru și el în noapte. Pe treptele din fața bibliotecii, fluturii de cenușă lăsați în urma cărții de tarot fâlfâiră și se împrăștiară.

În sala de jocuri era întuneric, mașinile de pinball stăteau tăcute și misterioase ca niște mâzgălituri în praful din peștera unui uriaș. În cinescoape, Teddy Roosevelt și frații Wright înghețaseră rânjind sau încercând să învârtească o elice de lemn. Vrăjitoarea stătea inertă în coșciug, cu ochii morți. Deodată un ochi îi străluci. De afară pătrunseră razele unei lanterne. De ușa încuiată se sprijini o siluetă îndesată și se auzi o cheie învârtindu-se în broască. Ușa se descuie și rămase deschisă, iar silueta se opri în cadrul ei, respirând greu.

— Eu sunt, fetițo, zise domnul Black, legănându-se.

Afară, pe stradă, înaintând cu nasul într-o carte, Douglas îl găsi pe Tom ascunzându-se în apropiere.

— Șșșș! făcu Tom. A mers. Am văzut Keystone Kops de cinșpe ori; și când m-a văzut domnul Black băgând atâția bani, parcă i-au sărit ochii din cap; a deschis mașina, a luat banii, pe mine m-a dat afară și s-a dus peste drum să vorbească cu vânzătorul să-i dea poțiunea magică.

Douglas se apropie tiptil și se chiorî în sala scăldată în umbre, unde cu greu distingea siluetele a două gorile, una complet nemișcată, încă ținând în brațe eroina de ceară, cealaltă legănându-se fără sunet în mijlocul sălii.

— O, Tom, șopti Douglas, ce deștept ești! A băut toată poțiunea magică, nu?

— Și-ncă cum! Ce-ai găsit?

Douglas lovi cu degetul în carte, vorbind cu voce joasă.

— Cum zisesem, madame Tarot le ghicea bogătașilor norocul, moartea și destinul și toate astea, numai că a făcut o greșeală. I-a prezis lui Napoleon înfrângerea și moartea, chiar în față! Așa că...

I se stinse vocea, parcurgând iar din ochi interiorul sălii prin geamurile prăfuite, căutând silueta aceea distantă din coșciugul de cristal.

— *Secours!* șopti Douglas. Lui Napoleon nu i-a trebuit decât să-i cheme pe muncitorii de la Madame Tussaud și să-i pună s-o fiarbă în ceară pe ghicitoarea în cărți de tarot, așa că acum... acum...

— Ai grijă, Doug, uite-l pe domnul Black! Are o bâtă, cred!

Așa și era. Înăuntru, silueta solidă a domnului Black zvâcni brusc, înjurând urât. Cuțitul de camping din mâna lui zgârie aerul la cincisprezece centimetri de fața vrăjitoarei.

— Se ia de ea fiindcă e singurul lucru de acolo care pare cât de cât uman, zise Tom. N-o să-i facă nimic. Acuși cade jos și adoarme.

— Ba nu, zise Douglas. Știe că ne-a avertizat și că venim s-o salvăm. Nu vrea să le spunem tuturor secretul lui, așa că în seara asta are de gând s-o distrugă o dată pentru totdeauna.

— Dar cum să știe că ne-a avertizat? Nici noi nu știam până n-am ieșit de aici.

— A forțat-o să zică, a băgat bani în mașină; ea nu poate să mintă pe cărți, așa pline cum sunt de cranii și schelete de tarot. E obligată să spună adevărul, așa că i-a dat și lui o carte cu doi cavaleri micuți, știi, cât doi copii? Adică noi, cu bâte în mâini, aici pe stradă.

— Ultima dată! țipă domnul Black din peștera lui întunecată. Mai bag o singură monedă. Fir-ai tu să fii, ai ultima șansă să-mi spui dacă afurisita asta de sală de jocuri o să facă bani sau mă declar falit. Stai acolo rece ca toate muierile, și bărbatu-tău moare de foame! Dă-mi cartea, așa! Acu' să vedem, îl auziră pe domnul Black, care înălță cartea în lumină.

— O, măiculiță! șopti Douglas. Pregătește-te!

— Nu! strigă domnul Black. Minți! Minți! Ține-acilea!

Lovi coșciugul de cleștar cu pumnul, și sticla explodă într-o arteziană de lumină și se risipi în beznă. În aerul liber vrăjitoarea părea lipsită de apărare, așteptând rezervată și calmă a doua lovitură.

— Nu! Douglas se repezi înăuntru. Domnule Black!

— Doug! strigă Tom după el.

Domnul Black se întoarse spre vocea lui Tom, ridicând orbește cuțitul în aer. Douglas înțepeni. Apoi, cu ochii lărgiți de furie, fără să clipească, domnul Black se întoarse fix cu spatele la ușă și căzu incredibil de încet, o căzătură de o mie de ani, scăpând lanterna din mâna dreaptă, coborând cuțitul ca un pește argintiu în mâna stângă.

Tom veni încet să se uite la silueta lungită pe jos.

— Doug, a murit?

— Nu, doar l-au șocat prezicerile lui madame Tarot. Mamă, ce privire pierdută are! Cât de oribile să fi fost cărțile?

Bărbatul adormise și sforăia pe podea.

Douglas luă cărțile de tarot risipite pe jos și le puse în buzunar, tremurând.

— Tom, haide s-o luăm de aici până nu e prea târziu.

— Adică vrei s-o răpim? Ai înnebunit?

— Vrei să fii vinovat că ai fost complice la o faptă și mai urâtă? Crimă, de exemplu?

— Pentru numele lui Dumnezeu, nu poți omorî o amărâtă de păpușă!

Dar Doug nu-l mai asculta. Se apropiase de cutia de sticlă și acum, de parcă-l așteptase de prea mulți ani, vrăjitoarea de ceară oftă cu un fâșâit de mătase, se aplecă în față și-i căzu încet în brațe.

Orologiul anunță ora 21.45. Luna se ridicase pe cer, împrăștiind o lumină iernatică, și totuși caldă. Trotuarul era un râu de argint pe care curgeau umbre întunecate. Singur, Douglas căra în brațe lucrul acela făcut din catifea și ceară de zâne, ascunzându-se în norii de umbră de sub copacii care tremurau în vânt. Se opri, ciuli urechile, privi înapoi. Sunet de șoricei alergând. Tom apăru brusc de după colț.

— Doug, am rămas în urmă. Mă temeam ca nu cumva domnul Black să nu... în fine... apoi și-a revenit și a început să înjure... Doug, ce ne facem dacă te prinde cu păpușa lui? Ce-o să zică ai noștri dacă aud că am furat?

— Mai taci!

Ascultară amândoi râul de lună care curgea în spatele lor.

— Uite, Tom, poți să vii să mă ajuți s-o salvăm, dar numai să nu te aud că mai zici „păpușă" sau vorbești tare, sau te târâi așa degeaba.

— Sigur că te ajut! zise Tom, apucând secretul dintre ei. Măiculiță, ce ușoară e.

— Era foarte tânără când Napoleon... Douglas se opri. Bătrânii sunt tare grei, așa îți dai seama.

— Dar de ce? Spune-mi de ce ne agităm atâta pentru ea, Doug. De ce?

De ce? Douglas se opri, uimit. Totul se întâmplase atât de repede, iar el se repezise înainte atât de avântat, încât uitase de mult motivul pentru care începuse totul. De-abia acum, mergând alături de Tom, umbrele apăsându-le pe pleoape ca niște fluturi întunecați, cu nasul plin de mirosul greu al cerii prăfuite, începu să-și dea seama de ce și să explice lent, cu o voce la fel de stranie ca lumina lunii.

— Tom, acum câteva săptămâni am descoperit că trăiesc. Mamă, ce-am mai țopăit de bucurie. Dar pe urmă, chiar săptămâna trecută, când eram la film, mi-am dat seama că o să mor și eu într-o zi. Niciodată nu mă mai gândisem serios la asta, și deodată m-am simțit ca și cum Y.M.C.A.[1] avea să dispară pentru totdeauna, sau ca și cum școala urma să fie închisă de tot, iar școala nu e chiar așa de neplăcută cum ne place nouă să ne zicem, sau ca și cum toți piersicii de la marginea orașului se uscaseră, și râpa era umplută de pământ și nu mai exista niciun loc de joacă, iar eu eram bolnav în pat fără să mă mai ridic vreodată, în întuneric, și m-am speriat. Așa că nu știu, dar tot ce vreau să fac este să o ajut pe madame Tarot. O s-o ascund câteva săptămâni sau câteva luni și între

---

[1] Y.M.C.A. – *The Young Men's Christian Association*, fundație înființată la Londra în 1844 care a stat la baza unei mișcări sociale și religioase (n. r.).

timp caut prin cărțile de magie neagră din bibliotecă cum să desfac vrăjile și s-o scot din ceară ca să plece iar prin lume, după atâta timp. Așa că ea o să-mi fie recunoscătoare și-o să citească de pe toate cărțile alea cu draci și cupe, și săbii, și oase și-o să-mi zică ce haznale să evit și când să stau în pat joi după-amiaza. N-o să mai mor niciodată, sau cam așa ceva.

— Doar nu crezi asta cu adevărat!

— Ba da, cred tot, sau cel puțin mare parte. Ai grijă acuma, am ajuns la râpă. O tăiem până la groapa de gunoi, și...

Tom rămase locului, oprit de Douglas. Fără să se întoarcă, băieții auziră în spate pașii grei lovind pavajul, fiecare ca o pocnitură de pușcă țintind fundul uscat al unui lac din apropiere. Cineva striga și înjura.

— Tom, a venit după noi!

Din fugă, o mână imensă se ridică și îi plesni, aruncându-i într-o parte, și dintr-odată domnul Black era între ei și lovea în stânga și-n dreapta. Băieții căzură plângând în iarbă, privind cu ochii mari la omul scos din minți, care urla și împroșca stropi de scuipat în jurul lui. O apucă pe vrăjitoare de gât și de un braț, încruntându-se fioros la ei.

— Asta e a mea! Fac ce vreau eu cu ea. Cum adică să mi-o luați? Din cauza ei am numai probleme – am pierdut bani, clienți, tot. Uite ce cred eu despre ea!

— Nu! strigă Douglas.

Dar brațele acelea imense o catapultară către lună, învârtind și rotind trupul fragil, azvârlindu-l dincolo de stele, cu o înjurătură din suflet. Foșnind, vrăjitoarea zbură prin aer spre râpă, căzând și rostogolindu-se, luând cu ea mici avalanșe de gunoaie, de praf alb și cenușă.

— Nu! strigă iar Douglas, întins pe jos, dar urmărind-o din priviri. NU!

Bărbatul se împiedică pe marginea râpei, gâfâind tare:

— Voi să ziceți mersi că nu sunteți în locul ei!

Nesigur pe picioare, se îndepărtă, căzu o dată, se ridică, vorbi singur, râse și înjură.

Așezat în fund pe marginea râpei, Douglas plângea neconsolat. Într-un târziu, își suflă nasul și se întoarse către Tom.

— E târziu. Tata probabil a ieșit și ne caută. Trebuia să fi fost acasă de o oră și mai bine. Fugi pe strada Washington, ia-l pe tata și adu-l aici.

— Doar nu te duci în râpă după ea?

— Acum e proprietatea orașului, fiindcă e groapa de gunoi, și nimănui nu-i pasă ce se mai întâmplă cu ea, nici măcar domnului Black. Du-te și spune-i lui tata de ce vine încoace, că mai bine să nu-l vadă lumea că se întoarce acasă împreună cu mine și cu ea. O s-o iau eu și o s-o aduc prin spate, așa n-o să știe nimeni.

— Da' nu mai e bună la nimic acuma că mașinăria din ea e stricată.

— Dar nu înțelegi, Tom, nu putem s-o lăsăm așa în ploaie...

— Bine.

Tom se îndepărtă încet.

Douglas coborî ușor panta dealului, ocolind grămezile de cenușă, ziare vechi și conserve aruncate. Pe la jumătatea drumului, se opri și ciuli urechile. Cântări din ochi bezna plină de culori de sub el.

— Madame Tarot? șopti. Madame Tarot?

La baza pantei, în lumina lunii, i se păru că o vede făcându-i cu mâna ei albă de ceară. Era doar o bucată de hârtie mișcându-se în vânt, dar el porni într-acolo...

Orologiul tribunalului bătu miezul nopții. Aproape toate luminile caselor din jur erau stinse. În atelierul din garaj, tatăl și cei doi băieți se dădură înapoi din fața vrăjitoarei, care acum ședea pașnică pe un scaun vechi de răchită, iar în fața ei așezaseră o măsuță acoperită cu o mușama, pe care întinseseră în evantaie fantastice popi și regine, și cardinali, și morți, și sori, și comete, toate cărțile de tarot pe care se odihnea acum o mână de ceară.

Tata vorbea.

— ...știu și eu cum e. Când eram tânăr, când a plecat circul, nu m-am lăsat până n-am adunat o grămadă de postere. După aceea am început să cresc iepuri, apoi m-am apucat de magie. Făceam scamatorii în pod, dar nu mai puteam să le scot afară, își aminti el și arătă cu capul spre vrăjitoare. Da, țin minte că mi-a ghicit și mie norocul, acu' treizeci de ani. Păi, curățați-o bine și haideți la culcare. Sâmbătă îi facem o cutie specială.

Se îndreptă spre ușa garajului, dar se opri când Douglas îi spuse:

— Mulțumesc, tată. Mulțumesc că ne-ai dus acasă. Mulțumesc.

— Ei, la naiba! zise tatăl lui și plecă.

Rămași singuri cu vrăjitoarea, cei doi băieți se uitară unul la altul.

— Măiculiță, drept pe strada mare am trecut, toți patru, eu, tu, tata și vrăjitoarea! Nu-i nimeni ca tata!

— Mâine, spuse Douglas, mă duc și cumpăr restul mașinii de la domnul Black, îi dau zece dolari, altfel o aruncă.

— Așa să faci, aprobă Tom, întorcând capul spre silueta de ceară care stătea pe scaun. Mamă, cât de vie pare. Oare ce are înăuntru?

— Niște oase mici ca de pasăre. Atâta a mai rămas din madame Tarot după ce Napoleon...

— Cum, nicio mașinărie? De ce n-o desfacem să vedem?

— Avem destul timp pentru asta mai încolo, Tom.

— Când?

— Păi, peste un an-doi, când o să am paișpe sau cinșpe ani, atunci o să fie o idee bună. Acum nu vreau decât să știu că e aici, iar mâine mă apuc să caut vrăji ca s-o scap pentru totdeauna. Într-o seară o să auzi că prin oraș lumea a văzut o italiancă frumoasă și tânără, pe care n-o știa nimeni, îmbrăcată într-o rochie de vară și căutând să cumpere un bilet înspre răsărit. Toți cei care au privit-o în gară și pe urmă în tren au zis că era cea mai frumoasă fată pe care au văzut-o vreodată, și atunci, Tom – și crede-mă, veștile au picioare lungi! – când o să auzi asta și o să afli că nimeni nu știe de unde a venit și unde s-a dus, atunci o să înțelegi că mi-au reușit vrăjile și am eliberat-o. Și atunci, peste un an sau doi, în noaptea aia când pleacă trenul cu ea la bord, o să putem să tăiem ceara să vedem ce e înăuntru. Dacă ea pleacă, sigur în interior vei găsi numai rotițe și tot felul de minuni. Așa stă treaba.

Douglas ridică mâna vrăjitoarei și o trecu peste dansul vieții, zbânțuiala morții cu oase albe, date și destine, ursite și pierzanii, pipăind, atingând, scrijelind cărțile cu unghiile ei roase. Sub imperiul unui echilibru necunoscut, capul ei se mișcă ușor, privind spre băieți cu ochi neclintiți, sclipitori în lumina crudă a becului electric.

— Vrei să-ți ghicească norocul, Tom? întrebă Douglas în șoaptă.

— Bine.

Din mâneca vrăjitoarei căzu o carte.

— Ai văzut, Tom? Avea o carte ascunsă și acum ne-a dat-o nouă! zise Douglas și înălță cartea în lumină. Nu scrie nimic. O s-o pun peste noapte într-o cutie cu substanțe chimice și mâine o să vedem mesajul!

— Ce crezi că scrie?

Douglas închise ochii ca să vadă cuvintele mai bine.

— O să scrie: „Cu mulțumiri și recunoștință de la umila voastră servitoare și prietenă recunoscătoare, madame Floristan Mariani Tarot, chiromantă, tămăduitoare de suflete și divinatoare a Parcelor și Furiilor."

Tom râse, scuturând brațul fratelui său.

— Mai zi, Doug, ce mai scrie?

— Stai să mă gândesc... O să mai scrie: „Hei, param-pam!... Cum e mai bine, să joci și să cânți... Când moartea cu viața o-nfrunți... și să cânți Hei, param-pam!" Și o să mai scrie: „Tom și Douglas Spaulding, tot ce vă doriți, toată viața voastră, voi o să primiți..." Și o să mai scrie și că noi doi o să trăim veșnic, Tom, niciodată n-o să murim...

— Toate astea pe o singură carte?

— Fiecare cuvințel, Tom.

În lumina becului electric își plecară amândoi capetele, și lângă ei vrăjitoarea își lăsă și ea capul în jos, fără să-și mai ia ochii de la cartea minunată, goală, dar atât de plină de promisiuni, pipăind cu privirea fiecare cuvințel nemaipomenit și ascuns, care sigur o să iasă la iveală din hăul uitării.

— Bună, zise Tom cu vocea moale.

Și Douglas repetă, plin de glorie:

— Bună...

Vocea psalmodia încet pe sub copacii arzând sub flăcările soarelui de prânz.

— ...nouă, zece, unsprezece, doisprezece...

Douglas se apropie încet.

— Tom, ce numeri?

— ...treisprezece, paisprezece, taci, șaisprezece, șaptesprezece, cicade, optsprezece, nouăsprezece...!

— Cicade?

— Of, la naiba! Tom deschise larg ochii. La naiba, la naiba, la naiba!

— Vezi că aude lumea că înjuri.

— La naiba este un loc! strigă Tom. Acum trebuie să încep iar. Număram de câte ori cântă cicadele la fiecare cincisprezece secunde.

Îi arătă ceasul de mână care îl costase doi dolari.

— Numeri atent, pe urmă aduni cu treizeci și nouă și obții temperatura.

Privi la ceas, închise un ochi, lăsă capul într-o parte și reîncepu:

— Unu, doi, trei...!

Douglas întoarse încet capul, ascultând. Undeva pe cerul fierbinte și alb cineva atinse o coardă imensă de aramă, creând vibrații metalice și ascuțite, care căzură iar și iar peste copacii încremeniți, loviți cu șocuri paralizante de sarcini de electricitate brută.

— Șapte! numără Tom. Opt.

Douglas urcă încet treptele spre prispă și se uită pe hol cu mișcări exagerate. După un moment, ieși iar pe prispă și strigă spre Tom.

— Sunt exact optzeci și șapte de grade Fahrenheit.

— Douăzeci și șapte, douăzeci și opt...

— Hei, Tom, mă auzi?

— Te aud – treizeci, treizeci și unu! Lasă-mă-n pace! Doi, trei, treizeci și patru!

— Poți să te oprești din numărat, aici înăuntru termometrul arată optzeci și șapte și crește, fără să stai după amărâtele alea de cicide.

— Cicade! Treizeci și nouă, patruzeci! Nu cicide! Patruzeci și doi!

— Optzeci și șapte de grade, m-am gândit că poate vrei să știi.

— Patruzeci și cinci, înăuntru, nu afară! Patruzeci și nouă, cincizeci, cincizeci și unu! Cincizeci și doi, cincizeci și trei! Cincizeci și trei și cu treizeci și nouă face – nouăzeci și două de grade!

— Ei na! Cine zice asta?

— Eu zic! Nu optzeci și șapte de grade Fahrenheit, ci nouăzeci și două de grade Spaulding!

— Tu și cu mai cine?

Tom sări în sus, roșu la față, cu ochii în soare.

— Eu și cicadele, noi zicem! Eu și cicadele! Suntem mai mulți decât tine! Nouăzeci și două, nouăzeci și două, nouăzeci și două de grade Spaulding, zău!

Rămaseră amândoi cu ochii țintiți spre cerul nemilos, fără niciun pic de nor, ca un aparat foto stricat care se holbează cu diafragma larg deschisă la nemișcarea unui oraș muribund și scăldat în propria-i sudoare.

Douglas închise ochii și văzu doi sori tâmpi dansând în spatele pleoapelor roz și translucide.

— Unu... doi... trei..., își simți buzele mișcându-se. ... patru... cinci... șase...

De data aceasta cicadele cântară și mai repede.

De la prânz până la apus, de noaptea până dimineața, un om, un cal și o căruță ajunseseră cunoscuți tuturor celor 26.349 de locuitori din Green Town, Illinois.

În mijlocul zilei și fără niciun motiv vizibil, copiii se opreau din joacă și începeau să strige:

— Uite-l pe domnul Jonas!

— Uite că vine Ned!

— Ia uite căruța!

Bătrânii cercetau cu privirea nordul sau sudul, estul sau vestul, și nu vedeau nici urmă de omul numit Jonas, de calul numit Ned sau de căruța cu prelată de tipul celor care navigau cu temeritate pe valurile preeriei pentru a acosta într-un final pe țărmul sălbăticiei.

Cu toate acestea, dacă ai împrumuta urechea de la un câine și ai ciuli-o cât ai putea de bine, la mare distanță de oraș ai auzi un cântec, ca un rabin în țara pierdută, ca un musulman într-o moschee. Vocea domnului Jonas o lua întotdeauna înainte, să-i anunțe venirea, așa că oamenii aveau câte o jumătate de oră sau mai mult să se pregătească. Până venea și căruța, toți copiii erau aranjați frumos pe lângă drum, ca la paradă.

Iată deci căruța pe drum și, pe scândura folosită pentru șezut, sub o umbrelă de culoarea curmalelor, cu frâiele ca un pârâu în mâinile lui blânde, stătea domnul Jonas și cânta:

— Vechituri! Vechituri!

Nu-s, domnule, vechituri!

Vechituri! Vechituri!

Nu-s, doamnă, vechituri!

Nimicuri, prostioare!

Andrele și cucuvele!

Paralele!

Mirodenii!

Hăinuțe!

Floricele!

Dar... Vechituri! Vechituri!

Nu-s, domnule, vechituri!

După cum își putea da seama oricine când auzea cântecele scornite pe drum de domnul Jonas, el nu era un negustor oarecare de vechituri. La prima vedere, da, zdrențele de catifea și pălăria de fetru, acoperită cu insigne de la campanii prezidențiale mai vechi decât Manila Bay, chiar îl făceau să pară negustor de vechituri. Dar într-un fel anume, el era neobișnuit: nu doar ziua bătea orașul, ci îl găseai adesea străbătând aleile luminate de lună, însoțit de calul lui, înconjurând iar și iar insulele de lumină oferite de cartierele unde locuiau toți oamenii pe care-i cunoscuse toată viața. Ducea în căruța aceea a lui lucruri pe care le adunase de ici, de colo și le ducea cu el, poate de o zi, poate de o săptămână, poate de un an, până când le vedea cineva care avea nevoie de ele. Atunci era suficient să zică: „Vreau ceasul ăla!", sau „Ce faci cu salteaua?" Și Jonas le-o dădea, fără niciun ban, apoi pleca mai departe, scornind cuvintele altui cântec.

Astfel încât, adesea, era singurul om care anima tot orașul la trei dimineața, și de multe ori, când aveau dureri de cap, oamenii îl vedeau plimbându-se alături de calul lui albit de lună și dădeau o fugă să vadă dacă n-are cumva aspirină, iar el mereu avea. De mai multe ori ajutase la nașterea câte unui copil pe la patru dimineața, și numai atunci vedeau oamenii ce mâini și unghii îngrijite avea – mâinile unui om bogat, care dusese cândva o altă viață imposibil de ghicit. Uneori ducea oamenii la muncă în centru, sau alteori, când se găseau unii care nu puteau dormi, ieșeau pe prispă și stăteau și vorbeau cu el, fumând o țigară, până în zori.

Dar oriunde ar fi fost, sau orice-ar fi făcut și oricât de diferit și ciudat părea, nu era nebun. Dacă-l întrebai, îți spunea singur, cu blândețe, că se săturase să mai facă afaceri în Chicago cu mulți ani în urmă și se apucase să caute cum să-și petreacă restul vieții. Nu putea să sufere bisericile, deși îi plăceau ideile lor și, fiindcă avea o tendință să predice și să caute să afle

lucruri noi, cumpărase calul și căruța și își dedicase toată viața încercând să se asigure că jumătatea din stânga a orașului avea șansa să caute prin toate nimicurile aruncate de jumătatea din dreapta. Se considera pe sine însuși un fel de proces, ceva similar osmozei, care făcea ca diferitele culturi apărute în oraș să ia contact una cu cealaltă. Nu suferea să vadă lucruri aruncate, fiindcă știa că gunoiul unuia este bucuria altuia.

Așa că adulții, dar mai ales copiii, se cățărau în căruță și scotoceau cu mare bucurie prin vastele comori ascunse acolo.

— Vă rog frumos să nu uitați, le zicea domnul Jonas, puteți lua tot ce vreți, dacă vreți lucrul acela cu adevărat. Întreabă-te, oare vreau lucrul ăsta din toată inima? Oare pot să mai trăiesc o zi fără el? Dacă ți se pare că mori până vine seara, atunci ia-l și fugi d-aci. Ți-l dau cu bucurie, orice-ar fi.

Copiii se apucau deci și cotrobăiau prin grămezile colosale de pergamente și brocart, și role de tapet, și scrumiere de marmură, și haine, și patine cu rotile, fotolii grăsane și măsuțe de cafea, și candelabre de cristal. O vreme se auzeau doar șoapte, zdrăngănituri și bocănituri. Domnul Jonas privea binevoitor, pufăind calm din pipă, și copiii erau conștienți de privirea lui. Uneori întindeau mâna către o tablă de șah sau un șirag de mărgele, sau un scaun vechi, și în același moment ridicau ochii și întâlneau privirea blândă, dar întrebătoare a domnului Jonas. Atunci își retrăgeau mâna și continuau să caute. Într-un târziu, fiecare își alegea un singur lucru și se întorcea către domnul Jonas cu atâta bucurie pe față, încât lui îi venea să râdă. Își ridica mâinile de parcă ar fi vrut să se ferească de strălucirea chipurilor copiilor și își acoperea ochii. Când îl vedeau așa, aceștia aruncau un mulțumesc din fugă, apucau strâns prada, fie că era vorba de patine cu rotile, țigle colorate sau pușcoace, și o tuleau.

După care se întorceau în cel mai scurt timp cu un obiect care le aparținea, dar de care se plictisiseră, o păpușă sau un joc din care plăcerea dispăruse cum dispare aroma dintr-o gumă

mestecată îndelung, și căruia îi venise timpul să plece spre altă zonă din oraș unde cineva avea să-l vadă pentru prima oară, reînsuflețindu-l și reînsuflețindu-se. Aceste obiecte de schimb erau aruncate timid peste marginea căruței și lăsate să cadă în bogățiile nemaivăzute de acolo. După aceea domnul Jones pleca mai departe, cântând și aruncând săgeți de lumină din roțile mari ale căruței...

— Vechituri! Vechituri!

Nu-s, domnule, vechituri!

Nu-s, doamnă, vechituri!

...până când nu-l mai vedea nimeni și numai câinii zăcând în bălțile de umbră de sub copaci mai auzeau rabinul cântând în sălbăticie și începeau să dea din coadă...

— ...vechituri...

În depărtare.

— ...vechituri...

O șoaptă.

— ...vechituri...

Dispăruse.

Câinii adormeau.

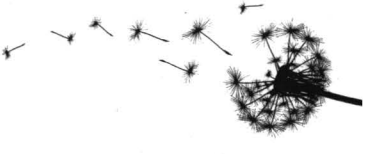

Năluci de praf bântuiau trotuarele întreaga noapte, chemate de vântul de cuptor, scuturate prin oraș și așternute ca o pătură caldă peste iarbă. Copacii, cutremurați de pașii amatorilor de plimbări nocturne, cerneau avalanșe de praf. După miezul nopții parcă erupea un vulcan din apropiere, aruncând cenușă fierbinte peste tot, îngropând paznici de noapte chinuiți de nesomn și câini supărați. Fiecare casă se transforma într-un pod gălbui ce ardea în pale de combustie spontană la trei dimineața.

Zorile erau atunci un timp magic când fiecare element se transmuta în altul. Aerul tăcut fugea spre nemărginire ca un izvor fierbinte. Lacul era doar un pâlc mare de abur nemișcat și adânc deasupra văilor pline de pești și nisip fierbinte. Smoala de pe străzi era doar suc de lemn dulce, pietrele roșii erau aramă și aur, acoperișurile erau pavate cu bronz. Cablurile de înaltă tensiune erau fulgere ținute permanent la închisoare, ca o amenințare deasupra caselor nedormite.

Cicadele cântau din ce în ce mai tare.

Soarele nu se ridica, ci se revărsa peste orizont.

În camera lui, cu chipul acoperit de sudoare, Douglas se topea pe pat.

— Pfui, făcu Tom, intrând. Hai cu mine, Doug. O să ne bălăcim în râu toată ziua.

Douglas trase aer în piept. Pufăi aerul. Broboanele de sudoare i se scurseră pe gât.

— Doug, dormi?

Băiatul dădu greoi din cap, în semn că nu.

— Nu te simți bine? Mamă, casa asta sigur arde azi.

Își puse mâna pe fruntea lui Douglas și parcă atinse un cuptor arzând. Tresări și își trase mâna înapoi, după care se întoarse și dispăru pe scări.

— Mamă, Doug e tare bolnav.

Mama tocmai scotea niște ouă din frigider, dar se opri, le puse înapoi și-l urmă pe Tom pe scări cu o expresie de îngrijorare.

Douglas nu mișcase nici măcar un deget.

Cicadele erau toate numai un urlet.

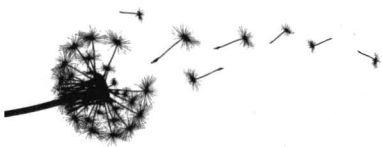

La prânz, fugind de parcă soarele îl căuta să-l zdrobească, doctorul urcă pe prispă, gâfâind, obosit, încredințându-i geanta lui Tom.

La ora 13 doctorul ieși din casă, scuturându-și capul. Tom și mama îi ascultau vocea joasă pe după ușa de plasă, spunând iar și iar că nu știa, nu știa. Își puse pălăria Panama înapoi pe cap, privi soarele arzând cu furie copacii din față, ezită ca un om pe cale să se arunce în iad și fugi spre mașină. Fumul lăsat în urmă era un nor pufos de abur albastru, alunecând vreme de cinci minute în aerul care încă pulsa după dispariția lui.

În bucătărie, Tom luă un ciocan și o jumătate de kilogram de gheață pe care îl făcu bucăți și îl duse la etaj. Mama stătea pe pat și singurul sunet din cameră era Douglas inspirând abur și expirând flăcări. Înveliră gheața în batiste pe care le puseră pe fața și pe trupul lui, apoi traseră draperiile, creând o peșteră în locul camerei și rămaseră acolo până la ora 14, aducând mereu gheață. Atinseră iar fruntea lui Douglas, care era ca o lampă ce arsese toată noaptea. Îl atingeai și te uitai la degete să te asiguri că n-au ars până la os.

Mama deschise gura să spună ceva, dar cicadele țipau atât de tare, încât scuturau praful de pe tavan.

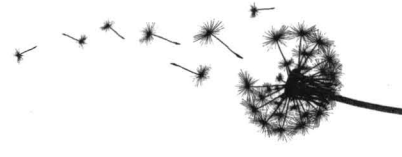

În fierbințeală, în întuneric, zăcea Douglas ascultându-și bătăile șterse ale inimii și scurgerea confuză a sângelui prin brațe și picioarele.

Buzele parcă-i erau o povară, imposibil de mișcat. Avea gândurile grele, scurgându-se puțin câte puțin, ca grăunțele de nisip dintr-o clepsidră. Pic.

O curbă cu șine strălucitoare pe care se mișcă un tramvai, împroșcând un val dispersat de scântei sfârâitoare, un

dangăt larg de clopot răsunând de zece mii de ori și devenind scârțâit de cicade. Domnul Tridden făcând cu mâna. Tramvaiul năvălind spre o curbă ca o lovitură de tun, dizolvându-se. Domnul Tridden!

Pic. Mai căzu un grăunte. Pic.

— Cica-cica-ding! Ciu-ciuuuu!

Pe acoperiș un băiat făcea pe locomotiva, trăgând de firul unui țignal invizibil, încremenind în statuie.

— John! Măi, John Huff! Te urăsc, John! John, suntem prieteni! Nu te urăsc nicicum.

John căzând prin culoarul de ulmi ca într-o fântână de vară fără fund, dispărând în depărtare.

Pic. John Huff. Pic. Grăunte de nisip căzând. Pic. John...

Douglas își întoarse capul într-o parte, prăbușindu-se pe perna albă, atât de albă, grozav de albă.

Bătrânele doamne din mașina verde plutind însoțite de lătratul unei foci negre, făcând semne cu mâinile albe ca doi porumbei. Se scufundară în râul adânc de iarbă, încă fluturându-și mănușile spre el pe deasupra firelor verzi...

Domnișoară Fern! Domnișoară Roberta!

Pic... pic...

Și repede, peste drum, o fereastră se deschise pentru colonelul Freeleigh, care se aplecă în afară, cu un ceasornic în loc de chip, iar de pe stradă se ridică spre înalturi praful bizonilor. Colonelul Freeleigh pârâi și zăngăni, deschizându-și larg gura din care țâșni un arc în loc de limbă. Se prăbuși pe pervaz ca o păpușă, o mână încă ridicată înspre el...

Domnul Auffmann trecu pe drum în ceva strălucitor, asemănător tramvaiului și totodată mașinuței electrice, trăgând după el nori glorioși și orbindu-l ca soarele. Doug strigă în urma lui:

— Domnule Auffmann, dumneavoastră ați inventat-o? Ați reușit să construiți Mașina Fericirii?

Dar văzu că mașinii îi lipsea partea de jos. Domnul Auffmann alerga cu picioarele pe șosea, purtând toată caroseria aceea incredibilă pe umeri.

— Fericirea, Doug, uite aicea fericirea!

Și plecă după tramvai, după John Huff și după bătrânele doamne cu mâinile ca porumbeii albi.

Deasupra, pe acoperiș, un ciocănit. Poc-cioc-zbang. Pauză. Poc-cioc-zbang. Cui și ciocan.

Ciocan și cui. Un cor de păsări. O bătrână, cântând cu o voce fragilă, însă din inimă.

— Da, la râu ne vom aduna... la râu... la râu...

Da, la râu ne vom aduna...

La râul de lângă tronul dumnezeiesc...

— Bunica! Străbunica!

Cioc, încet, cioc. Cioc, încet.

— ...la râu... la râu...

Și acum erau doar păsările, pășind cu piciorușele lor pe acoperiș. Zdranga-zdranga. Scârț. Piu. Piu. Încet. Încet.

— ...la râu...

Douglas trase aer în piept și-l eliberă pe tot deodată, tânguitor.

Nu-și auzi mama intrând în fugă în cameră.

O muscă precum scrumul unei țigări scuturate pluti pe mâna lui căzută în nesimțire, se fripse și zbură de acolo.

Ora 16. Muște moarte pe trotuar. Câini, grămadă de cârpe ude în cuști.

Umbre înghesuite sub copaci. Prăvălii din centru închise și încuiate. Malul lacului, gol. Mii de oameni până la gât în apa caldă, totuși răcoroasă.

Ora 16.15. Pe străzile de caldarâm se târâia căruța de vechituri și domnul Jonas cânta.

Tom fu alungat din casă de privirea arsă a lui Douglas și porni încet spre bordura trotuarului, unde se oprise căruța.

— Bună ziua, domnule Jonas.

— Salutare, băiete.

Tom și domnul Jonas erau singuri pe stradă, iar în căruță erau atâtea vechituri minunate la care să te tot uiți, și nimeni nu se uita la ele. Domnul Jonas era tăcut. Își ridică pipa și pufăia, dând din cap de parcă știa că se întâmplase ceva rău dinainte să întrebe.

— Tom?

— Fratele meu nu e bine, zise Tom. Doug nu e bine.

Domnul Jonas se uită spre casă.

— E bolnav, continuă băiatul. E pe moarte!

— Ei haide, nu se poate, spuse domnul Jonas, încruntându-se la lumea cea adevărată, unde nu se ascundea nimic care să semene cu moartea.

— Dar e pe moarte, insistă Tom. Și doctorul nu știe ce are. Căldura, a zis, doar căldura. Se poate, domnule Jonas? Se poate să moară lumea de la căldură, chiar și într-o cameră întunecată?

— Păi..., apucă să zică domnul Jonas, după care se opri.

Tom plângea.

— Am zis mereu că-l urăsc... așa credeam... ne certăm mai tot timpul... cred că uneori chiar îl urăsc... uneori... dar acum... acum. Of, domnule Jonas, poate dacă...

— Dacă ce, băiete?

— Dacă ai avea ceva în căruță care să-l ajute. Ceva să-i pot duce sus ca să-l vindec.

Tom continua să plângă.

Domnul Jonas își scoase batista ca o basma roșie și i-o înmână copilului, care își șterse ochii și nasul cu ea.

— A fost o vară grea, zise Tom. Doug a pățit o groază de chestii.

— Ia spune-mi, îl îndemnă bătrânul.

— Păi, începu Tom, încă suspinând, încă plin de lacrimi, una e că și-a pierdut cea mai fainâ piatră. Și pe urmă cineva i-a furat mănușa de portar, care l-a costat un dolar și nouăzeci și cinci de cenți. Pe urmă a făcut un târg prost, i-a dat lui Charlie Woodman colecția de fosile și scoici la schimb cu o figurină din lut a lui Tarzan, din aia de care primești când strângi multe capace de cutii de macaroane. A doua zi a scăpat figurina pe trotuar și a spart-o.

— Ce păcat, zise bătrânul, văzând cu ochii minții cioburile de lut pe ciment.

— Pe urmă, de ziua lui, n-a primit cartea de magie pe care o voia – i-au dat doar o pereche de pantaloni și o cămașă. Asta e destul să-ți strice toată vara.

— Uneori părinții mai uită cum e când ești copil.

— Bine, continuă Tom pe o voce scăzută, pe urmă Doug și-a uitat afară cătușele lui adevărate din Turnul Londrei și au ruginit. După aceea, cel mai nasol dintre toate, eu am crescut cu un centimetru și aproape l-am ajuns din urmă.

— Doar atâta? întrebă încet bătrânul.

— M-aș putea gândi la o sută de alte întâmplări, toate cel puțin la fel de nasoale. Sunt veri când ai așa un șir de ghinioane. De când a terminat școala i s-au răsturnat peștișorii aurii peste colecția de benzi desenate, sau a găsit mucegai în tenișii noi.

— Am avut și eu câțiva ani așa, zise bătrânul.

Întoarse fața spre cer, privindu-și în ochi anii pierduți.

— Asta e, domnule Jonas. Asta s-a întâmplat. De asta moare...

Tom se opri, ferindu-și privirea.

— Lasă-mă să mă gândesc, zise domnul Jonas.

— Ne puteți ajuta, domnule Jonas? Ne puteți ajuta?

Domnul Jonas privi în adâncurile căruței umbrite și dădu din cap. Aflat în soare, i se citea oboseala pe chip și începu să transpire. Întoarse iar privirea spre grămezile de vaze și abajururi, și nimfe de marmură, și satiri din cupru coclit. Oftă. Se suci, luă frâiele și le scutură ușor.

— Tom, zise, cu ochii la spinarea calului, ne vedem mai târziu. Trebuie să-mi fac un plan. Trebuie să caut pe aici și mă întorc după cină. Și chiar și așa, cine știe? Până atunci...

Se întinse și luă de jos un set mic de clopoței de vânt japonezi.

— Atârnă-i la geamul lui, scot niște sunete plăcute și liniștitoare!

Tom rămase cu clopoțeii de vânt în mână, în spatele căruței care se îndepărta. Nu se simțea nici cea mai slabă adiere de vânt și clopoțeii nu scoteau niciun sunet.

Ora 19. Orașul era ca o vatră linsă de flăcări dinspre apus. Umbrele de tăciune tremurau ieșind de sub fiecare casă și de sub fiecare copac. Pe stradă trecu un bărbat cu părul roșcat. Sub lumina soarelui alunecând spre apus, dar încă feroce, lui Tom i se păru că vede o torță aprinsă, purtată singură pe vânt, o vulpe înflăcărată, diavolul însuși străbătându-și propriul tărâm în marș.

La 19.30, doamna Spaulding ieși pe ușa din spate ca să arunce niște coji de pepene în găleata de gunoi și îl văzu pe domnul Jonas, care aștepta în picioare.

— Ce mai face băiatul? întrebă domnul Jonas.

Doamna Spaulding îl privi, dreaptă, cu un răspuns fluturându-i pe buze.

— Pot să-l văd, vă rog frumos? continuă domnul Jonas.

Ea rămase în continuare tăcută.

— Îl știu bine pe băiat, zise el. Îl văd aproape în fiecare zi de când a început să meargă. Am ceva pentru el în căruță.

— Acum nu este – doamna Spaulding fu cât pe-aci să spună conștient, dar se întrerupse și continuă – treaz. Nu este treaz, domnule Jonas. Doctorul zice că trebuie să-l lăsăm în pace. Doamne, nu știm ce are!

— Chiar dacă nu este „treaz", insistă domnul Jonas, aș vrea să-i vorbesc. Uneori lucrurile pe care le auzi în somn sunt mai importante, asculți mai bine, îți intră în cap.

— Nu, domnule Jonas, îmi pare rău, dar nu pot să risc, refuză doamna Spaulding și apucă ferm mânerul ușii. Dar vă mulțumesc. Vă mulțumesc oricum c-ați venit.

— Cu plăcere, doamnă, răspunse el fără să se miște, cu ochii ridicați spre geamul de la etaj.

Femeia intră în casă și închise ușa.

Sus, în pat, Douglas respira, fiecare respirație răsunând ca zgomotul făcut de un cuțit ascuțit băgat și scos în mod repetat din teaca sa.

La ora 20 doctorul veni și plecă iar, clătinând din cap, fără haină și cu cravata desfăcută, arătând de parcă slăbise cincisprezece kilograme numai în ziua aceea. La ora 21, Tom, mama și tata duseră afară un pat și-l aduseră pe Douglas să doarmă în curte, sub măr, unde vântul, dacă ar fi fost să vină, l-ar fi găsit mai repede decât în cuptorul incredibil din camerele de sus. Pe urmă se tot plimbară de colo colo până la 23, când potriviră ceasul să-i trezească la 3 ca să mai aducă niște gheață.

Într-un târziu casa rămase întunecată și tăcută, și toată lumea adormi.

La 00.35, ochii lui Douglas tresăriră.

Începuse să răsară luna.

În depărtare se auzi un glas cântând.

Era o voce înaltă și tristă, ridicându-se sonor pe valurile cântecului. Era o voce clară și armonioasă. Cuvintele nu se distingeau.

Luna trecu peste marginea lacului și își aruncă privirile deasupra orașului Green Town, Illinois, văzând tot și arătând tot, fiecare casă, fiecare copac, fiecare câine care visa vise preistorice și tresărea în somn.

Și cu cât luna urca mai sus pe cer, cu atât mai clar și mai aproape era vocea aceea cântând.

În febra lui, Douglas se suci și oftă.

Poate mai era o oră până când luna ajungea la apogeul strălucirii sale, poate mai puțin, dar vocea se apropiase, însoțită de un zgomot ca bătaia inimii, deși era doar sunetul copitelor unui cal pe străzile de caldarâm roșu, înăbușite de stratul gros și fierbinte de frunziș. Alături de acestea alt zgomot, al unei uși închizându-se sau deschizându-se încet, scârțâind pe alocuri. Zgomotul unei căruțe.

Iată venind pe stradă, în lumina lunii răsărite, calul înhămat la căruță, și în căruță trupul slab al domnului Jonas, relaxat și nonșalant. Avea pălăria pe cap de parcă era tot în bătaia soarelui de vară și uneori își mișca mâinile doar pentru a scutura frâiele ca un pârâu argintiu peste spatele calului. Căruța înainta lent sub cântecul domnului Jonas, și în somn Douglas păru că se oprește din respirat, ascultând.

— Aer, aer... cine vrea un kil de aer... Aer cu apă și aer cu gheață... cine mai vrea să ia de la piață... ia niște adieri de aprilie... ia niște brize de toamnă... ia aer din Anzi, doamnă... Aer, aer dulce, aer scump, aer... ca un caier...

giuvaer... fără baier... în sticlă cu dop și parfumat cu lămâiță, cât aer vrei pentr-o guriță!

Își termină cântecul chiar când căruța ajunse la bordură. În curte stătea cineva, călcându-și umbra în picioare și ținând în mână două borcane pline cu sclipiri verzi de insecte, care străluceau ca ochii de pisică. Domnul Jonas privi spre patul instalat sub măr și strigă încet numele băiatului de trei ori. Se clătină nehotărât, privi borcanele cu licurici, luă o decizie și porni tiptil spre băiat, așezându-se pe iarbă lângă el, privindu-l cum zăcea strivit sub nesfârșita greutate a verii.

— Doug, zise el, tu doar stai acolo. Nu trebuie să spui nimic sau să deschizi ochii. Nici măcar nu trebuie să te faci că asculți. Dar știu că undeva în adâncul tău mă auzi și sunt eu, Jonas, prietenul tău. Prietenul tău, repetă el, dând din cap.

Se întinse și luă un măr din copac, îl învârti, mușcă din el și continuă.

— Unii oameni se întristează tare de tineri, zise el. Nu par să aibă vreun motiv special, parcă așa s-au născut. Se învinețesc mai repede, obosesc mai repede, plâng mai ușor, țin minte mai multe și devin triști la o vârstă mult mai fragedă decât restul lumii. Știu cum e, fiindcă eu sunt unul dintre oamenii ăștia.

Mușcă iar din măr.

— Așa, deci unde eram? întrebă. O noapte fierbinte de august, sufocantă, își răspunse singur. Cald de mori. Ce vară lungă a fost și câte s-au mai întâmplat, nu? Prea multe. Se face ora unu noaptea, și niciun semn de ploaie sau de vânt, iar în curând mă ridic și eu și plec. Dar când plec, să ții bine minte, o să-ți las sticlele astea două la pat. După aceea vreau să aștepți un pic, să deschizi încet ochii, să te ridici, să le iei și să le bei. Nu cu gura, nu. Să bei cu nasul.

Scoți dopul, apleci sticla și lași ce e înăuntru să curgă drept peste tine. Sigur că poți să citești etichetele mai întâi. Stai că ți le citesc eu.

Ridică o sticlă spre lumină.

— „AMURG VERDE PENTRU A VISA AER NORDIC PUR", zise el. „Derivat din atmosfera albelor câmpii arctice în primăvara anului 1900 și amestecat cu vântul din partea nordică a luncii fluviului Hudson în luna aprilie din anul 1910, conținând particule de praf văzute sclipind la asfințit într-o zi pe pajiștile dimprejurul orașului Grinnell, Iowa, când s-a ridicat o pală de aer răcoros dinspre lac, un pârâu micuț și un izvor natural." Acum să citim ce scrie cu litere mici, continuă el, chinuindu-se să vadă mai bine: „Conține și molecule de vapori de mentă, lămâie, papaya, pepene verde și multe alte fructe și copaci cu miros de apă și aromă răcoroasă, precum camforul, ierburi ca perișorul, și răsuflarea unui vânt pe fugă de pe valea râului Des Plaines. Garantat răcoritor și plăcut. A se utiliza în nopțile de vară când temperatura depășește nouăzeci de grade Fahrenheit."

Ridică cealaltă sticlă.

— Asta e aproape la fel, doar că am strâns în ea vânt din insulele Aran, vânt din largul golfului Dublin, mai sărat, și o fâșie de ceață zdrențuită de pe coasta Islandei.

Puse cele două sticle pe pat.

— Doar atât mai am să-ți spun, zise el ridicându-se, aplecându-se și vorbind încet: când le bei, nu uita că au fost îmbuteliate de un prieten. Compania de îmbuteliere S. J. Jonas, Green Town, Illinois – august, 1928. Un an special, băiete... un an special.

Un pic mai târziu se auzi zgomotul frâielor pe spinarea calului sub lumina lunii și huruitul căruței îndepărtându-se.

După aceea ochii lui Douglas se mișcară și se deschiseră lent.

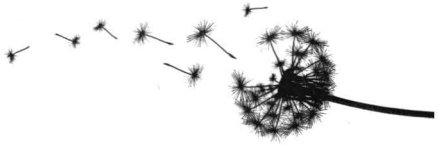

— Mamă! șopti Tom. Tata! Doug, e Doug! O să fie bine. Tocmai m-am dus până la el. Haideți încoace!

Băiatul fugi afară din casă, urmat de părinți. Douglas dormea. Tom făcu un semn către părinții lui, chemându-i, zâmbind larg. Se aplecară deasupra patului.

O expirație, pauză, o expirație, pauză, cu cei trei aplecați deasupra băiatului.

Douglas avea gura întredeschisă, de pe buze și din nări ridicându-se o mireasmă de noapte răcoroasă, apă rece, zăpadă albă, înghețată, mușchi verde răcoros, lumina rece a lunii peste pietricelele argintii de pe fundul unui pârâu tăcut și apă curată și rece pe fundul unei fântâni mici cu ghizduri de piatră albă.

Parcă își lăsaseră o clipă capetele în jos înspre pulsul unei fântâni arteziene cu aromă de mere ce răspândea în aer, spre fețele lor, curenți răcoroși.

Nu se putură mișca o bună bucată de vreme.

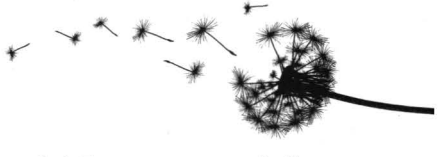

Următoarea dimineață a fost fără omizi. Lumea, care până atunci fusese plină ochi de micile grămezi de peri negri și maro ce căutau cu frenezie frunze verzi și fire de iarbă tremurânde, era dintr-odată goală. Sunetul acela complet tăcut, miliardele de pași ai omizilor ce treceau hotărât prin propriul lor univers, muri. Tom, care spunea că-l poate auzi, așa prețios cum era, privea cu uimire spre un oraș în care nu mișca nici măcar o singură pasăre. Până și cicadele tăceau.

Apoi, în tăcerea aceea copleșitoare, se auzi un freamăt ca un oftat și înțeleseră cu toții absența omizilor și tăcerea cicadelor.

Ploaia de vară.

Începu cu o atingere moale, apoi picăturile sporiră, căzând din ce în ce mai grele, cântând cu virtuozitate la pian pe trotuare și acoperișuri.

La etaj, Douglas, care era înapoi în patul lui rece ca un taluz de zăpadă, își suci capul și deschise ochii ca să vadă cerul prăbușindu-se peste pământ, apoi își întinse lent degetele spre caietul lui galben și creionul Ticonderoga...

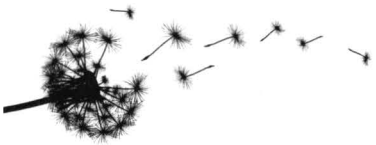

Casa fu cuprinsă de frenezia sosirilor. Se auzeau trompete în depărtare. Undeva camerele se umpleau de chiriași și vecini veniți la un ceai. Sosise o mătușă pe care o chema Rose, a cărei voce se putea auzi clar și tare deasupra tuturor celorlalte, și ți-o imaginai caldă și imensă ca un trandafir de seră, cum îi era și numele, umplând până la refuz orice cameră în care intra. Pentru Douglas însă, în acest moment, vocile și agitația nu însemnau nimic. Venise de la el de acasă și acum stătea în fața ușii bucătăriei bunicii chiar atunci când ea se scuză față de flecărelile din salon și porni spre propriul ei domeniu, unde să înceapă să gătească cina. Când îl văzu, îi deschise ușa, îl sărută pe frunte dându-i părul blond la o parte, căutându-i pe chip urmele de cenușă ale febrei și, fiindcă nu mai găsi nimic îngrijorător, își văzu de treabă cântând.

Mereu voia s-o întrebe, bunico, aici începe lumea? Fiindcă sigur nu avea cum să fi început altundeva. Bucătăria era, fără îndoială, esența întregii creații și centrul universului; era frontonul care susținea tot templul.

Își închise ochii pentru a-i permite nasului să adulmece, și intră în atmosfera miraculoasă în care se împleteau alături flăcările iadului cu ninsori bruște de praf de copt, unde bunica, având strălucirea Indiilor în ochi și mogâldețele a două găini calde și solide în corsaj, ea, cea cu o mie de brațe, scutura, lovea, bătea, frăgezea, toca, mărunțea, cojea, curăța, înfășura, punea sare și amesteca. Își căută orbește drumul către ușa cămării. Dinspre salon se auzi un val de râsete și clinchet de cești, dar Douglas trecu dincolo, în tărâmul răcoros și verde al ierburilor parfumate, unde aroma bananelor gălbui atârnate de cârlige se cocea încet, lovindu-se de capul lui.

În jurul sticluțelor de oțet și pe lângă urechile lui se agitară nervoase insecte minuscule.

Deschise ochii. Văzu pâinea așteptând să fie tăiată în felii de nori calzi de vară, gogoși întinse ca niște cercuri de clovn dintr-un joc comestibil. Începu să-i plouă în gură. În partea aceea a casei, la umbra prunului, în timp ce frunzele arțarului șopoteau la fereastră în vântul fierbinte, se apucă să citească numele de pe dulapurile cu mirodenii.

„Cum să-i mulțumesc domnului Jonas pentru ce-a făcut? Cum îi mulțumesc, cum îl răsplătesc? N-am cum, pur și simplu n-am cum. Bani n-ai cum să-i oferi. Și-atunci ce? Ce? Dă cumva mai departe, dă și la alții. Să se înlănțuie zalele. Uită-te în jur, caută pe cineva și dă mai departe. Numai așa..."

— Ardei roșu, măghiran, scorțișoară.

Numele unor fabuloase orașe pierdute, prin care se umflau furtuni de mirodenii. Dădu deoparte cuișoarele care călătoriseră din cine știe ce continent negru unde cândva fuseseră aruncate pe marmură albă ca laptele, arșice pentru copii cu mâini de acadele.

Una dintre etichetele de pe borcane îl trimise înapoi prin calendar, către ziua aceea specială din această vară când

privise lumea înconjurătoare și își dăduse seama că el se afla chiar în centru.

Pe etichetă scria FARMEC.

Deodată se bucură că se hotărâse să trăiască.

FARMEC! Ce nume special pentru crema dulce-acrișoară din borcanul cu capac alb.

Iar omul acela care îi găsise așa un nume fusese pesemne tare special. Probabil că vorbea sonor și avea pașii apăsați, și adunase toate bucuriile lumii ca să le înghesuie în acest borcan pe care scrisese cu litere mari ca un strigăt: FARMEC! Fiecare sunet din cuvântul acela însemna tumbe prin câmpuri dulci alături de cai roibi și țanțoși, însemna bărbi de iarbă în jurul gurii, însemna să-ți bagi capul adânc în jgheab astfel încât să simți marea scurgându-se cu voce cavernoasă peste tine. FARMEC!

Întinse mâna și găsi – SAVOARE.

— Ce gătește bunica pentru cină, astăzi? se auzi vocea tușii Rose, aflată în lumea adevărată a salonului la amiază.

— Nu știe nimeni ce gătește bunica – zise bunicul, care venise mai devreme de la birou ca să-și îngrijească floarea enormă – până când nu ne așezăm la masă. Întotdeauna există un mister, un suspans.

— Ei, mie întotdeauna îmi place să știu ce urmează să mănânc, strigă tușa Rose râzând, iar cristalele candelabrului din salon se cutremurară de durere.

Douglas se adânci mai mult în bezna din cămară.

— Savoare... ce cuvânt fain. Uite Busuioc și Betel. Ardei gras. Curry. Ce fain. Dar Farmec, Farmec cu F mare. E cel mai bun, fără discuție.

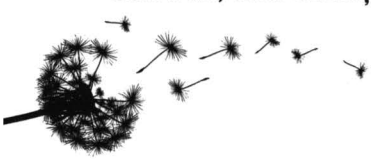

Târând după ea voaluri de abur, bunica veni și plecă și veni iar cu farfurii acoperite, în timp ce toți cei adunați în salon așteptau în tăcere. Nimeni nu ridică vreun capac pentru a afla ce e dedesubt. Într-un sfârșit bunica se așeză și ea, bunicul spuse rugăciunea și imediat tacâmurile de argint zburară ca un nor de lăcuste în aer.

Bunica așteptă până când toată lumea avea gura plină până la refuz de delicioasele ei minuni, apoi se lăsă pe spate și întrebă:

— Ei, cum vi se pare?

Și rudele, cu tot cu tușa Rose și chiriașii adunați la masă, cu dinții lipiți de deliciosul mortar, se treziră față în față cu o dilemă teribilă: să vorbească și să rupă astfel vraja, sau să continue să savureze această hrană a zeilor, dulce ca mierea, topindu-se în gura lor?

Dilema era atât de crudă, încât nu știau dacă să râdă sau să plângă în același timp. Încremeniseră pe vecie pe scaune, capabili să ignore orice, incendii sau cutremure, lupte cu arme de foc în stradă, masacrarea inocenților în curte, așa copleșiți cum erau de efluviile și promisiunile nemuririi. Aceste clipe de ierburi fine, țelină dulce și rădăcini minunate absolveau de vină pe orice ticălos. Ochii se pierdeau în splendoarea câmpului de zăpadă peste care erau așezate fricase, ghiveciuri, mâncăruri, piureuri, tocane și ostropeluri nou inventate. Singurul sunet care mai plutea era cel al bolborositului oalelor din bucătărie și ticăitul furculițelor lovindu-se de farfurie, ținând măsura clipelor, și nu a orelor.

Atunci tușa Rose își adună toată vitalitatea ei rozalie, sănătoasă și puternică, inspiră adânc și, cu furculița ridicată în aer și ochii spre misterul aflat acolo, vorbi un pic prea tare:

— O, e nemaipomenit de bună, clar. Dar ce este?

În paharele aburite limonada nu mai făcea bule și furculițele nu mai atacau aerul, așezându-se uimite pe masă.

Douglas îi aruncă tușei Rose privirea aceea a căprioarei înainte să cadă răpusă în fața vânătorului. Pe fiecare față se arătă aceeași expresie de surpriză îndurerată. Mâncarea nu are nevoie de explicații, nu?

Mâncarea este propria sa filosofie, își pune singură întrebările și tot singură răspunde la ele. Nu este destul că tot sângele și trupul tău cer doar acest moment de ritual și tămâie rară?

— Eu cred, zise tușa Rose, că nu m-a auzit nimeni.

În cele din urmă, bunica deschise lent gura și îi răspunse.

— Ăsta este meniul special de joi. Asta pregătesc mereu.

Era o minciună.

În toți anii aceștia, nu făcuse același fel de mâncare de două ori. Oare acest preparat provenea din marea verzuie și adâncă? Oare celălalt fusese prins în aerul albastru de vară? Înainte să fie mâncare, înotase sau zburase? Avusese sânge sau clorofilă? Mergea prin soare sau căuta umbra? Nu știa nimeni. Nu dorea nimeni să știe.

Pur și simplu nu le păsa.

În cel mai bun caz, aveau voie să stea la ușa bucătăriei și să admire de la distanță exploziile de praf de copt, zgomotele și pocnetele, și zăngăniturile dintr-o fabrică sălbăticită, în care bunica se mișca pe jumătate oarbă, ghidându-se pe pipăite în drumul ei printre oale și cratițe.

Era oare conștientă de talentul ei? Puțin probabil. Dacă o întrebai cum gătește, bunica tăcea și se uita în jos, spre mâinile trimise de instinct într-o expediție glorioasă, îmbrăcate în mănuși de făină, către adâncurile curcanilor eliberați de suflet. Își ascundea ochii cenușii pe după ochelari, strâmbați după atâta amar de ani de rafale de cuptor și plini de urme de ardei și salvie, astfel încât uneori arunca amidon de porumb

peste fripturi, peste fripturile ei nemaipomenit de fragede și de suculente! Alteori scăpa câte o caisă în bucățile de carne, polenizându-le cu ierburi, fructe, legume lipsite de orice prejudecată, de orice toleranță pentru rețete sau formule, în așteptarea acelui unic moment când aveau să fie servite gurilor care salivau și inimilor bătând ca tunetul în piepturi. Mâinile ei, deci, ca mâinile străbunicii dinaintea ei, erau misterul, încântarea și însăși viața bunicii. Când le privea, o făcea cu uimire, dar le lăsa în pace să-și ducă traiul așa cum doreau ele.

Însă acum, pentru prima oară după ani nenumărați, iat-o confruntată cu un neobrăzat, un impertinent plin de întrebări, aproape un om de știință venit dintr-un laborator, deschizând gura atunci când tăcerea ar fi fost o virtute.

— Bine, bine, dar ce ai pus în meniul ăsta special de joi?

— Ei bine, zise bunica evaziv, ție ce ți se pare?

Tușa Rose mirosi bucata înfiptă în furculiță.

— Vită sau miel? Ghimbir sau scorțișoară? Sos cu șuncă? Afine? Ceva biscuiți? Arpagic? Migdale?

— Exact, răspunse bunica. Mai vrea cineva?

Se auzi un tumult: zdrăngănit de farfurii, brațe fluturând, voci ridicate, în încercarea de a îneca pentru totdeauna asemenea blasfemii, iar pe deasupra tuturor, Douglas cu glasul mai puternic și gesturile mai ample decât ale tuturor celorlalți. Pe fețele lor se putea vedea totuși o lume în pragul declinului, o fericire în pragul dispariției, fiindcă erau cu toții privilegiați să fugă drept la masă la primul sunet al clopoțelului, indiferent dacă munceau sau se jucau. Sosirea în salon fusese dintotdeauna un soi de joc năvalnic de-a scaunele muzicale, scuturând șervețele într-o albă fluturare și apucând tacâmurile de parcă până de curând suferiseră de foame, așteptând să fie chemați pentru a se buluci într-o masă diformă de coate neliniștite și pentru a

da buzna la masă. Așa că acum se agitau nervoși, scăpând glume prea subțirele, săgetând-o pe tușa Rose din priviri, de parcă ascundea în amplul ei decolteu o bombă ce ticăia solemn și inevitabil.

Tușa Rose, simțind că în acest caz tăcerea este o binecuvântare, se devotă devorării a trei porții din oricum s-o fi numit ce avea în farfurie, ducându-se mai întâi până la etaj pentru a-și desface puțin corsetul.

— Bunico, spuse tușa Rose după ce se întorsese la parter, dar ce bucătărie ai! Este cam mare deranjul acum, trebuie să recunoști. Sticle și farfurii, și cutii aruncate peste tot, nimic nu mai are etichetă, cum mai știi ce ai nevoie la mâncare? M-aș simți tare vinovată dacă nu m-ai lăsa să te ajut să faci curat. Stai să-mi suflec mânecile.

— Nu, mulțumesc, drăguță, zise bunica.

Douglas, auzindu-le glasurile prin pereții bibliotecii, își simți inima bătând mai tare.

— Parcă e o saună aici, continuă tușa Rose. Hai să deschidem câteva ferestre și să ridicăm jaluzelele ca să vedem ce facem.

— Mă dor ochii de la lumină, zise bunica.

— Mă ocup eu să mătur, pe urmă spăl vasele și le pun frumos la locul lor. Trebuie să ajut, să n-aud un cuvânt.

— Du-te și stai jos, o îndemnă bunica.

— Haide, bunico, gândește-te cât de mult te-ar ajuta când gătești. Sigur că tu gătești nemaipomenit, dar dacă te descurci atât de minunat în tot haosul ăsta, păi, ia imaginează-ți cât de bine o să-ți fie când ai toate lucrurile care-ți trebuie la îndemână.

— Nu m-am gândit niciodată...

— Atunci gândește-te. Să zicem, de pildă, că o bucătărie modernă te-ar ajuta să gătești mai bine cu zece sau cincisprezece la sută. Și-așa bărbații mănâncă de parcă ar fi la troacă. Până săptămâna viitoare o să pice ca muștele de la atâta mâncare. La ce feluri faine și gustoase o să faci, o să mănânce în neștire.

— Chiar crezi asta? întrebă bunica, simțind că începe să fie interesată.

— Bunico, nu te lăsa! șopti Douglas către peretele bibliotecii.

Dar, spre marea lui oroare, le auzi apoi măturând și scuturând praful, aruncând saci pe jumătate goi, punând etichete noi pe toate cutiile, aranjând farfurii și cratițe, și oale în sertare care rămăseseră goale ani de zile. Până și cuțitele, care zăceau ca o grămadă de pești proaspăt prinși pe masa din bucătărie, fură aruncate în diverse cutii.

Bunicul asculta din spatele lui Douglas de mai bine de cinci minute și-și scărpină bărbia nesigur:

— Acum că mă gândesc, bucătăria a fost mereu un pic dezordonată și cam are nevoie de ceva orânduială. Dacă e adevărat ce zice tușa Rose, măi, Doug, măi, mâine seară la cină vom avea o experiență rară.

— Da, domnule, zise Douglas. O experiență rară.

— Ce e aia? întrebă bunica.

Tușa Rose scoase de la spate un cadou. Bunica îl deschise.

— O carte de bucate! se minună ea, lăsând-o să cadă pe masă. Mie nu-mi trebuie! O mână de ceva, o linguriță de altceva, o cănuță de cine mai știe ce, așa fac eu mereu...

— Te ajut eu să-ți faci planul, zise tușa Rose. Și dacă tot suntem aici, să știi că ți-am observat ochelarii, bunico. Vrei să spui că de atâția ani tu ai folosit numai ochelarii ăștia, îndoiți și cu lentilele ciobite? Cum vezi pe unde mergi fără să cazi în lada cu făină? Ne ducem direct să-ți iei ochelari.

Și dispărură împreună în după-amiaza de vară, bătrâna derutată și atârnată de brațul tușii Rose. Se întoarseră mai târziu cu toate cumpărăturile făcute, bunica arborând ochelari și o coafură nouă, dar arătând de parcă fusese fugărită bine și gâfâind când Rose o ajută să între în casă.

— Uite așa, bunico. Acum ai totul așezat frumos la îndemână. Și poți să vezi și bine!

— Haide, Doug, zise bunicul. Hai să ne plimbăm un pic prin oraș ca să ne facem poftă de mâncare. Va fi o noapte ca nicio alta. Sigur o să fie cea mai bună cină servită vreodată, fiindcă dacă nu e, îmi mănânc singur sacoul.

Și sosi ora cinei.

Toate zâmbetele de la masă dispărură. Douglas mestecă o înghițitură timp de trei minute, apoi se făcu că se șterge la gură și scuipă totul în șervețel. Îi văzu pe tata și pe Tom procedând la fel. Oamenii se jucau absenți cu mâncarea, desenând cărări și modele, creând tot soiul de imagini din sos, castele din piureul de cartofi, dându-i bucățile de carne câinelui pe ascuns.

Bunicul se ridică primul:

— Sunt plin, zise.

Toți chiriașii erau tăcuți și albi la față.

Bunica începa nervoasă diverse îmbucături din farfurie.

— Nu că-i o masă tare reușită? le spunea tușa Rose tuturor. Ba chiar a fost gata cu o jumătate de oră mai devreme!

Dar toți ceilalți se gândeau doar că după duminică vine luni, și după luni vine marți, și tot așa, o săptămână întreagă de mic dejunuri triste, prânzuri melancolice și cine funerare. În câteva minute tot salonul era gol, iar chiriașii se lăsau pradă gândurilor negre în camerele lor.

Bunica se duse încet spre bucătărie, complet uluită.

— Ei bine, s-a mers prea departe! rosti bunicul, apoi se îndreptă spre baza scărilor și vorbi înspre lumina prăfuită: Haideți cu toții jos!

Chiriașii începură să murmure reticenți, încuiați în biblioteca întunecoasă și plăcută. Bunicul trecu din mână în mână o pălărie melon, adăugând:

— Pentru pisică.

Apoi își lăsă mâna grea pe umărul lui Douglas:

— Băiete, am o misiune foarte importantă pentru tine. Ascultă aici...

Și începu să șoptească, gâdilându-i băiatului urechea cu suflarea lui caldă și prietenească.

În după-amiaza următoare, Douglas o găsi pe tușa Rose, singură, culegând flori în grădină.

— Tușă Rose, zise el serios, vrei să mergi cu mine la plimbare? Vreau să-ți arăt râpa cu fluturi.

O duse să vadă tot orașul, vorbind repede, nervos, fără să se uite la ea, fără să audă altceva în afară de orologiul mare al tribunalului numărând orele.

Întorcându-se alene spre casă pe sub ulmii calzi ai verii, tușa Rose icni uimită și duse mâna la gât. Jos, lângă treptele

care urcau pe prispă, se vedeau toate bagajele ei, împachetate frumos, iar deasupra unei valize, fluturând în vântul ușor de vară, era un bilet roz de tren.

Toți cei zece chiriași ședeau țepeni pe prispă. Bunicul coborî solemn, ca un controlor de tren, ca un primar, ca un prieten bun.

— Rose, îi zise luându-i mâna și scuturându-i-o, am să-ți spun ceva.

— Ce?

— Tușă Rose, la revedere.

Mai târziu în aceeași după-amiază, ciuliră cu toții urechile la trenul care psalmodia pe șine. Prispa era goală, bagajul departe, camera tușei Rose fără niciun ocupant, iar în bibliotecă bunicul scotoci, zâmbind în ascunzătoarea din spatele lui E. A. Poe, unde se afla o sticluță cu doctorie.

Bunica ajunse acasă dintr-o expediție solitară de cumpărături.

— Unde este tușa Rose?

— Am dus-o la tren, îi răspunse bunicul, și tare-am mai plâns. Nu-și dorea deloc să plece, dar îți trimite toată dragostea ei și zicea că se întoarce peste doisprezece ani.

Scoase ceasul de aur din buzunar, se uită la el, apoi continuă:

— Acum propun s-o tulim cu toții în bibliotecă și să bem un pahar de cherry până ne pregătește bunica unul dintre banchetele ei nemaipomenite.

Bunica se îndreptă spre regatul ei.

Toată lumea – chiriașii, bunicul, Douglas – vorbea și râdea și mai ales asculta zgomotele slabe care se auzeau

din bucătărie. Când bunica sună clopoțelul, se înghesuiră cu toții în salon, dându-și coate.

Toată lumea luă o îmbucătură mare.

Ea nu își mai lua ochii de la fețele chiriașilor, care stăteau cu capetele plecate, cu mâinile adunate în poală, privind tăcuți în farfurii în timp ce mâncarea li se răcea în gură, nemestecată.

— S-a dus! zise bătrâna. S-a dus magia...

Și începu să plângă.

Dând inutil din mâini, se ridică și porni neatentă în bucătăria ei aranjată frumos, plină de etichete.

Chiriașii se culcară flămânzi.

Douglas auzi orologiul mare al tribunalului bătând ora 22.30, 23, apoi miezul nopții; auzi chiriașii sucindu-se în paturi, ca valurile agitându-se sub acoperișul luminat de lună al casei mari. Știa că erau toți treji, triști și îngânduraţi. După o vreme se ridică în capul oaselor, zâmbind spre perete și spre oglindă. Își văzu fața rânjind în timp ce deschidea ușa și se strecura în jos pe scări. Salonul era scufundat în beznă și mirosea a bătrânețe și singurătate. Își ținu respirația, după care se duse pe pipăite în bucătărie și stătu nemișcat câteva clipe.

Apoi începu să se miște.

Scoase praful de copt din cutia lui cea nouă și frumoasă și îl puse într-un sac vechi de făină, acolo unde fusese dintotdeauna. Făina albă o puse într-o oală veche pentru prăjituri. Scoase zahărul din cutia de metal pe care scria „zahăr" și îl puse în schimb în câteva cutii mai mici, dar bine cunoscute, pe care scria „mirodenii", „tacâmuri", „ață". Puse

cuișoarele acolo unde stătuseră ani de zile, pe fundul unei jumătăți de duzină de sertare. Luă farfuriile și cuțitele, și furculițele, și lingurile și le puse iarăși la vedere.

Găsi ochelarii cei noi pe polița de deasupra căminului din salon și îi ascunse în pivniță. În vechea plită cu lemne făcu un foc mare cu pagini din cartea cea nouă de bucate. Pe la ora 1, în noaptea aceea liniștită, plita neagră scoase un răcnet teribil, atât de tare, încât toată lumea care reușise totuși să adoarmă se trezi. Auzi fosnitul papucilor bunicii coborând scările și o privi ascuns de după ușa cămării cum stătea în picioare în bucătărie și privea nedumerită haosul înconjurător.

Pe la 1.30, în bezna nopții, mirosul de mâncare începu să se scurgă prin coridoarele măturate de curent ale casei. Chiriașii coborâră unul câte unul – femei cu părul pe moațe, bărbați în halate – și se apropiară tiptil de ușa bucătăriei, care era luminată numai de flăcările zbuciumate ale plitei furioase. Și iată cum, pe la ora 2, în acea noapte caldă de vară, bunica plutea prin bucătăria întunecată ca o apariție dumnezeiască, lăsând în urmă zdrăngănituri și pocnete, iarăși aproape oarbă, însă urmând instinctiv drumul bine știut pe pipăite, scuturând norișori de mirodenii peste oale fierbând și cratițe boscorodind. În lumina focului, fața ei strălucea roșiatică, magică și vrăjită deasupra mâncărurilor pe care le amesteca, le întorcea și le turna în farfurii.

Pâș, pâș, chiriașii scoaseră cele mai bune damascuri, tacâmurile de argint și, în loc să aprindă becurile electrice și să rupă vraja, aprinseră lumânări.

Bunicul, venind târziu acasă de la tipografie, privi surprins adunarea care spunea rugăciunea la lumina lumânărilor.

Iar mâncarea? Carnea era înecată în sos roșu picant, legumele înotau în unt topit, biscuiții înnobilați cu glazură din miere; totul savuros, suculent și atât de nemaipomenit, încât

lumea așezată la masă gemu încet, ca o turmă de animale scăpate-ntr-o pășune de trifoi. Își dădură seama cu toții că erau tare recunoscători pentru hainele largi de noapte.

La 3.30, în acea noapte de duminică, în casa încălzită de mâncare și prietenie, bunicul își trase scaunul în spate și deschise brațele cu un gest măreț. Din bibliotecă aduse un volum de Shakespeare, pe care îl puse pe o farfurie și i-l prezentă bunicii.

— Bunico, tot ce-ți cer este ca mâine la cină să ne prepari acest minunat volum. Cu siguranță suntem cu toții de acord că atunci când va fi pus pe masă, va fi la fel de delicat, suculent, auriu și moale precum carnea fazanilor, toamna.

Bătrâna luă cartea în mâini și începu să plângă de fericire.

Rămaseră împreună până se iviră zorii, savurând mici deserturi și vin din florile sălbatice crescute în curtea din față, și într-un târziu, când se treziră primele păsări și soarele își arătă primele raze la orizont, se târâră cu greu în paturile lor. Douglas ascultă plita răcindu-se departe în bucătărie și o auzi pe bunica ducându-se la culcare.

„Negustorul de vechituri", își zise. „Domnule Jonas, oriunde sunteți, să știți că v-am mulțumit, v-am răsplătit. Am dat mai departe, da, domnule, sigur am dat mai departe..."

Alunecă în somn și în vis.

În vis, clopotul suna și îi chema pe toți în grabă la masă.

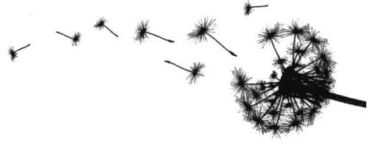

Și deodată, vara se sfârși.

Prima oară își dădu seama când ajunseră în centru. Tom îl luă de braț și arătă uluit spre vitrina prăvăliei de lucruri ieftine. Rămaseră amândoi nemișcați, cu ochii ațintiți la toate obiectele acelea aranjate atât de corect, de nevinovat și de înfiorător.

— Creioane, Doug, zece mii de creioane!

— O, măiculiță!

— Caiete de notițe, vocabulare, carnețele, gume, acuarele, rigle, compasuri, sute de mii!

— Nu te uita. Poate e doar un miraj.

— Nu, gemu Tom disperat. Școală. Ne așteaptă școala! De ce, de ce pun prăvăliile astea asemenea lucruri în vitrină înainte să se termine vara? Îți strică jumătate de vacanță!

Plecară spre casă, unde îl găsiră pe bunicul, singur pe iarba cu petice ofilite, culegând ultimele păpădii. Lucrară alături de el în tăcere o vreme, apoi Douglas, aplecat deasupra umbrei sale, zise:

— Tom, dacă anul ăsta s-a dus așa, anul următor cum crezi că o să fie, mai bun sau mai rău?

— Habar n-am, răspunse Tom fluierând dintr-o tulpină de păpădie. Nu eu am făcut lumea asta. Iar după o pauză adăugă: Deși în unele zile așa mi se pare.

Apoi scuipă fericit.

— Am o bănuială, zise Douglas.

— Ce?

— Anul următor o să fie și mai special, zilele și mai strălucitoare, nopțile și mai lungi și mai negre, o să moară și mai mulți oameni și o să se nască și mai mulți copii, și eu o să fiu chiar în miezul lucrurilor.

— Tu și încă două catralioane de oameni, Doug, să nu uiți asta.

— Poate, șopti Douglas, dar sunt zile ca astăzi când simt că sunt numai eu pe pământ!

— Dacă vrei o mână de ajutor, zise Tom, doar zi-mi.

— Păi, cu ce-ar putea fi de ajutor un frate de zece ani?

— Vara viitoare fratele ăsta de zece ani va avea unsprezece. Dimineața, o să desfac lumea ca benzile alea de

cauciuc ce se pun în mingile de golf, și seara o s-o pun înapoi. Dacă vrei, îți arăt și ție cum.

— Ce nebun ești.

— Așa am fost mereu – zise Tom strâmbându-se, cu limba scoasă – și așa voi rămâne.

Douglas pufni în râs și îl însoțiră amândoi pe bunicul în pivniță, să decapiteze florile. Se opriră să se uite la rafturile pe care se odihnea vara, în rânduri strălucitoare și nemișcate de vin de păpădie. Numerotate de la unu la nouăzeci și ceva, sticlele de ketchup, majoritatea pline, ardeau liniștit în apusul din pivniță, câte una pentru fiecare zi de vară.

— Frate, zise Tom, ce mod nemaipomenit să pui deoparte iunie, iulie și august. Foarte practic.

Bătrânul privi gânditor către ei și zâmbi.

— Mai bine decât să pui în pod lucruri pe care nu le mai folosești niciodată. Așa, iarna apuci să mai simți un pic gustul verii, câte un minut sau două, și după ce sticlele s-au golit, știi că vara s-a dus de tot, fără să lase în urmă regrete sau gunoaie sentimentale de care să te împiedici după patruzeci de ani. Curat, eficient, fără fum, asta înseamnă vin de păpădie.

Băieții începură să arate cu degetul sticlele de pe rafturi.

— Aia e prima zi de vară.

— Aia e ziua când mi-am luat tenișii cei noi.

— Așa e! Și dincolo e mașina verde!

— Praful ridicat de bizoni și Ching Ling Soo!

— Ghicitoarea cu cărțile de tarot! Lupul Singuratic!

— Dar nu s-a terminat de tot, zise Tom. N-o să se termine niciodată. Niciodată n-o să uit vreo zi din anul ăsta.

— Ba s-a terminat înainte să înceapă, zise bunicul, desfăcând teascul de vin. Eu nu mai țin minte nimic în afară de un fel nou de iarbă care nu mai trebuie tunsă.

— Doar nu vorbești serios!

— Ba vorbesc foarte serios. Doug, Tom, o să vedeți că pe măsură ce îmbătrânești, zilele se pierd una în alta... până când nu le mai poți deosebi...

— Dar pentru numele lui Dumnezeu, zise Tom. Săptămâna asta, luni am mers cu patinele cu rotile în Electric Park, marți am mâncat tort de ciocolată, miercuri am avut un cârcel și am dat cu nasul de pământ, joi am căzut de pe o creangă, toată săptămâna a fost plină! Iar astăzi, pe asta n-o s-o uit, fiindcă frunzele încep să se îngălbenească și să se înroșească. Nu mai e mult până cad, iar noi o să le strângem în grămezi, o să sărim în ele și la sfârșit o să le dăm foc. Ziua de azi n-o s-o uit niciodată! Știu eu sigur, niciodată n-o s-o uit!

Prin fereastra pivniței bunicul privi copacii care fremătau într-un vânt nu chiar atât de cald.

— Ba o s-o uiți, Tom, zise el, ba o s-o uiți.

Așa că lăsară în urmă lumina blândă a vinului de păpădie și urcară la parter pentru ultimele ritualuri ale verii, fiindcă acum simțeau pe deplin că sosiseră ultima zi și ultima noapte. Spre sfârșitul zilei își dădură seama că de două-trei nopți prispele se goleau mai devreme.

Aerul mirosea altfel, mai uscat, și bunica începuse să vorbească despre cafea fierbinte în loc de ceai cu gheață; ferestrele care, până atunci fluturau larg deschise, acum se închideau; carnea rece era înlocuită de fripturi aburinde. De pe prispă dispăruseră țânțarii, și nu exista semn mai bun că războiul lor cu vremea fusese abandonat decât faptul că și oamenii părăsiseră câmpul de luptă.

Iată-i deci pe Tom, pe Douglas și pe bunicul mirosind aerul, așa cum făcuseră în urmă cu trei luni, sau poate cu trei veacuri, pe prispa care scârțâie ca o corabie ce se târăște noaptea prin valurile tot mai mari. Băieții își simțeau oasele

ca fildeșul și creta, și nu ca bomboanele de mentă și acadelele, ca la începutul verii. Dar frigul proaspăt atinse mai întâi oasele bunicului ca o mână descărnată acordând pianul cu clape îngălbenite din salon.

Și ca o busolă, se întoarse și bătrânul către nord.

— Ei bine, zise el analizând, nu cred că o să mai ieșim pe prispă.

Așa că începură toți trei să zguduie lanțurile ca să le coboare din cârligele de care erau atârnate din tavan și duseră leagănul în garaj ca pe un catafalc obosit, întorcându-se apoi ca să adune primele frunze uscate. Înăuntru se auzea cum aprindea bunica focul în bibliotecă. O pală de vânt scutură geamurile.

Douglas își petrecu o ultimă noapte în cupola de deasupra casei bunicilor, folosindu-se de ocazie pentru a scrie în caietul lui:

„Acum totul merge înapoi. Uneori, ca în filmele de la matineu, când oamenii sar afară din apă direct pe trambulină. Când vine septembrie, închizi geamurile pe care le-ai deschis mai devreme, îți scoți tenișii și încalți din nou pantofii grei pe care i-ai aruncat în iunie trecut. Oamenii intră în case asemenea cucilor care sar înapoi în pendule. În clipa asta prispele sunt pline și toată lumea pălăvrăgește cât o duce gura. În clipa următoare ușile se trântesc, trăncăneala încetează și toate frunzele cad din copaci."

Privi de la geam către tărâmul unde greierii zăceau precum curmalele uscate pe lângă pâraie, către cerul în care păsările porneau în cercuri largi către sud, însoțite de strigătele cufundarilor tomnatici, către copacii care împungeau norii în flăcări înalte. Departe, la țară, simțea deja aroma dovlecilor în așteptarea cuțitelor, a sculpturilor portocalii și a lumânării ascunse în interior. Aici, la oraș, din hornuri se desprindeau primele panglici de fum

și răsuna în depărtare fierul lovit de cărbunii ce coborau în goană pe toboganele din pivniță, adunându-se în grămezi înalte și întunecate.

Dar se făcuse deja târziu, și timpul trecea.

În cupola aflată sus, deasupra orașului, Douglas începu să dirijeze:

— Toată lumea, dezbrăcarea!

Pauză. Bătu o pală de vânt ce cutremură geamul.

— Spălarea pe dinți.

Altă pauză.

— Acum, zise într-un sfârșit, stingerea!

Clipi, și orașul întins în fața lui clipi și el, stingându-și adormit luminile, în timp ce orologiul tribunalului bătu 22, 22.30, 23 și la final un somnoros miez al nopții.

— Acum ultimele lumini... acolo... și acolo...

Se întinse la rândul lui în pat, iar în jurul său orașul dormea și râpa era scufundată în beznă, lacul se mișca ușor între maluri și toată lumea, familia, prietenii, tineri și bătrâni, dormeau pe o stradă sau pe alta, într-o casă sau alta, sau în cimitirele bisericilor din depărtare.

Închise ochii.

Zori de iunie, amiezi de iulie, seri de august – dispăruseră toate, se terminaseră și plecaseră pe rând, pentru totdeauna, urma lor rămasă doar în amintirile din mintea lui. Acum venea rândul toamnei lungi, iernii albe și primăverii răcoroase și verzi în care să calculeze sumele și rezultatele verii care tocmai trecuse. Și dacă avea cumva să uite, în pivniță îl aștepta vinul de păpădie, în sticle numerotate cu cifre mari pentru fiecare zi. Își făcu planul să se ducă adesea acolo, să privească drept în soare până când îl dureau ochii, apoi să-i închidă strâns și să chibzuiască îndelung la sensul petelor arzând, la cicatricele vremelnice

lăsate pe interiorul călduț al pleoapelor, rânduind iar și iar fiecare flacără și reflecție, până când modelul devine clar...

Cu aceste gânduri, adormi.

Și cu adormirea aceasta se sfârși vara anului 1928.

Grupul Editorial ART
Comenzi – Cartea prin poștă
C.P. 4, O.P. 83, cod 062650, sector 6, București
Tel.: (021) 224.01.30, 0744.300.870, 0721.213.576;
fax: (021) 369.31.99
Comenzi – online
www.editura-art.ro
www.editura-paladin.ro

Se zice că așa începe înțelepciunea. Când ai șaptesprezece ani, știi tot. Când ai douăzeci și șapte, dacă încă mai crezi că știi totul, atunci tot șaptesprezece ani ai de fapt.

Verile din Greentown înseamnă pentru doi frați, încă puști, experiențe ce-i vor schimba pentru totdeauna. Înghețata de vanilie și vinul de păpădie au devenit deja ritualuri estivale, dar în vara anului 1928 ei încearcă și gustul amar al morții, fragilitatea fericirii și ireversibilitatea timpului. Orășelul, pe care credeau că-l cunosc atât de bine, le dezvăluie și alte secrete. Iar unele dintre ele sunt desprinse dintr-un univers fantastic.

Primul lucru pe care-l înveți în viață este că ești un prost.
Ultimul lucru pe care-l înveți în viață este că ești exact același prost.

SERIA DE AUTOR RAY BRADBURY:

Omul ilustrat
Fahrenheit 451
Cronici marțiene

www.editura-paladin.ro
ISBN 978-606-9000-29-8